

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA

B. 323.

מעשה חכמים

מחברת ראשנה

בית רבי

כולל

תולדות רבי יהודה הנשיא הוי"ו רבנו הקדוש
וקורותיו ובניו ותלמידיו ובני ביתו בצחות העברית

מאה

משה קוניץ מאובן

(Handwritten notes in Hebrew and Yiddish, including the name 'Moses Kunitz' and other illegible text)

שנת הקמה לפ"ק

גערדוקט בייח יאזעף הראשאנצקיא קיורל קעניגלכער
החץ בוצדוקער חוכה בוצהענדלער חק זונטען קיינמאדקט

Nro: 529.

Wien, gedruckt mit Grasehank'schen Schriften.

מספר 1837
P. E. L.

בית רבי

כולל תולדות רבנו הקדוש וקורותיו וכניו
ותלמידיו:

חֹבֵל וּמַלְחָה וְיִזְרְדֵי אֲנִיּוֹת
תּוֹפְשִׁים מְשׁוּמֵט לְעֵבִיר סְפִינּוֹת
אֲזוּ יִרְדוּ יָמִים בְּלִתֵּי מְנַרְעַת
כָּכָה תּוֹכֵל לְשׁוֹן מְדַבְּרַת
הַכִּין הַטִּיב קְרוֹא מַחְבְּרַת
אִם רֹאשׁ דְּבַר רֵאשִׁית דַּעַת

ראש דבר

הדר החילותי בספרי העיון לגלות לפני הרעיונים דברי חכמי התלמוד, הנסמרים באמריהם קברים ונפלאים, וזאתי שם מאמרים רבים נפלאים וזלתי מוזנים, כפי משפטי החכמה ומוסדות דברי חכמינו בתלמוד, אבל לא סדרתים גם כל ערכתים במשטר סדרים, אפס כאשר הקרם המקרה לידי, פעם מאמר תלמודי מצוהר על פי משפט הגיון שפת עברית לזלתי היות פירושה מתנגד לדקדוק הלשון, פעם הלגתי צאור מאמר נראה מתנגד לכל דעת צן אדכ חי, ופעם בארתי מאמר הנאמר עפ"י חכמת הטבע ואלהות. — והיתה זאת נסבה משתי סבות, האחת כי לא רליתי לעלות על צמתי מחזרי ספרים לאמור חכמי אחר ספר מיוחד על דברים עתיקים להסיר מחוכת מתלוללים מדברי התלמוד והיו לצאור לכל איש משכיל, זאת כל חפצתי גם לא יכלתי היות, כי האמת בעדרת מדורשי הספר, ואוהצי לדק שמו יד למו פה, ונכתשתי צפי אוללים, והתעתדתי לתת גוי לנגועי השכל וחסרי תבונה המכים בחוטר גאזה, והצוערים צעם (עוד כל ידעו מה ענין הספר ומה תכליתו) ירגנו באהליהם לאמור: עשות ספרים הרבה שחת כל צער, ומחזריהם כחגבים צעינינו: לבן שמרתי נספסי מזה ואמרתי, ראשית בכורי רעיוני, מחצרת לא תקרא, אבל אהי מפרש את ספר הצדר"י, וצקצק פארותיו ינילו כלני עשתונותי דברי התלמוד על פי משפטי לדק והחכמה, והלגתי דבר דבור על אופנו לפי ענינו שמה בצאור דברי הצדר"י, והיא הסיבה הראשונה אשר לא יכלתי לסדר דברי צמערכות מיוסרות.

והסבה השנית היא שגם חכמי התלמוד צעלמם: לא העריכו דצריהם מערכה מול מערכה מקבילות תהיינה, אבל מלאנו בתלמוד כתוב מאמר צדת ודין, ונספח אליו מאמר מוסרי, מאמר טבעי, מאמר תוכני, מאמר הכדסי, או מאמר נתוחי, וכמוהם, כנודע לכל איש אשר הגה בתלמוד אך מעט, והטעם כי תכלית כונת מחזרי התלמוד הית, רק להציג פרטי הדינים הנוצעים מתורת אלהינו, אשר קצלו דור מורשה מפי משה עפי' ה', ובאמרי התורי' הלה עשו צלמת מערכות יפות בתלמוד, ששה סדרים בכלל כפי סדרי' המשנה מערכות רצינו הקדוש, ופרטיהם למחלקותם למיניהם ששים מסכות, (ואולי ככה מלת ש"ס נוטריקון ששה סדרים, או ששים ספרים), אך לפעמים סצצ המאמר התורי' להלמיד לו מאמר הגדה או מוסר, או שהוא מסתעף ממנו, או להיות שני המאמרים מיוחסים לאומר אחד, כמאמרס אר"י צש רצצ"י מסוס דהיה מצוה הצאה צעצירה שנאמ' וכו' (סוכה ל' ע"א), דין זה הוא מלמודי תוריי לאסור קרצן הגזול ולולב הגזול שצא לרלות כמוהו. — ואח"כ כתבו אודות

מאמר

ראש דבר

מאמר הראשון תאמר מוסרי צמס החכם ההוא, צממס ואר"י צמס רש"י
 מהו דכתיב כי אני ה' וכו' משל למלך שאמר וכו' (סס — —), ולפעמים
 האריכו ככה צמאמרים שונים אודות הענין הראשון, כמאמרס (סס כ"ט
 א') על גשמים צמג סימן קללה, כתצו אודותיו צומן שהחמה לוקה ג"כ
 סימן קללה, ואח"כ כתצו תאזיזה הסיצה נתן הצורא צטצע שתלקה החמה,
 ואחרו מארצעה דצריס הוא נצצה, ואודות ד' דצריס האלה כתצו סס עוד
 שארי דצריס הדומים לו, (ולענין כזה קראו בתלמוד, אידי, וענינו כמו
 אודות, כמו שצארנו העיז צמ' העוין צצאור המלות ספי"ג), ולפעמים
 העתיקו דצריהס ככה מענין לענין עד שאין לו דמיון כלל לדצריס שהחלו
 לדבר צס, כדבר איש אל אחיו זמן כציר, מועתקים דצריהס מענין לענין
 עד שיסבחו צענין הראשון שהחלו, ויסאלו איש את אחיו: איככה צאנן
 לדצריס האלה; לכן כאשר היו מעורצין צלמדי אותס מעל ספרי התלמוד
 ככה עלו על רוחי לצארס.

אכן

צרצרי המקומות אשר הגינו צעמל רצ והעמיק דעה צמ' העוין לא
 חפצנו צאר מאמר אחד או אך שנים, אצל ילחנו על הכלל לתת יד
 לקורא ושונה דצצריהס להצין צעזר כלל זה צכל מקום אשר זכר מאמר
 צדמות ולס זה צכל התלמוד; כצארינו ענין אמרס אסור ללמוד חכמת
 יונית צכל מקום צתלמוד (צאור המלות פ"צ ע"א). וענין התרגום שאמר
 ר' יוסף צכל התלמוד (צה"מ ט' ז'). ופירושי מקראות העברית צלשוונת
 זרות צכל התלמוד (צה"מ ט' י"ז). וענין הסדים צתורה וצתלמוד (צה"מ
 י"צ מ"ט). וענין אל תקרא, וענין קרי ציה, והתפרשס שמות העריס
 ממדצד מתנה וכמוהו כשארי מלות, צכל מקום אשר זכרו צתלמוד (צה"מ
 י"ג ח'). ואמרס אין חן אלף לשון, ונעוהו כל אין — אלף — (צה"מ
 ט"ז ז'). ומטל של תחיה צכ"מ (צה"מ ט"ו מ"ג). וכן ענין חסיד צכ"מ
 (צה"מ י"צ ל"ג). ומיחס תוארי הגשמים, ואש הגיהנם, ועושר הג"ע,
 צכל התלמוד (צאור הענין ט"ו מ"א). ומילד הרע והטוב, מלאך המות
 והשטן (צה"ע י"ז ג'). ומיקרת סעודת לויתן וכוס ישועות צכ"מ (צה"ע
 ט"ז מ"א). ומאמונת תחיית המתים הנכצדת ומעמדם צלצושיהס (צה"ע
 י"ח כ"ח), ומענין יש אס למקרא וי"א למסורת צכ"מ (צה"מ ט"ז כ"צ),
 ומשפט מלצ מאמר האמורא לפני התנא צכל התלמוד (צה"מ ט' י"ז).
 ומסתירת דצרי התוס' חד את אחד צכ"מ (צה"מ י"צ ו'). וענין גלות השכינה
 צכ"מ (צה"ע י"ח ה'). וענין מאי לאו, צכל התלמוד (צה"מ ט"ו ג').
 ומשפט השבות הראצ"ד צכ"מ וסצתן, וצס' המדע צפרט (צה"ע י"ג כ"ו).
 וכמוהס עוד דצריס רציס אשר צארנו צספר העוין, ובננתי אשיותס, וילאתי
 צהס על הכלל כולו, לא לצאר איזה מאמרים צמתכונת, אמנס למען
 הצינס צכל מקום המלא דמותס צתלמוד, ואחרי ראותי כי תלקתי מסצרתי
 הצזכרת לעשרים חלקים, וסלחתי חלק בחלק צמקלות ישראל לרצני
 הגולה וחכמי הדור הקרוצים והרמוקים, וספטוני קטיב, ומלאו דצרי
 הספר חן צעיניהס כיד ה' הטובה עלי, אז אמרתי ארשום כל דבר יצד

אשר ימלא צמחמקי הצאור איה מקום מנצו, וסדרתי כל רעיון על דגלו
 צמערכתו, וחלקתי רמאי הצאורים לשצעה עינים צראש הספר, למען
 יכול העיון צדצריהם להביט צעינים, ואז ימלא חפניו מצלי הגות צספר
 הצדר"טי. ולפי צאוריני שמה יסכימו כל מאמרי התלמוד צתהלכות
 החכמה ומשפטי הלשון, רק כל דצרי כתצתי צקצור נמון, כי שפת יתר
 שנאטי, ואורך הדצרים יוסיפו מעמם לקורא ללא יועיל, לכן צמרטו להעתיק
 רעיונינו צלשון קצרה ולמות כפי היכולת. ואם יצקשו דורטי תוטיה מידי
 לצאר המאמרים מעניני החכמה ופרוטי מקראות ודקדוקי הלשון על פי
 היסודות אשר יסדנו צם' העיון, אשמח אכני עלי גיל עשות רצונס למלא
 שאלתם חיש, ולהחל צאר צחלק שני מס' העיון הטיצ מאוד כפי מאוים,
 ואחריכן יספיקו ילדי העצרים וישעשעו לצאר דצרי חכמינו על פי מוסדות
 האלה עד תומם.

אבל עוד ישארו לנו מצלי צאר המאמרים נפלאים ותמוהים אשר לא
 יסבלס דעת אדם חי, ולא יחדרו צלצ איס היודע אך להפריד צין

אחד לשנים — כמו מאמרי רצה צ"צ חנה (צצא צטר' ע"ג א) המפורסמים
 לפלאותם, והיובח מסצי דצי אתונא ארת ר' יהושע צ"מ (צבורות ח' צ')

אשר לא יערכוהו כל תמה ופלא צתלמוד. ומאמרס מעוף צר יוכני שיש לו
 פנים גדול ורחב מהכיל (סוכה ה' רע"ג), ומאמר רב חזיריים צצמקומיני יש

להם ששים רצוא קלפים צצית המוסס שלו, פעם אחת נפל ארו אחד צמקומיני
 צצצו שש עשרה קרונות על חורו אחת, פעם אחת נפלה ציצת צר יוכני

ומאמרס כרכים ושצרה שלס מאות ארוים (צבורות ג"ז צ'), ומאמרס
 אנטונינוס זינת' ליה צרת' שלה לצרו (עשצ שמו) גרבורא שלה ליה רצי

ברתי (ע"ז י' צ'), ידע רצי ע"י עשצ זה שזינת' צת אנטונינוס, והטיצ
 מענה ע"י עשצ ברתי. וכמוהס מעטים צתלמוד, וכמעט נוכל למנות

מספר מאמרים האלה, וכל אלה הרעיונים הנה רשומים וליונים אשר רבלו
 לעשות חכמי מזרח הישנים להעלים דצריהם מעיני ההמון, ונקראו

(היראגליפען, צילדער שריפט) כאשר הטיצ צמקצרת זאת צראות
 צרורות וחזקות צמראה החמטי, ואם שמה צציונים על רגלי הלוחות.

וצאופן אחר נמצאים מאמרים נפלאים כמו שלסה משמרות הוי הלילה ועל
 כל משמר ומשמר יושצ הקצ"ה ושואב כארי (צרכות ג' א). ובמאמר ר'

שמלאי לעתיד לצוא מציא הקצ"ה ספר תורה צחיקו (ע"ז צ' א). ובמאמר
 רצא מיד הקצ"ה יושצ ומשחק (ע"ז ג' צ'). משמר רצעית הקצ"ה יושצ

ומשחק עם לויתן (שס — —). הקצ"ה צונה שנאמר וכו' (שס — —).
 ובמאמר ר' עזירא עתיד הקצ"ה לעשות סעודה לצדיקים, ולאמר שאובנין

צזותין נותנין לצצרהס כוס של צרכה לצרך וכו' אח"כ הוברח הצורא ית'
 ליתן הכוס לדוד המלך והוא יצרך (פסחים ק"ט צ'). ובמאמרס אשכח רצה

צר שילא לאליהו הכציה, א"ל אחי קח עציר קודשא צריך הוה בולא וומא?
 א"ל קאמר שמעת' מכולהו פומייהו דרצבן וצססר' תאור לא קאמר, משוס

דקח גמר אפומייה דאמר, א"ל אחי והאר"ע רימון מלא תוכו אכל קליפסו
 זרק?

Handwritten notes in Hebrew and Yiddish, including:
 "ע"ז י' צ"
 "היראגליפען"
 "צילדער שריפט"
 "המון"
 "צמקצרת"
 "צראות"
 "צריהם"
 "מעניני ההמון"
 "המאמר ר'
 "שמלאי לעתיד לצוא מציא"
 "הקצ"ה ספר תורה צחיקו"
 "ע"ז צ' א"
 "במאמר ר'
 "שמלאי לעתיד לצוא מציא"
 "הקצ"ה יושצ ומשחק"
 "ע"ז ג' צ"
 "משמר רצעית הקצ"ה יושצ"
 "ומשחק עם לויתן"
 "(שס — —)"
 "הקצ"ה צונה שנאמר וכו'"
 "(שס — —)"
 "במאמר ר' עזירא עתיד הקצ"ה לעשות סעודה לצדיקים"
 "ולאמר שאובנין צזותין נותנין לצצרהס כוס של צרכה לצרך וכו' אח"כ הוברח הצורא ית' ליתן הכוס לדוד המלך והוא יצרך (פסחים ק"ט צ')"
 "ובמאמרס אשכח רצה צר שילא לאליהו הכציה, א"ל אחי קח עציר קודשא צריך הוה בולא וומא? א"ל קאמר שמעת' מכולהו פומייהו דרצבן וצססר' תאור לא קאמר, משוס דקח גמר אפומייה דאמר, א"ל אחי והאר"ע רימון מלא תוכו אכל קליפסו זרק?"

זרק? ה"ל אליהו השתחא קאמר הקב"ה בני מאיר אומר, צומן שאדם מנטער
השכינה אומרת קלני מראשי קלני מזרועי, א"כ הקב"ה מנטער על דמי
השעים ק"ו על דמי לדיקים (חגיגה ע"ו ע"ג). וכמאמר רי"ז כל המוריד
דמעות על אדם כשר סופרן הק"ה ומניחן צנית גזויו (שבת ק"ה סע"ג).
ובמאמר ר"י משום רש"י דאיתי בני עלייה והן מועטין, אם אסף הן אני
וצני מהן, אם ק' הן אני וצני מהן, אם צ' הן אני וצני הן (סוכה מ"ה ז').
וכן מאמר הקב"ה מניח תפילין, ומאמר הקב"ה חטא נגד הלצנה וכו'
ואמר הקב"ה לישראל הציאו קרבן על חטאתי לכפר לפי שמעטתי את הירח
(חולין ס' ז'). וכמוהם רבים, ולרוז נמלאים צמדרשים, הן המה
הנאמרים צדק כמתר רמו וסוד (אלעגאריע), וזהם חטו חכמינו להגיד
דברים גדולים ונגזרים מאד, הוקרים לתלל עלאה ולא יושגו מקר דעה,
וגם רחצו ללא יצינס צלתי אם החכים מאד, ויראו חכמינו קן יצוא מכסול
מזה כלל אצן אשר לא יכול השג דברים זכים האלה, ויסכילו לצעוט צמלכס
וצאלהיהם לרוז יקרתו ויפעת דרכיו אשר צלתי מושג להם, ויהרסו לאמור
מי אלהים? — לכן הלצישו דצריהם צתוארי גשמי, כאיש עשיר אשר יש לו
אצנים עוצות כסף וזהב פז וחלי כתם, ויש לו שני צנים אחד קטן ונער נעור
עודנו צער מאיש ונעדר מצינת אדם, ואחד גדול וצן חכם, ויאמר אציהם
להם בני! זאת ההון ועושר אניח לשארית לכם לרשת אחרי. כשמעם זאת

73
י"ו
ר'
ז'
י"
מ'
י"
ט'
א'
ב'
ג'
ד'
ה'
ו'
ז'
ח'
ט'
י'
יא'
יב'
יג'
יד'
טו'
טז'
יז'
יח'
יט'
כ'

ועתה

ועתה תצין צנקה להפריד בין המאמרים מענין הראשון שזכרנו, הן
המה הנאמרים ברמז ורושם בדרכי (היראגליפיקן), ובין המאמרים
מענין השני שזכרנו הנאמרים בדרך נסתר (אלעגאריע). ובזאת תזכור
חס תמלא צענין המאמר כי לא יאמן בו ליור הנושאו (דיא סוציעקטיפא
פארשטעלונג) ותראה כי עמו יכזב גם ליור הסשואי (דיא אזיעקטיפא
פארשטעלונג) כפי משפט השכל, ככל מאמרי רצה צ"ח, וזילת עוף צך
יובני, וכל אלה הזכרים עמהם, אף תדע כי שמך מנהו צלתי אמת כפשוטו,
אצל כולו רושם לרעיון אחר וזר, אך הדברים מראים לליון, וירזמון לדבר
אחר כבר מעלמיו, וזה ענין הראשון שזכרנו. אצל חס תראה במאמר כי יאמן
ליור הנושאי אצל לא הנושאי, או להפך, דרך משל, השמחה והעלצ,
הצנייה והשחוק, שאגת הארי, ולהגיד החכמה צדס לומדיה, ועשות
סעודה, ותת כוס של צרכה, הזכרים במאמרים מענין השני למעלה,
כלס ידקו צנשוואס, אצל איככה לדק נושא בזה, חס ישי' נושא המאמר
חדס ילוד אשה יתכן לאמור עליו, שוחק, צוכה, שואג, לומד חכמה,
עשה סעודה להפענג קרואיו, אמנם חס יש נושא המאמר אלהים ולא חדס
כזכר במאמרים שזכרנו למעלה, הוא יתעלה מכל התוארים האלה, ולא
נוכל ליחס אליו באופן מה, לא בדרך יכולת (פוסיצלע, מעגליך), ולא
בחיוצ (פאזיטיף, ציאהנד) גם לא בדרך שלילה (נעגאטיף, פרינינד),
זולתי חס נחשבה ללא אלהי אמת, כתמונה תבנית וסמל, חלילה לנו! —
לכן הנה תדע איש תבונות! במאמרים כאלה נסמן כי הנושא איננו ציחוס
אל הנושא אך רק מלבוש גשמי, כמו שזכרנו למעלה, וצרוך וחסך נפשם
טמנו חכמי לצ יקרת יחס הנושא באחד מנושאי בני אשפתו, והמה נקראים
אלינו אמרי המסתר ובספרי העוין תמלא הרצה באורים על מאמרים מענין
זה, וגם במחברתי זאת תמלא איזה באורים על מאמרים כאלה, כמו חלוס
אליהו צשלטון רומי שבארנו במראה השלטי, וכמוהו, אשר צחוק ידי שכלי
הקצר פתחתי מסגרות גנוי הארגז ושמתי מחמד עיני צידי ולקחתיהו, ואס
אמלא חן צעיוני אדוני המשכילים אוהבי האמת וצעליה, אף כי מעטים
המה — למעניהם אעמול לחפש כפי יכלתי באולרות המדע פן יורני אלהי
ואמלא התפתח, ואוכל לפתוח אז הארגזים המוסגרים צלי עמל ויגיעה
רבה. ואחצר מחצרת מיוחדת על הליונים על פי כתבי חכמי העמים
הישנים לצאר הרשומים וליונים, וספר מיוחד על המאמרים מענין השני
שזכרנו פה באופן הנאות לה.

ועל דצרת פירושיהם צמקראות, כצד דצרנו די וצארנוס הטיצ על פי
משפט שפת עברית צב' העוין (פי"צ וי"ג), וענין הנקל מכלס
והלעיר צתובן מערכתם אשר ערכנו שמה, הוא הענין שנמלא, צרוצ
המקראות המפורשים צתלמוד, והוא שידעו דצד מוסרי ויראו פן יאצד
מדעתם וישכחוהו, צרוו מקרא אחד אשר נסמן צו רעיון המאמר הוא,
וקרוו מקרא יוס ויוס רגלו תמיד על לשונס, לכן זכרוהו צזאת נכח, כאיש
אשר לו דצד יקר מכילי צית, ככלי בסף וזהו ללרכו ארומת תמיד, כבציע
לשמות

ראש דבר

לשתות יין ושכרנים לחתוך בהם צמר ולחם, או לצושי שני עם עדנים
היקרים לצעליהם, ויורא בציר הצית ההוא פן יאצדו אם יעזבם מפשי מונחיהם
בחדר, כי יבוא איש צציתו ויראם יחשוק את יפיהם וגנבם גם כחשם, והם
יעמינם בזמננו ויהיה להם משפט האור ולא יקחו ללרכי השלחן וארוחתו,
ויידא הגביר על זה, ויפליא עלה להשימם מופקדים בארגז קטן אשר בקיר
הצית וישז אצל השלחן, והוא קרוב אליו תמיד וכל חפיו צפוכו, וכאשר
יחזה להם יפתח מסגרת הארגז ויקחם. ככה הפקידו חכמי התלמוד רעיון
המורכרי שהוא לורך להם להסתבג צו תמיד, בארגז המקרא הרביל צפיהם
וקרוב אליהם תמיד צפיהם ולשונם שלא יאצד מהם לשכחהו. וראיתי כי
גנאור עינינו רש"י ז"ל נוטה מדרך זה במקום אחד, והוא, במאמרם על
המקרא (יחזקאל ד') אהיה ה' אלהים הנם נפשי לא מטומאה ונצלה וטרפה
לא אכלתי מעעורי, הנם נפשי לא מטומאה שלא הררתני ציום לצוא ליד
טומא' צלילה, ונצלה וטרפה לא אכלתי מעעורי שלא אכלתי צמר כום כום
(מזהמה מסוכנת שנאמר עליה שחוט שחוט פן תמות) מעולם (מוליך ל"ז צ')
ובתצ"רש"י כום כום וכו' וליכא למימר נצילה ממש? דא"כ מאי רבותיה
שהנציה יחזקאל התפאר שלא אכל נצלות, ותמתי' מאוד שהרי מלאכו
שצומן שאמר יחזקאל נצואה זאת, התיירו כל הכהנים לאכול נצלות וטרפות,
כי חשבו לאמור כי להם לא אסרה תורה לאכול נצלות וטרפות אך רק לישראל
וללוים, עד שזמן בציר אחריו היה עליה יד ה' להוכיחם ולאמור: כל
נצלה וטרפה מן העוף ומן בהמה לא יאכלו הכהנים (יחזקאל מ"ז ל"ג).
ושאלו בתלמוד כהנים הוא דלא יאכלו הא ישראל יאכל? והשיב רבינא
הכהנים חשבו הואיל ואשתרי מליקה לבציהו (וחטאת עוף הזאת המית הכהן
אך צמליקת לפרניו ולא שחטה) אמרי תשתרי נמי נצלה וטרפה משום הכי
אמר רחונא כ"ט לא יאכלו הכהנים (מנחות מ"ה סע"ה). והנה מלאכו
רצינו שהכהנים התיירו את עצמם לאכול נצלות וטרפות עד שהורה ה' לנציהו
אמיתת הדין וזהו להוכיח צאת צמקהלות כהנים משרתי אל ויודיעם דבר ה'.
והנציהו יחזקאל כהן היה, כמו שכתב צראש ספרו: היה היה דבר ה' אל
יחזקאל בן בוצי הכהן (יחזקאל ח' ג'), וזאת גודע כי מאמרו אהיה ה' וכו'
ה"ל, היה זמן רב טרם הורה ה' נצואה זאת להזהיר הכהנים בני אהרן,
דחז אכלו עוד נצלה וטרפה צטעות ההיתר לפי סדרתם הנזכרת, לכך
התפאר יחזקאל לאמור ראה ה' איך אתחסד צמלותיך, אף כי אנכי הנציהו
יחזקאל הכהן, ואוכל להתייר על נפשי אכול נצלה וטרפה כשאר הכהנים, ככל זה
אשרתי אסור על נפשי, אהיה ה' אהיה ידעת כי נצלה וטרפה לא אכלתי
מעעורי (צמלת מעעורי. למה עליו רוח נצואה אשר יהי עתידות לנו —
אז אם גאמר אין מוקדם ומאוחר גם צדדי קצלה, נוכל לאמור שאמר זאת
אשרי הנצואה לאסור נצלה לכהנים), לאמור מעעורי לא אכלתי אף צטרם
הדעתני כי אסור לכהן לאכול. ומעתה מדוע בתצ"רש"י וליכא למימר נצלה
גומש? — ללא אוכל לצאר דצ"רש"י וזלתי צדוקק גדול. אבל לפי צצ"רש"י

אין מא יבין
אלי קאשרי
רבין וזמר
תיולתא ארבי
ואבדן אטלו
הכחש
הקוראנים אר
ב ויהיה
קרא ונתנה
והיפה אר
על ופס
ק. וכו' אור
כ. אלא אר
היו גזירה
אבו גזירה
בהם זיגאלי
כאז צלה
נטייה אהי
יהנא ואר
אקרא בצ"ר
ביוא עא
זלי בארי
ש"ה כו
וכס"ה דרין
כד וקב"ה
צ"ח
ואשרי ה'
בין השם

ד' אמרתי אבותי הדין עד סוף ימי יחזקאל ואם אלה כהם נפואו והכח והאור
אנניקם ג' אר ר' אר אכלו טרופות ונפלה וליכא אמור רבין ימי יחזקאל
נתחלה האם דכהם אסרות הנצלה האין נציהו רשאי אהיה צ"ר אצ"ה:
א היתה יצא קצ"ה אהיה נאשרי ש"ה כו נא
כי אצ"ה כו יצ"ה אר ר' אר אכלו טרופות ונפלה וליכא אמור רבין ימי יחזקאל

ראש דבר

צס' העיון נכון הדבר כפשטו, וסמכו על המקרא הזה מעלות ומדות ומסוד

ועוד

ענין אחד נמלא ממקראות אשר סמכו עליו חכמי התלמוד דבר ולא
באחרותו צס' העיון, כי השארנו עד פה כי זה מקומו, והוא

במאמר ר"י מארת ה'צצ"ר שע (משל"ג), זה פתח צן רמליהו שאכל ארבעים
סאה גוזלות בקנה סעודה, ונה לדיקים יצוך זה חזקיהו מלך יהודה שאכל
ליטרא ירוק צסעודה (סנהדרין ל"ד). ובאמת ידענו כי פתח ומקו' היו

זמן רב אחרי שלמה המצור ספר משלי, ואיך כיונו כי מוסר זה נאמר
עליהם? — ומלאנו יותר פלא, ממחר על זמן כציר מזה ורשוק מאד

כמאמר ר"י אשרי אדם מפחד תמיד ומקשה לזו יפול דרעה (משלי כ"ח) זה
קמלא וצר קמלא וכו' (גטין כ"ה טע"ז), אלה האנשים יותר מאחרים צומן
מימי שלמה, שהמה היו צומן מורצן בית אליהו השני כמצור סס, ושלמה

המלך צנה עוד הצית הראשון מכוך לשבתו עולמים — וכן מאמרם על
המקרא (רות ז') ותאכל צימי דוד, ותשבע צימי שלמה, ותותר צימי חזקי
(שבת קי"ג טע"ג), וצוסף ספר רות כתוצ היחס כי ישי הוליד את דוד זמן

רב אחרי רות? וכמוהם רבים בתלמוד ובמדש, אבל זאת חזינך ותראה מה
רבה חכמת חכמינו, כי כל סתום לא עמורם, ודע כי חכמי העמים
הכותבים ספרי מוסר ודואגים על טובת כלל התבל, מלאו תקבולה, אחרי

ראותם אם ילמד איש את רעהו דבר מוסר ישמע דבריו אך צומן שדבר
המובנה צאנו, ואחרי כן הלך המוסר ממנו ויפעל אסם, וכל הדברים
אשר שמע פרחו מלבו. תצו מחשבות והשכיל עשות ככה, לתת סיפורי

המוסרי צפי אנשים שונים, ואנשים האלה צאים לצושים לפיערני דצריהם,
המלך לצוש מלכות, והאציון סחוצ והשלך, וכמוהם, וככה יראו צצית
המיוחד להם הנקרא (טיהאטער), עד שדמה לאיש הרוחף זאת באלו

יראה צאמת מעשי הקורות האלה צעיניו עתה, ויראה צמקום הלדיק שמה
הלדק, וצמקום הרשע שמה הרשע, ומעשי לדקה ויושר ישנו מאד

(ובאמת צצות הימים נשפת הדבר ועמדו מצצרים לחצר דברים אשר דצרו
המשחקים האלה, אך מעשה שחוק מהוללות הצל ורעות רוח, למען

ישחקו קרואים ושותעים על מעלליהם, כמו שכתבה חצרת רמב"מ צספרי
הצקורת צפת אשכנזית, אבל איש משקיל! גם זאת תדע שגם המחצרים
האלה צצנמם גם המה היו צני צלי סם הולנך אחרי ההצל ויהצלו, אבל

הצט נא וראה מצצרות חכמי העמים האמתים, וקרא את אשר חצרו המה
צענין זה, תמלא רב טוב כמ"ס. ודבר זה נשפת צאורך הימים ונהפך
מסכלים מתכלית הטוב לתכלית הרע, ומקרה מועיל זה הלא כאשר קרף

למועיל חכמת הנגון, כצרי חכס אחד מחכמי ארץ לרפת שכתב: חכמת
הנגון נשחתה צרב הימים מאד מאד, ונהפך ממועיל אל הנוק, כצרי
מראשימה נלרכת אך להודות אל, כמו שמלאנו שירי דוד ריעך הוו כנגון
המכנן על הכנינות, ידותן גפית, כקור מחול וצל עשור, צעצור
סמלאכת הנגון פועלת צפסת תולדות פשמותה צפת הודיה ושיר, ותולדות
העצם

Handwritten marginal notes in brown ink on the left side of the page, including the words 'המקרא' and 'המשל'.

Handwritten notes at the bottom of the page, including the word 'העצם' and other illegible text.

העצב צעת קינה ותפלה להשיב מחטא, ועתה לא נרצת מלאכת הנגון רק לשירי עבדים, לפזול וכרכר זה, ולעשות כל תועבה, והסניפה היא כי כל מאוי הכפש בני דור אחרון ימירו למאוי הגוים: וככה היה הדבר עם כתבי המוסר האלה, המשכילים לדקה זרעו, ופועלי חוף עול והתל יקארורו. וכשזו לדברינו למעלה מראשית תחבולה הזאת כאשר עודנו היתה צאמנה, אך להטיב ולהועיל היתה, וצעת הכיט האיש כל זאת צעיניו; נהיה המוסר הזה לנטע נאמן בלב איש, ועלת ה' לאהוב אחת ושלוש משפט ולדקה תקום אתו. — ועתה אתה פקח! ראה צעיניך כי חכמי העמים לא חדשו דבר במאור תחבולה זאת רק לעיני הגוים ולא לנו, ששכר קדמוס חכמי התלמוד אשר על שדיהם גדלנו, והוא צאמרס מאמרס צאופן שזכרנו, כיונו לתקוע המוסר בלבות המון ישראל ולקצעהו צאסמרים, ומדעת המקרא לזל לא יתקיים המוסר איש כמ"ש למעלה, לכך הביאו סיפורי קורות אנשים שונים אשר מהם נדע אמיתת מוסר המאמר אשר באמר צאמקרא ולא יכזב, וצע האנוש צקראו כתבי הקורות או צשמעו אותם, לזייר אותם צחרט צכח שכלו כאלו יעמודו אנשים האלה צקומתם לנגד עיניו עתה, ושמו מוסר המקרא אשרי אדם וכו' וכמוהו, למכתב קצר שצו כתוב רעיון המוסרי הוא אשר יעמד מי בתולדות הסיפר מדברי פי איש צאורך וזאת יקרא (מאטע) וזאת נתקע מוסר זה בלבותמו. וככה אמר ר"י מאי דכתיב אשרי אדם וכו', רצה לאמור מהו סיפור המוסרי אשר קרה וכו' ונדע לכס, שנוכל על ידו להורות לכס איך נראה צמופת ענין רעיון המוסר: אשרי אדם וכו' הכתוב צמשלי שלמה? והמרישו כל העם ושקקו צכל לזכר לשמוע מה יהיה הסיפור אח"כ פתח את פיהו ויספר להם קורות קמלא המקשה לצו מצלי היות מפחד תמיד וככל צרעה. וכמוהו צכל מקום ענינו ככה והצין. (ועיון מ"ש צמ העיון צה"מ"ג"ג"ז). עתה ראו בני תצל! חכמת חכמינו וצינת צכוינו שמהם השכילו עשות חכמת תחבולה זאת מימי קדם, אשר חששו חכמי העמים זמן רב אחריהם לחדש צו דר.

ידי כאשר הצמנתי זאת מדברי התלמוד, אז אמרתי אקרא זאת צראש מרומים, אספר כבודם צקהל רב, ועלי המלאכה לגמור כי אנכי הצענתי צספרי העיון להרים קרן חכמי התלמוד כפי יכלתי, עדי ומלאו חן צעיני כל צער, גם צעיני חכמי העמים מצניי שפת עברית, גם צעיני אחינו צני ישורון אשר לא הרצו הגות צספרי התלמוד, והיו חכמינו ללחוק צעיניהם, למשל ושינינה צפיהם — לכך אמרתי איך ביקרר לצי עליו ארץ, ואלו חיינו ארץ שנים פעמים לא נוכל לצוא עד תכלית התושיה, ארובה מארץ מדה ורחה מניו, ואם היום יומים יהיה והלילה ליום יושם להגות תמיד, יש לו רב להגות למלא שוקות נפשי, לשאז ממעיני התצונס וכוזלים מצארות התורה. והנה כי כן הלל קרר זמני ורצה מלאכתי, צכל זאת מצעתיהו קמת ששעיני יוס יוס, ואמרתי תחת זאתי צין הערצים לשוח צשדה תחת השימים, וציוס חודש ומועד להתענג נפשי מעט, להכפש ממלאכת מחשבתי יונס. תחת זאת אצמר שצת ציתה להתענג מלכתי

צעקצת

צעקות חכמינו, לכתוב בספר ענין מוסרי ולמודי מדך מעגלי לך, ואשימם צפי המדצר כאיש את דעהו, ואמרת לכתוב ספר זאת צלמות העזרית ויצינוהו כל איש המזין שפת עזרית, כנכרי בישראל, כחכם בתלמודי, ככה עלה על רוחי, ונעמה ענתי לנפשי.

אחרי זאת השיבוני סעיפי לאמור: זאת כל יראה כי מעשיך היו למען אהבת האמת אשר את חכמינו, אמנם כל קורא בספר זה יאמר,

זה הלך צעקות חכמי העמים, כאשר חזרו המה צשפת אשכנזית, גרפת ואיטליאני, וצשפת יונית מקדם, ככה עשה מלאכתו צעזרית אמריהם,

וגם זאת לא חדש דבר והקדימוהו אנשים חקקי לב כבר לחצר ספרים צעזרית על אופן זה, הלא המה, צן לולאטי, ואיש דערנבורג, וצן אפרתי,

ורומינאלי מספרד, ואיש חפסי, ויהודה מזית יטעלעס. ומי יחוש כי מחזרתך זאת תלין מלאחאי גועי חכמי התלמוד? גם הלכוני מורשו לצני

לאמור: הלא עזי וזמרתך צלר דצרי חכמי התלמוד, ותחת זה אוסיף גם צעזרתי ערצ לצאר מאמרים שונים מענינים יותר זכרו? — אז החל רוח

ה' לפעם בקרבי ליעלני מחדש מה לעשות, ועלתו ה' היא תקום. והיא צעזר ראותי צהראות איש לעיני חכמי לב אשר לא הגו בתלמוד כעזרי כנורתי,

דבר פלא ותמוה מאמרי חכמינו, שחקו עליהם ויחקרו סן לאמור: לעיריס המה, סכלים, כמשתגעים ידצרו, אזל אס יראו דבר תמה צלתי מוצן

בספר אחד החכמים מחכמי העמים הגדולים, יאמרו רעיון זה יקר מאוד אמנם לרצ יקרו ועמק מחשבתו לא נצינהו, ויהגו צו חיש צעמל רצ עדי וצינו

דצרו וישמחו צו, וידעתי כי אנשים האלה לא יעשו זאת למען הכעים ה' עליהם, גם לא למען כחש צחכמת חכמינו צדון מרצ שרירות לצס, לא

אחי! לא, לא תחשוב זאת מעולם על אדם כמוך צתצל, גם אנכי תעיתי ככה מקדם לחשוב כן, אזל אחרי ימים נכחשתי מהנסיון — אכן דע כי כל

איש משכיל אשר למד חכמה אורצ האמת, ויתנחם תמיד כי האמת אתו, אזל היא נסיצה, כי מכל חכם מחכמי העמי נמלא כתוב צספר ופרע תהלוכותם

צחייסם ותולדותם הנקרא (ציאגראפיע), ומעשיהם הטובים צעיני אלהים ואדם, כי לא סרו צמלעדיהם מדרכי החכמה, ופועל ידיהם מעשה חכמים

בלס, כמו שמלאנו כי החסיד זאקראטעם היוני מסר נפשו למות על קדושת השם והקריצ נפשו לעולה למען ספר שקר האילולים מקרצ הארץ ולהקיס

האמת, והנה אחרי ראותם כי איש זה לא דרך צדרך כסל, אזל מנהג חכמים מנהגו, ואהצ אמת לך משפט ומשרים, על פי עדות מכתב תולדותו,

ידעו כי המחזרות אשר יחצר איש כזה יקרות הן, לכן יאמרו לגעת מלא מקום צלתי מוצן, רעיון המחצר יקר ואנחנו לא נדעו, עדי בהגה צעמל רצ, אז

גוכל הצינ דצרוי. אזל קורות תולדות חכמי התלמוד ותהלוכותם, כי על האמת הורגו כל היום, וכל מעשה לךקה ויושר נמלא צהס, וחכמתם

ותצונתם רצה מאוד, ומלאו כמוהם אפס צכל דור, כנראה כתוב בתלמוד ממעשיהם, אזל איככה כתוצות קורותם בתלמוד? מפזרות ומפורדות

אמת ונהואמת הגס צין נצבי תורת דת ודין, קלתן צדיגי פסח, וקלתן

ראש דבר

דיוני יצנה, וקפתן זין דיני קרצנות, וצמקוס אחד לא נמצא כתוצה קורה
שלמה בתלמוד, והנה חלם האנשים אשר לא הגו ככל התלמוד קורותם כל
ידעו, כי דרצ עובותינו אצדו ממנו כל אורחות ההדר ותפארת, ולא נמצא
הפר מיוחד אשר יהי כתוצו צו תולדות חכמינו, זולתי תולדות המעטות אשר
כתוצות בתורת משה, ותולדות איזה מלכים ונציאים מאלכו כתוצות זכתנו
הנציאים ודברי יומים, ומאז החל ה' ליסר אותנו ונאצדו ממנו כל משפטי
ההנהגה, ולא יכתב עוד בצפר איזה תולדה מחכמי עמינו כמו שנמצא

תולדות כל חכם מחכמי העמים (*), והנה אם נאמר לאחד מחכמי העמים, **א**
מה ראיתי רעיון מחכם אחד בתלמוד ולא נזכרהו לפי הפשוט עמוק עמוק הוא, **ב**
יענה האיש נכרי: מי מגידו? ונאמר אליו חכם גדול הקדוש ר' יהודה הנשיא **ג**
ובמורה, יענה: חכם גדול? קדוש? מי יהודה ומי הנשיא כי נחשבה **ד**
לחכם? הראינו תולדותו ואדעו, אראה אם חכם הנהו מתהלך במשרים, **ה**
ואוכל לצטוט כי אלמוד עמנו דבר חכמה, ויקר צעיני יהיה להגות צעמל **ו**
דבריו למען הזיכה, לכן יעדתי נפשי לתקן זאת ולכתוב תולדות וקורות כל **ז**
חכמי התלמוד, על פי דברים המפורזים בצפרי התלמוד ומדרש רבה כפי **ח**
יכלתי לאחסם ולהעתיקם, ואכתוב תולדותם צלחות העברית כפי הגב ידי **ט**
למען יהי כדמות כתבי התולדות בתורה ונציאים, וכאשר עשו יורשי כתרינו **י**
וחכמת הארץ הן המה חכמי העמים למשפחותם בתולדותם, וצכל מקוס אשר **יא**
אזכיר דבר יקר ממעשי חכמינו ומדותם הכלות ומפלגות, ארשיים על רגלי **יב**
הנחות איה מקומו בתלמוד, שלא יאמר איש אנכי בתצתי על חכמינו שזה **יג**
ותהלה אשר לא נמצא זהם, כאשר עמד חכם נוזרי להוילוף דעה על תולדות **יד**
זאקראטעם היוני שהעתיק החכם רעצ"מן ז"ל משפת יונית ללשון אשכנזית, **י**
לאמור: צן ונחם צדא מדעתו זאקראטעם סדש, חכם עניו וחסיד גדול, **יז**
אשר לא היה מעולם צתצל ארלה, אך הוא אמר ויהי: לכן שמרתי את נפשי **יח**
מזה לעשות כאשר זכרתי להעיר על האמת, גם למען לא יכזה איש בגחלת **יט**
חכמינו היקרים.

ידע חכם לז! כי מכתב תהלוכות האלה קורותיו ותולדותיו, נקרא **א**
צשפת יוכת (קאראקטער), ולהעתק ענין גדול כזה צמלה אחת, לא **ב**
יכלו צני דומי צשפתם אף כי רצה היא מאוד בנדע, והוכרחו לקחת לשפת **ג**
רותית מלה זאת מיונית, וכן עשו אחריהם צני גערמאניא צשפת אשכנזית, **ד**
וגם צשפת עברית הדלה מאוד חיץ לאל ידינו העתיק ענין זה צמלה אחת, **ה**
ולעזור שפת עיצרית אם כל שפה מצבותיה לשונות הנזכרות יהי לה לדראון **ו**
עולם, כנאמר ההמיני: אוי לאם אשר תחיה מעור הון צבותיה — וצעבור **ז**
ראותי כי ענין שורש עשה נאמר על דבר מדותי (מאראליש) כמו ועשית **ח**
לך סס גדול (שמו"א ז' ע'). עשיתי משפט ונדק (תהלים קי"ע **ט**
קכ"ה).

(*) זולתי תולדות החכם הישיש ר' אליעזר הגדול ז"ל, הלא היה כתוצה על ספר היסוד, **א**
הנקנה פקדי ר' אליעזר, וגם ספר זה נעדר מהשגת כל צן דעה אנאשיתו ועד **ב**
אחזיתו (כמו שכתב הרמב"ם צח"ג תס' המורה פכ"ו).

קכ"ח). וכן נאמר על דבר מלאכתו (פיזיז) כמו מקשה עשה אותם, כגון
 זה עיסור עשה אתה, וכמוהם. לכן צמרנו להעתיק מלה יובית ה"ל בעצרת
 צמלת מעשה, וקראנו כל מחצרות הספרים האלה בכלל, מעשה חכמים
 (אח"כקטער דער ווייזען), והוא מקרא בספר ירמיהו, מעשה חכמים כלם
 (ירמי' ג' ע'). ומחצרת האחת היא הזכורה מהנה, זה נמלא תולדות ר'
 יהודה הנשיא וזניו ותלמידיו וזני ציתו, ובקצתיה צמס צית רצי, עפ"י
 מאמרו מדסמכ"ל צית רצי (מגילה ג' סע"א).

ואתה קורא חכם לז! הלא ידעת כי דברי חכמי התלמוד פתוים קלרים
 מאוד, ואף אם נוזיא פעמים איזה קורות ממעמקי ים התלמוד
 הגדול ורמזידיים, המה בלתי מוזנים, פעמים לקורא, ופעמים נעדר
 לנו דעת מועד ההוא אשר קרה מקרה זה, ובלעדי זאת לא יוצן הסיפור
 כמו הסיפור צהסוף גברא דאתא קמי' דרצי ואמר אשתך אשפי ושתה כוס יין
 ופקע, צהשקפת עיני האדם דרצי אלה בפשט, נראה מנהגו כמנהג יהוא
 בן נמשי — אזל אם נדע כי זאת הי' צומן הרעב, יתבאר המאמר כמו שצנאר
 צמראה השלטי צפנים. ולפעמים חסר מספורי הקורות מוסדות תולדותיו,
 כי תכלית לונתם הית' אך לספר דבר אחד ממנו, צעצור זאת רק זאת
 יודיעונו מפורט, וכל תולדות הספור חסרו ונעדרו, אז הוספנו כפי הנראה
 מענין ההוא תולדותיו, פעמים צדרכי חכמת (עסטעטיק) ופעמים
 צדרכי (רעעאריקא). כמאמרו (צ"צ ח' א') רצי פתח אולרות צשני צגורת
 (פי' צגנות רעצ) חסרו קורות הרעצ צארץ, איזה בתוך דבר מיומת רעצ כי
 סמלו לספר מפתוח האולרות? וצאזיה מדינה היה הרעצ? וצאזיה מקום
 פתח אולרות? ואיה מקום מגורי רצי? ומאיין יוצאו אולרות לרצי איש אשר
 לא נודע מעולם להיות סוחר מסחר להרצ הון? ואכחנו צארנו כל זה עפ"י
 מקומות אחרים בתלמוד וערכנו הספור כפי משפטו), אמר יכנסו צעלי
 מקרא צעלי משנה וכל חכמי לז אזל עמי הארץ אל יכנסו, (מדוע ימות
 צרעצ? הכזאת משפטי איש משכיל? וערכנו הטעם כפי משפטי שיטות
 רצי צמקומות אחרות) דחק ר' יונתן בן עמרם (איש זה היה מגדולי תלמידיו
 במצואר צפנים, ומדוע לא פרנסהו? ולמה דחק מי דחפהו חוניה?) ח"ל
 רצי! פרנסונו, ח"ל צני! קרית או שנית? ח"ל ללא, ח"ל רצי ח"ל צמה
 חפרנסך? (הסכת ושמע שאלה משכלת ועזומה מרצינו הקדוש —) ח"ל
 רצי! פרנסני בכלך וכעורצ, (למה לא השכיל רצינו לדעת זאת? הלא
 חכם עדיף מנביא? ואף כי זאת חוב מצות הטעם ומלות תורתיו הקדושה?)
 פרנסיה רצי, (ואם הי' משפטו דק ככבון לאיש במהו, מדוע עזצכו?)
 צת דנפיק יונתן צ"ע יתיב רצי וקא מלעער ואמר או לי שנתתי מפתי לעם
 הארץ, (חכם כמוהו יהי בן דעה חלושה עד שיכול כל רוח קל לרופף
 עמודיה?) ח"ל ר' שמעון בנו שמה יונתן בן עמרם תלמידך הוא, (מדוע
 לא הכירוהו צעמדו לפניוהם הלא כל עם הי' היוצא ראשונה צצנת תלמידיו רצי
 במאמרו צע"ז שנעתיק צפנים? ואם עשה יונתן דבר שיהי' מתחפש ולא
 יצירוהו, למה לא כתבוהו? גם איך עלה על דעת ר"ש שהינך זה יהי' יונתן

תלמוד

ראש דבר

תלמיד רבי?) צדקו ואשכחו דהוה יונתן, אמר רבי יכנסו הכל, עכ"ד,
זינו זאת אחי היקרים! איך קלרו בכל הספור למען הגיד רק הדבר אשר
יחפזו לדבר, ואולי לא ביונו חכמינו אך רק לספר כי רבי שנה את עם הארץ,
במאמרם שם אין פורענית זא לעולם אלא נשזיל עם הארץ וקלרו בכל הספור
כי תכלית כונתם הית' אך להגיד הדבר אשר צהרו לאמור, וכנה תמלא
מאמרים רשומים במחצרת זאת על רגלי הלוחות בערך מאתים אמרי התלמוד,
ואנחנו נערכם ונצאדם כפי היכולת, וגשים דברי כל איש צפיו, כדבר איש
את עמיתו, וכן את אציו, ואדון את עצדו, ורצ את תלמידו ותצרך את מעשי
ופועל ידי *).

וראינו לכיון מועיל רצ במחצרת זאת. המועיל הראשון הוא אשר החלנו לדבר
צו לדרוך במסילת חכמינו אשר קדמו עשות התחזולה מקדם לחכמי
העמים, להשמיע לאזני איש דברי חכמה ומוסר ודעות ישרות, עפ"י דברי
איש את אחיו, כאלו יהיו קורות האלה לעינינו עתה. המועיל השני,
לכתוב תולדות רבינו הקדוש וכל מעשי משפט ודקה שעשה בחייו, לדעת
יפעת מעלתו, גה רוס ערכי חכמי לצ המה בניו ותלמידיו וכני ציתו, אשר
כתבנו כל תולדותם ויקרת מעלותם הנמלא בתלמוד ועדרש רבה, וערך
אנטוניוס מלך רומי אוהב רבי, ומועיל זה גדול מאוד ואין ערוך אליו כמו
שזכרו למעלה. המועיל השלישי, באורי מאמרים הנפלאים הנמלאים
בתלמוד וצמדרש רבה שאמר רבי ותלמידיו, ושאלות אנטוניוס לרבה
ותשובותיו המפורסמות בפלאותן, ודברי אמתא דדי רבי עם הרבנן, איך
תזיד לגשת אליהם? ואיככה יקלו חכמינו את כבודם לדבר אתה? וכל זה
יבואר הטיב עפ"י חוקי החכמה. המועיל הרביעי, שכל דבריהם בתלמוד
היו סתומים וחתומים צשפת ארמית וצבעמיק שפה כנודע לשון התלמוד,
ואנחנו העתקנו רעיוני התלמוד באר הטיב צנחות מליאת העברות, ומועיל
המכתבים צלחות העברית כצר הודיעו חכמי דורינו מלפנים בישראל. המועיל
החמישי, נעים זמירות ישראל ויפעת שירי הקודש אשר ולמדו נערי עמינו
נופה, משירים שכתבנו במחצרת זאת במקום הנכון להם, וצמראה הראשון
שרו האציונים שיר על השגת השם, וצמראה השני שר רבי ותלמידיו שיר
באה על שארית הנפש, ולוי שר שיר הדר על מליאות אלהים ואחדותו, וככל
מקום שנמלא לוי המשיל משל לפני רבי או אמתא דדי רבי דברה בלשון חכמה,
העתקנו דבריהם צמרוזי שיר כמשפטם, ועוד רצים כשיר על העלל וזרית
צמראה החמישי, ושיר על אפריון צמראה הששי, כאשר עיניך תחזינה
צקראך צו. המועיל הששי, ויבחי תחכמוני אשר ימלאו צו, כמו מרוצ
התפלה לאלהים, אשר רצו צו התוכחות חכמי העמים וצראשם החכם
דאקטר

אכריון
ע"י
צו
ההוא

דעו אחי! שכבר כתבנו דברים מאלה צקונטנם המסות הגדולות אשר יבא
לאור צבעיל לחודש השני, התק"נו, וכתבנום פה שנית צעזור שיצוהו לתכלית
החצרת זאת, ולרבים מהשכילי עם לא הגיע קונטנם ה"ל.

דחקת צארט, לאמור כי לא נכון כלל ריקה ותפלה לאלהים, ואנחנו נאמר
 מזה די צמראה השני, וככה הרצה דברים משכר ועונש, ולמודי הנפש
 וגבול הנשמה, בצאור הרבצת חיגר על הסומא, וכמוהם רבי. המועיל
 השזעי, מפלחות ותנווהות אשר נפלו בכלל היסודות אשר בנו עליהם חכמי
 התלמוד, כענין החלומות צפ' הרואה אשר יצוארו כלם כפי משפטי החכמה
 צמראה השני, ונספח אליו שם צאור ענין הפתרון מן המרטומים והשפיים
 שמינו צמקרא עפ"י הטבע, והחלוק שזיניהם וזין מלוס מ"ה בחלוס פרעה
 ונצובדנאלר. והמועיל השניוני, שתי דרשות רבי אשר תמלאינה כתוצות
 פה, מלאים מוסר השכל, חכמה ודעת והנהגת האדם צתצונה, והנה
 מורבצות ומאמרים שונים שאמר רבי בתלמוד, ויתכנו משולצות אמרותיו
 כלולחות, מאמר אחד את עמיתו כאלו נאמרים יחד, וממנו נלמוד אנחנו
 תלמידי תלמידי רבי איך נורה את המון עם ה' צעמדינו לדרוש צמקלות
 ישראל. והמועיל השזעי, תוכחת רבי לעם צהעזר השמים מתת מער,
 ותפלותם צאיזה אופן היו, גם צזה כלמוד ממורינו הגדול איך נעשה צעת
 לרה, כאשר עשו חכמים השלמים קדושים וישרים האלה, ויעזרם ה'
 ויפלטם.

סוף דבר כל מועיליו לא אוכל הודיעך, כי חרוז לא ימלא צספר זה אשר
 יהי הצל מאיך צו מועיל, ואל תצהל צרוחך לשפוט גם את העוצ —
 זולתי אחרי קראותיך צו צהשכל וידוע, כי לא לעזר מכמתי הזעירה הוצאתי
 לאור מחצרתי הלזו, אצל צעזר עולס תצונת רצינו הקדוש וצניו ותלמידי
 הנפלאה ורוממה מכל צני דורס, וזאת ענין מחצרת ראשונה מספר מעשה
 חכמים. ואנכי הנני עתיד לחצר אחרי זמן לא כציר חלקים האחרים אחד
 אחד, מעשי כל חכם וחכם לפי ערכו ומנהגו, עדי יתמו כל קורות חכמי
 התלמוד אשר יכלתי משגת לכתוצ צספר. וצחרתי לחצר ראשונה מעשי רבי
 וקורות ציתו, כי תולדותיו מופלגות מכל אדם, כאשר תראה צתולדות
 רצינו הקדוש אשר הגתי לפניך פה צראש מחצרתי, ויפעת תהלוכותיו
 מופלגות מכל חכם כאשר תראה צפנים, וחכמי התלמוד צעלמה אמרו
 צסנהדרין וצגטין: יומות משה אצי דתינו לא היה איש כמוהו, ואם קרית
 כל תולדות חכמי ארץ צספרי העמים הגדולות ונפלאות עד איך קלה ליקרתם
 תוסוף עוד ראות הפלא ופלא מגדולי מעשי תולדות רצינו הקדוש. ותאמר
 גם ישראל עם לא אלמן. ואקוה כי מלאכתי זאת תמלא חן והצהה רצה צלצ כל
 משכיל תמים וצעיני כל רואה, וזאת תהי' משכורתי חלף צצודתי, ולפני
 עור ופתי לא אחניה למכסול ופוקה — ואנכי אכין גויתי ונפשי לעצוד
 צצעת אפי למען הרים קרן אדונינו חכמי התלמוד, וכל איש משכיל מתהלך
 צמשרים, ואוסוף שרת אחי כפי יכלתי, כי אנכי עצד עזדי ה' צאמונה ודעת
 צלתי התחפש צמעיל לדקה, ואחי הקטן מכל שומרי תורת אלהינו ואורה צי
 חכמה צכל לצס, לא למען הגדול חיל שם ועושר, זולתי למען אהצת
 החכמה וחשוק התושיה. אקוד ואשתחוה לעומת עפר כפות רגלי מורי ואחי.
 אפען ציום העשירי, התק"ו.

המחבר

תולדות רבינו הקדוש

איזה חכם הוואה את הנולד

תמיד. לב א.

אלה

תולדות המורה הגדול רבינו יהודה הנשיא אשר נקרא רבי
 סתם, במאמרס מכניר יהודה הנשיא היינו רבי (שנת ל"ג),
 ואמרו היינו רבי היינו ר' יהודה הנשיא (קדושין ס"ג רע"א), וכל ארץ
 כנען קראוהו רבי להיותו הגדול צפורה ותכמה ונחמד על פי מדותיו מכל בני
 תבל, כמו שכתב הר"ם (ז"ל כ"ג רע"א). וקלמס קראוהו רבינו הקדוש,
 ועל הרוב קראוהו כן תלמידיו, במאמר רב תלמידו שאילת את רבי זימור
 ומנו רבינו הקדוש (צ"ה כ"ג רע"א), וכן אמרו על לוי תלמידו, כתיב
 אפינקסיה לוי אמרית קמיה דרבי ומנו רבינו הקדוש (שנת ק"ו א'),
 וכמוהס. ואף גס תלמידיו לא קראוהו צ"ס תואר רבינו הקדוש זולתי צמקוס
 מהו להפליגוהו צמקוסו וגדולתו, במאמרים הנ"ל ומנו רבינו קדוש, ר"ו
 לאמור צמלת ומנו, ונוי האיש אשר קראנו רבי, הוא המופלג מכל איש
 צמעלתו ונקרא רבינו הקדוש, ר"ל מורה כל בני הגולה המפורסס כי קדוש
 יאמר לו, וכן אמרו אנטונינוס אמר לרבינו הקדוש לוי (זכרני, או התפלל)
 עלי (ויקרא רבה פרשה ט"ז, והוצא צ"ס כתובות ל"א) קראוהו כן למען
 הפליג צרכתו מכל אדם עד שמלך רומי צקסיה מידו, ומענת רבי לאנטונינוס
 תעיד על זה, אמרו: א"ל רבי לאנטונינוס תשתצז מלכתא (סס — —),
 כתוב א"ל רבי, ולא כתוב א"ל רבינו הקדוש, כמו צראשית המאמר, לפי
 שהאמת כמו שכתבנו. וכן אמרו ד' דברים לוי רבינו הקדוש (פסחים קי"ג
 רע"א). וכן רבינו הקדוש כשנפטר מן העולם לוי ד' דברים (ז"מ פ"ה א'),
 בקצוהו ככה למען הפליג לוואתו לפיזקר ערכו. וכן אמרו נכנס אליהו זכור
 לעצו לרבינו הקדוש (צראשית רבה פרשה ל"ו), אס משיח צמיס הוא רבינו
 הקדוש (סנהדרין ל"ח סע"ג), גס זאת אך רק להפליג מעלתו מכל אדם עד
 שאליהו התשצי שולח אליו ממרוס, וכדמה למשיח ה' לרב יקרתו. אכל
 צרות תלמידיו להזכיר שמו צאיזה קורות אשר אינן מופלגות ככה קראוהו
 רבי, ובהזכורס שמו צאיזה דין צתלמוד אף המה קראוהו לפעמים ר' יהודה
 הנשיא צס עלס, במאמריר' מייא ור' אושיע' תלמידיו צצריית' ת"ר שמע
 ישראל זו ק"ס של ר' יהודה הנשיא (צרכות י"ג ז'), ת"ר צכור תס ר' יהודה
 הנשיא אמר וכו' (צ"ה כ"ו א'), אמרו משוס אימתא דר' יהודה הנשיא

הא' כתיב עליו
 אימתא דרבי ישיה
 כתיב עליו
 דמותא א צ"ה
 ספרים ירח
 אית עליו
 איתת הנשיא
 צ"ו. ופ"ק
 הא' את אריא :

הקדוש

תולדות ר"ה

הקדוש — חבל, דברי רבי, ארר יהודה הנשיא אומר, וזדעתי לא נמלא בתוך צדוקים אחר כלל הש"ס — וכל זה יעיד על אמינות דברינו שזכרנו, שתלמידיו לא הזכירוהו בשם רבינו הקדוש זולתי במקום מיוחד שרצו להפליגהו מכל חכם באשר זכרנו.

ופעם שאלו נערי תלמידיו למה נקרא רבינו קדוש? והשיבו גדולי

תלמידיו לפי שלא הכנים ידו פחת אצננו מימיו ולא הסתכל בדבר עצירה לצור לידו עומאה צליה (שנת ק"ח ס"ע 3). ומלאתי בתוך צדוקים התלמוד ירושלמי שאמרו למה נקרא רבי רבינו הקדוש? לפי שקדשו אצו לשמים דדני נולד בשעת שמד שלא ימול אצ את בנו ומלכו אצו, מטעם זה הפליגוהו לכנות צדוקים קדוש אשר לא נקרא איש מכל חכמי התלמוד. (א)

ובגלוי ציוס שמת עקיבא בן יוסף (קדוסיין ע"ג רע"ג), והוא הי' צדוקים שלשת אלפים ושמונה מאות ושמונים לצדיקות עולם (לדברי בעל זמח דוד) וסס אצו הי' ר' שמעון בן גמליאל נשיא לציוס ישראל כמבואר בתלמוד (הוריות י"ג א') מקורות אצו שספר לשמעון בנו, ומשפחתו הי' מיוחסת ומפורסמת בצדוקים, והיה נכד הלל הזקן, כמאמר רבינו הקדוש היו ענותן סגו ואמר כל מה דאמר לי צד נש אצו עבדו חוץ ממה שעשו בני צתירה (שהי' נשיאים) לזקני (לאצו זקני והוא הלל הזקן) שירדו מגדולתן והעלו אותן (צדוקים רבה פרשה ל"ג), ר"ל לפי שאמרו, בני צתירה שכחו דינו פסח וצא להם הלל הזקן ולמדות, וירדו מנשיאותם ועשאוהו לנשיא (פסמי"ס ו' א'). ויחוסו היה

לצדוקים בנימין כמאמר רבי אבהו מן בנימין קאתינא (חבל לא מצני בנימין זולתי) מן נוקצתא (צ"ר פרש" ל"ג), והוא הי' חוטר מגזע ישי, כמאמר רב רבי דאיתי מדוד מתהפך ודריש צדוקים דדוד (שנת נ"ו א'), ועיין רשי' (סוכה כ"ו א') ד"ה שינתי. ושדוק פרח משפטי' בן אצטל אשת דוד מלך ישראל, כמאמר עיינו במשפחת רבי חזו דאחי משפטיהו בן אצטל (כתובות ס"ג א'). והוא היה בן חמשי לדוד, כמאמר הכתוב ואלו היו בני דוד אשר נולד לו בחזרון הבכור חמון וכו' הרצעי הדוכים בן חגית והחמשי שפטי' לאצטל (ד"ה א' ג', א' צ' ג'). וכ"כ בהקדמת המעתיק פי' המשנה להרמ"ב צדוקים נשים: ר' יהודה הנשיא הי' מורע שפטי' לאצטל בן דוד, ומשפחתו ויחוסו נקראת משפחת ר' גמליאל, ותחילת הנשיאים למשפחה זו הוא הלל הזקן נקרא הלל הצדוק, ועליו אמרו (צדוקים דרין) אלו בני צדוקים של

הלל שמלמדן תורה צדוקים, וכן הלל נקרא רש"ב ונשיא הי' ולפי מה שפיר כתיב ח"א שמלכו

זוהו צדוקים דרבינו הקדוש
הוא צדוקים דרבינו הקדוש
הוא צדוקים דרבינו הקדוש
הוא צדוקים דרבינו הקדוש
הוא צדוקים דרבינו הקדוש

זוהו צדוקים דרבינו הקדוש
הוא צדוקים דרבינו הקדוש
הוא צדוקים דרבינו הקדוש
הוא צדוקים דרבינו הקדוש
הוא צדוקים דרבינו הקדוש

א ובעל זמח דוד צדוקים שאלו נערי תלמידיו למה נקרא רבינו קדוש? והשיבו גדולי תלמידיו לפי שלא הכנים ידו פחת אצננו מימיו ולא הסתכל בדבר עצירה לצור לידו עומאה צליה (שנת ק"ח ס"ע 3). ומלאתי בתוך צדוקים התלמוד ירושלמי שאמרו למה נקרא רבי רבינו הקדוש? לפי שקדשו אצו לשמים דדני נולד בשעת שמד שלא ימול אצ את בנו ומלכו אצו, מטעם זה הפליגוהו לכנות צדוקים קדוש אשר לא נקרא איש מכל חכמי התלמוד. (א)

ב ובעל זמח דוד צדוקים שאלו נערי תלמידיו למה נקרא רבינו קדוש? והשיבו גדולי תלמידיו לפי שלא הכנים ידו פחת אצננו מימיו ולא הסתכל בדבר עצירה לצור לידו עומאה צליה (שנת ק"ח ס"ע 3). ומלאתי בתוך צדוקים התלמוד ירושלמי שאמרו למה נקרא רבי רבינו הקדוש? לפי שקדשו אצו לשמים דדני נולד בשעת שמד שלא ימול אצ את בנו ומלכו אצו, מטעם זה הפליגוהו לכנות צדוקים קדוש אשר לא נקרא איש מכל חכמי התלמוד. (א)

תולדות ר"ה

שמאלנו שהגאון ר' שמואל בן חפני ז"ל אמר זהו רש"ג הנסדרג צעת לרה וכן רש"ג זה נקרא ר' ג' הזקן וכן ר' ג' הזקן נקרא רש"ג א"ה שני, וכן רש"ג א"ה שני נקרא ר' יהודה הנשיא והוא בן חמשי להלל הצבלי, עכ"ד.

ישם אמו פלאי, והיתה אשה משכלת ארובה צעיני כל רואיה עד שהמלכה שבתה צימיה הכיזה בעצורה צבעלה (האדריאנוס) מלך הזקן ובסיל, כמו שכתבנו תוס' (ע"ז' ז' צ"ד א"ל אמרינן במדרש (ב) כשנולד רבי גזרו שלא למוח אצת בנו וחציו מלהו, שלא קיסר אנשיו לצדוק את צתי העצרים למען ראות הישמרו פקודתו והציאו רבי ואמו לפניו, והחליפתו המלכה באנטונינוס (ידיד רבי) זנס, ואם רבי היניקתו עד שהציאתהו לפני הקיסר ומלאהו ערל ופטרוהו לשלום עכ"ד.

ועיר מולדת רבי היתה לדעתי עיר חמת הנקראת טצריא, כי מלאנו שגם אבי אביו ר' גמליאל גר בטצריא כמאמרם מעשה באצא חלפתא שלך אלל ר' גמליאל בטצריא (שבת ק"א ז'). ויגר שם הוא וצני ביתו עדי הגיע לעת זקנותו, כמאמרם רבי בטצריא הוה (מגילה ה' ז'). (ג) ועיר זאת יסנה מאוד והיתה מוקפת חומה מימות יהושע בן נון כמאמרם (סו"ד) ועטורה מכל מד מהרים גבוהים, ולכן אחר היום והלילה קדמה לצוא צעיר טצריא.

ב חולי הוא מדרש כינו ורמזהו שהי' לעיני הבתים תוס' כי במדעם רבה לא מלאתי גם לה רחיתי דברים האלה מימי.

וזה שחמנו שם בהלכה הסיח רבי רחן ונטע בקרונה של ציפורי? לא כיונו לאמור רחן ונטע בקרון עיר ציפורי, הלא א"כ איך אמרו ע"ז רבי בטצריא הוה? אבל פירושו האמיתי שה"ח הנטיעה בקרון אחת בטצריא שנקרא קרונה של ציפורי כי שם עמדו יחד צדוק כל סוהאי ציפורי, וכן נשמע ג"כ מדברי רש"י (כתובות ע"ו דע"א) ד"ה בקרונות של ציפורי הים מעשה וכו' ע"ש. ודע קורא המשכיל! כי יש מצובה רבה שם לעת מקום מגורי רבי האמתי, כי בתגילה אמרו רבי בטצריא הוה, ואמרו (כתובות ק"ג ז') רבי מוטל בציפורי, ואמרו (סנהדרין ל"ז ז') לך אחר רבי לבית שערים, ומעתה הוה ה' מקום מושבו האמתי? וגדלה מצובה זאת גם צימיה הכונו התלמוד הקרונים אליו עוד בזמן עד שאכלו (כתובות ק"ג ז') יוכה אמרי' רבי מוטל בציפורי והתני' דקך דקך תרדוף לך אחר רבי לבית שערים? והסיבו רבי צבית שערים הוה אלל כיון דחלם המטוים לציפורי דעומדת במקום גבוה צהירא ללילה וצמים, ומעתה לקי' דנריהם חלה נרחה לי ככה, מקום מולדתו הי' בטצריא כמו שסוכחו צפנים שגם זקנו גר שם, ושם הים מקום שבתו עם בני ביתו בגווצור מדבדיהם בתגילה ה"ל, ומקום שבתו עם בית דינו פעמים בשנה לדון כל ריבולטפוט כל ומפט, הוה צבית שערים וכן מוצור מדבדיהם שם, שחמרו: ת"ד דקך תרדוף לכה אחר בית דין יפה, אחר ר' אליעזר ללוד, אחר ר' גמליאל ליבנה, אחר ר' יוסי לציפורי, אחר רבי לבית שערים (סנהדרין ל"ז ז'). ראינו כי שם הי' מושבו צבית דינו, וגם שמה הי' מקום מדרשו ללמוד עם התלמידים ולסודות דעה לעם חם הציאו דבר הקסה אליו בעתים קצועים זשנה, ורח"כ אלך לביתו צעיר טצריא שם הי' מושבו את האתו וצניו ומקום מגורו תמיד מנעוריו, וחולי ידע שם בתיים וכנסים אחרי מות ר"ג זקנו. וכאשר הגביר חליו עליו נסע את כל ביתו רבינו לעיר ציפורי מקום שהי' ר' יוסי וצבית דינו כנ"ל, כי שם הי' דוח לח תשדות ויעדות וכו' יוסי וצבית דינו מלא מקום רבי והלך לבית שערים, אבל מקום מגורו כפי הי' בטצריא, אך דק שבתו את ר"ג ז' במקום המשפט הי' צבית שערים

ג וזה שחמנו כי
וא אמרו ע"ז בקרון
ע"ז ציפורי וכו'
דע"א ד"ה בקרונות
של ציפורי הים
מעשה וכו' ע"ש
ודע קורא המשכיל!
כי יש מצובה רבה
שם לעת מקום
מגורי רבי האמתי
והסיבו רבי צבית
שערים הוה אלל
כיון דחלם המטוים
לציפורי דעומדת
במקום גבוה
צהירא ללילה
וכו' וצמים
ומעתה לקי' דנריהם
חלה נרחה לי ככה
מקום מולדתו הי'
בטצריא כמו שסוכחו
צפנים שגם זקנו גר
שם, ושם הים מקום
שבתו עם בני ביתו
בגווצור מדבדיהם
בתגילה ה"ל, ומקום
שבתו עם בית דינו
פעמים בשנה לדון
כל ריבולטפוט כל
ומפט, הוה צבית
שערים וכן מוצור
מדבדיהם שם, שחמרו:
ת"ד דקך תרדוף
לכה אחר בית דין
יפה, אחר ר' אליעזר
ללוד, אחר ר' גמליאל
ליבנה, אחר ר' יוסי
לציפורי, אחר רבי
לבית שערים (סנהדרין
ל"ז ז'). ראינו
כי שם הי' מושבו
צבית דינו, וגם שמה
הי' מקום מדרשו
ללמוד עם התלמידים
ולסודות דעה לעם
חם הציאו דבר
הקסה אליו בעתים
קצועים זשנה, ורח"כ
אלך לביתו צעיר
טצריא שם הי' מושבו
את האתו וצניו
ומקום מגורו תמיד
מנעוריו, וחולי ידע
שם בתיים וכנסים
אחרי מות ר"ג זקנו.
וכאשר הגביר חליו
עליו נסע את כל ביתו
רבינו לעיר ציפורי
מקום שהי' ר' יוסי
וצבית דינו כנ"ל, כי
שם הי' דוח לח
תשדות ויעדות
וכו' יוסי וצבית
דינו מלא מקום רבי
והלך לבית שערים,
בא

תולדות ר"ה

יא

עצריא משארי ערים, במאמר ר' יוסי יהי חלקי ממכניסי שבת בעצריא לפי
 שקדם להם הערב לצוא ויוסימו על הקודש (שבת קי"ח סע"ג), ומערה
 הית' פתוחה לפני בית רבי צעיר עצריא שהית' גדולה מאוד והגיעה עד
 בית מלך צעיר רומי במאמרם (ע"ז י"ג). ועוד מעלה נממדה הית' צעור
 עצריא, שהיו זה מעינים צמים חמים במצוה' במשנה (שבת ל"ח סע"ג).
 וחוס המים האלה הי' חזק מאוד עד שיכלו לזבל צו צער בלעדיו חש וגחלים
 במאמר ר' חסדא (פסחים מ"א סע"א). וצמים האלה עשו חנשי עצריא
 צתי מרחץ גדולים ויפים ולמקואות האלה קראו בלשונם, חמטאות,
 במצוה' (שבת מ' סע"א). והרבה פעמים הלך רבי ותלמידיו לרחוץ ולנקות
 בצתי מרחץ האלה, ופעמים אף ציוס השבת, במאמר ר' ינחק בר אבדמי
 (שבת מ' ז''). והיו גם צעיר עצריא מעשי אומנים נאים, במאמרים כוס
 עצריא של זכוכית כשוט וללול וכראה אדמומית יין צו (כדס"כ"א רע"א). והיה
 שם בית מדרש גדול וישן שהי' עוד צטרם היות רבי, שאמרו על ר' מאיר
 (שהי' חיש ריב מרשב"ג אפי רבי במאמרם (הוריות י"ג ז') והיה אב"ד זמן רב
 וקדם שגולד רבי) דהוה יתיצודריש צהדין בית מדרשא דעצריא (מדרש חזית
 ד) פרשה ה'). ועיר זאת הית' מלאה חכמים ונצונים במ"ש תוס'
 (מגילה ה' ז') ד"ה והא רבי.

הי' הדגה
 210 ימי רחוקה
 230 ימי רחוקה
 250 ימי רחוקה
 270 ימי רחוקה
 290 ימי רחוקה
 310 ימי רחוקה
 330 ימי רחוקה
 350 ימי רחוקה
 370 ימי רחוקה
 390 ימי רחוקה
 410 ימי רחוקה
 430 ימי רחוקה
 450 ימי רחוקה
 470 ימי רחוקה
 490 ימי רחוקה
 510 ימי רחוקה
 530 ימי רחוקה
 550 ימי רחוקה
 570 ימי רחוקה
 590 ימי רחוקה
 610 ימי רחוקה
 630 ימי רחוקה
 650 ימי רחוקה
 670 ימי רחוקה
 690 ימי רחוקה
 710 ימי רחוקה
 730 ימי רחוקה
 750 ימי רחוקה
 770 ימי רחוקה
 790 ימי רחוקה
 810 ימי רחוקה
 830 ימי רחוקה
 850 ימי רחוקה
 870 ימי רחוקה
 890 ימי רחוקה
 910 ימי רחוקה
 930 ימי רחוקה
 950 ימי רחוקה
 970 ימי רחוקה
 990 ימי רחוקה

וי"ך רבי לדרוש את אלהים לעיר תקוע ולמד תורה שמה אלל החכם
 תלמודי המעור סדר' שמעון ז"ל, במאמרם אחר רבי כשהייתי לומד
 אלל ר' שמעון בתקוע (ערוצין כ"א א'). וצמקום אחר אמרו מפורש'
 רבי

שערים, וכן ר' ג' אקנו גר בעצריא כמ"ס פסחים, ומרשב"ג ד"ה י' ציננה במאמרם
 צמסודין כ"ל ותצין, ועתה חתמה על דברי התוס' (מגילה ה' ז') ד"ה רבי
 בעצריא, כתבו וז"ל נראה שהי' (מעשה דרחילה והטעם) ציני אנטוניוס כהני'
 יחד בדאמרינן שלמה לשהר צני עצריא נחמם עכ"ד. הוכרחו לזה לפי שהי' קשה
 להם הלך מלאנו רבי הי' ציני שערים ובעיר קפרי וחין תאמרו בעצריא הוה?
 לכן אמרו רק צמין אנטוניוס הי' בעצריא והח"כ הי' צמקומות אחרות, וצחמת
 לק"מ ומגורו הי' תניד בעצריא נעשרו ציני זקנו ר"ג כמו שהוכחו וכתן שאלו,
 התלמוד והה בעצריא יתיב? — וציתרון רב תמתי על הגאון צעל פני יחסוע
 (צמגילה ס) שהצין דצרי תוס' שרנו להציה דחי' שעקר נקוס רבי הי' בעצריא,
 וצחמת נראה לעין כל עקה הסך כמ"ס? — שנית תמתי על מה שכתב סו"ל
 קשה לי הוה אשכחן ציורשלמי (צ"ל ציורשלמי תס' בלחיס הו צפ' הוואח (צ"ט ז')
 וחכני נלחתי תחמר זה מצוה' יותר גם בצרה' שית רבה פתס' צ"ו) שרבי הי' צמק
 ימין בצפורי וקה' עליו יתי יהודא וכו' אכתי לה פסיקה הך מלתא דר' בעצריא
 סוהומאוי וק' ס"ס ע"ד, וזאת הי' צחמת קו' התוס' כמ"ס ועדיפא מניה מק'
 כמ"ל? — שלשית, היותה תמה על חיש צקי צס"ס כמורו שיהי' מוכרח להצוה
 דחי' דחוקה שרבי בצפורי הי' צמק וימיו, והיה מירושלמי נחמ' בלחיס, והוה
 צחמת ערוך מפורש ציני צחור צמחה דלן (נחמ' כתובות ק"ג סע"ג) כד הוה חלש
 חמטויה לצפורי דמלחית וכו'?

מד"ש חזית סהוצה צתוס' צהצם אקומות הוה מדרש רבה על שיר השיבים, סהאל
 צמקחה חזית חיש וכו'. ומדרש שוחר עוב סהוצה לרוב דצריהם, הוה מדרש
 תהלים סהאל צמקחה שוחר עוב וכו', וחפני צחמת חשבים למדקסים זניס.

ד

תולדות ר"ה

רזי תלמידים דר' שמעון הוה (מנחות ע"ג סע"א). ועיין תוס' (מכות ט' ז') ד"ה נשמע אנשמע וכו', ועיין רש"י (צילה כ"ו סע"א) ד"ה א"ל (ה). ולקח חטה מתשפת פלחי, והיא הית' אהרנה אליו מאוד מאוד כמצואר (כתובות ק"ג סע"ג). והוליד תמנה שלשה צנים, שם הצבור גמליאל, ושם השני יעצן, ושם השלישי שמעון, ועם שלשתן למד תורה וחכמה כאשר נצאר צפנים (ו), והיה לו עושר רב ונכסים מאוד מאוד כמצואר הרבה מזה צפנים הספר, ועיין דברי חכמינו והספגתם אותו (שבת קי"ג סע"ג), ואמרו עליו מיומות משה ועד רזילא מלאנו תורה וגדולה במקום אחד (גטין כ"ט א'). וגדולי תלמידיו היו, ר' חייא הצבלי, רב און אבא אריבא, שמואל רמינאי, לוי בן סוסי, ויונתן בן עמרם (ז), וצפנים נצאר מעלות כל אחד ואחד איש לפי ערכו. והיה נדיב לצ ורמוס גדול ועצז כל מותריו תענוגי תבל כמצואר צפנים, ואלה דברי הרמב"ם בהקדמתו לסדר זרעים: רצינו הקדוש היה יחיד דדורו, איש שנמלא צו כל המעודות ומדות טובות עד שזכה בהם אצל אנשי דורו לקרותו רצינו הקדוש, והשיג תכלית החכמה והמעלה והי' בתכלית החסידות וענוה והרחקת התענוגים כמאמרם משמת רזי צטל, הענוה ויראת מטא, והי' לח לשון ומופלג מכל אדם בלשון הקודש עד שהחמיים למדו פירוש מה שנשתשש אליהם ממקראות מדברי עזריו ומשרתיו כמפורסם בתלמוד (ר"ה ומגילה באמתא רזי רבי ועיין צפנים), והיה לו עושר והון ורחצ היכולת, וכן הרמיז על אנשי החכמה והמצקסיה, רבן תורה בישראל ואסף הלכות ודברי חכמים ומחלוקת המקובלות מיומות משה עד זמנו, והוא צעלמו הי' מן המקבלים שקבל משמעון אציו ושמעון מגמליאל והוא משמעון והוא מהלל, עכ"ד.

א"ל היתה
 א"ל היתה
 א"ל היתה
 א"ל היתה
 א"ל היתה

ויהי בן שלשים שנה, הוא הי' שמונים שנה אחר חורבן בית אלהינו (לדעת רמב"ד), נעשה נשיא ישראל בארץ כנען, ושרצית הנשיא ניתן צידו מראשי ישרון, מידי מלך רומי שהי' בזמנו, וב"כ רש"י (שבת קכ"ג רע"א) ד"ה אמרו, וראה דברי תוס' (מנחות ק"ג סע"ג) ד"ה מעשה

- ה) ותאמתי מאוד דרזי הרמב"ם בהקדמת ספרו יד החזקה ר' יהודה בן רש"ג ז"ה הנקרא רצינו הקדוש, והוא קבל תורה מאביו, ומ"כ אליעזר בן שמעון? ע"פ רש"י ב"ב כ"ג הרמב"ם בהקדמתו לספר יד החזקה, ואלו גדולי החכמים שקבלו (תורתם) מדברי שמעון וגמליאל בניו וכו', ולא חשב צנו יעצן שהכח שהבאתי צפנים? ואלו גדולי צבור שלא נזכר זמננו דבר הלכה בתלמוד, ונראה לי כי הפעם הוא לפי מה שזכרנו ונכנס לגי' ע"ד מקדש ולא שז' לנצח ביתה כמצואר צנים? דרך חזק זוטא סוף פרק א' ע"ג. א"ל היתה לו אמונה ב"ה א"ל היתה לו אמונה ב"ה א"ל היתה לו אמונה ב"ה א"ל היתה לו אמונה ב"ה
- ו) בתצ הרמב"ם שם, תלמידיו שקבלו זמננו היו ר' חייא, רב ושמואל וכו', ותמתי עליו ועל הכחצ"ד שחפס צנרית לצדוק כל צדקיו להשיג עליו, למה שכחו ציונתן בן עמרם שהי' מגדולי תלמידיו במהמרה ר' חייא אצל ר' יוחנן ור"ו אצל ר' ינאי ור' חייא אצל ר' יונתן בן עמרם ור"י בן עמרם אצל רבי (ע"ז ל"ו סע"ג), ור"ם צרבי אמר לרבי שמא יונתן בן עמרם תלמידך הוא שאינו רוצה להנות מכתרה של תורה וימינו (ב"ב צ"ח א'), ומדוע שמתו? — גם למה שהנטיט, לוי, שהי' מגדולי תלמידיו כמצואר בהרבה מקומות בתלמוד כאשר נציע לפיך צפנים? — א"ל היתה לו אמונה ב"ה א"ל היתה לו אמונה ב"ה א"ל היתה לו אמונה ב"ה

א"ל היתה לו אמונה ב"ה
 א"ל היתה לו אמונה ב"ה
 א"ל היתה לו אמונה ב"ה
 א"ל היתה לו אמונה ב"ה
 א"ל היתה לו אמונה ב"ה

מעשה צפרידה, והי' אהוב מאוד אלל מלך רומי שהי' צימיו, ושם המלך
הוא הי' אנטונינוס פיוס בן האדריאנוס הסכל שבזר על העצרים שלא ימולו
את צניהם (ותפש אשת רש"ג את רבי צנה לדין כמ"ס למועלה), ולסוף כאשר
ראה ושמע מפי נאמניו שראו נערי ישראל גמולים ולא יכלו לצרר הדבר, אמר
מדוע אפקוד ולא ישמרו פקודתי ולענוש אותם כל אוכל, אהיה מלך טוב —
ובעל גזרתו זאת, כ"ב בקורות ספרי רומי, ואח"כ מלך אנטונינוס פיוס בנו
תחתיו והוא הי' אוהב כל איש בכרי כישראלי ושנא המלחמות ואהב שלום
ורדף שלום, והוא היה אוהב רבי אשר כזכיר בפנים. ולמלך זה היה בן
ושמו אסורוס (ח) כמאמרס (ע"ז י' סע"א), וצת הית' לו ושמה גירא,
כמאמרס (ע"ז י' צ'). ונכדו היה מארקוס אורעלווס אנטונינוס חכם
יוני מפורסם, וזה אנטונינוס זעירא בר צריה דאנטונינוס רבה הנזכר
במדרש (קהלת רב' לוח ק"י נה ד') וזכירהו עוד בפנים (ט). ובתצר'
עזרי' מן האדומים צמפרו הנחמד מאור עינים פ"ז שנמלא נדפס ספר יפה
ומיושר לאנטונינוס נבד עבודת האלילים (אולי דעתו הית' לספר הנחמד
הנקרא מארקוס אנטונינוס הנמלא צינינו, והוא לה הי' זה) אשר אולי בגללו
ולמדו נתבגיר אנטונינוס כמ"ס חכמינו עכ"ד. ר"ל לפי שאמרו אנטונינוס
אמר לרבי למה לא מובלתני מן הימר פסחא? א"ל רבי ומה נעציד לך, צאימר
פסחא כתיב וכל ערל לא יחבל בו, כיון ששמע אנטונינוס בן אול וגזר גרמיה
(פי' מל ערלתו) אתא לרבי וכו', חד אמר דאתבגיר אנטונינוס ומלחון,
דרבנן אמרין דאתבגיר אנטונינוס. וחד אמר דמר חזקי' ור' אבוהו אמרין אס
צאים גרי נדק לעתיד לצוא אנטונינוס יצוא צראש כלס (ירושלמי מגילה,
ותוס' ע"ז י' צ'). והמלך הזה אהב את רבי מאוד, ושאל מפיו כמה דברים
כמוזאר (סנהדרין ל"א סע"א), ויען את רבי דברי ספר על שרי מלכותו
וכגידי רומי כמוזאר (ע"ז י' א'), וכל זה נכאר הטיב בפנים צמראה החמשי.
וכאשר הי' נשיא על ישראל צמר שצת צית דינו צצית שערים כמאמרס
(סנהדרין ל"ב צ'), וישפוט שם כל ריב אשר צא לפניו צחסד
וצמשפט, וסלך צדרכי דוד המלך אציו לעשות משפט ולדקה כדצחי חז"ל
משפט לזה, ולדקה לזה כאשר נספר מומנו צפנים קורות רבות. והיה איש
עליו מאוד ושמע דברי כל איש ריבו מאיש ואשה זקן ונער, ואוהב האמת
וקבלהו מכל אדם כמוזאר צפנים.

וירא

- (ח) חכמי המלמד כתבו אסורוס בנים דאנטונינוס, ובקורות ספרי רומי כתוב שלא
הי' לו בן, אמנם לקח ילד שעשועים לו לבן ולמו וערום, ובקיותי צעיר צרעס לוי
סביד לי חכם אחד מצרלין כי לדעתו יתאחדו דברי חכמינו צספרי רומי, וכונת
מחמס, אסורוס צרים דאנטונינוס, שהמלך אנטונינוס לקח לו לבן איהים ששמו
אנטונינוס סלוציוס וערום, וזה שכתבו אסורוס ר"ת כאלו היה כתוב
א. ס. ור. ס. ומפאת שיהא תהדפיסוס נחסרו הקקודות אחרי ראשי המלות
ענכחה כסם אחד, ואולי בן הוה.
(ט) וצואת תטיב להחלת הוולמי הראשונה הכתובה צמאסף התק"מו עבר ק"פס.

תולדות ר"ה

וירא מנחה כי טוב והמחלוקת רצו בישראל צבלל התלמידים שלא כפרו
 תחת מוריהם ללמוד בהשגחה תורתם אשר קימו וקבלו לדעת
 כמאמרם בראשונה צא שאלה לפני החכמים בצית המדרש ואם שמעו (המורים
 דין זה) אמרו להם איך הדין, ואם לאו עומדים למנין, רצו המעמלים עומא,
 רצו המעמלים עמרו, ומשרבו תלמידי שמואל והלל שלא שמשו כל לוכן רצו
 מחלוקת בישראל ונעשה התורה כשתי תורות (כסדרין פ"ח צ"ג) (ו). ואז
 רצו צדק מתכניו והמליא תחזולה לתקן הדבר אשר עותו התלמידים אמרי
 מות אפי זקנו הלל הזקן, ואסף שנית כל הלכות ודינים הנראים צדורים

מכל סיגים, ויערכם שש מערכות, וששים ספרים, למוען ימלא הלומד כל
 דין ודין על כנו ולא יוסיפו היות בני תערוצת כמזרח מואמר ריש לקיש (שבת
 ל"א ע"ה). אצל ירא עוד פן ישכחו הצאים אמרי תורתו ויעותו שנית את
 תקונו, כי מימי קדם לא היה רשיון לכתוב למודי דת ודין אשר לא כתוב
 בתורה, במאמר ר' יהודה צ"ב כתיב כתוב לך את הדברים האלה, וכתוב על פי
 הדברים האלה, הא כיצד? אלא דברים שכתב אי אתה ראוי לומר צעל פה
 ודברים שצעל פה אי אתה ראוי לכתוב (גטין ס' צ'). לכן ראה רבי אמתת
 הענין ולמד ספריו אלה צדדים עם התלמידים, וזוה ליה שיכתובם עליו לוח
 ויהיו להם לאזכרה, ור' חייא ראש תלמידיו אשר קרא עליו מארץ מרחק איש
 עלתו (כמאמרם מנחות פ"ח רע"ג), היה הראשון שכתב ששת ספרי רצו על
 עור רצו כמאמרם סיפור מזה באריכות (כתובות ק"ב ג', וב"מ פ"ה צ'). ואז
 ואמרו תלמידיו ר' יוחנן ור' שמעון צ"ל הטעם מדוע הרשה רבי לעקור דבר מן
 התורה, כי לדבריהם הנ"ל התורה אסרה לכתוב דברים שצעל פה? ודרשו
 טעמא דמילתא הכי דכתיב עת לעשות לה' ספרו תורתך מועז תיעקר
 (דין, וכן) התורה ואל תשתכח תורה מישראל (תמורה י"ד ז'), מסבה
 הזאת היתה לכתוב פרוט התורה ופרט דיניה הנאמרים צעל פה מימי
 קדם (ירא). ולא תפליא שאלה איך הי' יכול רבי לצרר הלכות צדורות
 ומחלוקות האנשים שהיו מקדם לו? כבר כתב רשי' (כתובות כ"ז ע"ה)
 גד"ה הא קמ"ל, וז' חיבא לנימור אלו ואלו דברי אלהים חיים הם, זימנין
 דסיין

למה יגזר בזה
 להם וכתבו
 חזקה חזקה
 ונני ונחת
 לקח סדר
 אף יעני ס'
 ושתא
 וכן כוונת
 הכוונת
 כה"ל דר
 הי' שניה
 ולא כתב
 דבר צד
 ה' חזקה

והל תשאל אם נקדם לא היו מחלוקות בישראל ולא הי' כשתי תורות מדוע אמרו שיק
 עומדין למנין אם ירצו המעמלים או המעמלים למה לא יסכימו לדעתם הלא תורה
 אחת לכלם? כבר פי' זאת בפשיטות צעל חרצות סגורות צקדמתו סערו' זאת
 באמר אם נשאל מפייהם שאלה זיה אשר לא קבלו דינה ומוריהם, סורו אז כמאמר
 שכלם והטו אחרי כדבים.
יא והנצ"ס כתב שצקדמתו לספר י"ח רצו סקדוש חצר המשנה ומימות מש
 רציו לא חיבר איש חצור סלמלדין אותו צדדים צתורה שצעל פה, והוא קינן כל
 סמועות והדינים והצחורים ששמעו מנשה רציו כל דור ודור וחיבר מהכל ספר
 המשנה ושנו לחכמים צדבים, ונגלה לכל ישראל וכתבו כלם שלא תשתכח תורה
 שצ"ס מישראל, ולמה עשה רציו סקדוש כך ולא הניח הצדכ כמו שהיה? לפי
 שכלה שהתלמידים מתמעטין והולכין, וסגרות מתחדשות וצחות, ומלכות נכ"ס
 פושטת ומתגברת, וישראל מתגלגלין והולכין בקלות הארץ, חצר חצור להיות
 ציד כולם, כדי שילמדוהו צמסרם ולא ישנה, וישג בלימין הוא וציתו דין
 המשנה צדבים.

שבתה
 יבדילן ויריין צלו בלם אם אמת
 אם אמת וצדאי צלו אם אמת
 אם אמת וצדאי צלו אם אמת
 אם אמת וצדאי צלו אם אמת

דסיך האי עמא וזימנין דסיך האי עמא, שהעם מתהפך לפי שנו
הדברים בשנוי מועט, ועיין במפרש ירושלמי (זרכות פ"א ו' 3).
ידידי ציוס כלות מוריני יהודא הנשיא מכתוב ספריו הנזכרים עד תומס,
היה פן תשעים וחמש שנה, והוא נשנת שלשת אלפים ותשע מאות
ושבעים וחמשה לצריאת העולם, ומאה וחמשים שנה אחרי חורבן בית אלהון,
ככה דעת רב שירא באון בתשובתו (הוצאת צ"ס) יוחסין לוח קט"ו), וכ"כ
צ"ס הכוזרי קרוז לסוף מאמר ג', וצ"ס מאור עינים (פכ"ד) בתצ וז"ל רבי
חצר המשנה שנת תק"ל לשטרות והוא שנת קן לחורבן בית שני עכ"ד. קרא
חצורו, משנה לתורה הכתובה, כמאמר שנה רבי משנה (יצמות כ' ח'),
וכמוהו, וכתצו תוס' צ"ס רבינו תס המשניות היו קודם רבי אלף שרבי
סדרס, אלף צרייתות הי' שונה ר' חייא מה שהי' מוסיף רבי על המשניות
(צ"ק ל"ד 3) צ"ס צימי רבי. והוא תלמוד מפורס, וכי רבי לא שנהא ר'
חייא מניין לו (ערוצין ל"ד ח'), ורשי' כ' (סנהדרין ה' 3) צ"ס ר' חייא
חזייה. לא איתפרס לן מאי צביא הכי, ונראה דאחא לא שמעינן אע"ג דר'
חייא תלמידו דרבי הוה וצמקמו דרבי הוה (רלונו לאמור אשר עלותו מצבל
לא"י, כמאמר עלור' חייא וצניו (סוכה נ' 3) ע"ס) לא חלק כבוד לרבי
וכו' עכ"ד. ואמרו מאי לאו צקנות' דר' חייא (בדה י"ד 3), וכ' רשי'
מדפליג' על רבי רביה, ותוס' כתצו צ"ס הרש"ס דר' חייא למד תחילה
צבל ולעת זקנותו עלה ולמד לפני רבי כדאמרינן חזרה ונשתכחה עלה ר'
חייא וצניו ויסדוה, ועי' למדקאמר ר' חייא לרבי אף אתה, ולא קאמר אף
אתה רבי (אז, מר, כמ"ס צעל פני יהושע (צסוכה י' סע"א) צפ"רשי' דרבי חפץ
ע"ס) ע"מ דצקנותו הוה דהוה תלמיד חצר, כדאמרינן צסלהי מי שמת צן
עזאי תלמיד חצר של ר' עקיבא דאמר ליה סצ אתה ולא סצ מר עכ"ד (יב).
ואכני העיור אציא ראי' יותר קרובה לזה, והיא מרצ צן אחי וחצר ר' חייא
צעלמו, אמרו שאכיר' ירמי' דתלמיד חצר דרצ הוה והיונו דקאמר ליה ר' ירמי'
לרצ מי צדלת ולא קאמר מי צדיל מר (זרכות כ"ז רע"ב. וראה דברי תוס'
פסחי' ק"ס ע"ג 3) צ"ס שצקיה.

ידידי צן שמונים ושלש שנה בצרה מחלתו עליו, ויסע את כל צני ציתו
מעיר טבריא, והעתיק אהלו שצת תחמוני מעיר צית שערים, וילך לעיר
צפרי, ואולם קטרון סס העיר צראסונה כמצואר (מגילה ו' ח'), צמר
לשצת שמה צעצור שעיר זאת עומדת צראש הטר ויש צעל צני העיר רוח חיים
לא מעל שפיים שצפן יצמר שצת סס ורפא לו, כמאמרס כיון דחלש חמוטויה
לצפורי דמליוא וצסיס חוירא (כתובות ק"ג סע"ב 3), אלל כל שנות חייו סס
היו

יב) צעצרי דרן חרן שלעזיע הייתי כחודס ימים אלל יריד נפשי סרצ הגהון הגדול
שנה העצום ופאר דוריני מוריני ורבינו ישעי' פיק וסדאה לי כי צספרו תקוני
כלי שר"ת (ר"ת ש"ס רשי' תוס') אסר עודנו צכצכ, הגיס דברי תוס' ? סאלה'
צמקוס סצ אתה ולא סצ תר, ל"ל שצאת ולא שצח מר, וכן מוכח סס צפ' מי שמתו
ע"ס. ואתה קורא שהשכל! סרצ תודע לו, וצן את מעשס ידו כי אללתי לך
מצרכמו.

נכלה עשות ספרי רוח והצל, נסין להסים תחתיים ספר יקר לדרוש לזק
 משפט ומשרים, חכמה עלה תצונה ויראת ה', עד השמים נעוף להשיב
 האמת כאשר לאל ידינו, נודה לה' כי טוב, וכל אשר צרא צתצל יזר אך
 לטוב לנו כל הימים, למען רצ שלום בניו יהי, גם האצן לא צרא שיסקל צו
 איש מרעהו או ירה יורה, אמנם לצנות צו צמים ומצנה עיר וצנותיה אשר
 יכול האדם לגור צהם לנוח ובלקנפס מעצודתו, והתושיה נתן לנו למען
 נדע לדרוך דרכי האמת, אמת הרעוץ והמדע — ואם נמיד כל טובו לרוע,
 נאהב ולחמה נמאס זרע השלום, וצאמת נכזב — נצגוד צחפן תכלית
 צוראינו אלהי עולם, חלילה לנו מעשות ככה למעול מעל צרוץ שדי, נצער
 כל רצ ומקדנינו, ירפאו כל נגעיו צעלי אסופות, כדצונות על תלמי השדה
 נחוקק דצרי חכמים עלי לוח לצינו, מאהצינו אך אמת ושלום יהיו, ומלאה
 כל הארץ דעה כמים לים ומכסים, מרוח אלהים תופע עלינו נהרה צל
 נצוש סלה.

א למנצח לבית יהודה מזמור שיר: ז עורי נפשי יקרה
 עורי בת אלהים: ג גילי כבוד נשיא בית
 יעקב צהלי ורני: ד הופיעי באלהי קדם הופיעי רחפי
 לרובך שהקים: ה בלהקת אחיותיך תתאמרי על
 היות הקדש תנשיאי: ו פשטת כתנתך הסרת גוך
 ארצה עזבת: ז לבשי עזו שדי אדר יקר תלבישי:
 ח ערומי עמר העטית במחלצות הדרת קדש: ט מרי
 שכנך בתכל מדי שבתך בית חומר: י עורים לאורך
 יתהלכו לנגה והרך הצהילו: יא לשמעך מלכים נהרו
 מאפסי ארץ נקבצו: יב ותהי מחסה ישרון מגדל עזו
 לפני חורפימו: יג גם אחריתך ברכה הותירה שארית
 תקוה סלה: יד הסירות כסל יעקב מזון תחכמוני
 השלות: טו חכמי ארץ הותתו מקדם חוק ישראל
 אפס: טז עמים עתה יצדיקו חמדו מזהב ומפז:
 יז פקודי יהוה ישרים משפטי אל אמת: יח אמרו בת
 ייודה קומי לעפר כל עוד תשתוחחי: יט מנעי עיניך

מדמעה

רבי נשיא בית ישראל
אביגיל אשתו

גמליאל שמעון יעבץ בני
אחיהו הכבלי ואביהו הארכי)
יונתן בן עמרם ולוי בן סוסי) תלמידיו
שמואל הרופא אכלט האצטגניני
יהודא וחזקיהו בני אחיהו

פלטי בן ליש שמריה השעירי)
עובדיה השימרוני עקש התקועי) שומרי הפתח
צדקיהו מבית להם המזכיר
אבי שאול שר האופים ודינת האמה אשתו

אהרוד ואהרודיא
בנימין ותמר אשתו וחוישים חוהנן
שבנא ונעמי אשתו
אבישג בת נקדימון שרה בת אלישע אחר
עכבור הפרשדוני אחד העניים ואביוניס רכים

אנמונינוס מלך רומי
אסורוס בנו וגירא בתו
אנמונינוס הקטן נכד המלך
יוסטינא בת אסורוס
אשפנו רב הסויסים מרסנא המלצר

מראה הראשון

חמת (א)

(עיר גדולה וככר גדול לפניו, ועניים ערומים לזושי צדדי עדים ומסופי שם יורו צרמוצות קריה אנה ואנה, ויחפשו אוכל עלי אשפתות)

עכבר הפרשוני, אביונים, נשיהם, וילדיהם,

האביונים (בקול מר) אוי, מר לנו מר!

הנשים (תרדופנה אחריהם חופשות את בעליהן ותמלאנה פה

יחד, ותתפושנה אותם בכנף צדיהם ותזעוקנה) בעלים! מזון,

מוחיה לנסיכם וצניכם תנו.

הילדים (גדולים אקטנים פוסמים אחריהן, וידי הקטנים אחוזים

שולי מעליהם, ולגדולים ספל אדרים צדיהם, ויזכו ויעקו בהעמיק שפה)

לחם! — אוכל! —

עכבר (איש שיצה) החרישו, מאין נקח אוכל, המן הגורן

או המן היקב? האם כאילכם את צערינו מעצמינו? (סופק

בפיו ומציש השמים) אל רחום! למה לי חיים? הלא ברצונך זקנת

וסצתי, אתה החייתי זמן כביר, האם למען המייתי עתה

צרע? צרע הכבד הזה — אהים! קחה רוחך מומי והסיצני

לעפר, אפולה נא צידיך כמות כל אדם, (פונה אל האביונים ויאמר

צנכי) מה נוסף שבת פה? מה בלעיבו בחפוש לחם ואין? כלכה

וכסובה ציתה, צרע כשוצ ללאת שכית, אך מה יתן ומה

יוסיף? — (עכבר הולך צנכי וכלס אחירו).

הנשים (צמרונתן אחריהם זועקות) ועתה? — — —

הילדים (אלה מול אלה צמחה) נקורה חיס לבתי אבותינו,

האח! מלאו אוכל, אוכל! גם אנחנו באכל (וירורו מהר).

(א) עיר חמת היא עזריה ולמה נקרא שמה חמת צנזיל מעינים רותחין שצה

(מגילה ה' ח') ורבי גר צעיר עזריה כמאמר רבי צעזריה הזה (מגילה

ה' צ') וכן ח"ל אנטונינוס לרבי תמעד עזריה עירך קלניא (ע"ז

י' ח')

מראה הראשון

אבישאל (איש גבור מאד) לבוש שחור מראשו ועד רגליו
 בקוצר מתים (ג) עוצר על פני הככר במרוצה רבה ותמהון) איש
 אכזבי? — איה הייתי? ואן הלכתי? — מה רבה החרדה
 הגדולה אשר בעתתי! — אכזבי עומד שלו ושקן, סקדתי
 בעבודתי לחלוצ קבר לפסע מת, ממחתי ברב עמולי לאמור: הכזבי
 אמכור במחיר ונעט שכרי אשר לקח מהיתומים האלה, זעיר בר
 ולחם להסביע רעבוני הגדול, כי לא אכלתי מאומה כשלשת ימים.
 אורך אל חי! כי עדן לא לרכתי ברב עניי מתת איש בן אדם כמוני,
 בחדוה רבה אשב לאכול יגיעי כפי, זאת יהי מסכורתי מרוב עמולי
 במקום מנוחת יגיעי כח ובתוך עבודתי — פלגתה הארץ את פיה
 ותבלעני חיים, הורדתי תוך קבר אבסלום, ועל עפעפיו עמדת
 (ד) הוה! ונה היה לי! (הסקטה) אולי לא ככון בעיניך ה'! כי
 אהיה אומן במלאכת בלתי טהור — אלהים! אם גם זאת לא
 ירלה לפניך, מה אעשה עתה איככה יאמץ קשר רוחי וגוייתי ולא
 יתפחד, הלא כל עלמותי כמוקד נחרו מרעב הכבד הזה, אנה
 אשכור לחמי, מאיזה מחיר אשכור אוכל! הארנח נפש? או
 אגדזול כסף מידי עוברי דרך? הלא רכוח גכוב שוד וחמס שכחת —
 ומאיין יבוא עזרי? איככה אשקיט רעבוני להחיות נפשי? —
 אבסלום, אבסלום! מרומם רגלי היית ומה נשאת ממני, גדלת
 ומאוד, הרעב ונמא לא יכאיבך, החורב וקרח לא יאכילוך,
 נפטיך תופיע ברום שני שניים, ומכסה העלטה ארזה השליכה,
 שוכני קבר מאוד תגליחו, וחונכי קבר לעומתכם יחפרו, (הסקטה)
 הן — (פונה ונול עיר חמת ויאמר) ונה אדאוב עוד? הלא פה מקום
 מגורי נורינו יהודה הנשיא, ולביתו עבודה רבה, אהי גם
 אכזבי עבד לנו ללחום את לחמו — חלוצ קברי מתים בל אוסיף
 היות עוד (ויפשוט כל בגדי שחור מעליו ויניחם ארצה) אכן במה כחי
 גדול

איקנה תחת חום
 החקר של נפשי יקיר
 אבסלום בזה יקיר
 אבדתי דעתי
 עומה פה שנת
 1888

- (ב) ושמה תאמר אבא שאול נכס היה אבא שאול ארוך צדורו הוה ור' ערפון
 תביע לכתפו (נדה כ"ד ס"ע).
- (ג) אבא שאול אמר קוצר מתים הייתי (שם — —).
- (ד) תניא אבא שאול אומר קוצר מתים הייתי פעם אחת נפתחה מערה
 תחותי ועמדתי בגלגל עינו של מת כשהחזרתי לחזורי אמרו עינו של
 אבסלום הרחמם (נדה כ"ד ס"ע"ג). הית

מראה הראשון

י

גדול לעשיית מלאכת מחשבת צביתו חלף לחמיו ושקויו? (הולך אנה
ואנה דדאגה אח"כ יבליג בלז שמח) שר האופים אהיה — אנכי למדתי
ללוט עוגות ולחפותן היטיב, אהי שר האופים צבית כשיאינו (ה)
ועת הרפי מעבודתי, אשעשע בחכמתו היקרה — ככה יהי,
(לוקח בגדיו והולך).

עכבר ואביונים, נשים וילדים

עכבר (רז לפניכם וישת ארזה וירים אשיסה אחת גדולה מלאה
קודים, ויעצור לפניכם מהר חוש מהעיר חולה, ויתגנפו רגליו צלחת
האזנים אשר צכבר, ויפול ארזה וזרועותיו חסופות, כל המון האביונים
יאספו אליו סביב צכבר, ויתקפו צידו אשר האשיסה צפוכה) אהה! קחי
ונה היה לי (זוקף לשבת)

האביונים עכבר אחינו! הראינו כא מזה צידיך?

הנשים אוכל מלא אשיסה (צמחה וגאון) חלק כחלק כחלוק
יחד את הגברים, לנו ההי — אנחנו ראינוה מוכחת על גבעת
האשפה טרם שחה להרימויה (אשה אל אחותה מהללת) האח! אכיל
כאכל, אנכי אשיסה, גם אנכי אשיסה, שישו נועי, תגיל בטני,
הילדים הנה הספל, אין כל נאומה לא אכלנו היום.

עכבר (מרים ראשו לופה מעלה ופניו זועפים) השמים! נכה
דגלים אנכי (זוקף מעט).

האביונים (יקימוהו ומנפלתו ויעמידוהו על רגליו, ויאמרו) ראה!
לא נוכח האבן הרפה רגליך מנחת בל תאכז, אך עטוף מני רעב
אחה, אכול מעט מנאשיסה הזאת, תחליף כח, תסוינה רגליך
באילות, צדך אלהים, הזק ואמן.

עכבר (רוצה לפרוס מעט צידים רפות ולא יכול, ואומר בלז נשבר
וכדכה מול האשיסה) אחי עני וכואב, ונה גדלו מכאובי, רבו מאוד
(ויגש אותה גליל אל פיו) הוה! (צמענוג) דבש מנחת, מתוק, נופת
לופים לחכי, ונה טוב ריחה כריח העוגות אשר תוצאינה על שלחן
אננו וכימוס מלכינו, אבל — —

האביוני

(ה) אנה שחול בבל של צבית רבי הוה (פסחים ל"ד רע"א). וצין תצין מדצרינו

צ"א (צ"א) צ"א (צ"א) צ"א (צ"א)
צ"א (צ"א) צ"א (צ"א) צ"א (צ"א)
צ"א (צ"א) צ"א (צ"א) צ"א (צ"א)
צ"א (צ"א) צ"א (צ"א) צ"א (צ"א)

C 1

ראביונים ואנחנו לא נאכל מנוכה? האם אכזה אקוטינו
לפרוס גם לנו לחם?

עכבר האלכם כליל, תמים, בלעדי המעט אשר לחכו שיני.
(בלס יחד שלחמו ידם לקחתה)

הנשים ואיה חלקינו? גם חלק טפכם ועוללי טפוחים
העטופים ברעצ? אכזרים! בני בליעל! מלא בטיכסם כל
תשכחו, מול נטיכסם ובניכסם חיש עורף תפנו, הלא אחס הסיבותם
לנו כל איד ופיד אשר יעבור עלינו, זכרו דשעים! מעשיכם, גם
אנחנו נבגוד בכם. הלא כלל תשבו צדקה, השמטם בא, ומתם
מרודים תצואו ביתה ללון מאין לחם ושמלה, אז כל איש יהפוך
להיות שורר בביתו, עלינו לא, ככריות נחשבו לכם, חללתם
היום ילועיכם, הביטו בוגדים! זכרו.

האביונים (פתחו אותה פתים, וזורם עלי הארץ) בואינה
ארוות! אכולנה אתנו, מקילות חיינו!

הילדים אבותינו! אכול, צרות — גם לנו.

האביונים (משליכים פתים גם לפניכם) גם אתם אך אהבו
הנו — עבתי הנושכים בשיניהם, אכלו ואל תתקוטטו.

ילדים (הקטנים, צבכי) אמותינו! מתלעותכו רעועות, נחשו
שינינו ממשצותם, לא כוכל לנשוך את הלחם היצם הזה, משרת
חלב נאכל.

עכבר בני האומללים! אתם תאכלו זאת האשישה היצמה,
אככי לא יכלתי הוסיף אכול מנוכה, מנועט אשר אכלתי בטלו
הטוחות: הרחום ירחם עליכם ועלנו.

הנשים (ביגודרצ) בנינו! הלצ — מאין נביא? גם ינק לא
תינקו היום מרעצ הכבד, שדיכו לונקים ועלמותינו יבשות,
קוי! דלת בנינו מה רצה (בוכות) תנו לנו פתיכם וכעזקהו בפינו
ונשכם עד ירכו, אחרי בן נאכילכם בפינו אל פיכם.

הילדים (צבכי) קחינה אמותינו, הנה הנם —

הנשים (נגד הפתים) יר לצ האדם! דע מנעוריו, הטיאהו
לאכול מעץ הדעת טוב ורע, ובסבת האשה הית זאת — ועתה
תחשוב להסית גם אותנו לבלעם חנם בעודם צכפיו, כגזול לחם
ילדינו, לא, חוה אמוינו לא ידעתך, ואנחנו ידענוך, (אשה אל
אחרתה)

אחותם) מעזר נשים לרוחיו, צל כחשוק את ימים. (ותשימנה
הפתים אל פיהן ותלעסנה, וינשקו פי צניהם ויאכילום).

הילדים הה! טוב אחי טוב נשרת פיד נניין. (וילכו את אחותם
לאחותם לשבת אתם).

האביונים (לקראת נשיהם) עתה חלף היום כבר הגיש הכסף
לצוא, נשינו! הציטנה שמה בית יהודא כשיאינו, בעד חלוקי
ביתו יאירו מאורי כרותיו, שמה נקרוז וזרהה עלינו שמשו כל
הלילה, ובביתנו בחושך נשכב, משכבינו מתחתינו כבר מוכרנו
מחיר צר ולהם, ומדוע נסיר אל משכנותינו, השלב וכפור לא
ידיד טנתינו מועינינו כי עת האביב הגיע, הסתו עבר הלך לו,
ומחר נשכימה ללכת בית אדונינו יהודא, אולי יעיר רוח כדיבתו
לחמול עלינו ולחת טרף לנו, ובכח האבילה אשר אכלנו בערב
כישן זה הלילה, וכדרך יה המרים מנחשפות אביון וטוב גמולו,
אולי יתן גם לנו מחר חן בעיני אדונינו, וימן עוד אוכל לנו לרוותינו
מדחק ארצו, ולא יוסף עוד לנכות אותנו, וכחיהולא כמות ברעב,
עד יתם מקפר ימינו אשר נתן לנו לצא על הארץ.

הנשים כן יעשה — אולי יעתר וישמע לעקתינו.
הילדים מדוע נלעק אל אלהינו, הלא כגמולתו חוב עלינו
להסיצהו תודה רבה על החיינו עד עתה, וברעב לא גוענו,
ועוד זמן לא כציר אשר הקרה לנו לאכול אשיטה, טובה מאוד,
לחס שמים. —

כלם כודה לאלהינו כדקתם צנינו! אך את נמחרתכם לא
תזכרו. (ויסצו שבת כדור עלי ארץ, וישריו).

האביונים הצפרים ישמה יקנגו

הצפרדעים ביאור ירנגו

הילדים שרי חננם מטובו יחיו משפעו ינקו

הגשים עלי עשב מים קרים יולו

בה מתהום רבה חמים יגלו (ו)

(ו) מורות צדיקן עלי חמי טבריא המפורסמות בתלמוד (שבת ח' ב').

בית רבי

הילדים גם טל וכפור איש ונפרית משמים נזרקו

האביונים יומם השמש עלי דשא זורה

לילה יערפו השעירים על פורת

הילדים ומחוס קיין וקור החורף יתיה החלד

הנשים אם שופתנו השמש פנינו ישחרו

ואם כבסנו בגדינו ממנה יצחרו:

הילדים אחר לבוש משי והשני שק עלי גלד

האביונים כל יושבי תבל ערומים יצאו מרחם

ועד יום מותם לא נעדרו לחם:

הילדים הן כל זאת פעל אל מי יבוא עד תכליתו

הנשים יש צדיק חובק אשפתות אובר בתומתו

ודשע אכזרי בהכלי עונג האריף ברשעתו

הילדים הן כל אלה מידו נגזרו גמולו ישיב

באחריתו (ו)

האביונים לעשכות שדה העפר נוה

ובהמה ותיה מהן ירוה

הילדים ושניהם יתנו למחיה לנו

הנשים שדי! נפלאותיך ראינו עת יפריחו

תודע לאוכליהם לך תודה יצריחו

הילדים תשכון שמים ותראה בנו

בלם נגלית בחסדיך יושב סתר

מכל עני אתה העזר

זה אלהינו נותן לחמנו מחיה אותנו

אם

(ו) עפ"י צאורינו צם' העוין מאמרם (ברכות י' ח') נדיק ורע לרשע טו"ב

מדאה הראשון

אם עין איש לא ראתך
בצדק רשמת לפנינו גדולתך
זה אלהינו צור מחסינו נודך בלנו

אבלט האצטגניני (ח)

לצוט מעיל תכלת וכוכבים רצים מזהב מעשה רוקם עליה, וצידו פלי הצטה
אשר לסודרי שמים לחזות הירח וככבים, הלילה צאה וזרחה הלצנה לעומתו
וככבים לאין מספר, והוא מגין עליהם צהסקפה רצה, ויאמר מול (צו)
בסיל וכימה ציפיים יחזיון.

האכיונים (עומדים דחופים ויראו אליו ויזעקו) חדוגינו חכם
לצ! תכה כל לחם או כסף לנו, הרעב כצד מכסוא,
אבלט (לוקח כסף מאמתחתו) קחו, שצרו לכם אוכל ולכו.
האכיונים (לוקחים מנתם ומרקדים צשמחה) תודה לך, (הולכים)
הנשים תודה, תודה, רב תודה! (הולכות).

שמואל ירהינאי (ט) ואחיהו הכבלי (י)

יימואל (איש צריח מאוד (יא) צא כאשר האציונים יודו עוד לחבלט

(ח) חבלט טס חכם נכרי היה וחזה צכוכבים והי' חצר נלמד לשמואל ירהינאי
כ"כ רשי' (שצת ק"נו רע"צ).

(ט) שמואל מנהרדעי הוה וקרא' ירהינאי לשון ירח לפי שהי' צקי צסוד עבור,
ואמר שמואל נהירנא לי שצילי דרקיע וכו', ועיין צתום' (צ"צ ז' רע"צ)
ד"ה נהרדעי. ואמר שמואל יכילנא לתקן כולא גולה צלא ראיית עדיס
(ר"ה כ"ד צ') והיה תלמיד מרצי במצואר מדצרי חכמינו (צ"מ פ"ה צ').

(י) הוה ר' חייא, וקראוהו צצלי כמאמרס (שצת ס' סע"צ) אמר ר' חייא אי
לאו דקרי לי צצלאי, ורשי' ב' (ערוצין פ' א') ר' חייא צצלי היה
כדאמרינן (סוכה כ' צ') עלו ר' חייא וצניו מצצל. וצמאמרז על
המקרא מקדש ה' כוננו ידיך (כתובות ה' סע"א) יש גורסין צצלי אחד
ור' אחיה שמו ע"ש, וקרוצ להיות שככה הי' שמו שקראוהו צו צתורה
וצכל דצר קודש, ושם חייא נגזר משם אחיהו השילוני הכתוב צמקרא,
חבל הצית שמואל (סוף הלכות געין צשמות האנשים אות ח') דחק
מאוד למלוא מקורו מלשון כעת חיה, וכלאה למלוא שרשו צשמות
הכתובים צמקרא, ותמהתי? — והי' תלמיד מרצי במצואר ממאמרס
(כדה י"ד צ').

(יא) שמואל רצן גולא ורצה בריסיה (צען גדול יש לו) אוכס ורצה שיגיה
(מדריס כ' צ').

בית רבי

(יב) ויאמר אליו) מה תעשה ריעי אהובי! את האנשים האלה?
(יג) (ויפתסוהו צידו צרצ ידידות)

אבלט אביוכים הנה, חללי רעב, פרסתי לחם למו (יד).
אחיהו ככה מעשי איש אמת, יקדים פח לחם לכל רעב ויקחי
אחו (טו).

שמואל לדקה תזיל נמוות (טז).
אבלט ירחיכאי! צרצ עמולי בחכמת השמים וכסיליהם,
תהלוכות הכבדים ותקופותם, לא אוכל דעת איככה יעצרו זיקי
השמש מהאזיל אור על הירח צסוף כל חודש וחודש? (יז)

אחיהו זאת מעשה הטבע מוחמת נערכת בוראיו, ואף
כי חכמי ידעתי נוחגת הירח ותכונותיו (יח) למדיכי ירחיכאי!
דעתך, כי גם רופא משכיל הקך (יט), וכל מסלולי הטבע
צשמים וארץ יסקלו ונלפכיך.

שמואל נתיבות לבאי השמים ידעתי, כמסילות רחובות
קריתי (כ), וכבר ערכתי מערכות תקופות השנים באר די. (כא)
אבל את אשר שאלתם קטן בעיני לבאר; הארץ מפיל ללה על הירח
זיקי החמה נסתרו — ככה הקרובה בן היא, אבל אז תפיל
החמה

(יב) דשמואל ואצלט הוה יתני והוה קא אזלי הכך אנשי לאגמא וכו' (שצת
ק"ו רע"ג).

ה"ל שמואל לאצלט מאו עזדת? (שצת ק"ו רע"ג).
ה"ל אצלט כל יומא הוה מרמינן ריפתא ואכלינן, האידנא איב' חד מינן
דלא הוה לי ריפת' אמינה להו אנא קאמינא וארמינן ריפת' להו
(אמר ית' שנת ימותי וי' סס — —).

אמר ר' חייה לדזיתבו אקדים ריפת' לעני' (שצת ק"כא ז').
נפק שמואל ודריש לדקה תזיל נמוות וכו' (שצת ק"ו רע"ג).
שלת לשמואל ידע מר האי מלת' דתני' צסוד עזור (ר"ה ז' ז').
ר' חייה הוה צקי צשזילי דרקיע כמה דאתמר ר' חייה מזניה ליסבר' וכו'
ה"ל רבי זיל לעין טז (ר"ה ב"ה א').

שמואל רופא גדול ומומחה צרפואות הי' כווצור (גדריס כ' ז').
אמר שמואל כהורגא לי צשזילי דרקיע צשזילי דנהרדעי לצר מככזא דשזיע
(צרכות ב"ח סע"צ). ועיין תוס' (תענית ז' א') צד"ה לא צשמים.
תקופות דשמואל ירחיכאי הכתובות צתלמוד (ערוצין כ"ו סע"א) צד"ה
מך שמואל איין תקופת ניסן וכו' ע"ס.

מראה הראשון

פ

החמה זיקה ותאליל נאורה על הארץ, ותאיר הארץ ככה ליושבי הירח — — —

אחיהו נלכה ביתה ונוכחה, פעם אהת למדתי דבר בחוק את בני אחי המוסכילים, ויגער בי מוריכו הכשיח לחמור: לא נאזה לחכמי לב למד חכמה בפתך לחוצות, רואיהם יחמרו נלים הכמו, כפחוזי עם על דבר ויסחרם בשוקים ירלחו. (כב) אבל ש חים נשכיל מוריקם יהודה הכשיח. שמואל ככון דצרו, נלכה (כג) (הולכים וידצרו יחד דצרים).

עכבר אביונים נשים וילדים גדולים וקטנים.

עכבר אחי! שמעו קול השכוי, חני הלילה הגיע, והאדון אצלנו ורעיו כבר הלכו.

האביונים פה עלי ערוגה הזאת ניטן יחד. (טוכים) הנשים ואנחנו עלי האחו, מתחת הפסגה, ונסתרו כאופ צוקר כי יזרח השמש לא עלינו יוגיא קויו.

הילדים פה עלי הכבר מנע קלר מתלמי ירק עשב ילע לנו, צחרנו שכבתינו עליה מילועינו ביתה, זאת הכין לנו אלהי שמים כלח לא תבלה, וריח הסדה כחוח כודף אל אפינו, פה ניטן כנוח, לאלאי הונע כמונו בני אב אחד. (וישנו יחד שמה וידורנו נגר הדשא צמטי צגן).

מירו היינו

מטובו היינו

במוכם אלוני בשן

מדשנו רוינו

משקויו שתינו

ירימנו בתמרת עשן

חסרו

(כב) פעם ח' גזר רבי שלח ישנו לתלמידים צוק, ילא ר' חייח ושנה לשני בני אחיו צוק לרצורצ"ח, שמע רבי ואיקמד ידע וכו' (ת"ק ט"ז סע"א).

(כג) ידע מר עוקצי דנקט מלת' דדעתי. וכ' רשי' דנקט שמאלו דדעתי' ארבי החמר משום דאזל צתרי' (סס — —).

דבר אחר
הנה כיוון שהיא
היא אחרת
היא אחרת
היא אחרת

בית רבי

חסדו בינו

כאשר חזינו

השביענו הוה ודשן

מלא בינו

לאל קנינו

ברצונו יקנין הישן

האביונים (על משכנס) צנים ברוכי אל —

הנשים יהיו אחתו סלה.

הילדים (הקטנים, צקול צבי) כוכבים! אספו ננהכם,

אבותינו! הסירו הכרות האלה מעלינו, כי חדר שנה נועינינו.

הנשים היככה? — נערים עלומים, סכלים!

האביונים (צקול גדול ולצ רגז) כל הלילה הביא תנומה

לעפעפינו כל נוכל? — החרישו ילדים!

עכבר (עומד ממקומו וישב אל הילדים ויענה להם) מדוע ככה

תפקדו עתה עליהם, ולא קדמתם לזה זאת, החשיתם צעוד

לכתכם פה בכבר?

הילדים אז תהצנו האירים עלי הארץ, כי צלעדיהם

כעורים בהושך משגור, חלוני בית אדונינו הנשיא, לא על כל

הכבר יחירו עתה כמו אז, ועינים יש לנו, ואיזה עין רואה אשר

תשבע מראות. —

עכבר גם עתה, צלעדיהם ירצו הולכי ארחות עקלקלות,

ואל רחוס העריך להם מערכות השמים לממשלת הלילה, ולנהל

צבי חלד המישור צלתי יתגפרו רגליהם על הרי נסף.

הילדים לא תרגז אדונינו! לא נוסף דבר סרה ועול עוד,

אבל כשאל אותך דבר הקשה לנו, ואתה תענינו.

עכבר (אל לצו) מה נואלו הילדים — (לילדים) שאלו צבי!

שאלו.

הילדים אמר נא, כעינים צופות יראו הכוכבים ממעל,

האם הנה עיני השמים המשוטטות בכל הארץ, פה מליץ אלהיכל

מארכיו עלינו?

עכבר

עכבר הלילה לכם ומחשוב ככה! הלא עיני ה' יומם כלילה
 לופות עלינו? — הן הנה חופפות כל חדרי בטנינו, הרעיון
 הנפון תוך קרבינו להן לפוי, הנה תאירנה נר ה' נשמת שדי
 בתוכינו, ובעת הסירן מוחזות נוחזה לבינו, תכלה גויטינו,
 ונפשותינו נסעות ונעלה אחריהן, ויתמו ימינו עלי ארץ, ובעוד
 נשמת חיים חביענו, לא תוכלה האליל מראות עלינו תמיד, לכן
 נמנעו ונהיית ככבי לילה — זכרו בני! זאת, השכל וידוע
 בלבבכם תנעעו, אחרי לבבכם ואחרי עיניכם בל תתורו, אחזות
 טוא ותפל משפט תשטוטו, עד זקנה ושיבה חקוק יהי' תמוכות
 בעורכם, עולם על רוחכם תעלינה, נלח בל תשכחן. הן כל
 זאת סכלות אמהותיכם הכנו —

הילדים אכן רוח הוא באכוס? — בר תאיר תוך קרבו?
 עכבר מה רבו דברינו היום ומאוד, כיטן, מחר נוסף
 הורות לכם דעת ענין זה, (הילדים ינסקו ידי עכבר, אח"כ ינסק איש
 את אחיו, וישכרו ליטן).

כלה מראה הראשון

מראה השני

(צית רבי יהודה הנשיא, גדול וגובה מאוד כצית מנקדס מלך, וסביב
 הצית נעול גן גדול מלא פרחים, שושנים, ופטורי לילים, ועלי עושה פרי,
 אגוזים, שקדים, תפוח תאניה גפן ורימון, וצתוך הגן סוכת עוללות
 משולצות אשה אל אחותה עשויה לכל יומם מחורב, ומעמד הצית מהעיר
 מולה עלי הכר, תוך פרשת הדרכים שתי וערב, ולכל אס הדרך שער
 גדול בגן לארצע פינותיו, ומול כל שער יראה פני שערי הצית הגבה מעלה
 מאוד, ובכל שערי הגן נצנו שמים עשרה מעלות מאצני שיש עד למעלה
 מוצא שער הצית, ומשני לדיהן ומין ושמאל חרוזות נטועות מעלי צרושיט,
 ואחוריהם ארוז שיטה והדס וארוז שיטה והדס, כן לשני לדיו, ואחוריהם
 חרוזות תמרים זה אלל זה כחומה נשגבה מעשה מושב, ומעשה שערים
 המיזונים מעץ ערמון, ושתי אלים עומדים מפה ומפה, וכותרת לרוזת
 עליהם שזכה מעשה שזכה, ועל ראשיהם ממעל שתי חרוזות עקומות משולצות
 אשה אל אחותה, ועל שתי אלמיו מאחוריהם שני שרביטי זה בצורהים עליהם
 ככה יסוי וממעל להם גזר זה גדול, ובלצ הנזר כתוב צשער (קדמה): דוד
 מלך

בית רבי

מלך ישראל: (נגזה) שלמה מלך ישראל, (לפונה): חזקיה מלך יהודה:
 (ימה) אנטונינוס מלכינו — יחי: (ח), ומעשה שערים התיכונים מעלי
 צרותים, ועליהם מעשה כרוזים ותמורות מופים כסף, ועל ראשי השערים
 לארבע הפאות, הוצגורת מצב גדול מלוכת (ב) וכתר קטן על ראשה,
 ותחתיה כתוב באותיות ז"ס: פתח האולם בית רבי יהודה נשוא בית ישראל
 ומשכה מלכינו: ובשתי מזוזות כל פתח השער מסמרות נטועים, ומל קצותם
 קצועים גזיעים משוקדים גדולים מעשה זכוכות, וכתובס מנורה צת שתי
 נרות, וכתובס צוערות לפידות עצות מדונג לכן, ולפני פתחי השערים
 מירכתי הצית הולכים אנה ואנה ארבעה אנשים שומרי הצית מעבדי המלך
 מלומדי מלחמה איש חרצו על ירכו, ומנייתיהם צידיהם, ומלכת גדולה
 על ראשיהם ולין דבוק צה, ומותם עם שם המלך ומעשה מקשה כתוב עליו,
 ועל כתפיהם חולצרות תלויות קשורות צתקות חוט השני, וחלה שמותם
 (צמעמדם)

**פלטי בן ליש (קדמה) עובדיה השומרני (נגזה)
 שמריה השעירי (לפונה) עקש התקועי (ימה).**

פלטי (נושא עיניו מול פני הככר, וירח להקת אציונים פשוטים
 עלי כל הככר סביב ביתו, ויאמר אל לבו בלאט) מי אלה, אנשים נשים
 וטף, (השקפה, הולך אנה ואנה על משמרתו, ויעמוד ויכה דרגליו ארצה)
 כוטים, גנבים באו עלינו, שודדי לילה, עתה לא אצעוק עוד,
 אולי יעירו, אפלטנס, ארמקס כטיט חולות, בדונג ימקו, שכת
 עולם ישנו, עם צווי ושקוי! — אצל רעי פן ירדמו. (לוקח
 חולצרתו ותוקע).

עובדיה (עומד משתאה וימהר לקחת חולצרת ותוקע) **שעירי!**
 עורה, למה תישן? בן חיל הנך!
שמריה הוה! מה שמעתי? מדוע תקעו? הלא השערים
 עדין לא יפתחו, החרסה לא זרחה עלינו עוד, (רוחה פני מזרח)
 גם הנסף נוקדם לא יראה, לולי הלפידות האלה אנוש חושך, אין
 זה כי אם קול נוריה ומלחמה, (תוקע ויפיל חולצרתו מתחתיו, וירץ
 בחפזו ומימה רצה עלי משמרתו אנה ואנה, ויקרא) תקועי! אהבת
 שנה, ידעתוך, מה לך כרדס? (השקפה) הלילית תרגיע אתך,
 עקש!

(א) טעם יחוס מלכים האלה לרבי עיין בדבריהם (שבת קי"ג ס"ג ע"ב).

(ב) זאת הנה צורת חותם נשיאי העברים ככתוב בספר היסוד.

הוא וכן אלה הם המהר. לעת הגדול שיחזקונו הליאות הוא מיעונו ר' דוסתאי אל
 צויות יח ארי האן היא גזיל בורשא א"ר סתרא באוצר סמי זילק ג"ט א

עקש! עוד תישן, עלל, שאל יבלעך הייס, שמה תכוח —
 רעם וזרק יסזרו מפרקתך, זרק ואזני אלגזיט יכו קדקדיך.
 עקש (שוכז על מעלה העליונה סף השער, מרים ראשו ועיניו
 עזומות) אוי, אוי, אוי לי! (וישכז)

שמריה נייטן ואוכל הגיס אליך התקועי! אשכיר חכותי
 נודמין, תתבוססת בם, עד החונט אדקרך, שחרות הלילה
 בדמך אדנודמית אעשה. (שלשתם רואים מחנה האזינונים מכלל לך, ויתפשו
 כלם חלוצותם ויתקעו)

עקש (יעיר משנתו מעט, ויעמוד על רגליו כאיש נדהם, יחוג ויננוע
 כשכור חנה ואנה, ויתפוש חלוצתו צרגלה) מה, מה, מה זאת,
 תוקעים הננו (ויקרזרגל חלוצתו אל פיו וקולה לא ישמע, ויאמר נגדה)
 גם את חזגדי צי, ארורה! (אל אחיו) הוה! מה היה?
 פלמי עקש! עודך ישן, איש נלחמה! (בשחוק מעט) אך
 אחרי הכלב בנקל תרדוף.

שמריה עקש עיניך עלל! עורה, עודך על הסף תישן
 שומר לילה! שומר נפסך בגשתך אלי, כל עלם מעלמין לאלף
 יהיה, גרמין בנטיל צרול אפוזך ומה תליע לך על משמרתך,
 וחכיך ישמור הבית תחמיד.

עקש אחי! גבורי חיל! אל תרעו, תרדמה משמים נפלה
 עלי.

פלמי טוערים! פתחו השערים, קראו אל המזכיר, אחינו
 בני חיל! הזעיקו מהר חיש.

שמריה (דופק על דלתות השער בחזקה) לדקיהו המזכיר! עורה,
 איש חרבי? פה החנית, קרבו הכידון, אספו הדמוחיס, חנינו
 את השעירים ירקדו היום על הככר הלז, שודדים יבואו עלינו?
 עלינו גנבים?

עקש שנסו מתכיסם גבורי חיל! נרדוף, כלחם.

צדקיהו, חיל המלך, השוערים, המתופפים.

צדקיהו (פותח השערים, וחיל המלך מלומדי מלחמה יולאים
 מחדרם אשר בקיר חומת אולם השער, וחלוצים ילכו, ושכים יעברו
 לפניהם)

בית רבי

לפניהם ותופים צידיהם, וארבעה מחללים אמריהם, וירץ אחריהם)
מה לכם? — שמרני אל! — שומרי הפתח!

החיל הם!

השוערים סם, הם! שמה.

המתופפים חסרדו, הם!

כלם אחינו! אזור חלליכם, שחטו הילדים את אבותם.

צדקיהו (במרוצה אחריהם) אנה ה'! (אל החיל) איה? דברו.

כלם (צקול גדול) הם, הם! סם פשטו אויבנו עלי הארץ,

ההנכם, הם!

רבי

(איש גדול מאוד (ג) וזקן גדול נשיצה רצה (ד), לצוץ כתונת ד', ועל

ראשו מלכת שם משזר, ומגור חזנט ד', ועליהם לצוץ אפר מתולעת שני

מעשה רוקס, וידיו חזקות על לבו (ה), וכשקף צעד חלון אחד מחדר

משכנו צרת, ויאמר) אלהי דוד אבי! ופחד שלמה (ו), במה

חנקיני? בחניכא — (מטה אזנו מהחלון חוזה) מה זה הרעש?

(שומע החזונורות) יריעו אף יצריחו, העל אויביהם יתגברו, או

יברעו תחת קמיהם? — (צצטה) לא, משמועה רעה כל אירא,

ככון לבי בטוח ב"ה, נפסי! ברכי את אלהיך, הוא שומרך מכל

פגע ילילך, הטובות ורעות אך ממנו ילאו — גם את הרע? —

רוחי! אך ככה תדמי, טובו כל תביני, אל טוב וסלח, רחום ומסגי

ומפלטי לי, טוב ומוטיב סלה (ז) (השקטה). לדקיהי! הגד נא

מה זה הרעש? — גשה הגה.

צדקיהו (נגש אל רבי) אדוני! לא אוכל דעת, בני חיל הקינוני

ונסו ממני, כונשתגעים הכמו.

רבי

(ג) כמאמר רבי ארוך דדורו ור"ח מגיע לכתפו (גדה כ"ד סע"ג).

אף לא כל ימי (ד) רבי ה' זקן מאוד, ר' יהושע הקסיש צרכו יה"ר שתגיע לחצי ימי

(מגלה כ"ח סע"א).

(ה) כמאמר עימיו לא שלח רבי ידיו מאזנטו ולמטה (שבת קי"ח סע"ג).

(ו) רבי ה' מזרע דוד מלך ישראל כמאמר רבי דאחי מדוד מהסך ודריש

אמר ק"ב (ז) צדקיהו דוד ואמר וכו' (שבת נ"ו א'). ועיין רשי' (סוכה ב"ו ב')

צד"ה שינתיבה.

(ז) רבי לא ה' מלשער על צרותיו ויסוריו כמאמר (ז"מ פ"ד פ"ה).

מראה השני

כג

רבי לו אל הסוערים ויתקעו, ויכוחו חלולי לבא, ישובו הנה,
 דם אחיהם כל ישפכו, כי אלהים חננס בדם זה הוא הכסף,
 ומידי השופך הנהו דורש — לכן לכה שמה וראה מי המה, ואתה,
 תשוב אל שולחך דבר.

צדקיהו סוערים! תקעו. (ויתקעו) — החיל נזור אחור ויעמוד
 לדקי' עוצר על פני הככר אל השוכבים, וירא עליהם)

עכבר (מרים ראשו על משכבו וירא לדקי' ויעמוד חיש) מה לך
 ולנו? בית לחמי! ארוחה תביא לנו — האה! לחם, אחי!
 הקילו.

האביונים (עומדים חיש) לחם — מן — אוכל לנו,
 המזכיר פה.

צדקיהו (נסה מהם לשוץ אל מול חלון רזי) עניים, מרודים,
 דעבים, עם נשים וטף ברחוב לנו, הוזים שוכבים, מעט מהם
 הקילו, קראו עלי, שאלו לחם, הכירוני, בני חמת הנם.

רבי לו אל החיל כי ישובי ביתה, (הולך)
 צדקיהו (מול החיל) תשובו שבת על כנכם (הולך עם החיל ביתה
 וידברו דברים).

חרר משכב רבי

(קטן, ומטה במלעות משי מעומד בתוכו, ועל דרו שלחן קטן, ומנורה
 קטנה בשמן זיתוך צוערת עליו, וכלי גדול בדיו ועט סופר בתוכה עומד
 עליו, וגליונים רבים מונחים עליו, וכסא עומד לפניו).

רבי (דד הולך אנה ואנה, ויאמר אל לבו) עניים, מרודים,
 דעבים (יביע ראש) ישנו בשדה כל הלילה, המה ירדנו? — כל
 היום פה יתגוללו, ימיהם צהבל יבלו, גם כל הלילה ישנו (ה),
 זאת קיבת רישם — מה נעשי הנרפים האלה להביא טרף
 לביתם, בזעת אף כאכל לחם האנשים, חנם אין עבודה לא ימלא
 אוכל, נשמים כטל כל יזל לחם אבירים לנו, יחרישו, יזריעו,
 ירעו צהמות בהררי אסף, עבודה רבה יעבודו, מעט סכות
 מעט תכונות, בגבה ולפונה ירלו, יקעו בערים אשר הרעב
 עליהם

(ח) רבי קי' זריז וישן מעט מעט כמזואר (סוכה כ"ו צ').

צדקיהו

(צד צהדר משכב רצי, וישתמוה אפיס ארזה, וינשק רגליו, ויזור אחור
צהשתמויה) אדוכי! הכני עבדך, רמוס רגליך, לזה פקודתך שמרה
רוחי.

רבי צן מנחק ביתי! האזין אמרתי, סלה עבדי חמת את
עגלות וחמורים אל פקידי אולרותי בלפורי וצית שערים, ויטענו
בר באמתחות עלי בעירם, להביאם חונתה, גם כל שבר ולהם
הכנוס במכמני ביתי פה, אסוף יחד ושינום אל תוך החלר, שנוע!
הצוקר אור והאנשים חים יסולחו.

צדקיהו (מפזז ומכרכר) אדוכי! צתס לבב אשמח אלי גיל
עצודתך עשות, עוד צטרס תצוא הלפירה אשלחם. (וירץ חולה)
רבי צדקיהו! טוב הגה (וישצ אל רצי) גם ידוע תדע, עת כי
יאספו העניים סביב הבית יונם, לו לשומרי הפתח סלק יניחו
ללכת הרצה יחד, אמנס שנים שנים יבואו בשער, וחתה
תסאלם: האם הונה חכמי לב, עשתה ידס תושיה? ואם יענוך:
צית לחווי! כדצריך הכינו, אז תשלחם אלי ביתה, ואנכי אשאל
דבר מפייהם למען ראות היאמנו דצריהם, ואנוך להזכירם אלל
הפקידים על גבוי צר, כמכסת נפשות ביתם אוכל יותן לנו ואם
יענוך: לא לונדכו חכמה, חסרנו דעת תושיה: חולה תשלחם,
משענת ריטס כל אהי, אולי מהרה אראה או אשנוע מעשרם
או מלחם חוקס.

צדקיהו (ציגוז) מעשרם? — הלא ידעת דלת העס?

רבי אלי כל תזכירם, וככה יהי! (הולך)

צדקיהו כדצריך אדוכי! אעשה, עלי כנפי רוחו כסאף
חינות כצורך, כל תפונה סלה. (הולך)

חדר

אולרות צשני צלורת ואחר יכנס בעלי מקרה משנה ותלמוד, ואהצ יותר
לפרנס כלצ ועורצ מלתת מזון לעס הארץ, לא תלצ אכזרי, הלא מלאנו
שהרצה לתת לאכול לתלמידיו עד שאמרו משרתיו אליהם נקפת צכד
ידאון כשריא לקניהון (ערובין ג"ר ע"ג)? אמנס הסיצה כמי שכתבנו
צפנים.

הוא הדין
אין כפי חסדו
הוא הדין
כיוון הדין
אולי אפיסק
אולי אפיסק

בית רבי
חרר גדול

(ו) חומות לו סביב חקוקות צסטר, וכל חומה שתי מראות ה' צדקות תלויות
צמחמים קצועים, וצקרון תלוי גרם המעלות זהב (יד) מעשה שלשלת
כרזה צמשוך גבלים, ומורה העתים, ושלחן צפוף החדר, ועליו עומדות
שתי מנורות כסף צת שלש נרות, ולפידות דונג לצן עצות צוערות צתוכן
ואדצעה אכסים האלה יושבים לארצע פאותיו).

שמעון (טו) יעבץ (טז) אחיהו הכבלי, אביהו
הארכי (יז)

אחיהו חכמי לב! איך יפנתם? — השקט וצטח,
דעיוכס תלי משכצכס לא צהלוכס, יומס יעזו כליותיכס אך
לדק ומשפט, מורשי לצצכס המישור ידרכו אמת ושלום אהבתס.
אביהו ומספר הרגעים אשר תרגלתי מנעורי לנוח על מטתי
ישנתי, צמלואות ששים כדדה שנתי מעיני וככה הורכי מורי
יהודא (יח), וזאת השנה ערצה לכפסי, טבתה גויית וחנפס.
שמעון

(יד) איין גאלדענע אוהרע, מלשון המקרא אל גרם המעלות (מלכים צ' ט'
י"ג). וכ' תוס' צסס הירושלמי צד"ה המסתפר, אסור לראות
צמראה, ושל צית רצי התיירו מפני שקרוצים למלכות היו (ע"ז כ"ט א').
(טו) הוא רצי שמעון צרצי הנזכר צמשנה (מכות כ"ג רע"צ). וצתלמוד
פעמים רצים.

(טז) יעצן גס הי' צן רצי כמאמרס (מס' דרך ארץ זוטא סוף פ"א) ע' נכנסו
חי לבגן עדן ואלו הן חנוך ואליהו וכו' ויעצן צנו שלר' יהודא הנשיא וכו'
ע"ש. ואולי גס הוא הי' החכם ר' יעצן שהתנוכח צפסוק שפירש רצי
צמדדס (ויקרא רצה פרס' כ"ו).

(יז) אביהו הארכי הוא רצי, אצא שמו אלצ צצצ קורין לו רצי כמו צא"י קורין
לר' יהודא הנשיא רצי, כ"כ הרשב"ם (צ"צ כ"צ א'), ועיין תוס'
(יצמות כ"ז צ') צד"ה אמר שמואל. וצרשי' (מוליך מ"ה צ') צד"ה אי
הכי אמר אצא. ור"י אמר מאן ריש סדרה צצצ אצא אריכא (מוליך קל"ז
צ'), וכ' רשי' רצי הי' ארוך צדורו (כמצואר צניר' כ"ד סע"צ) נקרא כך.
והוא הי' תלמיד רצי כמאמרס (צינה כ"צ רע"צ) אמר רצי שאלת את
רצי צימוד ומנו רצי דרצ רצינו הקדוש.

אם אמר אלא (יח) שינתי דרצ' כדרציו ורציוכו' כדסוסיא שתיך נשתי (סוכה כ"ו צ'). וחנן
משוך הנשימה הוא רגע כמו שצארנו צס' העוין (צס"ג ס' ה').

אם אמר אלא (יח) שינתי דרצ' כדרציו ורציוכו' כדסוסיא שתיך נשתי (סוכה כ"ו צ'). וחנן משוך הנשימה הוא רגע כמו שצארנו צס' העוין (צס"ג ס' ה').

שמעון גם אנכי כה ראיתי עשות מנעורי, וכן לנודתי אבי
 צימני עלוני לאמר: בני אל תאהב מנה, כל תורט, לא תתעלל,
 כמספר רגעים האלה תישן אף תנוח, אל תוסיף — אבותי
 הגידו לי, ראשי דור ראשון ספרו, המלך דוד אבינו בכה עמה (יש)
 בשבתו ביתה, וכלכתו בקרב, בחלות לילה קם להודות טוב
 שחקים, הנעים זמירות ישראל, יומם שליט עלי עמו היה,
 פקד עלי שריו ועבדיו, אחריתו שגה מאוד, אך שבעים שנה
 ימי שנותיו היו, פליט מכל לרותיו, בכל דרכיו משכיל, מלך
 ישורון, מטיח ה', היה, כרביצים עלי עשב עושר ואושר על
 משכנו יערפו.

יעבץ (לאחיהו) חמי! (כ), גם אנכי ביושר מעגלי אדק
 מואבי הכניא אלך, אבל כל עת שגתי היום, חלום אחד חלמתי,
 מראה אחד צעתי, אינתי כפלה עלי, ואם נהש תנחש בזה,
 חלומי אספר לך, ואתה תשמע לפתור אותו, כי חכם לב הקד.
שמעון (שחוק) חלום — ערב רב סרעפי נפטיך, הגיון
 לבך יומם.

אחידו קלות רעיוןך אשר השבת בוקר מתמול שלשום, את
 סעיפי רוחך בלהרים בקלה השנית התחברו, בבוקר שבעת לחם,
 ולהרים רותם שרפת על האח, חזיוני לילה הדמוך, גחלי רתמים
 אכלת, ופתך באש תשרף. — והנה חלום.

אביהו דודי ונסרפי! (כא) כמתשבותיך מחשבותי, מעודי
 בכה דמיתי, רוח אלהים הונחפת עלינו: כחוט מוסר גליל יחד
 סביב

(יש) כמאמר סינת' דרבי כדוד ודוד כדסוסיא וכו' (סס — —) זכ' רשי'
 קבל מאבותיו כך שזו הית' סינת' דוד מלך ישראל.

(כ) צרת' דר' חייא אינש אחית לזרבי (בתובות ס"ב).
 (כא) ענין דוד בשפת עברית מראשית הנחנו, אחי האב. ומסרף אחי חם רואית האב
 האם, וזאת הקרבות הי' לר' מר' חייא כמאמרם (סנהדרין ה' סע"א) אצלו ש' פיה
 ר' צר אחיה וצ' אחתיה דר' חייא. ורשי' כ' (פסמי' ד' רע"א) אצלו
 אצלו של ר' אחי של ר' חייא הי' מן האב כדאמרינן בסנהדרין אצלו ותבא
 וסילא ומרתא ור' חייא כוללו צני' אחא מכפריהו, ואימא שהית'
 אמו של ר' אחיתו של ר' חייא הית' מן האם, ואמרו (ערוצין י"ב סע"ב)
 אמר ר' רבי אמר חזיני וכו' רשי' חזיני ר' חייא הי' אחי אצלו ואמו של ר'.

קצו עד כדוד גדול יהי, ראשי חוט משזר לחלקיו בלבות צכי
 אדם ענדס בוראיו, תוך קרב המשכיל ימשוך החוט ראשו יחיל
 להתגלגל, יום יום יגדיל תבונתו ויכלסליה, ימלא רוחו חכמה
 ודעת, הפתאים לא יסחיבוהו, כל ימחו נפשם לחשוב מחשבות,
 החוט אך אחוז בלבותם הנהו — ואם החוט משזר למחלקותיו
 יתפרד, מנת איש פאים לא ישחנה — בכדור אחד מתגוללים,
 בעלם אחד הסתרגו, טרשיהם מגזע אחד יליכו, לכן רעיוני
 אנשים שונים פעמים יתאחדו, למטרה אחת הני רוחם ירובו —
 עתה ראיתי רוחי כרוחך הגה, בזה כל כפלאתי כאשר אמרתי,
 אכן שנחתי כי כמוני כמוך היה, לא כאחד הרקים, צמגם
 נפשם צנפשינו יחד נושולבות, כמוך זמם לבי, אשרי חלקי!

יעבץ אדונים! דרשו מעל ספר יקר, אצינו יעקב שמר
 דברת חלום צנו, פתרוני יוסף את חלומות מנרים בתורת משה
 חקוקים, פטר דכיל את חלום מלכו בכתובים הנהו, יאמנו,
 במורשת קהלת יעקב הביאמו ונטעמו?

אחיהו קורות הפתרוני, יוסף ודכיל במחזה טדי חזיון,
 ורעיוני החולמים אך שמץ מכהו במראות הלילה לקחו, וכאשר
 שמעו הקדושים האלה את החלום כבר פתרונו נוקדם ידעו, את
 אשר השים אלהים צפיהם אחוזו דברו, כי מרוח אלהים פתרונו
 היו, וכל חכמי מלרים חרטומים ואשפים פתרונו כל ידעו, אכן
 פתרון שאר החלומות הבינו השיב לשואליהם, ומדוע? — כי
 לא דבר שמים היו, אמנם תערוצת רעיוניהם הנוסדים בקרצס
 יומם, הגה והנה בקדקדם יעופו, זא צרוב עכין. והנה
 גדלי חקקי לב נתחו החלום לנתחים, חזרו חלקי מחשבת האחת
 לגזרות האחרות, ליות במקצעותם חוצרות תהיינה בדמות
 הכחות להם — ומהם שפטו מוסדות מלפני לבותם, ומזה
 חשו עתידות למו, איש כפתרון חלומו, וכאשר נשאל פתרוני
 נפיהם עלי חלומות האלה, מראות הלילה ואלהי שמים דבר
 בהן לא מלאו ונתהלכות סעיפי חושב מחשבות ויסודם, אין
 מענה צפיהם, פטר כל ידעו.

בית רבי

יעבץ (רן אל אחיהו) שארי וחותני! עתה ידעתי כי חזיון
שמים לא חזיתי, אבל רשמי סעיפי החקוקים בקרבי צלול
בחדרימה ראיתי, אספרך חלומי, אשמע פתרוך איבכה
תשפטהו.

אחיהו דבר בני! ספרהו.

יעבץ בעלותי על ערשי חיס יסחתי, מראה ראיתי כעין
החשמלה, פכיו הבטתי וראיתי כי אבי הנהו, מורי נשיא ישראל
לבוש באפוד לבן ומכנסי צד, וגדי קמתי ממשכבי לא סר מראה
הגדול הזה מונני — הגד נא אדוני! משפטך אשר חרלת.

אחיהו בני! שמח תשמח, מחזות שוא ומדוחים לא חזית
זאת תעיד על הכמתך, תסקוד על דלתותיה תמיד, בזאת נודע
כי בנאסחריך זכרון אביך הנה, ותמונתו נספה, ומה מעשי
התמונה הזאת בזכרך וראותך אותה בהקיץ יונס? הלל אך לדק
נשפט ומשרים, הגיון חכמה עלה ותוסי, עתה תשער
בנפשך אך טוב הנה נסמן, רק חכמה ודעת אולרך וזרעוכי רוחך
(בח) חכמת ותחכם עוד.

כלם מה נמרצו אמרי יושר.

יעבץ דבש וחלב תחת לשוכך, אדוני! פתיתני ואפת.
שמואל פעם אחת הודעתי לנולך פרס בימי קדם חלומותיו,
אמרתי אליו את זה יראה לך בחלוס לילה, ויחשוב המלך בדברי
תנייד ורעיוכים האלה שטו בקדקדו כל היום, ויבוא הלילה ויהי
כן (כט), חלם חלוס זה. (כלם משחקים) אחי! עתה אלך
לרפוא אחד החולים (ל) ולצאי ונכרתי (משתחוה והולך) היו שלום.
כלם (עומדים ומשתחוים) לכה והללח, רופא נאמן! (כלם
זופים מול פני גרם המעלות אשר בחומה לו)

אביהו

(כח) קורא המשכיל! הא לך רעיון מאמרים (זרכות נ"ז ז') הרואה רבי
צחלוס יצפה לחכמה, וזוה תצין כמעט כל מאמריהם מחלומות טובות
צפ' הרואה, צין תצין ותוסיף לקח.
(כט) א"ל שצור מלכא לשמואל אמריתו דחכימתו טובא איתא לי מאי דחזינא
צחלמאי א"ל שמואל חזית וכו' הרהר כולי יומא ולאורתא חזא (זרכות
נ"ו רע"א).

(ל) שמואל רופא גדול ומומחין צרסאות היה כמצואר (גדרים כ' ז').

אביהו קרצ משמר השלשי לצוא.

יעבץ מהר יצוא אבי מורי הלום.

שמעון אז כסיר יחד את סיר ה'.

אחיהו זאת זכרון המלך דוד אבינו כלחיהי.

שמעון קדשו מחול ככל כבוד וכגיכות וככל עשור. (רז אל הפתח)

עצדים, הביאו כלי סיר קדשו! (עצדים יציאו כלי סיר ארבעתן לפניו)

וככל עשור מנופה זה יעמידו אלל חדר משכב רבי, ואחד יצוא בסא גדול

מנופה חמוצות טעון משי ורקמה, ויעמידוהו בתוך החדר)

יעבץ שמעון אחי! היום גם אכחנו כסירו את אבינו,

ואדוכינו בצלי וארכי יענו.

שמעון כנים דברך, בכל עת כחו ענינו עלי סיר אבינו

והיום מכבדנו ככבדו.

אחיהו שמעון אדוכי! לא כאה קולך לשיר סיר, עכור

הכהו (לא), לך לבדך גאה לענות עלי סירינו, וליעבץ אחיך

יפה קול ומטיב נגן הוא יסיר אתנו, יעבץ את אביהו אחי (לב)

יחד יסירו, ואנכי את אביך הנשיא אומר, ואתה תענה על כלנו,

בתפוח זהב במשכיות כסף לעיני האציון, מענת קול עכור עלי

מנפלק למשמע ארון — מה מאוד כענו אחוזתמו.

רבי (פותח דלתי חדר משכבו ויצוא צמדרס לצוש אפור משי לצן לג)

זקוף בגצהו וכלם יעמודו חיים) שוכן הכרוצים יהי עמכם בני אלהים!

אחיהו מנהל עם ה'! יהודא הנשיא! (לד) ברוך בואהו

שמעון (יגסקידו הימנית) אבי מחמד חיתי! חיה אתנו.

יעבץ

(לא) כמאמרס א"ר חייא לר' שמעון צרבי אלמלא לוי אתה תהי פסול מן

הדוכן משום דעבי קולך (מגילה כ"ד ז'), וב' רשי' ותני' (בחולין)

הלוים נפסלים צקול.

(לב) אף שהי' צן אחיו קראוהו אחי כמו את לוט אחיו (בראשית י"ד ע"ז).

(לג) כמאמרס (קדושין ע"ג א') ח"ל לרבי תלמידי חכמים שצבל דומין

למלאכי השרת, וב' רשי' לצושי לצנים ועטופים כמלאכי השרת וכתוב

והאיש לצוש צדים, וה"נ אמרי' צצצת כ"ה על ר"י שהי' מתעניף ויוצא

צסדינים המצוים ודומה למלאך, וכן אמרו נדרים ד' מאן מלאכי השרת

רצנן.

(לד) ר' חייא לא קרי לרבי מר דהוי תלמיד חזר מרבי (תוס' בדה"ד ז')

ב'ת רבי

יעבין (ינסקיזו השמאלית) אבי רכב ישראל ופרטיו! ילד
שעשועי תצונתך הכני.

אביהו (ינסק אפודו) גם מדיך יתקדשו נורי! זוהר פניך
עליהם יופיע.

רבי בני אל חי! מאלהי שמים תחברכו, חמד נפשיכם
תמיד תאוו, לאלהים חיים תלמדו גשת, טובתו עליכם נלח יהי.
(לוקח הכבל עשור צידו, ויש על כסאו צמד החדר, ושני תלמידיו את שני
צניו על ארבע קלותו יעמודו וכלי שיר צידיהם).

יעבין אבי! התחפוף לזוות לזר, לזה!

רבי לא — זמרת כבלינו כשניע! העלז ויגון חזקו יחד,
וצדרי צטני תמים חדרו, שצעתי כדודים עדי כסף, ואכל הלילה
יגדיל כאבי (לה) אך בזאת נחמתי, זמרת יה תחיה רוחי, בהללי
אוחו שניהם לחדודו וגיל נהפכו, ובזכרי רוס שמים מועי רוחו
ולא דמו, ולבי בקרבי כאיל ילג. — אחיהו! אתה אתי תרכן,
תחלק אלי אמרים, ומלתי על לסוכך תטוף.

אחיהו כבד כדדתי אדוני! (ומשתחוה לעומת רבי) (רבי יזמר
צדק על עשור, ואחיהו יכלס בצנינות, שמעון יפרוט על פי הכבל, אביהו יכגן
העני יחול צמחול) ככור, יעבין יחול צמחול

משפילי ראות! תגביה שבת

מאשה הופעת בקרבינו שלהבת

שמעון נשמת אל תתן חיים של אורות טליו

אחיהו ככבי בקר יחד רנו

ומשפילי תכל אליהם ענו

שמעון במי הים תכין דעה בינה בשוא גליו

(מזמר מכלח ופורט)

אביהו שוכני ארץ עברת מזג

מצלם אלהים מנעת נוק

שמעון

(לה) רבי הי' שרוי בצער כל ימיו מחמת יסורין ודאבון כפס כמזואר (צ"מ
פ"ה א'), וכן אמרו (כתובות ק"ג א') ע"ש.

שמעון כבוד אלהינו זרח עלינו משמים ארץ

יעבץ מות והיים פגעי הנגיה

האנק דום ארץ מאפליה

שמעון שמים חיינו ארך ימינו שם אין פרץ

(מנגן מחול, וסורט)

רבי עתה תסיר חשבת ליל

יום תביא עושה חיל

שמעון ונשמת האדם מחשבת מדיה אורה תוציא

אחיהו עודה כינור! עודה נבל!

תודה לאל פורק סבל

רוח אפינו בעפר תשוב למקום מוציא

(מזמר מנלח וסורט)

אביהו השמש למקומו שואך זורח

הים ישוב אם אחור בורח

שמעון ובת יהודה לנחלתה אחרי הגלתה בכלה

יעבץ כאיל תערוג על אפיקי מים

נפשי ערגה לך שוכן שמים

שמעון אשריה ישורון שדי מחסיך גודלך סלה

(מנגן מחול וסורט)

כלם תקיצו ורננו שוכני שחת!

למוריד ומעלה שאול מתחת

שמעון נפש היתה ולא בלתה חיה תמידה

כלם פגרי בשר בעפר ימלו

וחלקי שדי שממה יוכלו

שמעון נשמת גבר אין לך קבר אשרך יחידה

(כלס מנגנים)

(רבי ישו למדרו, והמס מולס ולכו)

בית רבי

בית מדרש (לו)

גדול וגדולה מאד, וצחומות סביב מקורות הצית חרלה מערכות סדורות
צגוילים כתובים וגבולים יחד במגילות, וצקצס חלונות גדולות שקופים,
ותלמידים רבים יושבים צתוכו, וצראשס יונתן ולוי, אציהו אחיהו ושמעון
הולכים אנה ואנה וידברו יחד דצרים).

הנזכרים, יונתן בן עמרם (לו) לוי בן סוסי (לה)
ותלמידים.

יעביץ (צא אליהם) דורשי תורת אלהינו! לטוב צנרוס תדרשי
(מורה צאל צעותו מול פני החלון) בן עמרם! ראה הצוקר אור.

יונתן בן סוסי! הצט שנימה, חלי החרס עלי כדור הארץ
יכו.

לוי ומה כעשה, כבוד אל כספר? גדולי מנעשי יורר אור
וצורא חוסך? — הלא לצא השמים קדמוני, אור הצוקר, חלי
השמש האלה, מפני הארץ מתחתינו נסעו, ועל כל פני שצתינו
יראו, קוי שמי שמים פה ילאו, כצר המה חוו דעת — ומה תרב
לשון עלגים ספרהו!

התלמידים אחמוול למדתי צסס מורינו יהודא: כל איס
צצוקר צקונו מונטתו ויציט אור יומס, ראשית דצריו יראת אלהים
יהי, יזכור מלכותו צכל מושלת (לש) אך הוא לופה ויציט עלינו,
שליט צסמים ממעל וארץ ונתחת, למוען אהצתו ויראתו כל היום,
היותו עלינו נטע כאמון בצלציו יהי?

יונתן

(לו) יתצו צהדין צית מדרשא דעצריא (מדרש רב' ש"ה פרס' ה).
(לו) ככה שמו צתלמוד, כמאמר ר"ש צרצוי שמה יונתן צן עמרם תלמידוך הוא
(צ"צ ח' א'). והיו מגדולי תלמידיו ורגיל להיות אלל רצוי כמאמר
ר' אסוי אלל ר' יוחנן ור' יוחנן אלל ר' ינאי ור' י אלל יונתן צן עמרם
ויצ"ע אלל רצוי (ע"ז ל"ר סע"צ).

(לח) הוא לוי סתם שהיו תלמיד מרצוי כמאמר כתיב אפינקסיה דלוי אמרית
קמים רצוי ומנו רצוינו הקדוש (צבת ק"נו א'). וצצראשית רצה פרס'
פ"א נקרא לוי צן סוסי, וצקהלת רצה (לוח ק"עז ע"א) כד דמך ר' לוי
צן סוסי, וצירושלמי (פ' ה' קורא) אמרו הו' לוי צן סוסי חציב על
הקצ"ה, וצילקוט הושע אמרו לוי צן סוסי תלמיד רב.

(לש) ת"ר שמע ישראל זו ק"ש של ר' יהודא הנשיא וזו קבלת עול מלכות שמים
(צרכות י"ג צ').

יונתן בקרוא נקרא בתורת אלהינו אשר צו לנו להסים על
לבינו היה ויהי אל אלים אך לבדו (מ) , צו זכרוננו תמיד לנגדי
סוית.

לוי להסים על לבינו זכרון היותו וממשלתו , ירצה לפני
אלהים , ובזאת נפשינו על הוקמה , כי רק הגיון לבינו חשק ית.
אחיהו שלמה אבינו דבר : האלהים בטמים ואתה על הארץ
על כן יהיו דבריך מעטים : מה הדמות תערכה שפתי סוכני ארץ
ליושב בטמים ? — אכן נעט מוזעיר יהיו דברי פי צער , חוות
רוח האדם נוחטבותיו תבענה , דעת רעיוניו ברור מללו , אספקוף
הקעיפים נוקרצ יבערו , בכשרון לב יתחקן .

לוי לא אחי ! דעו מה ירצה לפני ה' , נקיון רוח , וצר לבב ,
יושר ותמים , וכשרון המעשה . ואך זאת בקהל חסידים תהלתו —
זאת ידעתי שערתי בנפשי כן הוא , ועונה אחיהו ואביהו ! דברו
את אשר תחפלו (מא) (הולך בפחו וצו).

אביהו (לאחיהו) דודי ! השענת על דברי שלמה , יקרו
ואלה דברי אבינו משיח ה' : לך דומיה תהלה : קללת אלהים
בעברי לב אדם , כאחד בתצניות טובו יבקשו , יודוהו להגדיל
חקדו עמהם , בקלין עם נעושר האכזם הנותן לחם חוקם —
הלא הרחום על כל נעשיו אך טוב רחם , נחמדו יסר יסרנו ,
תוכחתינו נאהצתו אותנו , שלות נעשי ידיו כסוף יכסף עדי

עד . — אבל ברכת אלהינו בהלום נפשינו , אין אומר ואין
דברים בפיו , טוב ורע מאל נקבל , בטמיהם רוחינו תרגיע ,
קרוב שמוע מנצח כסילים , הישר אותנו בדת לב לדעת צוראיונו
כאשר לאל כפתי רוחינו שנימה לעוף , השכל וידוע פועל ה'
נונעמקי שאול עד רוס ראש ככבים , בלי מלרים אז נחלתינו עולם
יהי . (השקטה) אבל אדוני ! דע וראה שגם מורינו יהודא שחר
קם להורות אותנו תורת אל , הבין תושיה , אמרתו הולכת תמיד על הלבנו

*הנפש חיה
הנפש חיה
הנפש חיה
הנפש חיה
הנפש חיה
הנפש חיה
הנפש חיה
הנפש חיה
הנפש חיה
הנפש חיה
הנפש חיה
הנפש חיה
הנפש חיה
הנפש חיה
הנפש חיה*

(מ) הוא המקרא : שמע ישראל אלהינו ה' אחד : שנלטינו בתורה נכבה ,
ועיין בתשובת שאגת ארזי (סימן א').
(מא) לוי לא הוה כיוף לרצוד' חייל כמזוזר (שבת כ"ע ז').
אם נהיה עם ר' חייא

תדבֵר תפלה, מומיטב שכלו תטוף מלתו, וככה חוב האנוש אשר רוח אלהים בקרבו (מי), אכן למועד שמור תפלתו כל היתה התלמידים לוי ויונתן! הכאהבים והנעימים, בזאת כחות להזכיר מלכות שמים כתורתכם לנו בשם מורינו יהודא, אלהים בעזרו יהי. (מו)

לוי זעיר אומר, אך לב האדם דעת יחיה. אחיהן כנים דברין, בכל לבב יעבוד האדם את אלהיו, ויעשר לו. (מח)

לוי ככה מלות תורת אלהיו אך כשמע וכצין. מנפוכי לבינו יביעו רוס ערך מלכות התבל ומשפטיו, אף כי יתרוצצו מורשי לבינו בקרב אים, פינו כשמור בגשת יבואת אלהים.

יונתן בן סוסי! כשופר הרים קולך, מטיב כגן הכך. (מש) יעבד לוי! דבר לחות, וגם לשון עלגים תמהר דובב (ב), אמריך לב שתלתל יישירו, מפרי מעשיך פרחי עשתותיו ילנו, אכה זורע זרע ומשמש גשם ועל מלאכי אל יריון ויזמחו.

לוי

(מו) ר' חייא דוגמא דאבות הוה בכלותיה (צ"מ פ"ה ז'). (מז) דבר זה רבינו הקדוש אמר והמקום יהי בעזרו (סוכה ל"ג סע"א). (מח) תנא ר' חייא בצריית לעצדו בכל לבבכם עבודה שכלל זו תפלה (תענית ז' סע"א).

(מש) לוי הי' חזן נאה כאשר נבאר, ואנכי למדתי בתלמוד (יזמות ק"ה א') אמרו לוי נפק לקרייתא צעי מיניה גידמת מהו שתחלוץ, ולא ידעתי באיזה קריית' הלך שצני עיר שאלוהו ככה? אח"כ מצאתי כל הסופר צירושלמי (ס"פ מלות חליצה) צני סימוניא אתו לגבי רבי, א"ל תן לנו חד זבגש דדריש ודאין (ויהי' דיון) חזן סופר ומתניין ועד לן כל זבגש, ויהיב להון לוי בן סוסי, והוסיפוהו על צימה גדולה, וצעו מיניה גידמת מהו שתחלוץ וכו', ראינו שהי' מוצרר מרבי לחזן ומשורה.

(ב) לוי הי' דובר לחות, ומנא אתי כתוב בשם ילקוט סוף הושע סי' תקל"ט קחו עמכם דברים, קראים טובים (ר"ל צעלי מקרא היודעים הטוב קרוא ומקראות לפי משפט דקדוק הלשון, ולפתור מלותיו לחותו לפי ענינם) דרשנים טובים (ר"ל הדורשים ומצקשים רעיונים השגבים וסתומים צמנע אמרי המקרא) כגון לוי בן סוסי תלמיד דרבי, וראיתי (צבראשית רב' פרש"פ"א) רבי עבר על סימוניא ונצחו אנשי מדינתא עיר

זוהר אור החיים
ענין יחיה
ענין יחיה
ענין יחיה
ענין יחיה
ענין יחיה

זאת חק
בין רבי
התורה כי
בין רבי
הבטוח וכן
הוא חזיר וכן
עיר
עיר

בית רבי

לוי בקול זמרה כזכיר עומק רעיון היות אלהים עלינו?
כתרועעו אף נסירו?

יעבין מדברי הוֹן נסיכה —

יונתן גא רעי בן סוסי! אך היום ככה תעשה, מעתה
והלכה מליך יורונו הגיון לבינו ערצ וזוקר.

התלמידו' נחזה נועם ה', בהיכלו נבקר, מלות אל כדע,
מקראו מקרא לצד לא כוכל דעת היות אלהינו, סרעפי לביך
יבינוהו, כל סתום לא עממוך.

לוי ישראל הסבת ושמע

פקח עיניך ותדע

עצם השמים טוהר

מזיוו האציל זוהר

כלם ברא יצור למחית רעהו למלחמה סוס זוהר

לוי בני אדם זכובי מות

דמיהם בנפשם פאש צרבת

אחד יעבוד מלאכתו תלאהו

מקצר רוחו עמיתו עוזהו

כלם מאמרי שדי בלי עבודה היה כל אך אחד

בוראהו

לוי ברואי עולם מעשה חושב

מרוח כל במרום יושב

במעשי

עיר לקראתו, ח"ל רציתן לנו אדם ח' סיחי' מקרא אותנו וסוכה יודין
ח' דיכינו, נתן להם לוי בן סוסי תלמידו ועשו לו צימה גדולה
למתיבת' עליו.

(בא) שיר זה באור רעיון המקרא, שמע ישראל! (היות) ה' (והוא)
אלהינו (ובס' שמע כי) ה' (הוא) איננו ז' (רק) אחד, ולזאת קראו
קבלת עול מלכות שמים כ"ל.

בְּמַעֲשֵׂי הַמִּקְרָה יִכְלַת אֵין
 לָרַעַב תֵּת לֶחֶם לְאוֹכְלֵי יֵין
 כִּלְמֵי יָדֵי אֵל נִצַּח יִצְרוֹ לֹא שׁוֹפְתוֹ עֵין
 עִם יְדוּד בְּלִבְכֶם תִּצְמִידוּהוּ
 עֵשׂ וְסֵם הַמִּצָּאוֹ יַעֲיֹדוּהוּ
 בְּתַבְנִית גְּוֵי אֱלֹהֵי אֲחֻזָּה
 מִפּוֹעַל נִפְשֵׁי מִשְׁנֵאוֹ אֲבֹהָ
 לְאוֹהֲבָיו חֶסֶד לְמוֹדָיו נְהִי
 אֱלֹהִים עַמִּים יוֹדֵק
 בְּנֵיךְ עוֹלָם יִבְרָכֶךָ
 כְּחֵשִׁי אֵל אֹזִי לָכֶם
 וְדִים תִּשְׁקְרוּ אֱלֹהֵי בְכֶם
 כְּאִדְכֶם תִּדְאֲגוּ אֵיךְ יוֹשַׁע
 לְבַכֶּם הַשְׁמֵן וְעֵינֵיכֶם הַשֶּׁע
 אֲמָרוּ בַּל תֵּאִיר שְׁמֵשׁ צְהָרִים
 נוֹגַע בְּאֵשׁ לֹא יִכְוֶה
 צָמָא בְּמִים לֹא יִרוּה
 גַם כָּל יִקְר תַּעֲזוּבוּ
 וְאֲמוֹן הָאֲמֶת תִּכְזְבוּ
 אֵיךְ תִּכְוֹנוּ בְּיוֹשֵׁב שָׁמַיִם
 מְרוֹם אֱלֹהֵינוּ עוֹלָם הִיָּה וַיְהִי

אחידו לכו זכים סמועו זאת, דברי לוי בן סוסי זמטכיות
 לצכס חסמרו, בזמלפוכים חסגירו כל תשכס כלח.
 התלמיד' ונפתח מסגרות לזינו בזולנד יפקד. —

בית רבי

אביהו ככה כזכיר שמו, אך בזה לבד, הרבות תפילה
יומם תמיד חליו לא יאחה.

אחיהו אמונים דבריק אחי!

שמעון הלא אבינו דוד אמר: בכל יום אברכך? (גב), אך
באמת וחס לבד נצרכהו, כמו שגמורנו יחד נחשבתינו כבר בבית
המדרש? (גג)

אחיהו הלא ידעת שגם אביך נשיא ישראל כה עשה?

שמעון צעת לנודו לא פנה לבו להרב תודה, אבל דרש מטובו
ה' עלינו וחסדיו את אבותינו כהוליא אותנו מסבלות מנרים,
ובעת כי חדל ללמד נסבת תחלוטיו, ישב בחדרו וקרא בתורה גדלי
נועטיו ונפלאותיו אשר עשה (גד), ועליהם השתפכה נפשי
תודות אל.

רבי (צא לתוך בית המדרש, וכלם פנו לשבת צירכתי החדר (גה),

ויעברו מושבותם שורות שורות לפי ערכם (גו), צדוליס החלו וצקענים
כלו, ויגש וינתן חליו לנשק קדו ולא אזה לו, וינשקו רבי על ראשו ויאמר
יהונתן! נפטיך בחיל חכונתך, כלר ערוגת מטעי, נועטיו ידי
להתפאר, יוסף חפיו ושמעון אפרתי בחיי ומותי לא יפרדו
זכוי (גז), ואחה בן עמרם! עליית על כלמו, (מורה על ראשון פה
תורה חכמה ויראת ה' קננו, בקירות לבו לדק ומשפט חדרו, חכמתך לא
ולא אחר דבר רק קראם פטייתו ס"ג הא' שגס יקריחו. יגליית

זה יין יוסף חפיו
ב' וינתן חליו
וכן' ה' חיוניך
שגס ר' לא
פטייתו

(גב) לעולם ירצה האדם בצרכות הנריכות, ולכן אמר דוד בכל יום אברכך
(רמ"ב סוף ה"ל תפלה).

(גג) סדרו ר' חייל ור' שמעון המתפלל לריך שיתן לבו למעלה שנאמר והיו
עיני ולבי עם כל הימים כדתני ארזן כדי וכו' (יצמות ק"ה ז').

ר' שמעון צרבי אמר חוזר וגומרה (ק"ט, וגם ברשת יליאת מנרים)
א"ל צ"ק ח"ב למה מהדר רבי ללמד שמעת דאית ציה וליאת מנרים
כולא יומא (צרכות י"ג ז'), וע"ש רשי'.

א"ל ר' חייל ור'
ס"ב א"ל ר' שגס
א"ל צ"ק ח"ב
ה' צמטו חיו נאבר
א"ל א"ל ר' שגס
א"ל ר' שגס

(גה) אדכתי אתא רבי למותיבת' (לישיבתו) אינהי דהוי קלילא יתיבא בדוכתי'
(יצמות ק"ה ז').

(גו) דכירנא כד הוי יתצנא י"ז שורות אשוריה דרב קמיה דרבי וכו' (חולין
קל"ד ז').

(גז) יוסף חפיו ושמעון אפרתי המה ישמשוני בחיי והם ישמשוני צמותי כך
אמר רבי (כתובות ק"ג ע"א).

מראה השני

לב

גלית עוד לעיני השמש, גאה וגאון לא עלו על רוחך, נלח לא תאזה מועיל
זינתך צעור וכבוד (גדה), אך להללים נפשיך, להקים רוחך על תרצה הגות.
יונתן ככה למדתי מורי! (ויש על כסאו בשבת אחיו).

רבי צמה דצרתכס היתה? בתפלת אל חי, שמעתי. (גמ)
שמעון אמרתי עתה כי אבי הגמיה כל יום ערצ וצוקר יזכיר
מלכות אל רם וכסא וכפלאותיו אשר עשה.

רבי צני! נר ישראל! (ס) כפסך הסצעת בלחחות פרי מעללי
יה, וגם לאחיד אך אמת ויושר תודיע, אשקיד! ואשרי מקסיבי קולך.
רבי (עולה על כסאו העומד בתוך בית מדרשו, ויחל לדרוש לפני
תלמידיו בקול גדול) בית יעקב לכו ונלכה בצאר ה', דרשו חכמה,
טמרו משפט ועשו לדיקה, תורת אלהינו למדו הצין בלחות ספת
ארליכם, מדינה מדינה כלסונה (סא), למען תבינו גוס תשכילו. —
מודרך רגליכם בדרך ישרה תבחרו, אל חטו ימין ושמאל, ולא את
אשר דמיתם אך הישר בעיניכם היות נכון בעיני ה' תבחרו, אבל
גם את אשר תישר בעיני האדם אחיד בתבל הרעה. כי תפארת
האדם הדרת קודם, נשמת שדי נוכח אלהים תבינהו, והישר
צנפט האדם מרנון אלהים תביע גם תשפוט. (סב) — עשות
מולאכה מעשה אוונן תלמדו, כי הארץ תוליא למהה ותפרה לחס
אם וידי אדם בר יזרע, למען תחכמו בשמוחה וטוב לבב,
וגמחורכם אפס יהיה, לחונכם לחם אצירים, ותשועת האדם
בל תלרכו, עת תניחו ומעבודתכם השקט ושאון צביתכם תשבו,
תרצו חכמה תוסיפו לקח. (סג) — מכל מלמדכם להועיל תשכילו
חס

גנח) יונתן צן עמרם לא רעה לשמש צנתרי' של תורה (צ"ח' א'). ועיין
דצריהס (צ"ח' א').

גנח) אדכאי אחא רכו' חמר להו צמאי עסקיתו צתפילה (יצמות ק"ה צ').
(ס) א"ל ר"ש צדרי שכן הי' וכו' א"ל רבינו ישראל! כך הי' (מנחות פ"ח)
ר"עוב' רשי' קלסהו שיפה חשיב, ותוס' כ' באן צצ"צ דערוכין (ו' א')
קדילוי' רבינו ישראל לר"ש צריה גצי מעשה ד"ט הסורין דעביד רבי.
דסדר רבי דכל התורה בלה בכל לשון נאמרה (צרכות י"ג סע"א).
רבי אומר חזיה דרך ישרה שיצור לו האדם כל שהוא תפארת לעושיה אמר ר' יוחנן
ותפארת לו מן האדם (אבות פ"ב מ"א), ועיין חין דצרי הראש והר' יוחנן
(כדרים כ"ג סע"ג).
גנח) כל תורה שאין עמה תלאכה סופה צטילה (אבות פ"ב משנ"ג).
היה חכם אלו
קדילוי' רבינו ישראל לר"ש צריה גצי מעשה ד"ט הסורין דעביד רבי.
רבי אומר חזיה דרך ישרה שיצור לו האדם כל שהוא תפארת לעושיה אמר ר' יוחנן
ותפארת לו מן האדם (אבות פ"ב מ"א), ועיין חין דצרי הראש והר' יוחנן
(כדרים כ"ג סע"ג).
כל תורה שאין עמה תלאכה סופה צטילה (אבות פ"ב משנ"ג).
היה חכם אלו
קדילוי' רבינו ישראל לר"ש צריה גצי מעשה ד"ט הסורין דעביד רבי.

על חס
על חס

היה חכם אלו
קדילוי' רבינו ישראל לר"ש צריה גצי מעשה ד"ט הסורין דעביד רבי.
רבי אומר חזיה דרך ישרה שיצור לו האדם כל שהוא תפארת לעושיה אמר ר' יוחנן
ותפארת לו מן האדם (אבות פ"ב מ"א), ועיין חין דצרי הראש והר' יוחנן
(כדרים כ"ג סע"ג).
כל תורה שאין עמה תלאכה סופה צטילה (אבות פ"ב משנ"ג).
היה חכם אלו
קדילוי' רבינו ישראל לר"ש צריה גצי מעשה ד"ט הסורין דעביד רבי.

היה חכם אלו
קדילוי' רבינו ישראל לר"ש צריה גצי מעשה ד"ט הסורין דעביד רבי.
רבי אומר חזיה דרך ישרה שיצור לו האדם כל שהוא תפארת לעושיה אמר ר' יוחנן
ותפארת לו מן האדם (אבות פ"ב מ"א), ועיין חין דצרי הראש והר' יוחנן
(כדרים כ"ג סע"ג).
כל תורה שאין עמה תלאכה סופה צטילה (אבות פ"ב משנ"ג).
היה חכם אלו
קדילוי' רבינו ישראל לר"ש צריה גצי מעשה ד"ט הסורין דעביד רבי.

היה חכם אלו
קדילוי' רבינו ישראל לר"ש צריה גצי מעשה ד"ט הסורין דעביד רבי.
רבי אומר חזיה דרך ישרה שיצור לו האדם כל שהוא תפארת לעושיה אמר ר' יוחנן
ותפארת לו מן האדם (אבות פ"ב מ"א), ועיין חין דצרי הראש והר' יוחנן
(כדרים כ"ג סע"ג).
כל תורה שאין עמה תלאכה סופה צטילה (אבות פ"ב משנ"ג).
היה חכם אלו
קדילוי' רבינו ישראל לר"ש צריה גצי מעשה ד"ט הסורין דעביד רבי.

בית רבי

אם חכם לב תראו יהיה שצ או ישיש או לעיר בעלומיו, לא רק על
פני זקן וכסוף פנים טוב תשפטו, אכן על ילדי תבונתו, תאזבו
שמוע לו, תאהבו בינתו, כד תכזבהו, אלי גיל תורתו שישו
ושמחו, בכחלי עדנת נפשו היקרה לנאכס תרוו. יש גביעי כסף
הדרת עשרם על גפי פניהם תלהיר, ובני מרה מלאו, ויש כבלי
חרש נעשי ידי יולר, ובתובס עסיס רינוכיס, דבש וכופת לופיס,
נתוק לחיד ונרפא לנפש, הסכל למראה עיניו ישפט, יושיט
ידו לקחת הגביע לשמות נווכו, ואיש משכיל לאטי מתהל כתי
מערכי לבו, ביט לסקוויו בקרבו, חשק פכיו חולה איכו שוקק,
דבש ימלא. (סד) — הלא נעשי אל רס וכשא ככה המה: ה' יראה
ללבב: ואדם חסר תבונות אך למראה עיניו צטר ישפט נענוקי
לב כבון, אבל איש תבונות ידלכה ונקרבו אל פיו ולשונו, מלפני
לבבו דבר שפתים יגיד לו, אחרי כן למשמע אזניו יוכיח, כמשפט
שופט כל הארץ משפטו. — ואתם הלא ידעתם. —

הוא שם
הוא שם

אביגיל (צאה במורה לתוך בית המדרש, ויזעק זעקה גדולה ומרה)
יהודה! הו! בתך פניה, בבית שערים, אשר אהבת, נתה,
בלבס חגרו שק, ונחמד לבינו נמרח המות אכל! (סה)
רבי הסי, החרישי! (אל תלמידים) הסירוה נעלי, לא
אוסף ראות פניה (סו), (ותרץ אביגיל חולה צעקה, שמעון ויעזר
נתנו כל לבם לשמוע תורת אביהם ולא שמעו דבריה, ועתה מרבת זעקתה
פנו מפני אביהם).

שמעון מי זה ילל יילל? נורי! — אבי!
יעבץ שמעון אחי! מי הלום? — ה' אלהים!
רבי הסו בנים שמעו לי. — (וידרוש הלאה) בני! (סו) הלא
ידעתם החכם בן תינא אומר: אם תדע בדבר כי נכון הוא בעיני
ה'

(סד) רבי אומר אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו יש קנקן חדש מלא ישן
וישן שאפילו חדש אין בו לפיכך אין צין הלומד מנזקן או לעיר ע"ס
(אבות פ"ד ת"ך).

במאמר רבי מתה לו בתו צבית שערים.
וככל זאת לא נמנע ולדרוש כולי יומא (סו — —).
(סז) בני כמו תלמידיו, כמו בני הנביאים ענינו תלמידיו הנביאים כמ"ס
המורה פ"ז מתק"א.

אם לא ידעו על המצור...
בשם אל סוכרואו...
לפי שכן...
בשם אל סוכרואו...
לפי שכן...

ה' ורצונו יהינהו, עוזו הכמר וקלות הכשר ונוראת הזכי וגבורת הארי לכס יהי, למען לא תגורו מפני איש, כל תחתו לא מזה ולא מהמהם ולא מהמוכס, תלדיקו עשות מעשי הישר בעיני אלהים ובעיני האדם צלתי בהנה המה להם, אמת משפט לדק שלום ויושר ללבא מלחמה תפקדו, וה' לכס ילחס, שר זבאיכס ה' לצאות יהי. (סח) — והיה כאשר ירים משה את ידו וגבר ישראל וכאשר יניח ידו וגבר עמלק: לא הרם ידו עשה חיל, גם לא הנח ידו הקיץ איד ישראל, אוננס בהרינונו ידי תוקף סכלו להוכיח עם ה' למען יעשו הטוב וישר בעיני שמים לרום, אז סר סלף בוגדים, חלף אולת האלילים אשר ראו גם למדו מחוקות העמים בני עמלק, נוהר היס עלי רוחם תליץ האביונה ונעל פכי רוח אלהים, הרוח ממרום בקרבם חשק הפיה, ואורו נפשותם בגחלים עומונים יושמו תחת המפוח, ויהיו לאש פללות, גברו ישראל גם עתקו חיל. חבל כאשר הרפה אדוכינו משה נורה ישראל יד תבוכתו מנהל עם ה' בדרך הקודש, סרו ישורון ללכת אחרי אלהים אחרים, אהבו לכת אחרי תועבות אגג, צמו בסתר לבותם פסל ונוסכה לחסוב אלהים אמת הכהו, בקרביהם עזבי עמלק גברו. — (סט) וכשתאבו לדבר נחות, כל שתערבו שפת ארמיית לשון חכמי צבל את שפת יהודית, אוננס כל שפה ושפה נחות כמשפטה חביעו. (ע) זכרו תורת משה עבד ה', קרוב יהיה צפיכס תמיד

כי

(סח) רבי סדר במשנתו יהודא צן תימא אמר הוי עז כנמר וקל כנשר דין כלבי וגבור כארי לעשות רגון חזיק שצממים (אבות פ"ה מ"ך).

(סט) רבי למד במשנתו והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וגומ' וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה? אלא לומר לך כל זמן שהי' ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשתעבדין את לבם לאציהם צממים הי' מתגברין ואם לאו הי' נופלין (משנה בר"ה כ"ט א').

(ע) רבי למד במשנה רחלות א"ל אחי לא רחלים בגון רחלים מאתים? א"ל לשון תורה לעצמה ולשון חכמים לעצמה (חולין קל"ז ס"ג). וראיתי רבים הביאו מאמר זה ושחתה מכף ראשו ועד רגלו לא הניחו צו מתוס פגע חבורה ומכה עריה, אחד כתב לשון תורה לחוד ולשון גמרא לחודים, וא' כתב ולשון מקרא לעצמו וכלאו לנלוא אותה פה צחות ג"ל, ובמקום אחר לא נמצא בתלמוד צבלי.

בית רבי

כיב שפתי כביאי ה', וקרוח מקרא ככתבי הקודש ודברי הימים
 למלכי יהודה וישראל על לשונכם תרגילו, סקדו ושמרו אמרי
 דלתתם להגות. — ומשנה התורה פתרון התושיה אשר שמענו
 מפי אבותינו, אספתים למחלקותם ושפיתים מערכה מול
 מערכה (עא), והגיתם בהם יומם וליילה, ושננתם לבניכם ואל
 תשכחם, שכרכת הרבה מאוד יהי. (עב) ואם תדעו את כל אלה
 היטב, ותלרו העפיל עלות על במתי החכמה ונצעות התושיה,
 תרבו להתוכחה בענין באר המקרא ופתרונו, והצין טעם לדת
 ודין אשר למדנו בנשנה התורה. אכן תאמרו אך לכה כא וכוכה
 כלמוד דק הצין טעם, לא, ונעו רגליכם מארחות עקלקלות,
 לקלים הנורון לנשנה יהי, חיש אחרי ידעם הטיב ככתבי הקודש,
 ולא תדלגו על המפתח פן תכסלו רגליכם יתנפסו, תפולו כל
 חוסיפוקוס. אבל אתם בני! האזינו דברי, תחכמו ותגליחו
 עדי עד על גרגרותיכם תעבדמו. (עג)

יובתן אם רשיון מורי יכתן לי אספר דבר על אפני דבריו.
 רבי דבר בני! ספר דבריך מהניד לבי!

יובתן

(עא) שנה רבי המשניות נשנה סדרים עפ"י המקרא (שנת ל"א סע"א).
 (עב) ציה רצי נשנה, למוד מקרא מדה ואינו מדה (כי זה חוז כל אדם) לכן
 לא נוכל לקרוח מדה טובה בזאת, מדה, כמו שלא נחשדז למדה
 טובה, הנחת תפילין, ושמירת השבת, משנה מדה ונוטלין עלי' שבר
 (צ"מ ל"ג סע"ג).

(עג) אליב לפניך קורא אהובי! פה הלעת דבריהם עד תומם. אמר (צ"מ)
 ל"ג סע"א) ת"ר העוסקים במקרא מדה ואינו מדה (כמש"ל), צמסנה
 (אחר שידע הטיב המקרא) מדה ונוטלין עליה שבר, גמרא (אחר
 שידע המשנה) אין לך מדה גדולה מזו' ולעולם (דעת המקרא ראשית
 דעת וזה חוז כל אדם כנ"ל, אבל דעת המשנה נכנס בכלל חכמת
 חכמים, ויש יותר לורך לו מלמוד התלמוד, ולכן) הוי רן למשנה
 יותר מן גמרא, ושאלו הא גופא קשי' אמרת בגמרא אין לך מדה גדולה
 מזו והדר אמרת לעולם הוי רן למשנה יותר מגמרא? א"ר יומתן צימי
 רבי נשנית משנה זו שזקק כולו לעלמא מתניתין וחלו צתר גמרא (דלגו
 על המפתח כמ"ש צמיס) הדר דרש להו רבי לעולם הוי רן למשנה יותר
 מן הגמרא, והיינו דא"ר יהוי זהיר בתלמוד שגגת תלמיד עולה דזון

מראה השני

לך

יונתן אחיהו הבבלי היושב איתנו פה יסד בנו זכרו נלח צלתי
ימחה מתחת השמים לדורות עולם, תקע יתד נאמן בקרקדי כערי
ישראל להספיה בקרבם תורת אל כל תשכה.

רבי צמה? — ואיככה? — דבר בני!

יונתן הלך בערי הפרוזת ואסף בניס לא אמוץ צם, ולמד
לחמשה מהם חומשי התורה, ולששה מהמה ששה מערכות משנה
התושיה, אשר אתה הופעת כהרה עלינו סדרים, ולכל אחד
נתן תורתו כ: זובה עלי לוח, להזכיר בטכוח דבר מהם.

רבי (אל אחיהו) ועל מה כתבתם? מחמד לבי! (עד)

לוי זיער הלך וילד זביים ושחטום והאכיל בשדם לילדי בני
און האלה, ומאת עורם אשר הפטיט עשה קלף (עה) ועליהם
כתב תורת אל ומשכתה אחרי לנדו אותה עמהם, והפקידום ידיו
באמתחותם למשמרת זכרון עולם. (עו)

רבי (סופק כפיו) מה גדלו מעשי אחיהו! (עו)

שמעון מדוע אבי! תתמה ככה, הגם רבו מעשי ומעשיך?
הלא אתה הפלאית עשות ביתר שאת, קטנך עבה ממתכיו! (עה)
רבי אף מיטב מעשי אבי לבי ישראל לא ישוו צם. (עט)

האמתחותם למשמרת זכרון עולם
האמתחותם למשמרת זכרון עולם
האמתחותם למשמרת זכרון עולם

(עד) רבי ספר תורה נכתב על גויל צשסה או על קלף צחמשה (צ"ב
י"ד ח')

(עה) מלת קלף נוצע משפת עברית כמ"ס בספרי מוסדות תצל (פ"י פ"ח)
(עו) ח"ר חייא אבא עבידנא דלא משתבח תורה מישראל, מאי עבידנא?
אזלינא וליידנא טבי (פ"י ל"ז) ומאכלינא זשריינא ליתמי ואריכנא
מגילת' וכתבנא חמשה חומשי וסליקנא למתא ומקרונא חמשה ינוקי
צחמשה חומשי ומתינא שיתא ינוקי לשינתא סדרי (משנה) ואמרינא
להו עד דהדרנא ואיינתנא אקרו אהדדי ואת אהדדי ועבדי לה לתורה דלא
משתבח מישראל (צ"מ פ"ה ז').

(עז) והיינו דאמר רבי כמה גדולים מעשי חייא (סס — —).

(עה) ח"ל ר"ש לרבי אפילו ממד? (סס — —).

(עט) ח"ל רבי חזן אפילו מאצח (מאזני כניא ישראל המפורסם) גדלו
גדלו (סס — —). ורש"ב אבי רבי הו' רבו כמאמר צפ' הפועלים
והר"ף ב' צפ' בני העיר דלית הלכת' כוותי' נגד חזיו, אעפ"י דחזר
דאמרינן הלכ' כרזי צמקוס ויחידא'. ועיון מ"ס רבינו צעל כסף משנה
צפ' ח"מ ח"ל תמידין ומוספין הלכ' ו' ח"א) על הלכ' ברבי, ועיון ששורש יוסי
הריב"ש ס"ס שב"ד.

האמתחותם למשמרת זכרון עולם
האמתחותם למשמרת זכרון עולם
האמתחותם למשמרת זכרון עולם
האמתחותם למשמרת זכרון עולם
האמתחותם למשמרת זכרון עולם
האמתחותם למשמרת זכרון עולם
האמתחותם למשמרת זכרון עולם
האמתחותם למשמרת זכרון עולם
האמתחותם למשמרת זכרון עולם
האמתחותם למשמרת זכרון עולם

בית רבי

כלם אשריך אחיהו! אחי הנדקה, הדרת הצנוה, תפחרת חכמים.

אחיהו בעבור אחרי כשיא ישראל השא תאשרוני, הכי דבריו תאמנו? לא אדוני! חלילה לכס להעלות ככה על רוחכם, להוסיב לעיר ישורון במוכי על כסא תפארת נדיבי עמינו ומורי דרכינו, חלילה לבס. (פ)

רבי (משתחוה אל תלמידיו) עם ה' היה שלום! (יורד מכסאו). כלם (מנשקים ידיו ורגליו ומדיו) אשריך מורינו! ואשרי תורתך, נלח תחיה איתנו, ואם גוייתך לקצר תוכל עדי כוז תבונתך יופיע עלינו לדור דור.

רבי (כותף המטפחת למסוה על פניו וצוכה וירץ חולה, ויזעק בקול מר) אהה! ונה רבו מדוי לבי, בתי פנינה! תרדי שחת, הכרע הכרעתיני, אהה! מותי! נפסי שללת, מחמד עיני לקחת, שאל!

שמעון (ירונו אחרי רבי צנכי וזעקה) מה זה אבינו? אוי לנו ויעבין (מה כהיתה עלינו!)

אחיהו (תופים צדיקים) אדוני! תצושטו, ינלתי ירך אז ירדו אבותי לצרכם עודכה חיים. (פא) אביהו הה! (כאחז) (פב)

שמעון (ירונו צעקה חולה) אחותיכו רעיתיכו שחת המותה, ויעבין (כלם ילכו מונה וידברו איש את אחיו אהה! (פג) רבים בלחט).

כלה מראה השני

מראה

(פ) א"ל ר' חייא חלילה לא תהא כזאת (זכרון) בישראל, סס (ז"מ פ"ה ז'). (פא) רב כיסלוק להתם (מצבל לא"י שסס הו' דודו ר' חייא) א"ל ר' חייא חייבו קיום א"ל רב אימא קיימת, א"ל ר' חייא אימא קיימת, א"ל רב חייבו קיום מפני שמויא דיבה הוא בסיל לא רנה לומר לי' שמוע' הרעה אמר כך (פסחי' ד' רע"א). (פב) רב זכר צוה איך הזכיר מות אביו לר' חייא כב"ל. (פג) א"ל לשמע' חלון לי מנעליוכר' לפי שהגין ע"י זה שמת (סס — —).

מראה השלישי

בית רבי

(ולסקה רצה מאציונים את נשיהם וצניק' יושבים פשוטים עלי הכר, וישירו)

האכיוני'	לב שמח יטיב פנים אוכל ישמח אבות ובנים רעננה ערשינו ארץ ורקיע שפריר
הנשים	נסיכי עם לפנינו דאנו פגננו בר לחמינו פלגו עברי הונם הנמו יושבי סגריד
הילדים	זורעי השדה קצרו אוכל איש עשיר קנה שבר עוברי ימים תרבו רוכל למענינו בכל תעמול גבר
האכיוני'	יהודה הנשיא ומשנה למלך הרב בר למחזיקי פלך מעניך תמנע שינה מנפשך עונג לילה כיום תחשוב מחשבות
הנשים	תונה ודאנה בלבך משולכות להחיות געורינו בזקונינו עולל ויונק
הילדים	הון רב עושר מתרושש מתוקה שנת ולחם מתבושש

בית רבי

עָנִי מִתְעַשֵּׂר עֲצוּם מִסֵּפֶר
לָנוּ לָנוּ חַיִּים יִגְבֵּר

האביוני' אֲשֶׁרִי הָאֲבִיוֹנִים

בְּקֶבֶד רִבּוּיֹנִים

הַכֶּסֶף צוֹרֵר

לְוֹתֵן עוֹרֵר

שֶׁפֶר הַכֵּל

הנשים

לְכַעֲלוֹ הַכֵּל

רוֹדְפֵי שָׁלַל

נוֹפְלֵי חָלַל

גְּאוֹנִם שֶׁבֶר

הילדים

יוֹבִילִם קָבֵר

סְכָלוֹת הָעֵשִׂיר בְּסִלְכָה

תִּתְפָּאֵר אֲשֶׁרִי חִלְקָה

אֲשֶׁרִי אֲבִיוֹן

כלם

הִלְלוּ מִסֵּבֵן

מְעֵרוֹתָיו חֲבִיוֹן

בְּרִישׁוֹ יִסְבֵּן

הַמִּשְׁכִּיל דָּל

רַעֲבוֹנוֹ חָדַל

סְכָלוֹת הָעֵשִׂיר בְּסִלְכָה

תִּתְפָּאֵר אֲשֶׁרִי חִלְקָה

(ויקומו וילכו יחד לבית רבי בחפזו)

פלטי, צדקיהו, האביונים, עכבר, ונשים.

פלטי (רוחה המון אביונים צאים ויאמר ללדקיהו) אדוני המזכיר!
ראה גדול חבל האביונים הכגסים אליכו.

צדקיהו (רוחה עליהם ויאמר) אחי! מתעתעים הנכם,
חשבתם היום יהי עוד כתמול שלשום (אל פלטי) בן ליש! שנוע,
ושמור סקודתי, יתר משנים לא יבואו פנימה. (האביונים יועדו
יחד סביב השער).

פלטי הרחיקו עפה חובקי אשפתות! ועלי אל תפסיעו,
(הלוך ילכו ויגישו אליו, וידחקס בחנית וילעק) מרחוק, מרחוק!
תתמהמהו פה אך שנים ילכו ביתה, ובסופם ילכו שנים אחרים,
(לדקי' הולך).

האביונים ארמי אכזרי! (א) (זועקים מול החלונות) אדוניכו
הנסיא! ראה עניכו, לחם!

צדקיהו (בא אליהם חונה) החרישו ואל תזעקו, בני בליעל!
(אל לבי) על מה אחשה? — אשנוע גא ואראה, (אל האביונים)
ידעתם הגות חכמה? עשתה ידכם תוסיה? פתחו פיכם!

האביונים חכמתינו בזויה — נדוע תתעולל בנו, בתך
בל חפלנו לאשה, גם נבכותיכו לא תחפוץ קחת, כי לל החכמה
בלל הכסף — (בשמק איש אל רעהו) חכמה, תוסיה אכחנו כדע?
(ללדקיהו) אכול ושחיה ידענו, נבוא הלחם וגאסו, ונותר
דעתינו אין.

הנשים הצל הצלים הגות חכמה, מכל המון תבונה לא
יעסה לחם ושמלה.

צדקיהו (בחמלה) באידכם תשחקו, לכו לשלום, לכו, הסירו
נפה, פנו לדרככם.

האביונים (בעזות מלה) נדוע? — הלא כמונו כמוך, אל
תתגאה.

צדקיהו כה פקד אדוני הנסיא לאמור: כל איש צער כל
למד חכמה לא יבוא אל ביתו לבקש טרף. (הולך)

האביונים

(א) רבי לא היה נסיב ארמאה ללותו מצית המלך דעצדי המלך ארמאי הוה סי' אהיה
(צראשי' רב' פרט' ע"ח).
זוהי והפחה טעם
וריה דארמאה בונא
מארב בכו ארמין
המשמעות

בית רבי

האביונים אבל בית לחמי! אם תשקר לנו? שמור כפסך.
פלטי (מדים חניתו להכותם) לכו בני בלי סם! לכו.

האביונים (ירונו משם וידצרו איש אל רעהו) כסעה מזה, הלך
וכסוע קדמה, אל ספת היס כלכה, באניותיו נרדה לארץ מרחק
(ב) אלהים אל יעזבו כלל, יקרה מזון לנו, ולעיני האכזרים
האלה לא כמות, פה לא נוסף שבת, אהלינו כעתיק, הלא
הארץ ומלוואה לנו בני אדם (פנו מול בית רבי ויקראו) אכזרים! כל
תחמולו על דל, (וירונו משם והלאה, עכבר ועוד עני אחד נשארים פה
עומדים על ירכתי השער, ואחוריהם עומד עני אחד מתחפש באפר על פניו
קרוע צדדים וחשוף שת)

פלטי ומה לכם פה כי תעמודו?

עכבר (צהכנעה) חפלנו לכת בית כשיאינו, אך סכיבו לבד.
פלטי שמה אל הנוכח לכו.

אולם השער

עכבר וריעו, צדקיהו.

עכבר (עכבר וריעו הולכים תוך אולם השער אל דק' ועני המתחפש
פליט אחורי פלטי לצלתי יראה ויעמוד אחוריהם, והמה ידצרו לצדקיהו)
למורינו יהודא לבקש לחם כלכה.

צדקיהו ידעתם למודי תורת אל — אם חכמה? אז תוכלו
רנוס חלרו. (ג)

עכבר אך קרוא מקרא ידענו, זאת למדנו ועוד הגינו בו.
צדקיהו אזכירכם לטוב אלל אדוני, ואחרי כן תלכו אליו.
עכבר תחון דלים ויחך אלהים.

חדר רבי

(גדול וכ"ה מאוד, ושלחן ארוך עומד בתוכו)

רבי, שמעון, יעבין, אחיהו, אביגיל.

(רבי יושב בראש השלחן, שמעון צימיו, יעבן צמאלו, אחיהו למולו,

(ב) היס הולך צעיר טזריה כמזואר (צא קמא פ"א ז'). וצירושלמי פ'
הגושא (הלכה ג' מ' ז').

(ג) רבי פתח חגרות צני צלורת אמר יבנסו צעלי מקרא צעלי משנה צעלי,
במרא אבל עמי הארץ אל יכנסו (צ"ח א').

ואציגיל אשתו יושבת צלעף על פניה צירכתים, ושלחן קטן לפניו ועליו
 צידיה תתפש בגד משי צמטוי זהב.

שמעון (מגלה צידו וספר תהלים כתוב עליה, וקרא בה את יעצן אי בן הוא
 אחיו צסימן ח' פסוק ז') כי אם בתורת ה' חפנו, רנה דוד אצינו לאמור ^{מא}

בזה אשרי האים אשר כל חפלו אך בתורת אל. (ד)

רבי (עומד מכסאו בצלרגז) לא כן דעתי בני! אכן אשרי כל
 אים אשר יצין וישכיל בחכמתו שהודו ה' לחכום ולדעת, אבל,
 כל מדע אשר נפשו שוקקה, את אשר לבו כסוף יכסוף ילמוד. (ה)
 ראה בני! גם ככה צויתי אל המזכיר, כל הילך בער לא יבוא לי,
 ובלעדו כחכם כמורה קורא וסונה יחד נסתוה, נפתי יאכלו,
 משקווי ירוו (אחד דופק על דלתו וישמע ויקרא) מי זה דופק על דלתי?
 גטה הלאה!

צדקיהו (מסתמיה צבואו) פני עניים יודי תורת אל בחצר
 יעמודו, פללו ראוה פניך, אדוני הנשיא! אם תחפוש ברב
 טובך, אליך אשלחם.

רבי יצואו הגה לנודי תורת אל. (לדקיהו הולך)

עכבר (יצואו החדרה, והמתפש ידחוק אחוריהם ו) ופניו
 וריעו (שקועים בקרקע וישען על מזוזת הפתח וידום) כותן טרף

ליראי ה' וחוסצי פנו! טלוס לך.

רבי עוד זכס שלמיה, הזה המתפש גם עמכם?

עכבר לא, מורינו!

רבי ונני אתה המתפש?

המתחפש עני ורעב, כואב וחסר לחם, הלעיטני מעט
 אוכל ואם אין לעיניך ארצה אפולה, הלל רעב אנכי. (ז)

רבי (זועף ונאחז) ומה צינתכם כי לחם תבקשו במחירה?

העני קרוח מקרא ידעתי, בתורת ה' הגיתי, יומם ולילה
 היא סיחתי.
 רבי

(ד) יתיב קמיה רבי ויהי קח פסיק סדרה חייית ר' שמעון צרבי תהלים וקרא
 כי מטא הבני כי אם בתורת ה' חפלו (ע"ז י"ט ח').

(ה) פרוש רבי ואמר אין אדם לומד אלא ממקום שלבו מפן (שם — —).

(ו) דחק — ר' יונתן זן עמרש ונכנס לרבי (שם צ"ח ח' א').

(ז) אמר לו יונתן זן עמרש רבי! פרנסיני, שם (צ"ח ח' א').

כית רבי

רבי ואין תפתור הנקרא : נפש תחת נפש הנכון עשות ככה ?
העני כאשר פרשתהו מורינו ! — כופר נפש. (ח)
רבי (אל עכבר) ומה חכמתך ?

עכבר לנדתי דעת תכונת צרואי תכל צחנות צוראינו
ונפלאותיו, ועל פי חוקתם ידעתי צאר תורת אלהינו, ואם
תרנה מלאכתי זאת לפיך, אגיד לך מזה דבר הרשום תוך קרבי.
רבי בני ! מה שאלתני ? התרנה מלאכת מחשבת החכמה
לפני ? חכמה ונוסר אך אוילים צו, וגם אם החדש יחושו
חכמים יחשבו אונסם לאיש כל ירעו מעשי החכמה לפניו, לא יבין
דעת, בזה דבריה, שם נפתוק למר, (השקטה) אבל הגד כא אם
חכמת צתושיה, מה תכלית שתי מנות אלהינו האלה אשר הסכל
יעיד עליהם, מנות כבד אפיך כתוב טרם אנוך, ובמלות תירא
מפניהם כתוב : את הטרם ואציו תיראו, מדוע ? ראה בני !
זאת נודע לפרש על פי תהלכות החכמה.

עכבר הורתי חכמת הטבע כי גדלה אהבת בנים לאמותם,
כי דוברת תמיד על לבותם רכות ודברי חפץ, ונותנת להם עדי
זהב וכסף ותאכילה גם תשקינה אותם, גם צנעוריהם מניקות
אותם מנדיהן, ומגדלות אותם על צרכיהן — ומשפט ההנהגה
ישים חוק להרצ כבוד איש המושל באשתו, לכן ראשית המורה כי
צן יכבד אצו ויעבור חוק תכונת טבעו. אבל ציראיתו מפניהם
הענין להפך, הנשים רחמניות על צניהם, כל תשימה מוראן
עליהם, אונסם אבותם לא יחשבו טבע, מפניהם יחתו
מנעורם. — מורי הנשיא ! הנני רואה הכרת פניך ענתה צך
שגם אתה ככה דומית בנפסך, האמנתי ?

רבי כדברך בני ! בן היא (ש), (מול הפתח) צדקיהו !
צדקיהו הנני עבדך, ומה אדוני ! ואנכי אעבוד.

רבי

(ח) רבי אמר מאי נפש תחת נפש ? תמון (חגיגה י"א ח').

(ש) רבי אומר גלוי וידוע לפני הקצ"ה שצן מכבד אמו יותר מאציו לפי
שמסדלתו (מפתח אמתו, צתרגום כי יפתה ארי יסדל) צדקרים, לפיכך
הקדים הכתוב כבוד אצו, וגלוי וידוע לפניו שמורא האצו יותר משל אם
לפיכך הקדים הכתוב מורא האם (קדושין ל' טע"א).

רבי לשני המשכילים האלה כל תמונע תת לחס חוקס וטרף ציתס, חיס!

צדקיהו (מסתמוס) צואו אדוני המשכילים! אחי לכו.

(עכבר) (לרצי) יברכך אלהים אדונינו! כבר טבענו וריעו (מנחמות נפטך. (הולכים, ודקי' אחריהס)

רבי לכו בשלוס ואל תעלבו.

לוי (צא המדרה ומסתמוס לעומת פני רצי) צרוך מורי כשיא ישראל! וצרוך טעמוך (ויעמוד מול המתחפס וידיו משולצות על גבי לצו).

רבי צרוך צואך בן סוסי! (אל המתחפס) ואתה מה תדע? קרוח מקרא, או חכמת, אם טכנת מנסכה התורה, הגד כל בני! ולא תבוט (י)

המתחפס כאלמתי דומיה, דבר מכל אלה לא ידעתי (יא) קלח כל אדוני! אנכי מה אעשה אם נואלתי, הן יד ה' עשתה זאת —

רבי יד ה' ? הויה צנוקנה אשר צרפתים וחיתו יער. ועתה אם חסרת תצוקות, מה משכורתך? צמחיר מה אזון אותך? (יב) המתחפס לדיק יודע דין דלים — אלהי עולם נותן לחס לכל צער, לצהמה לחנוה, לצני עורב אשר יקראו, טרף לחיה רנוט ולפור כנף (יג), וצמחיר מה? — אך להחיותם על אדמה, כמונו כמוהם גלום עיני ה' ראו, ידיו יצרו, ואתה אדוני! על ענויתך צדמותו תצביתך כללס אלהים כמוך צברא המצקס לחס לנולט נפטו ממות הרעצ, ככה תתמה בכל אלה, חפליא טאלה הגבה מעלה?

רבי לדיקיהו! הוילא המתחפס הזה ויניחני, תוליכהו חולה צחצר והלעיטהו מעט אוכל, יחיה ולא ימות (יד)

צדקיהו

(י) א"ל רצי בני קרית אי שנית? טס (צ"ח' א').

(יא) א"ל יונתן לרצי, לאו (טס — —).

(יב) א"ל רצי אם בן צמה אמרנסך? (טס — —).

(יג) א"ל לרצי פרנסיו כללצ וכעורצ (טס — —).

(יד) פרנסיה רצי (טס — —).

בית רבי

צדקיהו (אל המתחפש) לא תמות, בוא אתי! (ויוליכסו מוזה)
רבי (ישו צצת על כסאו ונאחז) אללי לי! פרנתי גדרי אשר
בעלתי בלבבי בדלתים ובריח, לבלתי תת מפתי לאיש בער לא
ידע חכמה (טו)

לוי ומדוע גדרת מורי! בערד דבר גדול ורחב ידיים אשר
מרחקי גדותי לבב אנוס לא יכולהו? קירות לבבו סגור כל יוכלו?
רבי לוי! גם דצריך כבערים מדעת אדם קי (אל צניו) לבבי
ידמה שאין מוח בקדקדו (טז)

לוי אדוכי! אל תבהל ברוחך לכעוס, ישפוט כל חכם לב,
האם לא ישרו דברי המתחפש הלז: אם אלהינו הכותן טרף לנו
זן כל בריאה באין מחיר, מדוע אנחנו כמאן? נמרה את פיו?
לדיק יודע כפטס בהמתו ועכי האדם לא יאללהו?

רבי לא כן צני! הסכלת דבר, כל פרי ותבזה, בהמה
וחיה, וגם כפטס כסיל כל ידעה מווימה, כלס כזנו מידי אל חי
למענינו, נוטרו למחיה לנו — בלתי עשבות הפדה ובהמה
וחיה, איך יכול האדם לחיות בתבל ארצה מאין לו צמר ולחם?
וכן בלעדי איש בער, איכבה יהנה לב חכם בינה אם יעבוד כל
היום צפרך, חורט וחורע וידוע, לוקח רחים ויטחן קמח ויאפה
פתו? נתי ילמוד אם אין לו כסות צקרה, מאפוד כתוכת
ומכנסים, בלעדי בעשותם צידיו, יגזוז ויטוה ויארוג
ויתפרס? — אמנס הצעיר יעבוד הרב, לשרת לב כבון אל
בראם, כאשר אמר בן עזאי בעמדו על הר ה' לראות המון באי
נועד (יז) — והכה כאשר אנכי על נשמרתי אעמודה, לילה

כיום

(טו) צתר דנסיק יתיצ רבי וקמלער ואמר אוי לי שנתתי מפתי לעם הארץ
אמר רבי ללוי כמדומה שאין מוח בקדקדו וע"ס צתום (מנחות פ' סע"א)
צן עזאי ראה אוכלסא (חיל גדול מישראל) עולים ע"ג מעלה הר הבית
אמר צרוך שצרח כל אלה לשמשי, הוא סי' אומר כמה יגיעות יגע אדם
הראשון עד שמלא פת לאכול חרש זרע קר עמר דש זרר וצר עמן
והרקיד לש ואפה ואח"כ אכל, ואני מולי' כל אלו מתוקנים לפני, אנשים
האלה עבדים צבילי, וכמה יגיעות יגע אדם עד שמלא צבד ללבוש,
גזז ולבן וכפץ, טוה וארג, ואח"כ מלא צבד ללבוש, ואני משכים
ומולא כל אלו מתוקנים לפני, כל אומן שוקד וצח לפתח ציתי ואני מולא
כל אלו (צרכות כ"ח רע"א).

כיום לא יסכב לבימהגות בתורת אל, גם הנה ישמרו משמרתם, החודש יחרוש, והאורג יחרוג, ויכלכלם אלהים מפועל ידם לתתם יכולת למצוד עבודתינו.

לוי חמונים דברך אדוני! באופן מה — האונס לא יר אלהים דבר אך למען שרת המשכיל, החכמה תחיה בעליה ותעוז לחכם מעשרה שליטים בעיר, ויהי אחיו איש בער עבד למו, ואולי חפץ שדי היה בהיות כל יגור אך לתכלית ענס היגור ההוא לא למענינו, ויהיה הדבר איך יהי, חוב איש תבונות כל ימי היותו על האדמה, להטיב לאחיו אשר ישרתהו במזל לו, וגם לפי דברך מורי! כאשר רוחם תשמור פקודת אל לעבדינו בלתי שורר עלינו, גם אכחנו נחפון לכלכלם כפי יכלתינו, כחפץ ה' וכנורך ההנהגה להחיותם, אף כי כפי מחשבותי את אשר לבני לאמת ידמה, כי בואי עולם יוטיעו חד אל אחד, וככה נוסדו מחכמת בוראם, אבל ענס כל יגור למענינו כברא אך לתכליתו. רבי בני! נעים זמרת דברך בכל עת מתוק לחכי, וישימני הלא ממשל משלים אתה, פרוס במשל דברך (יח), יוצנו הטיב ואמנא נחת.

בלם לוי אחינו! חוד חידה ונמשל נמשל, בא בן קוסי! שב אחנו. (לוי יושב)

שמעון ברב עמל כל אמר כך לוי! הלא אך נמשל תמשל — לוי (לשמעון) ידעתך אדוני! כי תשנא משל, אך אהב מליצה וסיר הכיך, תנייד קרוא סירי דוד המלך אביך. (יש)
אחיהו לכל זמן, ודבר בעתו מה טוב, עתה נמשל משל לוי! לוי כבר ידענו כי נמשלי החכם שלמה היו: נארו אשר בלבנו עד האזוב אשר בקיר, יותם בן ירובעל כשא נמשלו: הלוך הלכו העלים לנשוח עליהם מלך ויאגרו לזית מלכה עלינו: השכילו לתת

(יח) א"ל רבי ללוי הראיני פרסוים, וכ' רשי' צעל משל ודמיונות הי' לוי וקאמר לי רבי משול לי משל על זה למה הוא דומה (קדושין ע"ב סע"ג).
(יש) לוי ור' שמעון ברבי יתבי אהדי קמי דרבי וקא פסקי סדרא סליק ספרא (שפסקו למוד אחד מספרי קודש) לוי אמר אייתי משלי (לפי שהי' סוהב משל) ר' שמעון ברבי אמר ליותו תהלים (שאהב מליצה נשיר) בפייה ר' שמעון ברבי ללוי ואייתי תהלים (ע"ז י"ט א').

בית רבי

לתת דברים צפי אכן דומם לנח זהמה וחייה, להלפנינו מזהמות
סדי, חכמינו מעוף השמים, על כן יאמרו המושלים:

יִדְבַר בְּהִמָּה וְחַיָּה
יִחַבֵּם שְׁחָף וְאֵיָה
שִׁמְעוּ אִמְרֵי אֲתוֹן
תִּדְעוּ הַמִּלֵּט מֵאֲסוֹן

לכן גם אנחנו בנתיבותם כלבה, לאמור דבר דבור על אפכיו.

התכן, קש, מוין, ובר. (כ)

תבואת זרע השדה קרוב למועד הקליר שתולה עמדה
ויאמר הזר בעצורי זרע השדה כלכם אודותי תהיו
ענו תבן קש ומוץ, כוזב גאוך אך אתנו כפש אדונינו חמדה
הזר השיצם החריטו עת האסיף הגיע אז תחזיו

ויבוא זמן הקליר ויאספם האכר בגורן
וידוש הזר וירון: כזחר פריי מנטעי האורן
התבן מוספוא יהיה המוץ אזרה ברוח
טזר מאכולת ביתי הקס ישרף כאטד וחוח

צטומעם זאת ענו: קול נהי תחת סיר
אדוכו בר! הכנו עבדיך טומע קול הגביר
חבקו ונסקוהזר ויתחכנו אל תאכף כנו (כא)
לך התושיה בידך הלדקה הלינו נטחת תטיב עמנו

ויף הזר בגדלו: איככה אושיעכם הלא לזאת תבראו
לא תחרמו עוד עתה ידעתם כלכם ונערכי תגרעו

ויביא

(כ) אמר לוי התבן קש ומוץ מדינים זה עם זה, זה אומר צטזילי זרע השדה,
זה אומר צטזילי, אמרו החטיין המתין עד שיבוא הגורן ואז יודעין
צטזיל מי נזרעה השדה, צא הגורן וילא בעל הצית לזרותה, הלך לו
המוץ ברוח, נטל את התבן והסליכו ארצה, נטל את הקס ושרפו,
נטל את החטיין ועשאן כרי (בראשית רבה פרש' פ"ג וצטיר רב' פ' שררף)
כא) כלם מנטקין את החטיין כמה דאמרת נטקו בר סן יאכף (המקרא לסימן
כח"ש צס' העוין) וכו' (שם — —).

ויציא הגביר לקחת רחיס טחון הצר לעשות קמח
קרא התבן: ראה דודי! תכלית אחד צרוף כל נמח.

צורף הרוח ויוצר האדם
אלה צמלה המשיל ידם
מכל גויה תכלית חוקר
למח ובהמה חכם כצוקר (כב)
קצר איש רעהו חפר
סוף הכל שובו לעפר.

רבי מה נעמו דצריך בן סוסי! מתוקה המליכה תעלת
לצ דוי.

אחיהו מים קרים על כפיס עיפה, כדן המשל עלי אמרי
ספר.

שמעון אבי היקר! עתה ידענו כי המתחפש הלז חכם
הכהו, ומדוע הוצסת היום את פניו?

רבי מי יוכל היות האיש ההוא, הלא כל איש משכיל מובני
קדם הכרכו?

שמעון אולי היה יונתן בן עמרם תלמידך אשר אהבת מאוד,
הלא ידעת כי מעודו ועד היום הזה מאן קחת עושר וכבוד במחיר
חכמתו, פן גם נולא כפשו כי ירעב איכנו שזה לו להנחם
מומחצתו. (כב)

רבי לדקת צבי! אהה סגייתי! לו יהיה עוד בחלר.

אביגיל (לצניה בלאט) אדוני הזקן ישגה?

רבי (פותח הדלת) לדקיהו! עודנו המתחפש בחלר? דבר
הים בית לחמי!

צדקיהו בחדרי יושב ואוכל, וצחוד ארוחתו הרף פעמים,
ישב דד וידוס, כבוד בסבך לעיוניו, הוגה תמיד, חושב
מוחצות, לא מכהג כסל למו.

אחיהו

(כב) פי' רועה צקר כמו צוקר אנכי וצולם שקונים.
(כג) אמר לפניו ר' שמעון צדכי שמא יונתן בן עמרם תלמידך הוא שאינו רואה
ליהנות מכבוד התורה מימיו? שם (צ"צ ח' א'), ועיין דברי חכמי
התלמיד צאורך (כדריס ס"ב א').

בית רבי

אחיהו (רן מולה, שמעון ולוי אחריו) יונתן! בן עמרם אחינו!
(המתחפש עוזר לפניהם מולה, והמה ירדפו אחריו, ויתפסוהו בצנוד
ויצאוהו החדרה).

שמעון פה הנהו.

רבי החרש בני! החרש ואל תזהל (כד) (אל המתחפש) בני!
נא לא תבוש, הסר האפר, גל פניך ואביטך, חשוף למתך
ואראך (המתחפש צוכה)

לוי ומה יהי? אככי אסיר לעפך ואמחה דמעוטיך מעל כל
פנים, (מסיר האפר והנה יהונתן), בן עמרם אחי! אהבך
ואכשך (כה), (וישקו יחד)

רבי (ישק על ראשו ויבך) אתה יונתן בני! בני, בני! בן
עמרם בני! (אחיהו ולוי שמעון ויעצן מנשקים אותו והוא ישק אותם)
תחליף שמלותיך, הסיר אלה צלויי סחבות מעליך ושב אתנו בני!
פה בשולחן, וכל מחסורך עלי כל תעצב.

יונתן (כאנח) בגלל לדקותיך תעמר סלה. (הולך)

אחיהו אלי לא יקרה און זה נלח, לויתי לחשתי יהודית (כו)
כל עמי אשר יבקש לחמי, חיש תכיהו פן בני יבואו אליהם, גם
המה יקדימום לחם, שלחי לחמך על פני המים ברב הימים
תמלאינו. (כז)

אביגיל (בשמח) אחיהו אדוני! אסתך יראה מפניך? או
שומעת פקודתך? (כח)

אחיהו גברתי! כל קולותיה בקול גדול אי ברכות תחשובנה,
אם למחיתי עזרתה לי. (כט)

רבי

(כד) א"ל ר' שמעון צרבי מאחר וכו' א"ל רבי שתוק צני שתוק (גטין ס"ז א').
(כה) דקור ואשכח דהוה יונתן בן עמרם תלמידו, סס (ז"ג ה' א'), ועיין
דצרי חן ושכל אשר נשאלו למאור עיינינו הרש"צ ז"ל על דבר התלמוד
האלה, וחין תשובתו עליהם (תשובת הרש"צ סי' פ"ד).
(כו) יהודית דציתהו דר' חייא דהויא לה וכו' (קדושין י"ב רע"ג).
(כז) א"ל ר' חייא לדציתהו אקדים רפתא לעניא דלקדשי לצניך (שבת קכ"א ז').
(כח) ר' חייא הוה קמלערי לוי דציתהו כי הוה תשתכח מיד מיימי לה ניהליה
(יבמות ס"ג ע"ג).
(כט) א"ל לר' חייא והא קמלערי לומר? א"ל דייגו שמגדלת צנינו ומלילות
אותנו מן החטא (שם — —).

מראה השלישי

מא

רבי עתה ראיתי כי נכשלתי, לכן כל איש אשר אין ככון לו
אפתן מוזן (מול הפתח) לדקיהו!
צדקיהו הכני אדוני!
רבי מהיום והלאה כל עני הדופק על דלתותי, הביאהו
ביתה ותנהו לחם. (ל)
צדקיהו (בשמחה) כל עני ורעב אשביע אדוני! ככה אעשה
(הולך).

שמעון איבכה וטובל שאת לבדך הנשא הכבד הזה, תת דבוקי והמאזניים
השמים אחריו
צדקיהו אפסיה של
אחיהו שמעון אדוני! ידעתך. כילי אתה, תת לחם
לרעבים בלא מחיר כדמה לך, כעלות מעלה על הר גבוה ותלול ארץ
באין משען ומשענה הלך שפי. (לב)
לוי אל תקיף אחיהו! לב אכזרי עשות טוב עתה ישמע
דבריך ומחר יקלך ואשמת, וחסדו יהפך לרועץ. זכרתי ימים
מקדם היה שליט אחד ברומי כילי בן אכזר שמו, והניח לו אביו
לרשת אחריו עושר וכספים ואולרות רבות אשר אסף ולבד כל ימי
חייו, ויהי רעב בארץ וידבר שריו אל לבו טוב לאמור: ראה דלת
הארץ מה רבה, עבדיך עטופי רעב, ענים גדול מנשוא, מועט
בר ולחם אשר לנו להם כתבו, אך במלחות ספקס נר להם,
ברחובות קריה חללים יפולו: ויפתח אולרותיו, וינלא אמתחותם
בר. ואחרי עשותו את אלה, שאל לבבו לאמור: מה זאת
עשית? עושר אביך תפזר, בחכמתו אספספו ויגדל הון יוסיוס,
ואתה תשגה באולתך, כל תירא פן תורש באחרית יוניך, תהיה
למשל ושכינה, תשבע בוז וקיקלון על כבודך, גם אל כל חפון
יחפון זאת מידיך, תת לזרים חליך, ואתה רט ונקלה תהיה
לשמלה

אחרי ימים
תשחרר כ
נראה דלת

(ל) צת דאשכחו, אמר רבייבנסו הכל (סס ז"ח' א').

(לא) ר' שמעון ברבי הי' עשיר וקמץ כמאמרס סימן עליו עשירים מקמץ
(חולין ת"ו א').

(לב) ר' חייא לא הוה עשיר ולא הוה קמץ בר' שמעון ברבי דהא שרף הזיתים הוה רב אברות

ר' חייא זריק לי' ור' שמעון ברבי הוה מטביל ליה ואכל (מנחות פ"ד סק' אמת כי אין
הזיתים ידו צדק

רע"ה).

אלא ר' חולין
היה יתו חסד
כאמ"ל אר"ל אחר ה'
הר"ק ר"ל ע"ל

בית רבי

לשמנה צקמוך, לא, גם מלאכי מרום יכירו וידעו כי עול עשית!
ויבוא הלילה ויעלה על ילועו, בדמעתו המסה ערשו, ויעופו
צקדקו מחשבותיו יונס, וירא אליו צמרה הלילה מלאך אל
אלוהו השבי, ויאמר אליו: עליט! שנוע דצר ה' אל תפזר
אולרותך ככה עוד, לצרתם ולא ידעת מי אספס, אצרך כנסם
צענל רב לרשתך באחריתו צרכה, ואתה תורישם מעריך, אל
תוסיף עשות ככה פן יוכיח ה' צד ותורם: ויקץ כלי משנתו ויאמר
עתה ראיתי כי אמונים משפטי לצדי, ומאז והלאה לא שלו שבת
הסקט, ויגזול חמוץ מכל אדם עשיר ודל, עדי מלא אולרותיו
צתקן מעוותו. (לג) ראינו כי הכילי המיר רוחו ללא יועיל,
עוובו לרע יהפך, כי לב אבן לא צמרה כדוכג יונס.

שמעון לוי! ידעתי כי לא חפלת יותר ממשול משל — הלא
ממשל משלים אתה!

אדהיו ים בוטה כמדקדות חרב — אכל בן קוסי! בכל זה
יטר דברת, ראה! זאב וכבש יברחו צרית, וכילי כל יאהב
מועלות כדב.

רבי אחיהו איש ענתי! (לד) כמוך יעץ לבי, ככה יהיה
כאשר דברתי, כל רעב ומנא אשר יבוא אל ביתי שבע ינא,
ואלהים ישלם כפלים.

אחיהו אדוני הנשיא! אם לצונה היקרה באשפות חנך
תמנא (לה), מדוע תמנא אתה צעשרך להסביע רעב לחס,
ידעתי רוח כדיתך כי רבה, רבתי משער.

יונתן (צא המדרה לצוג שני עם עדנים) צרוכים יושבי כסאות
מושט, כסאות בית דוד!
כלם מראיתך כמראה אחד החורים, שב אתנו יהונתן!
(יהונתן יושב)

אבישאל

(לג) אמר לוי מעשה צלטון ח' צרומי שהתצוז תסורת (אולרות) של חציו
נראה לו אליהו בחלום ח"ל אצרך מלמתין ואתה מצוזין, ולא זו עד
שמלאן על ידי סוחד וגזל (צראשית רב פרש"ט ג').
(לד) קרי דבי עלי דר' חייא מארץ מרחק (מצבל לא"י) איש ענתי (מקרא
הוא, מנחות פ"ח רע"ג).
(לה) קרעין (שיורי לצונה) צי רבי מי חשיצי (שבת מ"ז א').

מראה השלישי

מב

אבישאול ישר האופים, ודינה האמה אשתו.

אבישאול (מסתחיה) אדוני! למתי עונות גם אפיתן, אם חפצת אכול ארוחת זהרים כערוך השלחן. (לו)

דינה (מדלגת אל אביגיל) גבירתי! בשול בשלתי לביצות צמרק, צרצורים אבוסים עלי גחלים כליתי, והסתיה כדת מיינ הרקח, בקבוק אחד לפני כל אים ממלך במסיבו, אטפר ואמייסה אחת עשה בעלי לפני אכשך כשתלי זיתים סביב שלחך. (לו) היום אמלא חן צעיניך גבירתי! — לא תוסיפי לעוק עלי? כל תריבי אחי עוד? יסיפית גבירתי!

אביגיל עטי עבודתך, עמדתי על משמרתך, תשלוי סלה, רבי דינה בתי! אם תלאי הרפי מעבודתך ותנפטי, (אל אביגיל) כווד אכן ונטל החול תנמוסי עליה, מדוע? הית תעבוד צפרך למען תפענני תאכולי גם תסתי?

דינה (מול רבי) אצל מורי נחמדתי! אדוני אהובי! — אבישאול נקצה תסובב גבר — החרטי דינה! מזה דברים תרביתי, מורי אהובי! הלמדת צבית מדרשו? דינה מי יתן וכאלמתי טרם קחתני לאשה, אז אהבתי ואכשר לפניך אבישאול! (מורה על רבי) דת ודין לנודתי מוננו ועוד יומים לא עברו ולמדתי הרחמי במים צימני כדת דותי (לח)

אבישאול אל תנהלי בכה, הומיה פתיות! כל תדעי מה דינה הכיחני — (אל רבי) אצל מה אעשה את ילדי העכיים עוללים ויונקים, עוטרים עלי צין תגור וכירים, הליקוני הכוכי, למחרת לחם חוקם, יאמרו: שבתנו מלמד דעת אצל מורינו: האם אקדימם אוכל טרם אכלך? הגד אדוני!

דינה מי יתן וכאלמתי טרם קחתני לאשה, אז אהבתי ואכשר לפניך אבישאול! (מורה על רבי) דת ודין לנודתי מוננו ועוד יומים לא עברו ולמדתי הרחמי במים צימני כדת דותי (לח)

אבישאול אל תנהלי בכה, הומיה פתיות! כל תדעי מה דינה הכיחני — (אל רבי) אצל מה אעשה את ילדי העכיים עוללים ויונקים, עוטרים עלי צין תגור וכירים, הליקוני הכוכי, למחרת לחם חוקם, יאמרו: שבתנו מלמד דעת אצל מורינו: האם אקדימם אוכל טרם אכלך? הגד אדוני!

רבי

(לו) כבר רשמנו כי אצל שאלו גבל צבית רבי הוה כמחמרס (כסחים צ"ד רע"ח). ור"ס בתב (מס' תרומות פי"א משנ"ט) הוה דאצל שאלו גבל צבית רבי הוה צורך רבים הי' שרוב תלמידים סמוכים עליו ומפרנסן בדאערינן צביד מעברין ידאון גשרויא לקיבויא ע"ש. (לו) דינה הית אמתא רבי רבי המפורסמת בתלמוד כאשר נבאר (לח) מעשה צאמת' של צבית רבי שטבלה ועלתה ונמלא עלה צין שיניה ושללה רבי והלריכה נצולה אחרת (קדושין כ"ה סע"א).

אמה מזה אהב ר' הלמן ריבא ז"ל ריבא ז"ל אבמה לצדקו מלי' מ"א (אל אביגיל) כווד אכן ונטל החול תנמוסי עליה, מדוע? הית תעבוד צפרך למען תפענני תאכולי גם תסתי? דינה (מול רבי) אצל מורי נחמדתי! אדוני אהובי! — אבישאול נקצה תסובב גבר — החרטי דינה! מזה דברים תרביתי, מורי אהובי! הלמדת צבית מדרשו? דינה מי יתן וכאלמתי טרם קחתני לאשה, אז אהבתי ואכשר לפניך אבישאול! (מורה על רבי) דת ודין לנודתי מוננו ועוד יומים לא עברו ולמדתי הרחמי במים צימני כדת דותי (לח)

בית רבי

רבי חייס תני לנו, דינה, דינה! את תפוני בזה? (לט)
אבישאל תני להם בכל פעם מזון שתי ארוחות ויכחו לך

מותרת (מ)
א. יב"ק 2
סו-19101 הוא
רק אונ' א'
דוד דוד
וכן ארזי
ג. א. א. א. א.
סו-19101 א. א. א.
א. א. א. א.

דינה הכנות אדוכי! אשמע דזריך לעשות ככה. (אבישאל
פורסמלע על הלחץ, ומציא כוסות נאות מעשה זכוכית וימזוג בתוכן יין
אדום (מא) והולך)

אחידו חסה כמנה בכל חלה לא מלאתי, וכפש יקרה בזאת
אמנה תהי?

רבי גם היא אוהבת להחיות נפשה מנועשי ידיה, זאת
ונלחכתה וזה שכרה, מנעשי ידי אומן לחם עדי עד — אך אסרי
הרוכל, אוי לגלבים, זה עוצד ציצע ויקץ במייו, וזה בגנת וריח
נחוח. (מב)

שמעון (לאחיהו) צבלי! בזאת תפליא עליה? דע כי אנכי
נדרתי נדר לה', והלכתי בית שבת תחכמוני להפר נדרי, וילאו
למנול פתח, ויאריכו שבת מצוקר עד בוקר ולא ידעו הפר, והיא
באה ושומעה דברי והורתם איכבה יפרו, עתה תפליא עליה. (מג)
דינה (באה וצידה קערות עוגות כוסות ויין ותערוך השלחן כמשפטה)
רחו ידיס וקעדו לצבס אדוכי! (אבישאל מציא הכיור והמה ירחנ

וישבי

אמר רבי אין מצטלין תיכרות של בית רבן אפי' לצנין בית המקדש
(שבת קי"ט סע"ג)

אין פוחתין לעני צבורן מחזיקי קצ חמין וקצ שעורין, אמר אבא שאול כדי וינס'
שימכרם ויקח בהם מזון שתי סעודות (ערובין כ"ט א')

כוס טזריה של זכוכית פשוט ואידי דקליש נראה צו אדמומית יין
(כדה כ"א רע"א) וע"ש רשי'

רבי אומר אין לך אומנות שעוצרת מן העולם (ר"ל שצטילה, אם
נקייה אם מחוסה יש זה גורך, ואם לא ילמדנה זה ילמדנה אחר)
אשרי מי שרואה הריו (צניו) באומנת מעולה, אוי לרואה אותם
באומנת פגומה, אשרי מי שאומנתו צורס, אוי למי שאומנתו צורסי
(קדושין פ"ג צ"ג)

ר' שמעון צבלי הוילי' גדרא לומר א אתא לקמיהו דרבנן, אל נדרת
אדעת' דהכי? אמר אין כמה זימנין, והוה מצטערי רבנן משמשא
לעולא ומטולא לשמשא (יוסצר צ"ד יוס ולילה ברב תוגה מצלי דעת
מנול פתח לחרשת), אמר'ה ליה מי נדרת אדעת' דמצטערי רבנן מטולא
לשמשא? אמר לא, ושרייה רבנן (כדרים כ"ג רע"א).

א. א. א. א.
א. א. א. א.
א. א. א. א.
א. א. א. א.

סו-19101 הוא
רק אונ' א'
דוד דוד
וכן ארזי
ג. א. א. א. א.
סו-19101 א. א. א.
א. א. א. א.

א. א. א. א.
א. א. א. א.
א. א. א. א.

מראה השלישי

מג

וישנו סביב השלחן ויאכלו, עזב כל ומנוקבות צידו לכבוד החדר) מה לך פה
עתה צעת אכלם? עתה לכה קח מוטאטאך ומוטאטא הזית (מד),
אחרי אכלם תגקה אשפות החדר, עבדים! כזהמות ממשלתם.
(הולכים)

כלם עתה ידענו צאר המקרא: ומוטאטאך צמוטאטא
השמד. (מה) —

שמועון כזה אמרתיו כי רליתי למד שפת העמים, ואתה
אבי! לא הנחתני, עתה ראה המועיל.

רבי הלל אך שפת ארנית חפנת למוד, והוא ללא יועיל
בארצינו, אם תדע עברית, יוכית, ורומית, דבר לחות? גם
לשון עלגים היא? (מו)

כלם לא מורינו! אל תקל ככה בשפת ארנית, מליה יטופון
לרוב צאמרנייה על ידי מלאכיו (מו), פעמים תעמוד על מקום
עברית אמנה בחיובי אל (מה), ופעם לפני פתח ביתה תלמד,
ואמנה נכחה תבוא למולא דבריה. (מש)

רבי

זימנה חדה הוה קאמרית אמת' דזי רבי להווא גזרא שקול טאטא
וטאטא ציתא (ר"ה כ"ו ע"ג).

לא הוה ידע רבנן מאי וטאטאטיך צמוטאטא השמד עד דשמעו מאמת'
דצירציוכו' (סס — —).

אמר רבי צארן ישראל לשון סורסי למה (כי לשון נלעג היא, וצמדינה
זאת דבר לשונות לחות) או לשון הקודש, או לשון יוני, או לשון רומי
(צ"ק פ"ג רע"א). וכ' רשי' (פסחים ס"א סע"א) סורסי ארמי,
וחכמי האומות קורין לו לינגי טורייא (ר"ל לאנגא סירע, וצ"ל"א דס
סירעשע שפראך). ותוס' כתבו (צ"ק פ"ג רע"א) דל"ה לשון ונ"ל
לשון שדבר לצן הארמי הוא לשון סורסי, ועל סס סורא נקרא סורסי,
דסורא הוא ארס נהרים וארס לונה שכנס דוד, ולפי שקרובה לארץ
ישראל אין לשון ארמי שלה לח כל כך עכ"ד.

אמר רבי אל יהי לשון סורסי קל צעיניך, שהרי צתורה וצנצויאים וצכתוצים
חלק לו הכתוב כבוד, תורה, יגר שהדותא, נציאים כדון תימרון להון
(צ"ל כדנה תאמרון להס (ירמי' י"א)). צכתוצים, דגיאל ועזרא
וכו' ע"ס (צראשי' רצ' פרש' ע"ה), והוצא צתוס'.

צנצויאים וכתוצים כתוצ ענין הרעיון צלשון ארמית תחת עברית ככ"ל.
(מש) וצתורה כתוצ צעצרית גלעד לפרם ענין רעיון הארמית יגר שהדותא.

רבי אך רק ארמית? — מכל שפה ושפה מלין בעברית
 ינאלו, כי אם כל שפה הנה היא, ושאריתה אך בזמנא אלהים,
 וצנותיה באלו לרשת אותה, הנה מורגלות על לשון כל עם ועם,
 ועברים הגלו מארץ יכפפו תחת העמים למדו דבר לסונם, ואצדו
 תפארת שפתם, לולי ה' הותיר לנו שריד בתורתו הכתובה
 לפנינו, לשפת קדום ועמורה דמתה — אפס שאריתה היתה,
 בלתי זכרון שמה אך לצד, דור אחרון ספרו בגוים את כבודם
 לאמור: את אשר שמעתם כי היתה בארץ שפה אחת ושמה עברית,
 לנו היתה — לכן עברים נקראנו, ועתה מנעט הכשאר לנו
 בזמנא אלהים הביין כל כול, אם לא נוטיע בלחלאי צנותיה,
 הן הנה לשונות האחרות, ואז תגיל, האם צפרי בטנה. (ב)
 (האמה צאה צידה אוכל ויון ושומעת דברי רבי) ראו גם מלת חכוסו,
 משפת ארמית נוצעת. (גא)

דינה ידעתי ארמית — יטרו דצרוך מורי היקר! עכינו
 כאיש אומר לרעהו: כוס לי טלה (גב) (אזישחול צעלס עומד אחורי
 כס רבי, שומע דצרו צעיון רב, וישחק צלילית ראשו, ותאמר אליו)
 ואתה אדוני! עד מתי תסלקל שעריך? (גג) גשה לעבודתך,
 הציא מעשה מרחשת אשר לנטעונים עשית, כל תחמהמה סן
 תקרר כהקיר ציר מימיה, ולא יאכלוה אדונינו. (שופכת היין
 צכוסות אשר על השלחן ותאמר) שחו אדוני! חככי אוהבת ראות ספל
 שוחה צכד. (גד) (מדלגת חולה, ואזישחול הולך אחריה).

כלם

- (ג) ראה צאור כל זה הטיב ויקר ערך רבי צוה צספרי העוין (צאור המלות פ"ט"ז).
- (גא) רבי אומר תכוסו לשון סורסי הוא (פסחים ס"א סע"א).
- (גב) כאדם האומר לחבירו כוס לי טלה (סס — —).
- (גג) זימנא חדא חזייה אמת' דבי רבי הווא גצרא דהוא קא מנסלל צשעריה, אמרה לי' עד מתי — אתה מנסלל צשעריך (מגילה י"ח סע"א).
- (גד) כד הוה צעית אמת' דבי רבי דלית צון (שיצבו התלמידים לאכול ולשתות) אמרה להו יעדי צת' מצרת' מינה (תוסר המגופה מעל הסצית) ותתקפסה עלת (סס מדה) צכד כאלפא דמדלח צימא (תשמה המדה ציין בסמינה ציס) כך (ערוצין כ"ג רע"צ).

מראה השלישי

מד

כלם עתה ידענו צאר : סלסליה ותרוממך . (נה) לוי גם אנכי לא ידעתי צאר : היקבע אדם אלהים , וצבואי לעיר סמוכיא בא אלי ארמי אחד לאמור : קבע פלוני , תחת גזל פלוני . (נו)

שמעון ראה אזי ! גם כל זאת ארמית , ואתה תפתיכי — רבי לא תרמה בני ! אך שפה זאת לצדה צת אל , כעס עברתי באניות תרשיטה , ושמעתי חובלים ותופסי נוטוט קראו למכר בירה : וידעתי צאר : אשר כריתי לי . (נד)

לוי כל שפה ושפה ונקרת צור העברית חולפה , אנכי לא ידעתי צאר הנקרא , גוי נתן לשכוי צינה , עדי צואי באוהל ערבי , שמעתי קראו לתרכגול שכוי , למדתי משפת ערבי הבין עברית . (נח)

יונתן פעם הייתי גם אנכי בארץ ערב , ושמעתי שקראו לצחולה , עזר , וידעתי צאר הנקרא : אעשה לו עזר כנגדו .

רבי (לשמעון) אבל אמת נכון הדבר , כי הרבה ארמית כוונת צעברית , לכן איענך עלה כשתלך בין סוחרי ארס , תשאלם מלות עברית אשר טכחת פתרונם , ואת אשר מארמית יהיה יבארוך ותדע . (נט)

אחידרו שמעון אדוני ! אחרי ארוחתינו בלכת למסחרינו כל נטכוח צזה . (ס)

שמעון

(נה) לא הוי ידעו רצון מאי סלסליה ותרוממך עד דשמעו מאמת דבי רבי וכו' (מגילה י"ח סע"ח).

(נו) לוי חקלע להווא חתרא (סימוכיא במש"ל) חתא גצרא לקמי' ואמר קבען פלניא , לא הוה ידע , שאל צי מדרשא , ח"ל גזן אמר גך , במה דכתיב היקבע אדם אלהים (ר"ה כ"ו סע"ח).

(נד) אמר רבי כשהלכתי לברכי הוסי' קורין לנבירה בירה , למאי ג"מ? לפרושי אשר כריתי לי (שם — —).

(נח) אמר לוי צערציא צויחין לתרכגול סכויא וזה מי נתן לשכוי צינה (ויקרא' רב' פרש' כ"ה) ובתלמוד כתוב מאמר זה צס ריש לקיש ששמע זאת כשהלך לתמוס קן נשרויא (ר"ה כ"ו סע"ח).

(נט) ר' חייה ור' שמעון צרבי שכוון מלין ונתרגום (שלתס שהי' ארמית) אמו לתברוא למלפנייהו זון תמון (צ"ר פרש' ע"ג).

(ס) ר' חייה ור' שמעון צרבי יהצין ונסצין צפרקמטיא צהדין מעכסה (צ"ר פרש' ע"ז).

א"י הו"א בשמ"א
ה"פ א"א
כ"א י"א א"י
ר"א . א"י
ה שחבר א"י
מראה השלישי .

שמעון גם בני ערב נמלאו צין הרוכלים שמה (סא) ככה
בעשה.

רבי אכן דעו כא — —

דינה (באה במרוצה וזעקה רצה צפתה החדר ומידה יפולו קערות
כוסות וללוחית, וכד מלא יין נשפך ארזה) אהה! — אוי לי!

כלם (עומדים מכסאותם משתאים) מדוע תזעקי? מה פגשת?
דינה (עופה ויגעה ענתה צמחי גפס דוברת צפחו נשימה) איש עמי

זא בחנר את צן גדול אחוז בידו, וידבר דבר אליו, ויכהו אביו
הכה ופלוט, ואמרתי אליו, רשע! למה תכה ציך? צדברי
רכות הוכח תוכיחהו, צעוצ טעם ודעת, תתה מכסול לפניו,
פן יבוש ויקלף עליך גם הוא, ויחבלך מעשי יד, גדול עוקר
מנשוא, חטאתך לא תכופר, כע וכד תהיה בארץ על פשעך (סב)
הישרתי דבר? אדוני!

כלם ככון הדבר, ככה יהיה כמשפטך אשר חרלת. (סג)

דינה ועתה שמונו כא מה היתה תודתי מוננו, צנוקלו רדף
אחרי, ויאמר: החרישי שכורה! גם לאדוכיך המגביהי שבת
אלך, כי כמוני כמוהו, אף צדריו אפס נחשבו אלי.

כלם מי האיש ואת סיחו? — פתי ולב גאה. צדקיהו (כחז) אדוני! איש בחנר חפץ לרוץ אליך החדרה
מזלי אזכירהו.

אביגיל מה שמו? אך יאמר לך. (אדקיהו הולך)

פלב בן יואש

(בא במרוצה החדרה) מה שמי תסאלי? אביגיל! פלב בן יואש שמי —
עתה ידעתיכי, הואלת הכירכי, (וישמק צקול גדול, הולך אלל רבי,
לוקח כסא וישב אללו).

אביגיל (בלחט אל צניה) מוריד ריר על זקכו, משוגע הכסו.
רבי

(סא) ר' שמעון ור' חייא אתו להדא תגריח דערציח (צר' פרש' ע"ט).
(סב) אמת' דציר רצו חזותיה לההוא גברא דהוי מחי (מכה) צנו הגדול אמרה
להוי האי צדרי — דקעצר אלפני עור דתני' כתיב לפני עוד לא תתן
מנשול בגון מכה צנו הגדול (מ"ק י"ז א').
(סג) שפחה של צית רצי לא נהגו חכמים קלות ראש צדויה (סס — —).

מראה השלישי

מה

רבי ומה לך פה? הא"י יחידה! וי' (אזרחות) ס"א
פלג דזר סתר לי אליך. (ס"ב) ח"י
רבי את אשר חפוף להגיד, דזר לפני כל אנשי העומים
את שולחני פה, כלם בני, תלמידי, (מורה באמצעותו על אביגיל)
וזאת אשת חקי.

פלג אשת חקיך? — בניך? — היא אשתי, ואלה בני
אשר חכני ה' זה (סד), ראוה תראה כי עולם לא ישבו הבנים
האלה על כס הכסיה — (בלם משתאים אביגיל מתכס בצעיף ותתעלף)

שמעון בן נעות המודות! גם אחי בכך?
יעבך (שמחוק אל אחיהו) חמי! ראה אבי, אבי חורם נחשת
וחונן אבנים.

רבי (אל לבו) ידעתי זדוכך ורוע לבבך, (לפלג) דזר נא החפוף
חפוף שמת כוס יין פה אחנו? (ס"ה) התרנה אכול לחם
מארוחתינו? אכול ושעה! ומוותרך בכליך טוס.

פלג (חונן וסותה וימלא אמתחותיו צשר ולקס, ויאמר לרבי) חס
רעבו טונאיך לחם האכילם, לנאם ציין תרוו, ויפיץ לך. —
ועתה הגד נשיא להים! מדוע נזית כל בני חלוק כל יבואו ביתך?
אנשי טחן על סף ביתך כל ידרכון? — לא חוסיף דבר עוד
(שותה עוד גביע מלא יין והולך) היה שלום חכם לך! (ס"ו) (סומק וירז
חולה).

שמעון מה רצה חמתך אבי!
לוי תכלית תחבולת גדרך אשר נעלת בלבבך, עתה ראה
מורי! (וישחק)

אזיהו אדוני יהודה! תפלתך יומם אל ה': הילכני אל
אלים! מעזי פנים ועזות פנים, היא עמדה לך היום להסיר
כאפוף אשתך, בניך מומרים כל יהיו (ס"ז)

כלם

(סד) ההוא דאתא לקמוי רבי ואמר לי אשתך אשתו ובניך בני (שבת ל' ס"ג)
(ס"ה) אמר לי רבי רזיך שמתה בוס יין — (ס"ג) — (ס"ג) —
(ס"ו) שמה יחי גברא — ופקע (ס"ג) — (ס"ג) —
(ס"ז) אמר ר' חייא אהניא לי ללותיה דרבי דלא לשווייה צניחה מומרים,
דרבי הוה מגלי כל יום, וה"ר שתילנו מעזי פנים ועזות פנים (ס"ג) —
(ס"ז) — (ס"ז) —

כלם ישפות שלומך במשק גבים
רבי תפרכם ברכת שדים ורחם

שמעון אחיהו אדוני! עתה כלכה לדרכינו לפני מעבר סער
זור לקנות נמסי, את נרוד הכסף צידך קחה. (מש)
אחיהו באמתחתי הנכו. (משמחיה מול רבי, שמעון ישק ידו,
והולכים יחד.)

רבי לכו שלו. (מלוה אותם עד הפתח) ללחו בדרככם, מלאכי
אל יעבורו לפניכם המישור.

לוי זכרו ואל תשכחו! צבואכם אל הכנעני וישאלכם: מה
תפסו אדוני! נמסי, בגדי מש ורקמה, ראמות וגביש, או
חמוצות אטון מזרים? תענו זיכה נקנה, טרם כל, חפצנו
הצין תושיה, דבר לעבדיך ארמית! (משחק)

אביגיל (צועקת אחר שמעון ואחיהו) סמרו אמתחותיכם,
סקדו למשט צהן, פן תאבדו הכסף.

שמעון (לאחיהו) חלילה לנו! ילכנה מכל רע. (לאביגיל)
אמי! אל תדאגי עלינו.

אביהו (משמחיה צבואו) מלוס לך עורי יהודה! ולכל האוסים
צלל כנפיד.

רבי צרוך צואך בן חכם!

צדקיהו אדוני! בנימין איש עשיר (ע) את תמר אשתו
בחלך.

רבי יצואו, (לדקיהו הולך, אל תלמידיו) הכיבו כסא כבוד לפני
בעל עשרת אלפים גרה. (ע"ג)

בנימין

(מש) ר' חייא ור' שמעון צרבי נסבין ויהצין צפרקמטיח צהדין מטכסא!
(נושאין ונותנין צסחורה, מטכסא פי' הערוך משי כצחרת) עלון לתרע
זור יעבדין עבדיהון (פי' ילחו לפני הסער מעבר דרך עיר לור ושם
עסקו צסחורתם) כד נפקו וכו' (צ"ר פרש' ע"ז).

(ע) צוניוס (איש עשור הי') אחא לקמי' דרבי (ערוצין פ"ה סע"ז) וקראתו
צסס הקודש בנימין. ואהרו מועכות של בית רצו תמר שמן (יבמות ד' ר"א
ל"ד ח')

(עא) ח"ל רצו פנו מקור לכן נאה מנה (שם — —).

צ"ר פרש' ע"ז
יבמות ד' ר"א
ל"ד ח'
שם — —
נא. סה. יז.
י"א. י"ז.

בית רבי

בנימין ותמר אשתו

בנימין (בא ואשתו אחריו) נשיא אלהים בתוכימו! פקיד
המלך עלינו (עב), חיה אתנו!

רבי סב על כסאך, מדוע תעמוד?
בנימין (משתחוה) ארוני! פחד גדולתך ואימת כבודך
עלי (עב)

רבי אדם כמוד אככי, הלא עשיר אתה, תת לחמי לא
תבקש, והנה מה לך הגיד כל זאת?

צדקיהו חושים קלין עם, בקש רמוס רצפתך (עב)
רבי הכינו כסא כבוד מרוס מרחשון — לבעל אלפי אלפים
זהב (עב) (ללדקיהו) יכדכי צבואו (לדקיהו הולך)

חוישים (איש צריא בעל צמר רב, משתחוה אפים, ותכבדהו מלאת
כרסו, ויפול מלוח קומתו ארצה) אהה! חלקקות פה (מגזיה מעט
ראשו) הוה!

לוי (אוחז יענן צידווישחק, ויקימורו מארץ, ויאמר לרבי) מורי!
ראה בעבור חושים כולדנו — למען הקימורו בהנפלו.

רבי בן סוסי! יעדת פיד לשחוק כל היום, העשירים שוקדים
להביא לחנוס, ועוזרים לחברת התבל, והמה מרכובדים (עו),
(מול העשירים) ומה לכם ולי? ברוכי אל!

חוישים (יושב) זאת תמר בתי, וזה אחי בנימין, אתמול
נחתיהו את בתי לאשה, ובהחיד הבוקר היום הסך לאכל ככורי,
נחולי למספד, אמר: לא ונלאתי לבתך בתולים: ואנכי אביה
ידעתיה מנעוריה, כי לא ידעה עשות רע, ומנשים באוהל
מזוככת, (מול בנימין) ואחת היית בעוכרי, גם מפלתי ארלה
פה, אתה הסבות.

בנימין

- (עב) רבי הו' שליט עם המלכות, כ"ב רשי' (שנת קכ"ז רע"א) ד"ה
אמרו, וראה דברי התוס' (מנחות ק"ג ס"ע ז) ד"ה מעשה.
- (עב) אמר משום חיומת דרבי יהודה הנשיא וכו' (שנת קכ"ז רע"א)
- (עב) אתא אינש אמרינא שהו' עושר גדול מאה סס (ערוצין פ"ה ס"ע"א).
- (עב) אמר להו רבי פנו מקום לצן מאתים מנה (סס — —).
- (עב) רבי לטעמיה דרבי מכבד עשירים (סס — —).

מראה השלישי

מו

בנימין אדוני! דין דין מזורי, אהבתה נאור, אם נבול על מבול פעמים יבוא על הארץ, מדינות חטטפנה, כל בשר יסחת, ושלבת אהבתי אליה אין די כבה. — אונס שמלתה אפרים לפיך ותראה מלוא בתולים אין.

תמר (תתנס צלעיק, ותגש אל רבי) אדוני! לבי ונפשי צרוחו יפקדו, ואם לא יעידני לאשה, אבחר בחק נפש, פה אמות לעיניך הקצר.

רבי ואיככה אושיעך? מודע נבלה עשית בישראל? בתולך לא תלא.

תמר אמת הדבר, אבל נאכסתי, בעת זאת השואבות תפסני אים בחזקה, סבב אחי וענה אותי. (עו)

רבי, ענה אותך? בזאת נר לך דאבה נפשיך? אמרי נא האם לא ידעת עגב ופנק בסכבך מטכבי אשר את זכר? (עו)

חוישים לא אדוני! בתי לא ידעה מה.

תמר יאמר נא אדוני! האם לא תמלא הפך בלום השביעי צעשור נחודם, אם יפסוק אים את פיך, ויטעינך באלצעו יערת דבש, ובכל זה תכאיב נפשיך ותאלנך אחרי הכלך לאמור: ענה זאת עשית? תחת ענית את נפשיך החלפת תענוג? (עו)

ככה מדרך גבר בעלמה לפסק רגליה, יענניה בראשיתה ויעניה בראשיתה.

רבי יסרו דבריך בתי! את תהי אמת בנימין, עטרת בעליך הנה. בלח (פ) (אל בנימין) קחיה והללח, מה' אשה משכלת. (ומגשתי לך תמר לנשק ידו)

תמר לנשק ידו

היא אשתו של רבי

היא אשתו של רבי

(עו) הלא איתת' אתי' לקמי' דרבי אמרה לי' נאכסתי (במדבר רב' פרט' י"ט).

(עו) אמר לה רבי ולא הוה ערז לך? (ס — —)

(עו) אמרה לר' ואם יעבול אדם אלצעו דבש ויתננה לתוך סוף ציוס הכפורים (דקדקה לאמור יום כפורים אף שהוא תענית קלר, כי שחרית הלא הלא תעניתם לא התענה רבי ואפילו ט' באב, כחומרם (וגילה ה' רע"ג) חמור בו הו' רבי נטע נטיעה כפורים וקטל לעקוד טו' באב לבעל התענית צו, אבל כיון של לא חיו! כבר נודע כי לא הודו לו חכמים) שמה אינו רע לך, ובכ"ז רבי אמר אלא אל אב ערז לך (ס — —).

(פ) קבלה רבי דבריה (ס — —)

היא אשתו של רבי

היא אשתו של רבי

הגד נא. (פא) (קורן צעייני לאציהו) מדוע מוריכו קדוש יקרא? עתה

אביהו ברית כרת לעייניו כל יתבונן על צתולה, לא עגב מיניין חמד נשים. (פב)

לוי מוסדות תכונת הטבע כראי מולק בקרב איש, הרוס כל יוכלה. (פג)

יונתן מימיו לא סלה ידו תחת אצבעו (פד), רעיוניו כקיים ומחשבותיו כקרבן און. (פה) (תמר יראה להגיש אל רצי לנשק ידו ונגסה וכזורה אחר פעמים ושלש, אח"כ הגיש בנימין בעלה לנשק ידו אחת ותמר תופסהו זידו השנית ולא יאצה לה).

תמר החייתכי אדוכי! הוספתני פנות חיים על סכותי (היא צעלה ינשקו בגדיו וישתחו, ומחזים נשען על כתפותם זידיו וישתחו)

חושים תודה לך אדוכי! סנחתי בראותך כי ישרו דברי.

בנימין (אחודים צמער איש ולויות) שופט בין דם לדם ובין דין ודמיון (ותמר) לדין! תודה לך.

רבי (מרים ידיו ויזכרם) פרו ורצו, ובחלוקי ימי גילכם תראו עושר וכבוד וזרע צדק ה', שיצתכם כל תגרעכם, טרם יבואו ימי הרעה מלאו צפגריכם את קברי הארץ. —

בנימין (הולכים) אבינו! תודה רבה נפש כל בשר לך תחיה חיה סלה.

יעבין אבי חיש קדוש! מנחם כל סוהרי תורת אלהינו, לו גם אהבנו כמנחם נהיה, האונת יחד תוך לבך אם ילא מפי איש תו חשה עמי או עשיר.

אביגיל דמעושת על להי כזלו, חשה אות רעותה דלפה על כל פני, בשמעני דברי העלמה האומללה הלזו, (אל השמים) ונה הרעות

(פא) אמר מפני מה קרו לרצי קדוש? (שנת קי"ח סע"ג)
(פב) אל מימיו לא הסתכל צמולה שלו (ר"ל צתחות המסגל) (סס — —)
(פג) אמר רצי תלת' אחריתו' הוה ציה (סס — —)
(פד) אמר עמאל לפי שלא שלק ידו תחת אצבעו מימיו (סס — —)
(פה) ראה דברי החכם רופא נרמתי ושמו טיסאט צדצרת אטאניע, ודברי הקכם קאמטע צעניןזה, ודע לך.

מראה השלישי

מח

הרעות לנו צנתיך אלהים! בתוך הנשל ופחד חיש עלינו,
הלך גם אכחנו מעשה ידיך כמוהם, אהה! (אל לזה) לא אוכל
הוסיף ראות עוד צאי לדרוש את אלהים. (הולכת חיש ציגון)
צדקיהו (חפזון זה המדרה) עגלות לב צאו בדרך, ירטו לקראת
ציתך, על פני העגלות חקוק חותם המלך, מה רבה דהרת
אזיריהם, רוכבי הרכס יתרועעו אף יסירו לפניהם, ציפעת
רב יעבירו, דגלי המלך בידיהם.

יעבץ האח! המלך אכטוכיכוס רבוא. (פו)
לוי הלך לא טבת היום? אך ארוחת השבת תערב לחיך המלך
מכף אחת מונכה מלל כף נחת ינאל, צבואו הכה אך לנעניה
רבוא (פו) (משחקים)

רבי (ללדקי) גם רעים ירונו לפני הסוסים?
צדקיהו לא, אדוכי! המלך איננו, סריו יהיו (הולך ושז)
צאו! (קול תרועה נשמע בחצר) (הולך וצדקיהו)
שרי המלך, ועבדיו, אשפנז רב הסריסים, ומרסנא
המלצר.

רבי (פותח פתחי מדרו וישתחוה למולם) קרני רוני! צרוך צואכס
עצד אדוכיכס הנני. (השרים יצאו שנים שנים, וזראשם אשפנז רב הסריסים ומרסנא המלצר,
ודגלים צדיהם, ואחוריהם שני עצדים צשקים גדולים, ושני שרים דגלים
ושני עצדים אחוריהם ככה עד עשרה, ושיצו רביעלבסאו ויסבוהו ויסירו).

כרם מלכא לעלמין חיא

שלטניה לדר דר

בריק גרבריא דתכריא

לתנינת מלכא שדר (פח)

אשפנז

(פו) אכטוכיכוס זה פעמים לרבי צעיר טצריה במאמרס אכטוכיכוס סליק
לגזיר צדי והוא השכתי גבי (ויקרא רב פרט ר').

(פו) רבי עשה סעודה לאכטוכיכוס צצנת והציה לפניו תצילי לונן וכו'
(צראשית רב פרט י"א).

(פח) עצדי המלך הוי ארמאה (צ' פרט ע"ח), לכן דצרו שפת ארמית / יין ארמית
ואעתיק לפניך דצריהם צעצרות חרוז בחרוז: המלך וציה עדי עד, א.י. א.י. א.י.
השלטון

אשפנו אנמונינום לעלמין חיי

מלכותיה תחות כל שמיא

המלצר רבא יהוד פחותיה היא

אלהא שנאין מהי (פט)

כלם מלכא לעלמין היא

פרך גדבריא דתבריא

אלהא שנאין מהי

אנמונינום לעלם חיי

רבי סבו אדוכי! אמרו ונה פקד אדוכי המלך על עצדו?

השדים עצדיא! כגשו בזביתיה די יהוד רבא דמן קדם

קיסר נסתדר, הכו עצדיא דמלכא! הבו (מול רבי) אומר לגא

ארמית כל מדע לעבדיך מלל לסניא די יהודיא. (צ)

דבי

השלטון לדור דור, יזורכו יועלי המלך ויודעי הדת, למענה המלך

(הוא רבי) שלח: גדבריא דתבריא (דניאל ג' ז'), תנינת פי'

מענה כמו ותנינות (דניאל ז' ד').

(פט) אנטונינום היה גלח, מלכותו בכל מושלת, יהודא הנשיא אחד

מפחותיו יחיה (תרגום נשיא צעמך, רבא צעמך), אלהים הכה

שוכניהם.

(צ) עצדים! אספו וכנסו יחד מתנת יהודא הנשיא ממלך רומי שולח לו,

הביאו עצדים! הביאו, (מול רבי) דבר אתנו ארמית, אין מדע

לעבדיך לדבר יהודית: ומלת קיסר, היא לשון רומית מראשיתה

(לעסר) אמנם נשתתת צמצטא, והטעם צעצור שאנך רומי הראשון

בבזר ממעי אמו שמתה בלדתה, ושם חתיכה צפת רומית (לעסרא),

וראיתי דצדרי חכמי התום אשר גליתי כדר כי לא סנאו דעת ואהבו

חכמה והכירו גס יגעו לדעת דקדוק הלשון (עיון צספרי העיון צה"מ

צ' א') שגם המה קראו צספרי העמים ויגעו לדעת כל דברי הימים

למלבי ארץ וחכמיה, גם למדו לשונות העמים למען דעת דברים

הכתובים צספרי העמים כלשונם, ולא אמרו שסמאיהם את העינים

ומעמעמים את הלל, אכן למדו מהם דעות שונות להבין על ידיהם

דברים נכונים רבים צתורתינו הקדושה. ומלאתי בתוב צדריהם

(ע"ז)

מראה השלישי

מט

רבי כדנה חנוד: גביריא! תיתבון עלאה די כסאיה (וישבו)

לוי חיה הארמי? מי יתן ויבוא שמועון צעודס פה, תרגיע כפשו.

אשפנו ידעתך אדוני! כי לא תאהב דבר מפת ארמיית דבר אתנו בטפה אחרת.

המלצר סניכו הכרנו דבר יהודית שפת מורשתך, דבר אתנו אך עברית. — (העבדים יאספו שקיהם ויעמידום יחד לפני רבי) ראה אדוני! הא לך נחת המלך עשר ממתחות בר אשר אנכי עושה מהן את פת בגו, וזאת אך לך לבדך יהיה לאכלה, ואם כל לחם אולריך לאציונים תתן בטעות רעב האלה, את פת צג המלך לא תקל לתת לזרים, בלתי לך לבדך, (שק אחד נופל צקומתו ארסה ויפעס קולו כקול מנלתיים).

רבי בקול מנלתיים תלילכה אדוני, מנופל בר יהי? (פתח ר' יוחנן בנתיב התקון חרוצות השק וישקע ידו צקרבז ויקח מלא חפניו חולה) זהב שחוט! ברבי במה דא איה עליהם מזורה (צא) (לשרים) כה תאמרו לאדוני המלך: אודה לו על חפלו לתתי מנחת יקר, אבל ברכני ה' העשרני, כסף וזהב רב לי, ומדוע אהפוך אשכר קחת? (צב)

אשפנו זאת פקודת אדוני המלך עלי, אם תמאן קחת חי, יקח מ' א' חתמה אגיד לך: שמור מנחתו זאת לאלאריך אחרך, פן בניו הבאים יאמרו זהבם אחריו לרשת כתר, אזהבי עברים כל יהיו, ויכופר בריתו את המות

המות כמדתו של אהרן הכהן

1313 . (כ) סג
(ע"ז י"ז) ד"ה כל. וז"ל נשצנו רומיים שלא להוילך עליהם מלך קארי אמר ה' אה צעיל מעשה וכו' ולסוף כמה שנים מלך עליהם ה' צחקה שמתה אמר נסא ה' אה צעיל צנדסת ובצקעת צטנה ומלואו חי ומלך עליהם וקרא קיסר בלשון אהרן אמר אה רומי וסוף לשון ברות צעברית ועל שמו נקראו כל המלכים שלאחריו היה בציור בת קיסר עכ"ל, למדו חבתי לז! — וענין מלת צוציתיה צענים קאריא הוא מתנתו כמו וכצוציתך (דניאל ה' י"ז).

(צא) אדר חנווני רבי דהצא פריכא (זהב שחוט) צמטר אחא (צסקיס גדולי) וחיטי אפומייהו, אמר להו אמטיו חטין לרבי, ד"ל הביאו מנחתות זהב האלה לרבי כאלו תביאו לו מנחתות מלאות חטין (ע"ז י"ז). (צב) אמר רבי להולא לריבנא חית לו טובא (שם — —).

בית רבי

המות — לכן יצברו צניך כסף וזהב לשחד בעדם למען סלף
דבריהם ולעור עיניהם. (צג)

רבי אמרו אליו, יהודה עבדו תודות טובו וחכמתו יחיה
תמיד, שבה יקר רוחו טפתותי תבענה סלה.

הישרים (תשתמיים) קחה נא כדבות פי עבדיך ברלון, והיה
שלום. (הולכים)

העבדי (מנשקיס רגליו) כהנא עבדיך, כיזיל בסבילך מתצלי
די שמייה וארקא. (צד) (הולכים)

רבי לכו בשלום, ועבדו אדוכיכם באמת ובתמים.

אבל יעקב יונתן מדוע הקילות ככה כבודך? לאמור עבדיך יהודה
לעבד קנין כסף במרעע תרנע אזנו אם מאן ינאן לאת חפטי,
לדמייתך? (צה)

רבי הלא קטנתי מיעקב אזינו איש תם ואמר: כה אמר
עבדך יעקב. (צו)

לוי לוונדי מדרך רגליך ומולא ספתיך יחכמו נלח. (הולך)

אביהו פלס ומאזני לך מעגלי לב כבון, דבס וחלב תחת
לסוכו.

צדקיהו אדוני! אהרור ואהרוריא לבושים תכלת וחור כלבוש
ונלכות, ובידיהם מנחה יקרה (צו), ויבקשו בוא אליך.

רבי יבואו, (אל התלמידים) היום יום תשורה.

אהרור

(צג) אמר אנטונינוס ליהווי למען דנתרך דיהבי לבתראי דאתו בתרך,
ודאתי מני ניסוק עליה (סס — —).

(צד) אנחנו עבדיך, בעבורך נלך מדת שמים וארץ לשרתך, מלת מתצלי
פי' מדה, ועייז התרגום על מקרא שמים לרום (משלי ב"ה ג').

(צה) רבי אמר כתוב אגרת מן שמי למרן מלכא אנטונינוס, קס וכתב מן
יהודה נשיאה למרן מלכא אנטונינוס, נסצה (לקחה רבי) וקרייה
וקרעיה, אמר לי' כתיב, מעבדך יהודא למרן מלכא וכו'. אל

רבי! מפני מה אתה מנזה כבודך? (צ"ר פש"ע"ה).
(צו) אל רבי מה אנא טב מן סבי (צמה גדלתי מיעקב אזינו) הלא כך אמר
כה אמר עבדך יעקב (סס — —).

(צו) אפרוריה דרבי (מנחה על סוסי' ופרדות) עתיר משבור מלכא (שנת
קי"ג סע"ג). וכן אמרו על אשתו, אהרוריא דרבי עתירת משבור
מלכא (צ"מ פ"ה א'). שבור מלך כרס הי' ככה פי' רשי' (צרכות
צ"ר ע"ה).

הוא השליש כי שלשים
היו שנים א' אחרותיה
רבי אמר פי' אחרותיה
לכא לא הפחד לא
עין שלים ענין כרואני

עין שלים ענין כרואני
עין שלים ענין כרואני
עין שלים ענין כרואני

כִּית רַבִּי

אחיהו (צא וידבר לעצדים) התפרקו יהצכם!
שמעון (צטמחה) ראה אבי! גם יהצכם שאמר אחיהו,
למדכו היום: השלך על ה' יהצך, ענינו משא, ועוד רבות —
מלת עקוּתם, ענינו דרכתם, גלמודה, ענין נפרדה בדד,
עורר לויתן, ענין קינה.
אחיהו גם באר מלת ועאטאתיה אשר שמענו מליכה אמתך,
כפלים לתוסייה. (קא)

רבי צפתח שער עיר עינים קייתם משי? צמלער זמן כזה
צפתח עינים הייתם? (קב)

שמעון אבי! לא, על אם הדרך מעבר שער צור, (לוי צא
צטחוק ויעמוד לעומת פני שמעון) עוד לא תהתל בי בן סוסי! —
(אל רבי) אצל אבי! עלום מקספר עיפת הארץ, רוע תבואתה,
סדמת קדרון יבשו כעץ, כס למת תלמי השדה, וכל עשב גרועה,
כל העמים יללו ברעב הכבד הזה, אין גשם נראה, הארץ
חורבה, כחגוי סלע יראה הדשא תוך ארץ הצמאה. (עודנו
מדבר ויצאו בני אחיהו)

יהודה וחזקיהו

אחיהו יהודה וחזקיה בני! מנת גורלי צתבל אתם (קג)
מה לכם פה? (וינסקס)

יהודה (צבי) אדוני הנשיא! מורה עדתינו! ראה עני
האזינוים, כמאתים איש עומדים בשדה, זקן וטף לבושי שק
ויצרו ויצקו אל אלהים להוריד גשם כדבות, ולא עליהם ועלי
סיחם

(קא) ר' שמעון צדיק ר' חייא שבחון כמה מלין מתרגום (ר"ל מלות עברית
הדומות לארמית שפת המתרגמים שצומיכה) ואתון להדא תגרא
דערצויל לתלפיניה מתמך, שמשו קליה דאמר לתצריה תלי הדין יהצא
עלי, שמשו מנה יהצא משא וכו' ועסיתם וכו' וכן גלמדי וכו'
ועאטאתיה וכו' עורר לויתן לשון קינה. (צ"ר פ"ש' ע"ט). וקלתם
צתלמוד צס רצ"ח (ר"ה כ"ו, מגילה י"ח).

(קב) צפתח עינים אמר רבי מקום יש שמשו עינים כנאמר ותפוח אועינים
(סוטה ר' סע"א).

(קג) דאמר מר יודא וחזקיה צניוהו דר' חייא תאומים הוו (יצמות ס"ה
סע"ג). ועיין (צ"ע"ה"א).

שיחם יבוא הגסם , בקסוד אביר הרועים ! פן גם אתה את צניך ותלמידך תלא לשוח בצדה אליהם , תתפלל כמספט דעת יודעי דת ודין .

חזקיה אבי מורי ! דבר אתה על לב מוריכו הנשיא , נא לכה גם אתה את עדתו .

לוי יאשיהו רעי פגשני אחר מול , וישא משלו ויאמר : (קד)

כלה תעדה כלי יקר יושבת בית אביה בצנעוריה
ויבוא החתן אליה ביום שנחת לבו לראות פניה
וירא יפת תואר ויפת עינים אדמונית וטובה רואי
לבו מלא חדוד פיו שחוק מגיד אליה אתי לבנון בואי

ואם ראה עיניה כהות תפעס רוחו לאמור כל ימיפית
אני ואחותי אקרא דדך תהיינה מווייך לפה הלפית
הכרת פניה ענתה זה ההרידתהו פן בצטרה ימלא נגע
בגבר ישכם מתכיו חופס ומוליא בדקיה ימלט מרוע הפגע .

צנו משוטטות עיני טדי
ירוה הגסם עטבות טדי
אכול וסחה עד צלידי
ואם זרע הארץ אפס פעל
מבלי אין עליכו מליץ מונעל
שוצו ישורון מדרכיכם מעלחס מעל .

יונתן זאת עלה היעונה מוחכם לב , שוב מעשו רשע כצחר
לה' מנהרב תפלה , תודה וקול זמרה .
אביהו לנענן העיר לבית ישראל לזה כערוך תפלה , נסוע
אל ה' , אונס אך מועט הסמך שיחנו לפכיו יהי , כי בזאת אשר
בחסוב לפארהו , יקל רום ערכו , באשר הוכחנו אונס .

רבי

(קד) דבי נשיאה גזר תענית ולא אתי מערסא תנח' אונעיה משל לכלה שהיא נמי הייא
צצית אביה כל זמן שעיניה יפות אין כל גופה לריכה צדיקה עיניה אפסחה כי
ערטות כל גופה לריכה צדיקה (תענית ב"ד סע"א) .

אין מאחר
וכב הסתא ומחא אל השחר
אלא ל רבנו צוויגא היה
שמה מאן זא ראה עשה לה

בית רבי

רבי על זאת כודה לאיוב, הוא בקע חלמיש זה והוליא ממנו
 נים חיים לבשר מולאיהם מרפא, ולעלמותם מקוי. (קה)
 חזקיה כח מורינו! תועץ לכת הסדה אל רנה ותפלה.
 יהודא חולי יעתר ה' ללב נסצר וכדכה (אללוי) נא! דבר
 אתה על לב מדוכיכו.
 לוי (פונה ממנו) חכמי? בזאת אהיה לפה? — — הכראתי
 מנתכר? — לוכפני — —

רבי חיש בני! כדצריכס יהי, אחיהו ואזיהו לוי ויוכתן
 תפשו חרון אלהים, על הכתף תשאוהו חונה (קו) לדקיהו!
 קחה אפר כיריס מלא חפניך פיה (קז), קחו חלזרות! קדשו
 שופר! (קח) גריע לפני ה', המחלנרים יתקע בשופר שקיס
 ילצשו, ואנחנו לא. (קט) (הולכים)

בית רבי

(כבר גדול לפניו ומדי הכבר יערות קטנות עם גדולות, שם עניים ילכוין
 ממניס, ויצוהו משערי רצו ראשונה נושאי ארון אלהים צורך קומה, ולפני
 הארון תוקעי שופר תרועת תובה, ולשני צדיו המחלנרים בקול ענות,
 התוקע שופר מקלר וחלזרות מאריכות (קי), ואחורי הארון הולך רבי,
 שמעון ויעצן תמכו צידיו, ואחוריהם לדקיהו כלי חרש צידר מלא אפר,
 ואחריו המון תלמידים, העניים ראוהו מרחוק וילכו לעומתו וישתחו,
 ויחזו לשני מחנות לצדי ארון אלהים ואנשיו).

רבי

(קה) אמר רבי צוהו ונחזיק עוצה לאיוב שכל שאמר אליהו זה הוא והוסיף
 על דצרו, אמר איוב להציריו מה אתם סוצרים שכל מה שאמרתם הוא
 כל שצחו של הק"ה מי יוכל לספר כל שצחו וגבורותיו של הקצ"ה כל
 אלה הדצרים הן אלה קנות דרכיו וכו' (שמות רב' ריש פרש' ל"ד).
 (קו) שנה רבי צמשתו סדר תעניות כיצד מויליחין את התיצה (ארון אלהים)
 לרחוץ העיר ונותנין אפר מקלה (עפר מעלים שרופים קלי) ע"ג התיצה
 (תענית ט"ו א').
 (קז) צוה לקחת אפר לתת על ארון אלהים ובראש כל איש כמזוחר (שם —).
 (קח) שופרות של תעניות של זכרים כפופין ופיהן מרופה בסף ושתי
 חלזרות (ר"ה כ"ו סע"ג).
 (קט) כלס חוגריין שקיס ואין אדם חסוד רשאי לחגור שק חלא ח"כ צעומ
 טענה (תענית י"ד ז').
 (קי) שופר מקלר וחלזרות מאריכות לפי שמלות היום צמלזרות (ר"ה כ"ו
 סע"ח).

רבי (משכמו ומעלה גזוה מכל העם, עומד בתוך הכר, וקורא בקול) כעלה עפר על ראשינו! (קיא) (וישימו)

כלם כלכה וכסובה אל ה', כאז את צנו ירלה יך ויחצטינו.
 רבי (משפתחו מול ארון אלהים ויחל לדרוש בקול רם) לכו צנים שמעו לי! יראת ואהבת ה' אלמדכם, למען הישר בעיני אלהים לדעת, כי לא מחשבותיו מחשבותינו. (קיב) לא נוס וככי שק ואפר לרצון לפני ה', לעוק אל אלהים מר צורח בקול סירים תחת הסיר, כל חפצו. אכן כל איש ישוב ומחמם אשר בכפיו, מרמה ותוך מלצם יבערו, כי כרם חמד ישראל ועלה כלו קמשוכים כמו פניו חרולים, לכן בערו הקולים מן הכרם. צרו לכם מעשי לצ טהור אך טוב רחש, יונה כביא ה' אמר אל צני ניכיה: וירא אלהים את מעשיהם כי שבו מדרכם הרעה: צינו דצרי, במעגלי דקו לכו. צטצילו תדרכון, וירא אלהים את עקס ואת תעניתם וקראתם אתו בחזקה, לא אמר, אכן טוב מדרך הרעה חפץ אל זאת ראה ירלה לפניו וענס. — יואל צן פתואל מנלך ה' לצאות אמר: קרעו לצצכם ואל צגדיכם: אך לצצ האנוש שלם עם ה' יהי (קיג) — נוס האדם אך לנחסור ומחתה לו, חטא חטא לה', החכם שמואל (קיד) רופא כל מחלת ביתי (קסו) המוצין תכונות האדם ומוסדות הטבע, מצכה איס ויוריו, דמו סטפשו גדיו ועורקיו, אמר: כל איש היושב בתענית חוטא לתלבו, כי מרד צרצון ה', אלהים חפץ למען דקו יגדיל חיל האדם יחליף כח, והוא ימרה את פיו, יקל צונתת אלהים ימעט חלצו ודמו צלוס, כל ישמור את כפשו, יחליט כחו ללא יועיל, והורה דצרי מוקרא

(קיא) כותנין אפר צראש הנשיא ואצ"ד וכל א' וא' נותן צראשו (תענית ט"ו א')

(קיב) הזקן צצהן אמר לפניהם דצרי כצושיין (שס — —).
 (קיג) אחינו לא נאמר צאנשי ניכיה וירא אלהים את שקס ואת תעניתם, אלא וירא אלהים את מעשיהם כי שבו מדרכם הרעה (יונה), וצקצלה הוא אומר (יואל) קרעו לצצכם ואל צגדיכם עמדו וכו' (שס — —).
 (קיד) לדדי חזו פנקסיה דאדם הראשון וכתבי ציה שמואל ירחינאוי חכיה יתקרי רצו לא חיתקרי (צ"מ פ"ה סע"ג).
 (קסו) שמואל חסייה (רופא) דרביהוה (צ"מ פ"ה צ')

בית רבי

מוקרא בתורת משה : וכפר עליו ונאשר חטא על הנפש : פאמר
כזיר , והנה באיזה נפש חטא ואשם כי יכפר עונו ? אכל זאת
ונעוותו כי נדר להזיר נפשו ונאכול צדק וסתות יין , אשר חקן לו
אלהיו להתענג מטובם וחי בהם , והוא יענה נפשו להיות כזיר
מכל אלה . והנה אם בזאת חטא לה' ויביא קרבן לכפר חטאתו ,
אם יענה איש בלוס נפשו , יאבד כחו וראשית אונו מבלי החליפתו
באוכל אשר יאכל לרוות נפשו ולחזק גוייתו , גדול עונו ונפשו
במדד ובמעל הזיד עשות הרע בעיני אלהים . (קטז) — אהבו
האמת ושלוש נעשה הצדקה , גבר על חטאיו יתאונן , וישוב
לדרך על צמתי ומסילות דרך הקודש בצדק ויושר סלה . (מחללים
ותוקעים ומחללים)

זכר אלהים הדרת
שן הדרת .
והדרת אלהים
הנה אלהים .
היין אלהים
לזכיר אלהים
קטז .

שמעון מי בעל דברי תפלה יגש להתחנן בעדינו ? (קיו)
אבי היקר ! התרלה היות המליך צינותינו , או כבד עליך עול
הרבות דברים ?

רבי נשא דבר ה' ברון אקבול על שכנוי . (אל העם) תקעו
שופר הריעו שלשום ! (קיה) ככלות כל תפלה תקעו והריעו .

זכר הדרת אלהים
הנה אלהים
היין אלהים
לזכיר אלהים
קטז .

אלהים ידעת דרכינו כסל (קיש)
במסתרי אנוש מעישה פסל
קרוין מחומר אל אמת בל יודע
מה אנוש כי תזכרנו
ברעבון ושרפון כי תפקדנו
משלי אפר זכרנו רגע קומתו תגדע

כלם

(קטז) אמר שמואל כל היושב בתענית נקרא חוטא דתני' מה תלמוד לומר
וכפר עליו מאשר חטא על הנפש , וכי באיזה נפש חטא ? אלא שזיער
עלמו מן היין ומן הצדק , והלא דברים קל וחומר ומה זה שלא זיער
עלמו אלא מן היין ובשר נקרא חוטא , המזער עלמו מכל דבר על אחת
כמה וכמה (תענית י"א ע"א) . וע"ש בתוס' חכמי לב ידעו פסד דבר .
(קיו) עמדו בתפלה זקן נרגיל ויש לו צנים וכו' (תענית ע"ו א').
(קיה) תקעו בשופרות שלש פעמים בתפלה (שם — —) .
(קיש) רבי גזר תענית ולא אתי מערעא כחית קמיה וכו' אתי מערעא (תענית
כ"ד א').

מראה השלישי

כלם חַנְנוּ אֵל חַנְנוּ
 אִם בְּדוֹן עֲשִׂינוּ מְרִי
 אֵל תְּחַתְּנוּ בְּחַמַּת קָרִי
 עֲנֵנוּ שְׂדֵי עֲנֵנוּ

(מחללים ותוקעי' ומחללים)

אֲבִיהוּ לֹא אֵל אֲרֶם כּוֹזֵב (קכ)
 תְּחַמּוּל עַל מוֹדָה וְעוֹזֵב
 לְפַתַּח חֲטָאת רוֹבֵץ מִיּוֹם גִּיחוּ מִרְחֶם
 מִשְׁנִיחַ מִחֲלוֹנוֹת תְּעַרְףֵּ שְׁעִירִים
 תּוֹצִיא אֶרֶץ לֶחֶם אֲבִירִים
 לְבַנְיָד תֵּן מֶרֶף לְעַטּוֹפֵי רָעֵב לֶחֶם

כלם חַנְנוּ אֵל חַנְנוּ
 שְׁגִינוּ עֲשׂוֹת פֶּשַׁע
 צָדֵק מוֹסֵר רִשְׁע
 עֲנֵנוּ שְׂדֵי עֲנֵנוּ

(מחללים ותוקעי' ומחללים)

לוי (פורש כפיו השמים פניו זועפים ולבו רגז)

מִקֶּדֶשׁ עֲשִׂינוּ בְּתוֹכּוֹ שְׁבִנֶת (קכא)
 מִבְּקָרֵי הַיְכָלְךָ אִזּוּ תִּבְנֶת

בחמא

(קכ) רז אקלע להסוא אטרף גזר תענית ולא אתי מטרף נחית קמני' וכו'
 ואת' מטרף (סס — —).
 (קכא) גזר תענית ולא אתי מטרף אמר לוי רזוכו של עולם עלית — ויטבת
 צמרום — ולא גרחס על צניך ואתי מטרף (תענית כ"ה סע"א).
 ואתה קורא המשכיל! סיס לנך לדברי שיר אשר כתבנו ותצין ברכת
 אמרי חכם זה.

בית רבי

בַּחֲמָא אֲכוּתֵינוּ הֵיכַל קְדוֹשׁ מִמָּאן גִּוּים
מִשְׁבַּנְתְּךָ הֶעֱתַקְתָּ עֲלֵית הַשָּׁמַיִם
מִרְאוּת עֵינֵינוּ תַעֲלִים עֵינַיִם
לְסֵדוּם וְעִמּוּרָה דְמֵינוּ נִהַפְכְנוּ כְּאַדְמָה
וְצְבוּיִם.

(וירן מהס צחומה רצה ציתה)

רבי לוי! זן סוסי! (ויסז אליו) מה דברת? מעת היות
טירתינו לשונה אך צשמים אלהים טוכן, ארצה לא ישגיה, על
צניו לא ירחם עוד חטאת לה' לצאות! כה אמר ה': השמים
כסאי והארץ הדום רגלי איזה בית אשר תצנו לי ואיזה מקום
מונחתי: הסכלת עשו! פן יוכיח צך וככזבת.
כלם (מוריס צאלצע מעלה) ראה אדוני! עז קל פורח ככף איש.
רבי אחיהו! אתה וצניך הנאהבים והנעימים תתפללו,
לכס נאה להודות. (קכב)

אחיהו אלהים! כל ימי השמה (קכג)
בת יהודה הטמאה
לב טהור להם ברא
חלף מספר שמהה קרא
קרבן ומנחה הביא אין
להסיד נסך נעדר אין
אנוכי אלהיך בתבת בלוח
תול מים תישב רוח (ויסז הרוח)

יהודה

(קכב) רבי גור תענית ולא אתי מטרא אחתיכהו לר' חייל וצניו (צ"מ
פ"ה סע"ג).
(קכג) נחתור' חייל וצניו אמרו משיב הרוח וכסז זיקא, מוריד הגשם ואתי
מטרא (צ"מ פ"ה סע"ג).

הרבי דרניק
הח בו אהי
אז צניק
אז צניק
הח אלוהו ה'
אז צניק
הח אלוהו ה'
אז צניק
הח אלוהו ה'

יהודה

גִּשְׁם נְדָבוֹת תְּנוּף תְּנוּפָה

לְחַלְלֵי רָעַב תָּבִיא תְרוּפָה

שְׂרָשֵׁי הָעֵשֶׁב מָרְפוּ מִדֶּרֶךְ

דָּשָׂא הָאָרֶץ הִנֵּה שׁוֹרֶף

חזקיה

אחיהווכניו אלהים! אוכל תבין לעני

תענה עזר צרתך אני

רב חסד וארך אפים

לחלות פניך פרשנו כפים

תוריד גשם על אדמתך (ויוריד הגשם)

מחסה ישורון עולם ישועתך

יחד יאירי הארץ יתחברו

מוהר השמים עבים יתקדדו

בני אלהים ברכו יי

מעתה ועד עולם הללויה

(מחללים תוקעי ומחללים)

רבי ארובות השמים נפתחו, הגשם החל לבוא, חיים שאו

את ארון אלהים ביתה (וישארו), וכל איש ירץ לביתו, רבי וצניו ילכו

אחרי הארון, וירא תחת אחד השימים עומדת עלמה יפיפה שמוחה ולוקעת

שעורים מתוך גללי לאת צהמה, ויעמוד רבי מרעיד לעומתה כמעט

רגע (קבד), ויקרא בקול גדול). לדקיהו! מי זאת? כל לבב דוי

הביאה ביתה חיים!

צדקיהו לכי אתי גבירה! בואי ביתה. (ויאחזים צידה וינהל

אותה, ויצא מער סומך שטף מים כצירים כקול שדי, ויצאו עבדים למולט

וישאו רבי צמרולה, וכלם ירוגו אחריו ביתה).

חרד רץ יגאל רפי

רפי המלך אברהם או רפי

רפי המלך אברהם

רפי המלך אברהם

רפי המלך אברהם

רפי המלך אברהם

(קבד) רבי ראה ריצה אחת שהות' מלקעת שעורין מגללי צהמות כיון יי זויחו

שראתה וכו' (כתובות ס"ו סע"ב).

בית רבי

חדר גדול

(ואביגיל יושבת בתוכו, רבי צא בניו ותלמידיו אחריו)

רבי (לאביגיל) בשווי ביתה, ראיתי רכה וענוגה בלנסתה
כף רגלה הנה על הארץ, עומדת בירכתים תחת אחד השיחים,
ערומה ויחפה, לוקטת שעורים מתוך גללי לאת בהמות יער.
אביגיל ועודכה תעמוד חולה, (עומדת מכסאה פחו ותרו)
אביגיל ביתה, אלך אליה זרם מים כבירים כלאני כל יוכל,
עוטיה! דלף טורד וגסס שוטף לא יעלרוני, עניה סוערה לא
רוחמה?

רבי דומי אביגיל! הסי, לויחי לנדקיהו להביאה ביתה,
(מול הדלת) נדקיהו! איה העלמה? מהריה גשת אלי החדרה.
צדקיהו אביגיל, מהר אדוני!

אביגיל מהר קחנה וצוא, חיש! — נדקיהו! לכה (אל רבי)
אשה חלושה תלטל טלטלה? נשים! הרביכה תאניה ואניה.
אביגיל נקל טלטל אשה מטלטלת אים (קבה), בזאת תבחן
כי מרחמי אשה העזובה הנה ביתר מאת ממים דל המועף ציעף.
אביגיל (צאה ותבס פניה בשערותיה) אדוני הנסיא! אנתך
הגלתה מארץ מולדתה אודות הרעב הכבד, ואנכי שומעתי שונעך
כי נדיב אתה, לא תחדלת לחס לרעבים נא! החיה פגרי,
לפד עורי על עלמי, שקוי גרמי יבס כעץ (קבו), טוב מותי מחיי
(ותפול ארצה עטוף).

היא חוזקת
כ כחיה
מה לא יעלה

אביגיל (רזה אליה ותגזיה ותחצקנה) מה לך יוכתי! תכפסי,
הסב רוחך אל קרבך, (מול בנייה) הביאו לרי ולוט, פכג וסמנ טוב
להריח לאפה, (ויצאו), ותשז רוחה אל קרצה, רבי מציא כסא למשענת
(תחתיה).

רבי צחי! צת מי את? (קבו) ונאין תבואי?

אביגיל

(קבה) הנה ה' מטלטלך טלטלה גזר אמר רב טלטולא דגזרא קשי מדאיתתא
(סנהדרין כ"ו ע"א). ועיין דבריהם (כתובות כ"ח ע"א).
(קבו) נתעטפה בשערה ועמדה לפניו וא"ל רבי! פרנסיוני (כתובות ס"ו
ע"א).
(קבו) אחד לה רבי צת מי את? (סס — —).

מראה השלישי

נה

אבישג צת נקדימוון בן גוריון איש ירושלים, אככי (קכח)
רבי ויהיה המון כסף אביך ואולרות זהב חניך, אשר נצרת
במוך ככל בני אביך? דברי צתי? (קכט)

אבישג אצדו חלפו מני, רלי כסף כנפים עשו להם, נדדו
מפינה לפינה, קלים ומגשרים. (קל)

לוי (אלרצי) עגור במילין מי יוכל, (מולרצי) מורי! מדוע

תפליא שאלה לעלמה עטופה זאת, "איה כספה?" למה תשכת

לשאול זאת לחתך בן אלעסה? הלא לו היה רב כסף והון זהב,

סניכים וסגולות מדינות, חרוך וכתס אופיר (קלא), מה מעשיו

את עשרו? פזרהו? אי אצדהו?

רבי לא להבל ותוהו פזר הון, אמנס למען למוד מלאכת

מעסה ארתן, (קלב) (לאצישג) הגידי כא צתי! מה שמך? פן אדעך.

אבישג שמי יזכירך בי ותדעני אדוכי! — אבישג שמי

(מוציאה כתובתה מאמתתה) הכר כא למי החותמת? כתבת שוך קלג דר

לעד עליה, אדוכי! תזכור כנר מוטעי? (קלב) (כאמת) איה! על אהרא

ארור יוס אולד צו.

רבי זכרתי חסד בעוריק (לתלמידיו) דעו בני! אככי קריתי

ונפורש מוסת כדה בספר נקנתה: מוהר אציה נתן לה מנחת

אלפים זהב בלעדי מוהר חגניה ומתנותיו כמוהר הבתולות מנכות ס' אל

עשירים כגילה. (קלד)

בלם מוקר אלהים! ליושבת מעלה, מלך עולם דבר רדי

לעפר!

שמעון

אלה

הרבה

(קכח) אמרה לו צת נקדימוון בן גוריון מירושלים אני (ס — —).

(קכט) ח"ל רצי צתי! ממון של אביך היכן הלך ושל חניך היכן? (ס — —)

(קל) אמרה ליה לרצי אצדו וכו' (ס — —).

(קלא) בן אלעסה חתני' דרצי עשיר הוה (גדרים כ"א ח').

(קלב) אמר רבי לאצתנס פזר בן אלעסה את מעותיו אלא בדי להראות צו

תסמורת וכו' (סנהדרין כ"ג סע"ג).

(קלג) אמרה לו רצי! זכור כשתתנת על כתובתה שלי (ס ככתובות ס"ו

סע"ג).

(קלד) אמר לתלמידיו זכרתי כשתתנתי על כתובתה קריתו בה חלף אלפים

מנחת אציה חוץ משל חמיה (ס — —).

Handwritten marginal notes in Hebrew, including names like 'אמרה לו צת', 'שמעון', and 'הרבה', and some numbers like 'ס' and 'כ"ג'.

שמעון זאת תוכחת מגולה, לא מוצ עכוס, בת מי זהב
חדד בתבל לשאול לחם, הו! אל סדי! אמרת אהיה אשר אהיה,
ראה עניה! (צוכה והולך)

אבישג לבנה רעיותי! לתנות עלי, אהה!
אביגיל (תופסת אותה צידה ותסצינה בעד לבה, ותנשק אותה על
לחיה ותפך ותפך אותה משולצות לחדרה, ותועק) בת כדיצ! להלי ורוני,
מנעי עיניך מנכי לכו וכלכה. (הולכות, וכלס ירונו אהריהן)

הי"ת
ו' ח' ה' ?

כלה מראה השלישי

מראה הרבעי

הדר רבי

רבי, שמעון, אחיהו, אביהו.

שמעון (ונשז את רעיו סביב ססלחן אלל אציו) מזה אבי! למדחני
היום דבר חכמה בשם חכם אחד ושמו כל נקבת? קראתהו אותו
את תלמידיו "אחרים" (א) מדוע? — הלא אם עיני איש
תחזיקה ומלאכת נועשה אומן, או נעים זמירות למשמע אוזן, כפשו
בקרבו מתרפקת לשאול מי החכם ידע עמות את חלה? — אף
בי פי חכם יהגה חכמה להוריש כפש עמיתו חיי עד? (ב)
רבי חלה בקשו תת למסקה כבודך, וכבוד בית אביך
למבזה. (ג)

שמעון אהבתם גם שנאתם כבר אצרה (ד) אחס לקבר
הובלה, ולמה חמתו עוונה צוערת בס ואין מכבה? (ה)

רבי

- (א) מתני לי רבי לר' שמעון צריה אחרים אומרים חלו הי' וכו' (הוריות י"ג סע"ג).
- (ב) ח"ל ר' שמעון מי הם הללו שמימיהם אנו שותין ושמותם אין אנו מזכירין (שם י"ד רע"א).
- (ג) ח"ל רבי חלו בני אדם שנקשו לעקור כבודך וכבוד בית אביך (שם — —).
- (ד) ח"ל ר' שמעון גם שנאתם גם קנאתם גם אהבתם כבר אצרה (שם — —).

מראה הרבעי

רבי האויב תמו חרבות לנלח (ה)

אביהו ומי היה איש זה את חלמידין?

רבי פעמיים דרש חכמה לעם פה עיר חנות. (ו)

אחיהו ומה שמו? ולמה בחרת לכנס אחרים?

רבי שמו היה כחמניה (ו), ויקל בכבוד חבי ויחוס להורידהו

מכסאו כאשר ספרתי לכם מתמול שלשום (ח), ובחרנו לכנהו

אותו

(ה) א"ל רבי האויב תמו חרבות לנלח (ס — —).

(ו) ר' מאיר יתיב ודרש בהדין מדרשא דעריא (מדרש רב' ש"ה פרש' ה').

(ז) תנא לא ר' מאיר שמו אלף ר' נהוראי, ולמה נקרא ר' מאיר שמאיר עיני

חכמים בהלכה, ולא נהוראי שמו אלף ר' נחמיה שמו, ולמה נקרא ר' מאיר

נהוראי שמנהיר עיני חכמים בהלכה (ערוצין ו' ג' ז').

(ח) ספור זה כתוב בתלמוד צאריכות ואעתיק דצריהם לפניך: רש"ג נשיא ה"א ר' מאיר

ר' מאיר חכם, ר' נתן אב"ד, כי הוה רש"ג התם הוה קיימו כולי ה"א ר' נהוראי

עלמא מקמיה, כי הוה עיילי ר' מאיר ור' נתן הוה קיימו כולי עלמא

מקמייהו, אמר רש"ג לא צעו למהוי הכירא דיני לצינייהו, תקון ה"א ר' מאיר

מתנית' (דלא קיימא מקמייהו), הוה יומא דלא הוה ר' מאיר ור' נתן ר' מאיר

התם, למחר כי אתו שזו דלא קמו מקמייהו כדרגילא מלתא, אמרי אמר ר' מאיר

מאי האי? א"ל הכי תקון רש"ג, א"ל ר' מלך אכא חכם ואתה אב"ד ר' מאיר

נתקין מלתא (גם אנחנו שמוצו לעשות) לדידן, מאי נעביד ליה? דעביד

נימא לי גבי עוקלין דלית ליה (יכולת ללמד לנו), וכיון דלא גמירי

נימא ליה מי ימלל בצורות ה' ישמיע כל תהלתו, למי נאה למלך

בצורות ה' מי שיכול להשמיע כל תהלותיו, נעצריה (נעציר אותו), והוה ר' מאיר

אכא אב"ד ואתה נשיא. שמעיהו ר' יעקב בן קדשי אמר דלמא ח"ו ר' מאיר

חייתי מלתא לידי כיסופא, אתא ויתיב אמריה עלייתיה דרש"ג ר' מאיר

פסט ותנא (צעוקלין) גרס ותנא, אמר רש"ג מאי דקמא דלמא ח"ו ר' מאיר

איכא צי מדרשא מידי, יהיב דעתייהו גרסא (הא שמעת' דר' צעוקלין).

למחר אמרו לי' ניתי מר וניתני צעוקלין, פתח ואמר, צטר דאוקס

(אמר ססיים), אמר להו אי לא גמירנא, כסיפתנן, פקיד (על

העצדים), ואשקינהו מצי מדרשא, הוה כתבו קושיית' ושדו התם,

דהוה מיפריק מיפריק, דלא הוה מיפריק בתבו פירוקא ושדו ליה לצי

מדרשא, אמר להו ר' יוסי תורה מבחון ואנו מבפנים. אמר רש"ג ר' מאיר

ניעילנכו, מיהו נקנסיהו דלא נימרו שמעת' משמייכו, אסיקו לר' מאיר

מאיר, אחרים, ולר' נתן, יש אומרים, אסו להו בחלמייהו, זילי

פייסו! ר' נתן אזל, ר' מאיר לא אזל, אמר דצרי חלומות לא מעלין

ולא מורדין, כי אזל ר' נתן א"ל רש"ג נהי דאכני לך קמרא דאבון

למהוי אב"ד שוינוך נמי נשיא, ור' מאיר עמד דעתו (הוריות ו' ג' ז').

בית רבי

אזתו ואת תלמידיו ככה, כי הוא היה תלמיד אלישע אחר אשר סר
מדרכי אלהים, ואף כי בחר בנוטיב פרוי, והבוסר השליך
אשפתה (ט), מעט טל וכפור נספה בפרי מעללי אים, לכן זאת
אשר הרע לעשות לאבי הנשיא נספה בתורת מורהו, ובטנו האכיל,
מאד קראנום לדראון עולם, אחרים, על פי שם מורהו אחר. (י)
צדקיהו אשה בחזר בקטה בוא אליך, אדוני!
רבי תביא שלום הולכת נכוחה. (לדקיהו הולך)

סרח בת אלישע

שלום למורה עדת ישראל! (יא)

רבי גטי אלי, דברי שאלתך צתי!

סרח הטריפני לחם אדוני! (יב) (לשמעון) אדוני! צן נשיא!
מלא דברי, דבר על לב אביך בעדי, ויסמך ה' מכל רע, ראה
גם אנכי בת חכם, ובחכי אלהים ונכני.

רבי צת מי את? (יג)

סרח צת אלישע אחר אנכי (יד)

שמעון אבי! אלישע אחר הזה? ה' אלהים! מה גדלו
כפלאתיך.

רבי כן צני! (לסרח) עוד שארית בתצל חוטר מגזעו? חשצתי
לא כין וככל לו, סריד צמוגוריו קין. (טו)

אחיהו אצות אכלו בוסר ושכי צנים תקהינה?

רבי

(ט) ור' מאיר היכי גמיר תורה מפומיה דאחר וכו', דרש רבא אל בינת אגוז
ירדתי לראות צאצי הנחל, נמשל ת"ח לאגוז, מה אגוז אעפ"י שמלוכלך
צטיט וזואה איז מה שצתו בו נמאסת, אף ת"ח אעפ"י שסרח איז תורתו
נמאסת וכו' א"ל ר' מאיר רימון מלא אכל קליפתו זרק וכו' (מגיגה
ט"ו צ').

וכבר כתבו (י) נקרא אחרים על שם אחר, ככה מלאתי כתוב צנס ר"ש מקינון.

כן המאס" (יא) צת אלישע אחר אתיו קמיה דרבי (מגיגה ע"ו צ')

כסוה י"ב (יב) אמרה ליה רבי! פרנסיני (סס — —)

א' נהלין (יג) אמר לה רבי צת מי את? (סס — —)

צ' דעלי (יד) אמרה לו צתו של אחר אני (סס — —)

צ"ב דעלי (טו) א"ל רבי עדיין יש מזרעו צעולם וכתבי צ לא כין לו ולא נכד צעמו ואין

סריד צמוגוריו (סס — —)

ודא האכילתו זילא וצדקיהו דרבי דרבי דרבי

רבי הלל אך ככה חשבתי —

סרה מכתש החכם פי איש, החכם יבור החכמה, והריפות
מועשי סכלות עקש ופגללת יזור ורוח ישאם. אויל באולתו ישגה
ללקט הפתיות, למוען הראות לעיני הסמנש חסרונו. — ואתה
אדוכי! חכם לז הכך כמלאך אלהים, נשיא ישראל! הלל ממך
כלמוד ארחות חיים, ועתה אתה ברוך ה'! תזכור עונות אבי,
ורצת חכמתו תשכח, או כל תהפוך זכור — הככון עשות
ככה? (שז)

רבי (מתחלחל מאוד, וכל עגס מעלמיו ירתת, ידיו תרעדנה, ויפול
מכסאו ארצה) אהה ה'! (יז)

כלם (תפשוהו וישיבוהו על כסאו) אדוכינו! מדוע תתחלחל?
הגם דברי נשים ימשלו בך?
אביהו (לרעיו) אמרי רבות לרכי לצב יעופון כמים בקרב
וכשמן בעלמותיו.

רבי (ציגון) אם צווי תורה יהלל יה, פחד תבוכתם יחדר
בקרב איש, איך אהובים וכעיימים שומריה? מה גבהו ומה רמו
עיני איש תבוכות! (יח) עתה ידעתי כי חטאתי לה' לצאות
בקראי להחכם נהמיה ותלמידיו, אחרים, שמעון בני! היו לא
יהיה עוד זכרון משם זה — אך שארית זכר דברי אבי תהיה
לאמור בדבריו: אמרו משכילים בשמו דבר חכמה (יש) (מול הפתח)
לדקיהו!

צדקיהו הנכי אדוכי! אחס תלוה, ואנכי אעבוד.
רבי לקרחת אלישע סן טרף, מהר קחיה ולך.

סרה

(שז) א"ל זכור לתורתו ואל תזכור מעשיו (שס — —).

(יז) מיד ירדה אש וסכסכה ספסלו של רבי (שס — —).

(יח) אמר רבי מה למתגנין זה כך למשתבחין זה על אחת כמה וכמה
(שס — —).

(יש) הדר אתני לי' רבי לר' שמעון צריה אמרו משום ר' מאיר אלו וכו'
(הוריות י"ד א'). ועתה קורא הנכון! תצין הסיצה למה חזר
רבי? — ואיך רבינו הקדוש צשיטמו הלך ולפי קורתו דאמו חזר עשמו
נכון ככה, והצין.

בית רבי

סרח (זהשתמויה) ה' ישמרך מכל רע, מכל פגע יליך.
(הולכת ודקי עמה)
דינה (זהלה) שמעון אדוני! אשתך המליטה בת — שמח
תשמח!

רבי ידעתי צבואך כי היום צטורה מולאת. (דינה משחקת
והולכת).

שמעון (נשמען על ידו ונאחז) רבות צנות תרבינה דאגה אל
אביהן, לאתם מוהר, להכינס עדי זהב וכסף, ויקר כל יתנו
לאביהן לראות מהן הללחה, כחלי תצונה כובעים ונקרב לצותן (כ)
הה! (נאחז)

רבי תרבה זרע תאריך ימים, אף אחרי מותך כי תלך נפטך
בארץ החיים, זאת שאריתך בתבל תהיה, הכל עמלך מנת חלקך
בארץ נלח. (כא)

אביהו (לשמעון) תנחומי אביך אך על הכל אפס ואין, אם
אין לך זרע אמרי שפר אמריו, טוב הוליד בת מהיות ארירי,
אכן כי ירבה זרעך, תקולל בצנות ותצורך צבכים. (כב)
שמעון מלוח על מדה קרני ה', בראשונה בהלתני אבי!
בחדדתך על דברת סרח בת אלישע, ואחריה צטורת בתי אשר
יולדה לי, מה ה' שואל ממני! (רבי ושמעון נאחזים, אחיהו ואביהו
לוי יושבים השקט)

(כ) ר' שמעון צרבי אתיליד לי' צרת' הוה קא חלש דעתי' (צ"צ ע"ז ז').

(כא) ח"ל אצוהו (רצו) רצייה צא לעולם (סס — —).

(כב) ח"ל רצ'ר' שמעון תנחומין של הכל נחמך אביך, אי אפשר לעולם בלא

זכרים ובלא נקבות, אלא אשרי מי שצניו זכרים אוי למי שצניו נקבות

(סס — —). ולדצרים האלה כפשטם אין די צאר, בראשונה איך

יתכן לתלמיד לאמור על רצו רצינו הקדוש מדצרו הכל? השנית, לא

הריח דצרי רצו, שבאמת גם רצו חשב כי טובים צנים מצנות, אך הוא

אמר כי טוב צת לזרע מהיות ערירי, כי היא שאריתו בתבל אחרי

המות? השלשית, שנראה כי השיצלו דצר חדש שלא עלה על דעת

רצו מעולם ובאמת רצו צעמו אמר זאת צצני מקומות צס"ס: רצו

אומר ח"ל לעולם בלא זכרים ובלא נקבות אלא אשרי למי וכו' (פסחים

ס"ה רע"א, וקדושין פ"ג צ"צ) ע"ש דצרו ציתר הדר ובאור? — לכן

כ"ל לפרש כונת המאמר תנחומין של הכל כמ"ש בפנים, ואתה דע

לך. — והמהר"ש שא"פ תנחומין שלהכל אחי קיין צן אדם הראשון

זוד למך. —

מראה הרביעי

נח

לוי (ג) כלל שמה וצמורה החדרה, רואה עליהם ויאמר) מדוע
תאכחו? עד מתי תדמו? — סמיעון אדוני! מדוע אתה
תעלב? האצדת כסף? — (משחק) הבה! אנכי אשתכסם,
מורי! אל תעלב (בג) (מול הסתח) לדקיהו! הביא סמוכה
שכינים וסמונה תפוחים פריי עץ הדד (כד) (לדקי' מציא שכינים
ותפוחי')

ויאמר
השאלה
וכדומה
אין זה
המשל
המשל
המשל

אחיהו מה תעשה בן סוסי! אראה ונלאכתך.

לוי ראו אדוני! הביטו (זורק מעלה התפוחים ואח"כ הסכינים
ויחטוף הסכינים צדוה, וירקד מעלה וידקור התפוחים צדאשי הסכינים
בחסרון רב, ויזרקם שנית וישזב לחטפם, ואחד מכלם לא נפל ארצה)
כלם (משתאים שורקים בשפתים) מה גדלו מעשי בן סוסי!
רבי טבה אתנו פה לוי! ומשול לי משל, בדברך תרגיע
נפטי. (כה)

לוי (יושב) כדברך יהי מורי! והיה אך שמה.

רבי משול משל על בני ערס, למה כמתשלו וכדמו? (כו)

לוי בחיל המלך דויד

לאויב חרקו שנימו

שדיון ענק צורנימו

ודם חללים רביד (כו)

רבי

(בג) לוי שמה רבי שהי' נשיא ומנכד אותו לשמההו שהי' מלמעור (רשי'
סוכה כ"ג א').
(כד) לוי הי' מטייל קמי' דרבי צתמניא סכיני (סוכה כ"ג א').
(כה) א"ל רבי ללוי אתה בעל משל ודמיון משול לי משל (רש"י קדושין ע"ג
סע"א).
(כו) אמר רבי ללוי הראוני פרסויס צמשל (שם — —).
(כז) א"ל לוי לרבי דומין לחיילות שלצית דוד (שם — —) וצד"ה כתוב דויד
צ"ו"ד.

בית רבי

רבי נתפוח זהב בנמשכות בסף — עתה משול משל על בני קדר וערב שכיני פרס אבל חיש משול. (כח)

לוי שופכי דם בלי דעת
איז מלחמה אוזן שומעת
בארי וזאב קושרי קשר
פרוף נקי בבני נפר (כט)

רבי כותג אדום על סוס לבן. — עתה משול משל על מראית הישמעאלים בתזניתם ולבושיהם. (ל)

לוי מתחפשים דלים וחורים
צחורים ילכשו שחורים
במראה בני השוערים
גברים יקדרו בכפרים (לא)

רבי

(כח) ח"ל רבי הראיני צמשל חזרין (סס — —). ופירשי' חזרין אומה הסמוכה לפרסיים ומשחיתים וטרפנים הם יותר מפרסיים עכ"ל. וחפסתי בכתבי המדינות וחלקי הארץ (געאגראפיע) וזלוחות המזוירות צמושצותיה (לאנדקארטען), ומלאתי כי שכיני פרס המה בני קדר (טאטרעיא) מקלה האחת, ובני ערב (אראזיא) מקלה השנית, והמה עמלאו כתוצים בספרי העמים כי שודדים וגוזלים המה, וצקרצ ארצות ערב נמלאים חיי מדבר (פעטרי יא) המפורסמים עוד היום שסס נושד שודדים ורולחים, עד שצני ישמעאל שכיני הערב לריכים להסיב דרכיהם הרחק מאוד זלכתם על קבר משיחם מאח"מד, ולא יכלו ללכת דרך ארץ ערב הקרובה אליהם מאוד מאוד.

(כט) ח"ל לוי לרבי דומין למלאכי חבלה (סס — —). והזין.

(ל) ח"ל רבי הראיני צמשל ישמעאלים (סס — —).

(לא) ח"ל לוי לרבי דומין לשעירים של בית הכסא (סס — —). ופירשי'

מלוצשים שחור ודומין לשדים (עיין מ"ש צס' העוין צצה"מ פי"ב פמ"ט מהיות השדים צארץ צבל) ולולי דברי רש"י נ"ל פירושו כצווים המפנים בית הכסא שהמה מלאים קיא צואה בחלאת וקדרות הענוף זהוה מלשון כתאנים השוערים (ירמי' כ"ט י"ז), שעררת עשמה מאוד (סס י"ח י"ג) לשון ענוף ולכלוך.

מראה הרבעי

נט

רבי (משחק וכלם עמו) וכני בצל בלבושיהם למה כדמו? (לב)

לוי חכמי ארץ בבל
יסקלו מעשי הבל
כתוארם לבושי מדים
במלאכי אלהים בדים (לג)

רבי שושנה בידי עלמה, וחבולת בראש גנה, נוטל צפוי חס' ארבע
חיש תבונות.

לוי עתה מורי! שא עיניך והביטה, אעשה מעשה חושב אה' הורא
אקוד ארצה ואשתחווה וצלי משען ומשעכה זולתי בזהן ידי הימנית
והשמאלית, ובפי אנשק את הרצפה (לד) האח אדוני! ראו
(ויקוד בחפזון יתקע כף ירך לוי, ויפול ארצה) אהה! לוטע אנכי, וישת הבקרים
דגלי, רגלי! (לה)

כלם מחונדינו לוי! ריעינו בן סוקי! (ויקומו וישיבוהו על
בסאו)

רבי לוי בני! הפעם ילוה מוסר ה' כך על הטאחד בשפתוך,
עת התפללו להוריד גשם כדבות. — זכרה, אתה גבבת מאת
אלהי, ארץ הדום רגלו, אמרת כל נושפילי לראות, עלינו לא
ישגיח, גמולתו השיב לך, העפתיק רגליך, נהיית פסח. (לו)
לוי

(לב) א"ל רבי הראוני צמשל תלמידי חכמים שצבל (סס — —).

(לג) א"ל לוי דומין למלאכי השרת לבושי צדים ועטופי' לצן (סס — —).

(לד) אמרו עליו כששמח צשמחת בית השואבה משתחווה ונועץ שני גדליו בארץ
ושוחה ונושק את הרצפה וזוקף, ואין כל צריה יכולה לעשות כן וזו היא
קידה (סוכה כ"ג א').

(לה) לוי אחוי קידה קמיה דרבי ואיטלע (נעשה לוטע) וכו' (סס — —).

(לו) והא גרמא לוי' והאמר ר"א לעולם אל יטוח אדם דצרים כלפי מעלה שהרי
אדם גדול הטוח דצרים כלפי מעלה (אמר צעת העגור הגשם צתענית
עלית וישצת צמרום ואי אתה משגיח על צניך) ומנו לוי? ואיטלע
והסיבו הא' והא גרמא לוי' (סס וצמגלה כ"ג צ'), וכתצו תוס' (תענית
כ"ה א') פי' הראצ"ד הא ברעצד דאחוי קידה קמי רבי איטלע, והא
דהטיח כלפי מעלה גרמא ליה דאטלע אז, והצין צפנים הטיב אידך נעגש
מדה כנגד מדה.

בית רבי

לוי מוסר ה' כל אומאם את אשר אהב יוכיח (נאמח)
 שמעון אהבך קדוש ישראל, מקדם וממל ממשלים אך בפיד
 ועתה גם גוי'תך וללמד למשל ומכינה השים. —
 לוי חל תשחק במשל הקדמוני: כנפול אויבך אל תשנא. —
 יעבין פה אביא אגרת לך אבי! מאהבך מלכיכו אכטוניכוס.
 רבי (פותח אגרת וקורא), אדוני יהודא! כדדיני צבואך
 אלי, זבח שלמים עלי היום, שלמתי כדרי, (לו) ואתה אל
 תאחר לצוא אלי. אהבך אכטוניכוס — יעבך! כתוב מענה
 אליו בשמי (לה): לא יערוך שלחן אודותי, ואככי אבוא אליו
 להודיה נו על טובו וחסדו אתי תמיד: לכה החדרה וכתוב
 (יעצן הולך) בני! אתם כלכם תסעו אתי.

מחאה השנים
 ה'א' ו'ח' ו'א'
 ה'א' ו'ח' ו'א'
 ה'א' ו'ח' ו'א'

לוי אככי לולע לא אוכל ללכת הלוך וכסוע, דד אשכ.
 רבי טבה ביתה ורפוא תרפא (אל הדלת) דקיהו!
 צדקיהו הנני אדוני! כוה פקודתך על עבדך.
 רבי רתום המרכבה, פקוד אל אהרור ויכין מהר סוסים
 ופרדות, לרכוב למלכיכו אכטוניכוס רומה, (דקי' הולך) אביגיל!
 תכין לבוטי צדים, בני! לכו אליה החדרה ואמרו לה את אלה
 (שמעון הולך)
 אביגיל (צאה שמעון ויעצן אחריה) אדוני! תסע ממני עוד
 היום? (מנשקת ידו)

רבי עוד היום אשתי המשכלת! (וינשקיה) היי שלום! (לט)
 אשכ עהר.
 צדקיהו טבא הסוכני ונעמי בת מטרד צקשו כגוש דבר אל
 אלהים, אמרו כי דברתם נחולה.
 רבי דברתם נחולה? — יבואו, אצל מהר חיש!
 (דקי' הולך)

ת'א' ה'
 ה'א' ו'ח' ו'א'
 ה'א' ו'ח' ו'א'

שבנא

(לו) אכטוניכוס עשה סעודה לרבי (אסתר רבה פרש' א').
 (לח) רבי אמר כתוב אגרת מן שמי למרן מלכא אכטוניכוס (בראשית רב'
 פרש' ע"ה).
 (לג) חייב אדם למקוד את אשתו קודם שיואל לדרך (ויצמות ס"ז סע"ז וכו'
 הרמ"א (ה"ל נדה ס"ד קפ"ד סעי' י') לאו דוקא צתשמיט אל ה"ה בדברי
 רז"ו ממייכי קוד"ה ואהבה, כגון חזוק ונשוק.

ה'א' ו'ח' ו'א'
 ה'א' ו'ח' ו'א'
 ה'א' ו'ח' ו'א'

מראה הרבני ונעמי בת מטרד אשתו

שכנא (בא ונעמי אחריו) מורי! לא אוכל דבר דבר מגודל כאבי, לבי חלל בקרבי (בבני) אשת כעורי כל אמאם, אהבתי אליה עזה, ארד שאולה ולא אגיד קלחה, (אציגיל יושבת צירכתיים גשענת עלי ידה ותאנח) אצל אדוני! נאות ה' עלי ככה, אם לא אונא בתולים צידעי את אשתי ציוס חתוכתי, עד אלהים יבוא דבר סגיו. (מ)

נעמי (נגסה אל אציגיל בבני) גבירתי! דברי בעדי. (ותפן אציגיל את ערפה אליה ותניח ראשה על ידה ופניה תסתתר.

רבי ומה לך בתי! הגם יש אהך דברים? נעמי (סופקת כפיה) אדוני! לא כודעתי לאיש מימיים, עדן בתולה אנכי, אך ונרנב הכבד אין כח בעלי לסכוב משכבי אשה בפתוח פתח (מא), הרבינה צנות יהודה תאכיה ואכיה! באשר סכלתי סכלתי, אשה רעב הכבד! תשחת עץ בלחמו.

אציגיל (עומדת מכסאה בחפזון ופרץ אל נעמי ותגסק אותה ותשלח את זרועה סביבה, ותקרא בקול גדול) בתי האומללה! רבי מציט פני שכנא ונעמי ופניהם רעים ודמעות נוזלות על לחייהם) חוי!

צדקיהו (רז המדרה) כרתם המרכבה, הנה בחלר. אהרור (בשוע סוכים מנופה זהב צידו) אדוני! סוס ופרד הכינתי, בנותג ורסן חבטתיים. רבי (זועף) כתרו זעיר. (לצניו) הביטו פניהם אנשי! (מב) אשה! (כאנח) לפד עורם על עלמם יבס פיה כעץ (מג) מה רב עניכם!

דינה אדוני! הסוסים נהלו בחלר, עומדים צדד, יגחו כל רואיהם, יעטו בזק.

רבי

(מ) יהוא דאחא לקמי' דרבי א"ל רבי! בעלתי ולא מלאתי דם (כתובות י"ב)
(מא) אמרה דביתהו לרבי עדיין בתולה אני ושני צורות הוה (ולא הו' כתבו לצעול בעילה גמורה לפתוח פתח) וכו' (שם — —)
(מב) ראה רבי שפניהם שחורים ומלא קמטין מחמת רעזון (שם — —)
(מג) קרי רבי עליהם לפד עורם על עלמם יבס הו' כעץ (שם — —)

בית רבי

רבי (לדינה) החרישי כמעט רגע.

אביגיל (צקול רגז) איין איש עוד צבית לבוא הכה ?

אביהו (מורה על דינה ויאמר לאחיהו) ראה ! אשה זקנה צת

תשעים ושלם שנים גודל קולה, ועולם כחה, ומרוות רגליה,

גם בשול תצטל ותטעם אוכל. (מד)

רבי צני ! לאו קודרים מני רעב, הכניסום צמרחץ,

הציאום החדרה, עד שובי ציתה, האכילום והשקום. (מה)

(יתרן אביגיל את נעמי חוזה, שמעון ויעצן אחוזי יד את שצנא ולכו, שצנא

וכעמי פנו אל רבי לנשק ידיו ולא יאצה להם, ויקרצ רבי פיהם יחד וינשקו

איש את אשתו וירלו, רבי רן אחריהם, אחרור ולדקיהו ירלו

אחריו, אחיהו ואציהו תופשים לוי צידהם ויפסחו, מיש אחריהם, ודינה

מזוהלת ותרן אחריהם.

כלה מראה הרביעי

מראה החמישי

רבי, בניו, ותלמידיו.

(סדה גדולה ורחצ ידיים מלאה חלומות גדולות עם קטנות חסופות יחד)

רבי (צא ראשונה, צניו ותלמידיו אחריו, ולא יכלו לאסוף יחד מלצטל

החלומות) פה טוב היות, כבחר לנו נעויר קטנה זאת העומדת

צרגליההר, צה איין לנו מוקום מנוחה להיות יחד, מוקום לר

זאיש דוחק את רעהו (א), אצל גם סדה זאת מלאה גדים וקמה

שצת יחד צל כוכל, כקירס מזה, (ב) (ויפנה רבי את החלומות צניו

ותלמידיו ועזרוהו כנגדו)

התלמידים

אמר רב הווא אמנתא דהויא צי' רבי צת תשעין ותרתיין שנין והות טעמא

קידרא (שצת קנ"ד סע"א).

זוה להכניסום צמרחץ והאכילום והשקום והכניסום לחדר (סס צכתוצות

הכניסות קנ"ד י' צ).

פעם א' הלך רבי למוקום א' וראה מוקום דמוק לתלמידים וילא לשדה (שצת

קנ"ז סע"א).

מלא רבי שדה מלאה עומדים ועומר רבי כל השדה כלה. (סס — —)

בא איתא פסי ר' גו' בו' . לא צוה אלא לפרו מותי אה . לפרו פסי ר' ה' .

לפרואה ה' ר' פתי אוננות קלט בלוח בו' צד באן , לראה , אומם פסי ר' ה' .

פסי ה' ר' ה' ה' קנ"ד וכו' ל' א' . אכ' ל' ב' פסי ר' ה' .

וזה ימים אז עזרו אלמנה אחרת קים נח רוחה ואיך יד
 בתי תלמידים ושלש אחרת היתה לה צדקה אף אלו
 אלא גדלו הדל ורווחת רח: מראה החמשי

סא

התלמידים הִנֵּחַ מורינו! עבודה חל תעשה, אִנְחֵנו
 נקירס. (ג)
 רבי הכיחוני! (ויפנה הלאה) איש את אחיו יעזורו, אִדָּם
 יולד לעמול ועבודה וחי בהם. (לדקיהו וחרורו באים ומשחקים בקול
 ומטאטא צדיקה לטאטא התבן, וכלם מפנים, ויאמר רבי) אִזְרוּ צְנִי!
 לעבודתכם, למען תהיו צריח אולם, תרעבו לאכול לחם, הַיְמָנִי
 תתקפו, גם יהי איל לכם להצין ולהשכיל ולעבודה צְנִי
 טטן, אִזְרוּ הַחֲלָנוּ! חֲזְקוּ וְחַמְנוּ! (ויפנו קתס, וקתס יערכו
 הַחֲלוּמֹת צְמֵרֹת, וקתס מטאטאים, ויטורו צְנוּ עֲבוֹדָתְכֶם). אִיִּסּוּר פְּעִילָה

ה רוחה ויחזק
 רחוק ויבה
 איסור פּי הַיְמָנִי
 אִדָּם הַיְמָנִי
 אִזְרוּ צְנִי
 אִזְרוּ צְנִי
 אִזְרוּ צְנִי
 אִזְרוּ צְנִי
 אִזְרוּ צְנִי

כֵּלִים יוֹשְׁבֵי עִיר בְּבֵהֲמוֹת נְדָמוֹ
 צְעִירֵי יְמִיהֶם חֵישׁ נִתְמוֹ
 אִישׁ לְאָחִיו הוֹלֵךְ בְּקָרְהוּ
 יוֹדֵעַ רֵהֵב שְׁבֶת בְּחִדְרָהוּ

רבי פְּלוֹא בְּחֶדֶר
 אוֹכֵל פֶּדֶר
 מְחִיִּים נְעֶדֶר
 דְּמוֹ קֶדֶר

כֵּלִים פִּתּוּ חֲרוֹת לְאֵתִים
 בְּשֻׁדָּה קָצְרוּ חֲטִים
 בְּגֵדֵי מְשֵׁי תַפְשִׁימוֹ
 פּוֹעֵל שְׂדֵי הַבֵּיטוֹ

רבי מְחוֹמֵר קְרוּץ!
 בְּחַר מְחֹרֵץ

מוֹז

(ג) ולעמך רבי צדנפסיה מפנה ועומר (פירש"י צתניה, וכי אורחיה דכסיה
 צנך) אלא לזה רבי ועומר עומה ולעולם כל א' צדנפשי מפנה
 (סס — —)

מזון שרץ
מעבור הארץ

כלם

בואי השדה ברנה
מזרעיה קנו כינה
מעוף השמים אלפי
מות בחיים חלפו

רבי

עבדו בשמחה
כלם עונים שאו אלמות

משבלי מנחה
לקטו צנומות
תהיה אנוש
רענן כבדוש
אתה גביר
צא מעיר
עמור מערש
לברמל גרש
בטוב בוחר
עבודה שוחר

(דקיסו וההרור מציאים כרוס וכסתות, ועשאים כסא, והושיבו רבי עיף עליהם, וכלם יסבירו).

רבי (נשאל עיניו מרחוק, ויאמר) נני זה העולה שמה נואחת הגאיות? ובמה יכלה?
כלם אכר הנהו! עגלת בקר תופס צידו לשחוט. (ותרז העגלה ותפלט מידי האכר, ותגעה בקול מר)

האכר (ידדוף אחריה ויצוא לצוש צמכנסים כמראה התכלת, וצתי ידיו וצית נפשו צון מכתנתו, ויקרא להם) רדפו אדוכי! השיגו, כלם רודפים אחריה, ותמלע להסתיר אחורי מעיל רצי, ותגעה צקול יללה).
רבי (מול העגלה) תגעי באיש אומר לעמיתו, הושיעני, לא אנכי לא אהי' מחסך, לכי לזה נורת! אלהים יעדך למחיה לנו. (ד) (מול האכר) ראה! פה הכיה.

האכר (מסתחור ולוקח העגלה) תודה לך אדוכי! (הולך)
רבי עתה הנכי קרוב מעיר רוני, יעבן ויכתן! תשובו ביתה בשלום, שמועון ואחיהו! אתם לכו אתי בית מקדש מלך, לדקיהו! אתה שלחם ביתה, ואחר זה תצואה אלי רומה.
צדקיהו כדברך אדוכי כשיא אלהים! יעשה.
יונתן (לרצי) טובה שלו ביתה (מנשק ידו והולך).
יעביץ (מנשק ידו) אבי מחמד לצי! חזק ואמן סלה. (הולך ^{צכ}).

רבי (לשמועון ואחיהו) אתם צגנת ציתן הנולך תעמודו, עדי תקראו אל הנולך, (השקטה) אהרור! חבוש הקוסים, נסעה מזה. (הולכים)

ארמון המלך (צעיר רוני)

אנטונינום

(דד הולך אנה ואנה צחדרו) מדוע אחר מורי יהודא הנשיא לצוא? — אלהים! חלילה לך מהקרהו אסון, נני כמוהו ציוטצי תבל, ישר עושה, הולך נכחו, (השקטה) אחי יהודה! צוא מהר, אמות אס תאחר עוד, אגוע. — אסור אנכי צזיקי אהבתך, כלכדתי צחבלי ציכתך, מימים כועדת לאחלי, לעיכי אצי היניקתך אמי המלכה.

(ד) הווא עגלה דהוה קא ממטו לשמיטה, אזל תליא לרישיה צכנפיה דרצי (הציוא ראשו תחת כנפי כסותו), וקא צבי (העגלה, וצירושלמי) (כלאים פ"ט) הגרס' צספור זה, והוה קא צכית עגלה צמימר סצצכנא: פי' העגלה געות כאדם האומר לחצירו הושיעני מלרותי) א"ל רצי לעגלה זיל לכך נורת (צ"מ פ"ה א').

בית רבי

המלכה, ואומך על כפיה נשאתני (ה), לבי כל הארץ אתה הוא !
(רז אל הפתח) עתה באתי אלוך נעורי ! (אסורום צנו וסגן א' צאים,
המלך פונה מהם ופניו זועפים).

אסורום וסגן

אסורום (משתחוה ומנשק ידי המלך אציו) אבי המלך ! מדוע
פניך רעים ?

הסגן (משתחוה) יחי אדוכיכו המלך עדי עד !
אנמונינום היו שלום ! — הכיחוכי (ויניח ידו על מלחו
דלגה)

אסורום (לסגן) בוא בחדר השני, אככי ידעתי דלגת המלך.
(הולכים).

אנמונינום (הולך אנה ואנה) עוד לא תבוא ? יהודה ! —
ה' אלהים ! מה נחלה נכתי. (וישמע פעמי מרכזותיו ותהלכות
אנשיו, וירץ לקראת הפתח צשמחה).

רבי (פותח וצא ויחזקרו וינשקרו) צרוך אלהים — — —

אנמונינום (לא הניחהו לדבר וירצה לנשקרו) מהנוד לבי ונפשי !
רתוקות אהבתי לך כלאוני, אכרוכי, ביכולת פטיש התיר
פרקיה אין (ו), ראוה פניך עוד לא פללתי, עתה אוסיף חיים
סנים לחיות, כפלים.

רבי צרוך ה' אלהי דוד אבי אשר הראך עוד אתי פנים אל
פנים, ביפוך עיני תחזינה אותך מלך רוני ! — תודה רבה
אתן לך על מנתכתך אשר שלחתני, אולרות זהב וכסף באמתחות
חטין מכולת בית מנתחפשות, צרכת ה' תעשירך עוד, בכל מעשי
ידיך תהי.

אנמונינום

(ה) כתבו תוס' (ע"ז י' ז') צד"ה א"ל. אמרינן צמדרש חלצ מעמא וחלצ
מערה, כשנולד רבי גזרו שלא למוול ואציו מלהו, שלח קיסר והציאו
רבי ואמו לפניו, והחליפתו אמו באנמונינום צמו והינקתו עד
שהציאתהו לפני קיסר, ומלאוהו על ופטרוהו לשלום, וראה מ"ש
צתולדות רבינו הקדוש צראש המצרת צשס ירושלמי מגילה.

(ו) אהבה גדולה הית' צין אנמונינום לרבי כמאמר כי שכיב אנמונינום אמר
רבי נתפרדה חצילה, לפי שצאה צתם נפש האחד קטורה צשני (ע"ז י' ז').

אנחנו ינוס נא השכל תת עלה איך ינלאו הנון האורות
 אשר יריקו בטנות רעב האלה? (ז) (ויפוש רבי צידו וילך אתו
 חנה ואנה).

רבי איעלך, הסר הפחות איש מנוקומו ושים אחרים
 תחתיים, ויתולך שי, כסף זהב וכל הון עתק, חלף תתך
 המשרה להם. (ח)

אנחנו ינוס יפה דברת כי כל מחשבתם אך לאוה תאוה
 והרבות עגבים, אך בזאת יאבדו הון אשר קצבו בעושק ללים,
 לכן גם אנכי לחונן ללים אקבלנו. — אבל תיעלכי בזה איך
 אעשה; זמותי עשות שני דברים מחדש, מלכותי אתן לבני
 אסורום, וטבריא עירך חפסית אעשה, דרור אקרא מכלי תת
 מם כאחת הערים. ובאחד משכי אלה יהיו יועלי סרני רומי
 למלא שאלתי, אכן שניהם יחד לא יאבו עשות, ואנכי שוקק
 להקים שניהם, תיעלכי חכם לב! מה לעשות? (ט)

רבי (בלאט) איך איש אתנו פה? (רוחא צחדר השני, ומורה
 צאצצט) שמה ישבו אנשים, החשה נועט אדוכי המלך! לזה להביא
 שני עבדים אליך.

אנחנו ינוס (מול הפתח) שני עבדים מוארץ כוש איש יבואו
 אלי. (ויבואו)

רבי עבדים! הביאו יונה. (הולכים חוצה ויבואו) אחד מכם
 יתפוסיה צידו. (לאנעונוי) עתה לו, האחד אשר צידו היונה
 ירכב על השני, ואחרי כן לו כי הרוכב יביה ידו מנהיונה וישלחיה
 חפסי

(ז) א"ל אנעונונום לרבי צגין דתסוורת' (האורות) חסרים מה נעבוד
 וכמלא יתהון (צ"ר פרש"ס"ז).

(ח) א"ל רבי הסר הפחות איש ממקומו ושים אחרים תחתיים וינלאו
 תסוורתא (שם — —).

(ט) א"ל אנעונוי לרבי צעינא דימלוך אסורום צרי תמותי, ותתעביד
 עבריא קלניא (צ"ל קאלאניע, צת חורין חפסית מונם), ואי אימא
 להו (לשרי רומי) חדא (או מלובת צני, או חפסית עברוי) עבדו,
 אבל תרו לא עבדו, ואשאלך רבי איך אעשה? (ע"ז' סע"א).

בית רבי

חפסי, עוד בל תכלא — ושאל להכרכב האם ירצה לו להתייר
אגודות היוכה, אם לא — אז תשכיל. (י)

אנטונינוס

(י) חיותי (רבי) גברא, ארכזיה אחזריה (ואמר לאנטוני) יהב יונה לעילא
 (צדי עליון הרוכב, ר"ל המלך בןך והרכיבהו על צמתי עם, ותהי'
 אסורה צידי העיר טרזיה) והדר אמור לעילא דלמפרח יונה (ואח"כ
 זו לצנן המלך לעשותה חפסית ולהוליאה ממסגר) מן ידיה (סס —).
 דאח"כ! דצרים האלה והצינוס, רבי לא רצה לגלות דעתו לפני
 השרים (כמצואר מדברי עלמו אשר נעתיק למטה) הודיעהו הדבר ע"י
 רשומים הנודעים לחכמי מוצר הישנים שכבר היו, וכקראים
 (היראגליפען, אדער צילדער שריפט) וכל החכמות ותחזולות אשר
 ראו להעלים מעיני ההמון הראה איש את עמיתו מלפניו לצדו צמינים
 ורשומים כאלה, ורוצם הי' ע"י ליורים שונים. ואולי צאופן זה הית'
 החכמה שקראו חכמי התלמוד חכמת יונית, ולכן כ' הרמז"ס צפ'
 המשנה סוף סוטה, וז"ל זה שהם קורין חכמת יונית, המה הרמזים
 שהם בלשונות, והלשונות שנוטות מדרך הפשוט לפי הנראה מהם,
 ובגמרא אמרו רבי משתעי בלשון חכמה (ערובין כ"ג ב') וכבר צאו לנו
 בלשונות ומידות כמצואר בגמרא, והי' אצל יוניס לשונות מזה הענין
 מיוסדין באומתן שהי' נושאין ונותנין בהם כל מה שהיו רוצים כמו
 הרמזים והמידות עכ"ל. ורשי' כ' (סוטה מ"ט ב') ד"ה חכמת
 יונית. לשון חכמה שמדברים בו בני פלטיין ואין שאר העם מכירין בו.
 ותוס' כתבו (ע"ז י"א ה') ד"ה שאין להם לשון משושה המלכים
 משתמשין בו בעין חכמת יונית. — ואולי גם מזה הענין לשון קומי,
 במאמרם פעם ה' גזר המלכות שלא ישמרו את השבת וכו' הלך ר' ראובן
 צן ארוסתו צולוס וסיפר קומי וישב עמהם, וכ' תוס' וסיפר קומי.
 עשה כדי להתכבד שלא יכירו בו בני פלטיין שהוא יהודי ואינם מספרים
 יהודים קומי (מעלה י"ז ה'). ואמרו חכמינו אצטולמוס דר ראובן
 התירו לספר קומי (צ"ק פ"ג ה'). ועיין דצריהם (מנחות ס"ד ב').
 ועוד היום נמלאים בכתבים דצרים רבים מרשומים וליוניס האלה ואין
 פותר אותם כאשר ספרו סופרי הקורות מתצל וארזותיה (דיא
 אלבעמיינע וועלטגעשיכטע), ובדרך זה ספרו חכמינו הרבה פעמים
 כמו סבא דבי תבונא (צבורות ח' ב'). ומאירי רצ"ח (צ"ג ע"ג ה')
 הרבילים להיות לשחוק צפי כסילים, וציעי דדר יוכני (צבורות כ"ז ב').
 וכמוהם מעטים, וכלם אם נמנה בתלמוד יהיו כמכסת חלק אלפים
 מכל חלקי התלמוד ובלעדיהם כוכל — הנין כמעט כל המאמרים
 בתלמוד עפ"י הכללים והיסודות אשר יסדנו בספר העיון, ואם אצל
 חוקלי דעתי לחצר מהדרת מיוחדת על מאמרים כפלאים הנאמרים

ראה כמה הדינים
 היותר מה לרבות
 סיפור וכו'
 הוא לרבות
 הענין
 וכאשר הוא
 אצל תוספת
 וכן סי' דע'
 הפך להשיא
 החסר. וכו'
 הוסף וכו'.
 אצל קצת
 וכן קצתהו
 על ד"ה (סיפור)
 וכו' לרבות
 הדרך לראו

דרכי
 וזה ראה וידע שפסוקי ראו. ורש"י לא ידעו שהיה ושמעון לא קיבל
 רקן. ומרבה הוא להחזיר. כד פליג על חכמינו. ענין רש"י

אנמונינום לכו עצדים! לכו (הולך אנה ואנה וידבר אל לבו)
 צאת אועץ איככה אעשה: צראסית אמליך בני וארכיבהו על
 צמתי עם, ואחרי אגיד לו לנפשות עיר-חנות חפסית האסורה
 עתה צידו בחצלי מס המלך, ודבר אחד כל ימאכו הסרים
 היוסבים תחת מלכותו. (יא) (הולך אל רציוואמר) אצל אדוכי!
 אחרי עשות ככה, יראו יחד טרי רומי את אלה ויניקוני כי אנכי
 הסיבותי זאת? (יב)

רבי בוא אדוכי המלך! לערוגת הקוסם אשר בגינתך, (קורז
 עיניו עליו) סנה נסוח, ואורך. (יג)

גינת המלך

הנזכרים. שמעון. ואחיהו.

(שמעון ואחיהו הולכים אנה ואנה צין חרות שיחים הנטועות צגנה מלך
 האחד, ושרי המלך מלך השני רצי אנטוני' צטזור הגן).

אנמונינום (נושא עיניו וירא שמעון ואחיהו מרחוק) מי אלה?
 תלמידך הנאהבים והנעימים? (יד)

רבי (מורה צאלצעותיו) האחד שמעון בני, והשני אחיהו
 הצבלי תלמידי, יברכס עוכן שמים. — — — ועתה הצט
 אדוכי המלך! מה נעשה, ראה פה, ליני דודאים, פרחים,
 חבללת ושוסכה, האחד יקר וכאה מהשני, כל רואיהם ישנחו,
 ואס

צדרכי חכמת רושמי הדצרים צליונים (היראגליפען) כנ"ל, עפ"י
 כתבי חכמי העמים, וגם ממחזרת מיוחדת על מאמרים הנסתרים
 צדרכי (אלעגאריע), וצאופן זה יסכימו כל מאמרי חכמי התלמוד
 צדרכי החכמה, וראה מה שכתבנו צראש דבר ממחזרת זאת והצין.
 (יא) אמר (אנטוני' צלצו) שמע מנייה הכי קחשיז (רצי לאמור) לי, אתה
 צעי מנייהו דאסורוס בני ימלך תמותי, ואינא לי' לאסורוס (אמר
 שיהי' מלך וירכז על צמתי הסרים) דפעציד טצריא קלניא (ואח"כ לא
 יסרצ הנרכז אל הרוכז, ר"ל הסרים אשר תחת השלטון לא יאמרו
 נושא לפקודת מלכס כאשר אינא (שס ע"ז י' סע"א).
 (יב) א"ל אנטוני' לרצי מלערין לי חשוצין דרומחי אס אעשה כן (שס — —).
 (יג) מעייל (רצי) לי' (לאנטוני' צגן דמלכא (שס — —).
 (יד) אנטוני' סליק לרצי אשכחיה תלמידיהו קמיה, א"ל הלין אינון דאת
 מגליג (משתצח ומתפאר) עליהון (ויקר' רצ' פרש' י').

בית רבי

ואם יבולו ימאסו, ותקץ כפתך בהם, מה תעשה אחת? אם יביאו נודים וכאזים תמורת שטון בלצבך, מה תגזור עליהם? (שוח ותלשם) כלם ישרשו אחד אחד מקטן ועד גדול, (שו) —

אנטוני (פונה מרצו וידבר אל לבו) חפץ החכם יהודה בזאת להודיעני, אם ינאכו השרים וימרו את פי למלא כל סאלתי, אשמידם אחד אחד מנתחת השמים, בקטן אהל ובגדול אכלה, ואשים תחתיהם שרים המקשיבים לקולי. (שו) (מול רצי) חכמת יהודה! חכמת. (ויגשו השרים שצמד הגן אל המלך וישתחו, וילך עמהם אנה ואנה, שמעון ואחיהו נגשו אל רצי).

שמעון מדוע אבי! שרסת פרחי הגן לעיני המלך? **אחיהו** מה רזומון עיניך? ידעתי כל זה היה אך רושם דבר סתר, ומדוע לא פרסתהו דבריך? (יו)

רבי יראתי פן ישמעו השרים כי דברתי שטנה למלך עליהם ויהרגוני, בתוך רחובות ארלח. (יח)

שמעון ולא יכלת הגד דבריך אליו בלאט, הלא המלך יבין לחש? (יש)

רבי לא בני! אביכו שלמה אמ': עוף השמים יוליך את הקול. (כ) לכן דבר סתר יודע מרשמי ידי איש לעיני אחיו אשר צם דבריו כסנונים, ואם מהרה קל בל יבינהו, נבדר זאת מענות בקול. (המלך ושריו נגשים אל רצי, המלך קורץ צעיניו על רצי לאמר לא נדבר עוד מזה לפני השרים, רצי ואנשיו משתחווים לפני המלך ואנשיו, וכן להפך).

אנטונינוס (נושא עיניו השמים) עתה קרוב השמש לבוא ימה, כי בתקופתו ילך, אמור נא מורי! מדוע סובב הולך השמש ועל רוח קדמה בבוקר ישוב שואף זורח, הלא טוב היה אם לא יבוא גם

(שו) כל יומא עבר לי' רצי פוגלח ממשרח קמיה דאנטוני (שס ע"ז' צ').
(שז) אמר (אנטוני בלצו) ש"מ הכי קאמר לי אתה קטול (שרי רומי) חד חד מנייהא ולא תתגרה בהו בכלהו (שס — —).

(יז) ולימא ליה (רצי לאנטוני) דרציו צפירש, ולמה הודיעהו דרציו צרשומים ורמזים צמימר קאמר? (שס — —).

(יח) אמר רצי (אם אפשר דצרי אלה) שבעו צי חשוצי דרומאיי ומלערי לי (שס — —).

(יט) ולימא לי' (רצי לאנטוני) דרציו בלחש? (שס — —).

(כ) משום דכתיב (צקהלת) כי עוף השמים יוליך את הקול (שס — —).

גם לא יזרח, זולתי הלוך ילך צומעגלי מקדם יונה, ואחר יפנה
 לשוב קדמה, ובכל עת ילך הלוך ונקוע אנה ואנה? (כא)
 רבי אוסרה החרקה בחפץ אלהי שמים, הוא אנה הרבות
 שלום בעולם, להאיר על פני כדור הארץ מתחתיו, יושביה
 בחושך כל ימיו, בנשף לא יתגשו, נמנו כסתרה ועליהם
 תזרח. (כב)

אנחנו ינום ולמה לא תחל החמה לזרוח צטבור השמים,
 ותלך צומעגלה עד לב השמים אשר נומעל ליושבי תחתיו, ואחרי
 תשוב לכת — ככה תלך הלוך ושוב אנה ואנה? (כג) ועל הני
 הכדור מרוח תימנה תדפה ככפיה, כל תאיר עולם, אין איש
 ימלא שמה, כל מושב למו. (כד)

רבי אבל לר ואור חשך יהי לחושבי ענים צומדצר תימנה, גם
 לעוברי דרך מעברות ים צאכיות כגבה תימנה, יקרות וקיפאון
 יהי,

(כא) א"ל אנטוניו' לרזי מפני מה תמה יולאה צומרח ושוקעת צמערב?
 א"ל אי הוה איפכא נמי הכי הוה אמרית לי, א"ל הכי קאמינא מפני
 מה שוקעת צמערב (סכה דרין ל"א ז'), כי הם חשבו כשיעת
 צאטאלמעיום שכל זה הוא רק מתנועת השמש, ולא כשיעת
 קאפערניקום או קארטעזיום אשר קימו וקבלו חכמי זמנינו, שהארץ
 מתנועת סביבה, ולכן שאל מדוע צאה השמש צמערב, ולא תלך
 אנה ואנה ממזרח למערב וממערב למזרח? והדין.

(כב) א"ל רזי כדי ליתן שלום לקונה (ר"ל כדי לעשות רצון קונה לתת שלום
 לכל יושבי תבל, גם לנו גם ליושבים על כדור הארץ מעבר השני נגדינו
 (אנטיפודן, געגענפיסלער) כל ישנות לכלנו יום ולילה, ועם
 ככה יהיה, אך לנו לצד יהיה האור יומם ולהם חשכת לילה תמיד,
 לכן דריכה השמש לסצצ מעגלה לתת יומם לנו לילה להם ולילם יומנו.
 ואיך תלאנו במקרא שבראה מלאה השמים לנו צעינים שנשתעצדו לעשות
 רצון קונם? שנאמר' וצא השמים לך משתחיים (שם — —). למען
 עשות רצונך משתחיים ללכת מחייו פני כדור העליון לחייו השני.

(כג) א"ל אנטוניו' א"כ לזייל עד פלגא דרקיע ולעזייל (שם — —).
 (כד) כי צימיהם חשצו אך שלים העולם מיושב כמאמרם צסם תנא דזי אליהו
 (הוצא צתום' פסחים ז"ד א' צ"ד"ה כל הישוב וכו') כל העולם שלים
 ישוץ שלים מדצרות ושלים יתום וכו' ע"ש, כי לא נגלו להם אז המון
 האיום אשר נגלו לנו צתבל ארלה.

בית רבי

יהי, איך יעבודו ציערות? — איככה יתפשו משוט יחזיקו
תורן? (כה)

אנטונינוס ה' בחכמה יסד ארץ, כוכן שמים בתבונה.
שמעון המה מספרים כבוד בוראם בחין אומר ודברים,
מעשי ידי חוטב אותות פועלם יעידו, חכמתו יספרו.
רבי (לתלמידיו) כבר בארתי לכם תפארת מחשבת איוב משבח
אלהינו. (כו)

אנטונינוס חכמי לא אדע באר מקרא בספר איוב: אם שוט
ימית פתאום למסת נקיים ילעג: מה עכינו? (כו)

רבי אם תגיד לאדם, עבדי יכרך מאה מכות, ובוחר
אתך מאה זהב, אבל אם תסבול כל המכות עד תומן, אז תקח
המחיר מידי, ואם תמעט סבלות אחת מהנה מאומה לא תקבל,
והאיש ההוא יהיין דברך, ויהי כגוע ומוכה בשמים מכות, ולא
יכול לסבול עוד עדי ישאל את כפשו למות, ויעמוד וישא סבל
מכותיו על שכמו חנם אין כסף במחיר, הלא תלעג לאידו. —
ככה דבר איוב במד כפשו מול אלהיו. (כח)

השרים המלך והכשיא ידברו עתק, דברי תורת משה כל
דע ובין אכחו מעט מהנהם, כשתחיה מול עפר רגליכם.
(משחחים והולכים)

אנטונינוס יהודא הכשיא! עתה לכה אתה ואנשיך החדרה
אתי. (הולכים)

שירת

(כה) אל רבי משוט פועלים ועוזרי דרכים (סס — —) צין תצין מ"ש
צפנים.

(כו) כבר רשמנו דברי רבי האלה במראה השלשי על תפלת בשמים.
(כו) אנטוניני שאל לרבי מהו דכתיב (איוב ט' כ"ג) אם שוט ימית פתאום
למסת נקיים ילעג? (צ"ר פרש' פ"ד).

(כח) אמר רבי גזור דיהיב מאה מגלצין ק' מכות ברנעה) והוא יקצין ק'
דיברין (ובמחיר מכותיו יקבל ק' דיברים) דין סבוס לדין, (אם יקבל
כל המכות יקבל הכסף הנ"ל, ואם לא יקבלם כלם לא ינתן לו
מאומה) ולא מתקון מידיה (והמוכה לא יביל לסובלם כלם אח"כ ימות
ולריך לעמוד אחרי הכותו נ' או ס' והכסף לא ינתן אליו) צענין זה
מלעיג על המוכה, וכונת המקרא אם שוט (אם בגמולתו ישולם אדם
לעושה) ימות פתאום (ול"ל שלא יענש על מריו, והנה נשאר בלעג
וארפק על היסורים צמנם) למסת נקיים (כאלה) ילעג (סס — —).

גירא בת אנטונינוס

(דד הולכת אנה ואנה צפוד ודאגה) אנה המלך! איכה? — בגנה
 פלך, התדחיכי מומך על פסעי? (כש) עוד בתך כל אנה? —
 אנהי אהובתך מקדם לא — אנה! — (צמחה) עתה ישאל
 את פי החכם יהודה נשיא אלהים, הוא ישפטי משפטי לך,
 כי איש משכיל הכהן, יזכירני לטוב. — (מטה אנה מול הדלת,
 ותקפוץ ממנה) באו עתה באו! (מדלגת לירכתי החדר ונאחמת) הוה!

אנטונינוס ורבי

(באים אחורי יד, ואחוריהם אחסי רבי דוצרים דצרים יחד)

אנטונינוס נחזה פה. (גירא מנשקת יד אניה ותשקע פניה),
 אדוכי יהודה! נקצה נא עונש צתי גירא על כבלותה אשר
 עשתה. (ל)

רבי הניחיה, כל אל תעזביה, ענשה יהי להטיב מעלליה,
 צי אדוכי המלך! חוס עליה. (לא) (גירא מנשקת ידי רבי שחוחם
 בקומתה, והולכת)

אנטונינוס (מציא כסא כבוד) שבה אלופי יהודה! (ויאחזהו
 צידו תחת כתיפו ורואה להושיבהו) אעזרך אדוני! (לב)

רבי (מנשק ידו) הכיחני אדוכי המלך! מדוע הקלות כבודך
 ככה? (לג)

אנטונינוס מי יחן ותהי נפשי בארץ החיים גמוגה ברוח
 אלהים תחת נפשיך, הדום רגליך מורי! (לד)

אסורום

(כש) הוה צרת' (הוה לאנטוני') דשמה גירא קעבדה אסורא ('ע"ז' י' צ').
 (ל) שדר לי' אנטוני' לרבי (עשז שמו) גרגירא (להודיעהו צרוסם שגירא
 צתו זיבת' כמ"ש צראש דצר) וכו' ('ע"ז' י' צ').

(לא) שדר לי' רבי (עשז שמו) חסא, לאמור צרוח חוס עליה ע"ש (ש —).
 (לב) אנטוני' שמש לרבי וא"ל סק (עלה) עלואי (ש — —).

(לג) א"ל רבי לאו אורח ארעא לזולתי מלכותא כולי האי (ש — —).
 (לד) אמר אנטוני' לרבי מי וסימני מלע תחתין צעולם הבא (ש — —).

בית רבי

אסורום בן אנטונינוס

בא ומסתחור מול רבי) ברוך בואך יהודה הנשיא! וצרכים אנשיך.
רבי וצניו משתחווים לעומתו) יצרכך אלהים, יורש כתר רוני!
אנטונינוס (לרבי) אבל הגד נא החמת, כל תשא פני מלך,
הגם תחשוב סוף אנכי אבוא בארץ החיים? גם כי אינני עובד
שדי כננותיו בתורתו, כי לא הימ ישראלי אנכי, אך האמנתי
בהיות אלהי עולם, אהבתי חכמה, הגיתי תושיה, הבנתי
זה תשוב רוחי אל אלהים? (לה)

רבי כל מאמיני בני אלהי עולם ויושב צמנים יצינו גם ישכילו
לדעהו כפי יכולת נפש האדם להתחוסם, כלמו כלל כנפיו יחסיון,
שמה יוסיפו לקח, ההולכים בחושך מועד היותם על הארץ, אך
ינששו כגד השמש, ילכו באור פני מלך עליזין. (לו)

אסורום הגא בנכתב אהים כתוב נפשות בית עשו תכרתה
מועדן עולם, שריד נלח לנו אין; לא ישיגו ארחות חיים? (לו)
רבי אך רק ההולכים בדרכי עשו בן יחק, המה לא ידעו
אלהי עושיהם, אך ללוד ליד, אכול ושתה, המה ללחלת
אלהים כל יקרבו, כי שמה ינהרו כל פלגי החכמה, יעבורו על
מיכל התבונה, תוד ים המדע הגדול ורחב ידים הנובע מרוח
אלהים המרחפת על כל נפשות נות, להחיות עדי עד. (לה)

אנטונינוס אבל אם יגאל ישראל, ומלאה כל הארץ דעה
כמים לים נכסים, ויסיד ה' לב אבן מקרביהם לתת לב צטר
תחתיו, על זאת לא אוכל קוה? רוחי לא תושע במעיני תבונה
האלה? (למ)

רבי גם מואת תקח חבל אדוני המלך! (מ)
אסורום

(לה) א"ל אנטונינוס לרבי היותם אם אחיבה לעלמא דחתי? שם — —).
(לו) א"ל רבי לאנטונינוס אין (שם — —).
(לז) א"ל והכתיב לא יהי שריד נלח נפשו) לבית עשו (שם — —).
(לה) א"ל רבי הכי מילי צעושה מעשה עשו וכו' (שם — —).
(למ) א"ל אנטונינוס לרבי את תאכילני לוייתן (עין מ"ק צס' העוין צבאוף
הענין פט"ו פמ"ח מענין לוייתן והציון) לעתיד לבוא עם ישראל?
הקדושים ופגועי ארצו שלמי מגילה, ותוס' ע"ו י"ב).
א"ל רבי לאנטונינוס אין (שם, שם — —).

בגמ' כ"ה דה"ה וק"ל ל' סאוויט נחמ באשרו כי אין אכילה ואין סעודה
ואין קדושים רק ה"ה ר"ה נישון קשראה וקדושה. וארבינו ג"ה ה"ה
אנטונינוס לרבי קירובאלי דר' אשפא, מן סיוסא אית אמ שולט מן ארץ
אכילה, אית מון כ"כ ארמא וכו' ישרו ה"ה דעמינה און מתקדים

אברהם
אברהם
אברהם

מראה החמשי
סו

אסורום אשריך אזי! לוף דבס התצל טעס, גס נופת
חיי עד תקוה.

אנמונינום (לרזי) בחמתך תסמוח כפשי ותגל כבודי סלה. כול קק ספתי

אנמונינום הקמן (כד המלך)

צא ונשתחוה לפניס וינזק ידי המלך, ויאמר לרזי) חמה נשיא ספתי
אלהיס! כאורח נטה ללון צביתיו.

אנמונינום (לרזי) עניני אדוני! על דברי, חיד יבן כשאור אור
צורא העולם להרחיק איס מנחלח חיים אם ככרי או ישראל
הלא הנפש לצדה לא תוכל עשות רע בלעדי כח הגויה
ומעטיה? (מא)

רבי שופט כל הארץ ישפוטוהו בחכמה: כפסח רוכב עלהסן אהם
עור, לגנוב דבר יקר מבית איס, וגנבו גס כחשו לחנור, חככי ספתי אהם
לא חוכל ללכת הנני נכה רגליס, והעור אומר חככי ראות כל
חוכל הנני שחוס עין, ויבואו אל שופט ומשכיל וישפוטס דק,
יורכב הספח על העור, ואחרי יענשו יחד, כי פשעו יחדיו, עי אעלות
ככה נעשה אלהיס, ומפריד בכלי המצע חלקי הגופות להשיס ויתאו חלקי
לעפר מים רוח ואש, ונהס נהיה לנח האדמה, ואת הלנח יאצלו ויתאו
יאכלו בהנת הסדה וחיתו יער, וסניהס יאכל האדם ירצ בהס
חלצו ודמו, ונמייטב דמוכהיה מיץ העורקים אשר בו יזריע זרע,
ויוליד האדם הראשון אשר כפרד לחלקיו, ויפיח בו רוחו הראשונה
לכשמת חיים, וישבו יחד להיות בתצל, ובזה ענוס יענשו די. (מב)

הקמן

(מא) ח"ל אנטוני לרזי גוף וכשמה יכולין לפטור עלמן מן הדין, כימד? עפי חגגטה
גוף אומר נשמה חוטאת שמיוס שפירסה ממני הריני מוטל כאשן דומסן
צקבר, וכשמה חומרת גוף חטא שמיוס שפרשתי ממנו הריני פורחת
צחור (סנהדרין ז"ל צ').

(מב) ח"ל רזי לאנטוני אמטול לך ושל למה הצדור דומס, למלך צטר דס אמכיס אה
שהי לו פרדס נאה, והי' צו צבורות (תאיני הצבוריס) נאות, והטויצ נאל ונרצ
צו צ' שומרים ח' חוגר וא' סומא, ח"ל חוגר לסומא צבורות נאות חני וסאיאוג תהי'
רוחה צפרדס, צוא והרכיבני ונצוא לאכלס, רכב חוגר על הסומא וצאו כי תפני
ואכלו, לימיוס צא צעל הפרדס, אמר להן צבורות נאות לסיכן הן? וסימ ותפני
ח"ל חוגר כלום רגליס לו לולך צהן, ח"ל סומא כלום עיניס לי לראות, והי' חתני

מה יחבנות גלגול
בתגו חגיגה
אשרי הגור הנעלם ס' ונאבות חניס מתגבין אה ואס הנה שפארית
סר/דה הנאת אעיס דק הדין בקר וחסל רגיס לסאווט טן צדוא קק אפר
את האשן גלגין הסאמה בדר שהיא כחתי קק לציניץ הוא ההלכה הגדולה

אמר ר' ז' ואלו הן המעשרות... בית רבי

הקמן הדוכי הכטיא! אתה תחשוב תמיד על שארית הנפט
ימות גוד, הידעת כי תקדם למות מנוכי? (מד)

רבי כל יושבי תבל יתפללו על אורך ימך בחלד, כי איש
מטכיל אתה ובעיר לימים, ובאחריתך תמלוד בחסד. (מד)

הקמן ומה יהי אם אמות? ציוס פקדי ה' למות אכין בטשון
גוי וכפטי — אך מנוכי כל יהי זכרון, אחרי מותי אשכח כלח,
ונומך יהודה הכטיא! שארית עדי עד. (מה)

רבי (מסתחיה למול על שצחו בפניו) תפליא דבר גדולות.
אנמונינום הגד נאמורי יהודה! באיזה דבר כוולא החיים

מה, אם בזרע האדם, או לא ינתן כמות חיים בגוית אדם עד
שכולר במעי אמו? (מו)

רבי כאשר נולד היולד במעי אמו החל רוח ה' לפעמו תוך
קרבו. (מו)

אנמונינום ומדוע לא נסרחת הזרע במעי אשה בטרם
נעשתה לאדם? (מה)

מה עשה? הרכיז חיגר על הסומא ודן אותם כאחד, אף הקצ"ה מציא
נשמה חורקה בגוף ודן אותם כאחד שכחת יקרא אל השמים מעל ועל
הארץ לדין עמו, השמים מעל זו נשמה, הארץ לדון עמו זו הגוף
(סס — —). והצין הטיב כאשר צארו דצרים האלה בפנים,
ועיין מ"ט מענין בגלגל הנשמה צס' העוין (צ"ע י"ח כ"ח) ועפ"י
דצרינו פה תוסיף לקח, וגדולי חכמי עמינו כלאו למצוא רעיון ישר
לפרש מאמר הנ"ל וצראשם הבאון ר' סעדי ז"ל צס' האמונות ע"ט.

(מד) קדמאי אנא או את? אימא לי (קב"ט רב' לוח ק"י ד' ד').
(מה) א"ל רבי כולי עלמא מללין להיך עבייא ואת אמרת הכין? (סס — —).
דיהודאי, אפי' צשעת מיתתהון איגון ידעין כו' (סס — —).

(מו) א"ל אנטוני' לרבי נשמה מאימתי ניתנה צאדם, משעת פקודה (מיד
צעת שכזו האיש את אשתו וזרעיהם היו לאחד) או משעת יצירה?
(ססדהרין ל"א צ').

(מו) א"ל רבי משעת יצורה, כאשר החל להולד צורת הולד במעי אמו
(סס — —).

(מה) א"ל אנטוני' אפשר לחתיכה של צמר עומדת ג' ימים בלא מלח ואינו
מסרחת? (כי מוסכם הדבר אצל חכמי הטבע מזרע שנסרחת לא יוכל
הולד ולד) אלא משעת פקודה (סס — —). ואשכח המלך אנטוני'
כאחד

רבי יטרו דצריך לדוני ! זרע האדם אל כותן כמות
חיים. (מט)

אנמונינום ובאיזה זמן החל כח המתעורר להתייחס באדם
להתארה תארה, אם צעודנו בצטון. או בלאהו לאור עולם? (ג)
רבי צעת בוא כפשו אל קרבו. (גא)

אנמונינום אם ככה הוא, יהי הילד מוקק צעוד היותו
צמעי אמו, תסיחהו סרירות לבו, ומדוע לא יבעט במסגרות
חדרי צטון אמו? (גב)

רבי גם בזה לדקו דצריך לדוני המלך ! אך נעט לאתו מרחם
לפניו החטאת רובלת. (גג)

יוסמיני

כאחד מחכמי העמים צמנינו שיש חיות זרע (קיים) האדם ובהמה,
באשר כודע צמותת במראות (אשטיה) קלת תנועה ורקוש זרע כאשר
בארנו די מזה צמקום חסר, גם פירשנו בזה צדרך כאה ומפואר דברי
תי"ט (חולין פ"ט), ושמע ממני דבר זה איש בולגיה אחד והדפיסו
צספרו וצד המלינה (פראג, צדום אלמנת דיעסבאך, התקנ"ה) ע"ש
צשער ח"פ"י צהערה כ' וז"ל: מידי דברי צענין זה (מצריאת פחליפ)
אזכיר מה שעלה במאודת שכלי: משנה צחולין וכו'. לכן אודיעך
קורא המשכיל ! כי זאת ממני גנב וגם כחש לתפשה עם עכצרו
צמאודתו. — אמנם לצי דוי צראותי כי שמת הדבר צהעתקתו מחד.
(מט) אמר רבי דבר (חכמה) זה למדני אנטוני ומקרא מסייעו שנאמ'
ופקודתך (על הזרע שנהייתי ממנו, אם זכר תהי' או נקבה, היא
העת אשר באמר הורה צר) שמרה רומי, ר"ל אז הי' רוחנו נשוי צקרצ
הזרע (שס — —). וגם שאלה זו כמותה צמדרש צשנוי לשון קלת
(צ"ר פרש' ל"ד).

(ג) א"ל אנטוני לרבי מאימתי יצר הרע שולט באדם (באיזה זמן החל צבר
איש להתייחס כח המתעורר באדם, הוא יצר הרע כמו שבארנו הטיצ
צס' העיון צה"ע פי"ז פ"א) משעת יצירה או משעת יוצאתו לאורך
העולם? (סנהדרין ל"א צ'). וגם שאלה זו מאנטוני לרבי בתובה
צמדרש צשנוי לשון (צ"ר פרש' ל"ד).

(גא) א"ל רבי לאנטוני משעת יצירה (שס — —).
(גב) א"ל אנטוני א"כ (איך ינוח הולד להיות בלוא, יהי') צועט צמע
אמו? אלא משעת יוצאה (שס — —).

(גג) אמר רבי דבר זה למדני אנטוני ומקרא מסייעו לפתח מטאת רוצץ, ר"ל
לפני פתחו צתצל רובלת החטאת תמיד ולודה עליו למשכו צרשתה
(שס)

יוסטיני בת אסורום

באה ותשתחווה, מנסקת ידי המלך) שפעת שלום וחיים יחנק ה' נלח.
(ראתה רבי עומד לנולה ותשתחווה ונאמר אליו) אתה הנשיא! חכם לב
הנך, הגד נח לכמה חכים תוכל אשה ללדת? (נד)
רבי בת שלש עשרה שנים. (נה)

יוסטיני ללו אחנוין לחכמים דבר, פעמים רבים תהין
החכמה דבר, והאמת הנראה לעין כל רואה תכחישה (משחקת
בקול גדול) ידעת כי אכני ילדתי בהיותי בת שבע שנים — ולולי
האוננותי לדריכם הקדמותי ללח בעודתי בת שלש שנים. (נו)
(ותרן חולה בשחוק) אבי המלך! אל תאמין בהם, לא תאזנה להם,
בל תשנוע מועלותיהם, יהיה לעוב או להרע.

אנמונינום (לרבי) הוניה פתיות כל ידעה מה. (נו)
רבי זאת מעשי נערה קטנה בעלומיה. (השקטה) אכן דע
דלוי המלך! כי מוזאת ידעתי כי נודע הדבר לסרני רומי כי תיעץ
אתי דבר סתר עליהם, והמה שלחו אותה להתעולל בדברי
לפניך. — עתה קרוב הזמן לנסוע ביתה, האוננותי?

אנמונינום

(סס — —). וגם תשובת רבי זו כתובה צמדרש, והביא מקרא
אחר, כי יור לב האדם רע מנעוריו, משעה שהוא ננער ללאת מומעי
חמו (צ"ר פרש' ל"ד).

(נד) ת"ר מעשה ציוסטינו (וב' רש' יוסטיני: ולא דבר יותר, ונ"ל כונתו
לפי שמלאנו (צ"מ קי"ז א') אמר וסטיני אמר ריש לקיש, וכ' רשי'
וסטיני שם חכם תלמיד ריש לקיש. — ולכן כתב רש' יסטיני פה
צנדה, יוסטיני, ר"ל הכי ברסינן, ולא וסטיני צלי יו"ד צראש השם,
כדי שלא יטעו התלמידים במאמר הנאמר שם אחד מהם, טעות צין
בת מלך לחכם תלמודי, ויעותו למירנוי דידיה אדידיה, והצין.
אנמונינום (צ"מ קי"ז א') אמר וסטיני אמר ריש לקיש, וכ' רשי'
אנמונינום שצאה לפני רבי, אמר' לי רבי! אשה צנמה (סנים ראוי
להיות) ניסת? נדה מ"ה א').

(נה) אמר לה רבי בת י"ג שנים ויום אחד (סס — —).

(נו) אמר' לו אני נשאתי בשלש וילדתי בשבע אוי לשלש (סנים) שאצדתי צבית קס'
אצא ולא נשאתי אוי קודם (סס — —).

(נז) ח"ל אשר פיהם דבר שוא ויומינס ומין שקר (סס — —).

אין אלא אשר
ה' שמה יש
ס' רומי היא
ראוי לומר
ולשמה א'
א' ה' שם עה
אשר ה' א' א'
אשר שמה
א' ה' שקר

הוא גבר או תמו
הוא א' א'
הוא א' א'
הוא א' א'

הוא א' א'
הוא א' א'
הוא א' א'

אנטונינוס כאמנים דברך. — אצל מורי! מי יודע אם
 נדבר עוד פנים אל פנים, דרכני בטרם לכתך. (נח)
 רבי יליך להים מהתקרר דמיך צעת זקנתך, כל תהי כמלך
 הזקן מכוסה בצגדיסולא יחס לו. (נט)
 אנטונינוס מוזאת כללתי — צעת הקור אכסה גוי בטמיכה
 או הכני עומד כגד האור אשר על האחו ויחס לי. (ס)
 רבי למחסה ולמסתר אל עולם לך יהי, שמע ושרב גבור
 ארץך, לא יככה. (סא)
 אנטונינוס זאת זרכת יה, כי אין נסתר מחמתו. (סב) —
 גם אותך יצרך ה' תמות בשיבה טובה. (וינסקויסד, אחיהו ושמעון
 ינסקו ידו אנטוני).
 רבי (תופסהו צידו) חי אדוני המלך! שתמצ ציתה כל
 תעמוד כפסך ללכת אחי.
 אנטונינוס אדוני יהודה! אשלחך בעבדים, עד בואך
 חמת. (סג)
 רבי לא — הכיחני, והיה שלום! (סד) (הולכים, המלך
 ואנטוני ילווהו).

שדה

(גח) אנטוניו אמר לרצינו הקדוש עלי (דרכני, או התפלל) עלי (ויקר' רצ'
 פרש' ע"ז, והוצא בתום כתובות ל' ח').
 (נט) ח"ל תשתזיב מן לנתא (ר"ל שחוס דמיו לא יתקרר כאשר הי' צמלך דוד
 כמאמר הכתוב ויכסוהו בצגדים ולא יחס לו) וכו' (שס — —).
 (ס) ח"ל אנטוניו יתיר חדא וזינת' אזלת, ר"ל מוזאת כללתי דמי לא שחתי
 מיומים, לחות החום לא תנוס נלח ככה, ואם קר לי אכסה גוייתי
 צכרים וכסתות (שס — —).
 (סא) ח"ל רצו תשתזיב מן שרצא וחוס, כי צארתם חס מאוד והחוס
 הכבד ימית הזקן (שס — —).
 (סב) ח"ל אנטוניו הא כדו עלי עלי (עתה יפה דרכתני מוזאת הכלל כל אוכל)
 דכתיב ואין נסתר מחמתו (שס — —).
 (סג) רצו כד הוה סליק להדא מלכא לא הוה יהיב ארמאי ללוותו מציית המלך
 (צ"ר פרש' ע"ח).
 (סד) ויאמר לו עשו אליגה כח עמך צקס ללוותו ולא קבל עליו, רצו כד הוה
 סליק למלכות' הוה מסתכל בהדא פרשת' ולא הוה נסיב ארמאי עמייה
 ללוותו ממלך (שס — —).

מראה השישי

חדר רבי

אביגיל, ונעמי

(יופנות צפתי קלוות החדר, ולפני כל אחת שלמן קטן וידותון עליו, וכן מנלמות עליהן, ותשורקה).

פה יבחנו דבריו
מליאי חשק ה
לבנו כשריו
מעורב הוסי

(מנלמות)

למבחן לבנו
הלצ ידענו
ולתרצה ענינו
ראינו את כל

(מנלמות)

הבתולות חכע
ויהיו לו לעש
אתבתן למע
יהיו להן ידע

גיל יגיל היעל
בידעו יעלת חן
שוש ישיש הפעל
עת אפריונו כן

(מנלמות)

כמטרת כלי נשק
לכב העלמה לחשק
מעיניה ברקים יתפוצצון
בלב איש יתרוצצון

(מנלמות)

בפני בתולה ירחף טעם
מקור הסתו היא סוכנת
אשת נעורים חיק שוכנת
תשמח לב תעביר זעם.

אביגיל
הנעמי
כי יגמון
גירו חש
וי היים
כי הויה
נעמי

ואם נראה
אש גמון
אך לא אה
טעם מה נחש

בלהן

אביגיל (פונה מול הפתח) מי זה ידרוך ירמוס בחצר? מי בא?
(המתופפים ומחללדים נשמעו פנימה) אהה! (עומדת בחפזון) אדוכי
יבוא! שמעתי השוערים נותופפים ומחללדים.

נעמי

מראה השישי

עא
נעמי (ששמה) האח! אחי, אדוני מוריני יהודה הנשיא
בוא.

אחיהו (צא ראשונה במרובה החדרה) הנשיא צא! (וירן אל
הנשים, ויפן מהן בשחוק) תעיתי, השבתי אתנה בנותי סזיטוי (א)
(הולך).

אביגיל (משחקת) מי יתכן אדוני! לאב לי.

רבי, בניו, ותלמידיו, ועבדיו.

רבי (צא ואנשו אחריו, ומרן אביגיל לעומתו) רעיתי! טרם כל
חודיעיני מפעלות שבכח ונעמי.

שבנא (צא ומשתחאה לעומת רבי ומנשק ידו) טוב וחסד לך, ורצ
טלוס בכיך!

רבי מלאת בתוליס בכלתך עתה?

שבנא כן אבינו. (ב)

נעמי אבינו הנשיא! חכם כמלאך אלהים הכך, ידעת
עשות משפט ולדקה.

רבי (אוחז נעמו בידו האחת, ושצנח צעלה בידו השנייה, ויקרצו
יחד) נשקו איש ואשה! תאהבו, שיטו חתן וכלה!

שבנא אדוני הנשיא! ידך חנשק, ידינו רמוס רגליך
תהיינה.

רבי שבנא! הללח במקחך, ושצה בחדרך את אשתך עדי
מלחות ימי השצוע (ג), וכל מחסורכם עלי, עדי יושעכם
אלהים, (שבנא ונעמי משתחווים לחולו וינשקו בגדיו וילכו).

שמואל הרופא. (ד)

(משתחאה וינשק ידו רבי) צרוך בואך מרומי, מורי נשיא אלהים!
ושלומיסי בכיך ותלמידך אשר צלל כנפיך יחסיון.

לוי

(א) דאמר מר פזי ועוי צרת' דר' חייא אחותא תלומות (יבמות ס"ה סע"ג).

(ב) צעל ומלא דם שהכניסום לחדר (שם כתובות י' צ) עיין סוף מראה הרצעי
ותצין.

(ג) ח"ל רגילך זכה במקחך (שם — —).

(ד) שמואל ירמינאי חסייה (רופא) דרבי הוה (צ"מ פ"ה צ').

בית רבי

לוי (תופסאו זידו) אריוך ! לא תשב הלום עד כי תרפאכי (ה)
 נכה רגלים אככי. (כלם משחקים)

הוא ואין שמואל (ממשש ברגלו) החסה מעט, עד בוקר תרפא אדוני !
 הדמות בוא רבי (יושב בכבוד ראש ובאמח) ירחיקאי ! ונה רבו מכאובי ! עתה

הכי הולך למות, תיעליכי מה לעשות עוד פן לוסיק לי סמות חיים
 איתו וזהו שמואל מכתך אכוסה, אתן סמים לך לזורר עליה. (ו)
 אריוך רבי זאת לא אוכל עשות, אמות ולא אגדיל כאבי. (ו)

שמואל אנתחך בסמן מפחת רופאי גלעד. (ח)
 רבי גם בזאת גדלה תחלתי מכסוא. (ט)

שמעון (בבני) אבי! מדוע תקרא למותה, גשי!
 אביהו הגד לא מורי ! איה גמליאל בך ? הסודנו

בקטרון? (י)
 רבי בביתי אשר בקטרון סמה יושב, יהגה חכמה, עובד
 אלהיו בכל לבו. (יא)

שמואל ככה יהי מורי ! לכה וכלכה אתך קטרונה, סמה
 רוח חיים כושב מעל גבעת הרריה, עומדת ככס על הגבעה. (יב)

רבי

(גה) אמר לוי לשמואל אריוך ! לא תתיבז אכרעך (מנחות ל"ח ז'). והטעם
 שנקרא אריוך פי' רשי' (חולין ע"ו ז') על שם אריוך מלך אלסר,
 דהלכתי כוותי' בזיני חוץ מאיסור. ר"ל מלך אל — אסור. ותוס'
 לתבו (שבת כ"ג א') שם מלך אריוך מלך אלסר, ונקעו טפי משאר
 מלכים לפי שמוצלע צו לשון ארי.

(ד) חלש רבי שמואל חימלי לך סמא (ז"מ פ"ה ז').
 (ז) א"ל רבי לשמואל לא יכולנא (סס — —).
 (ח) א"ל שמואל לרבי אשער לך מישער (סס — —).
 (ט) א"ל רבי לשמואל לא יכולנא (סס — —).

(י) אמר זעירי קטרון זו צפורי ולמה נקרא סמה צפורי שיושבת כלפור צראש
 ההר (מגילה ו' א'), וכ"כ רשי' (כתובות ק"ג ז').

(יא) אמר רבי גמליאל בני מעשה אבותיו זידו גדול צעורה ויראת חטא
 כתובות ק"ג ז'.

(יב) תני רבי מניל בצפורי ומקום מוכן לו צצית שערים, והתני' דק דק
 תדרוך הלך אחר רבי לצצית שערים ? רבי צצית שערים הוה אלח כיון
 דהלש אמטויה לצפורי דמדליא (דעומדת צמקום צבזה, מלשון דלוי
 שוקים, דלוי עיני) וצסיס אורח (כתובות ק"ג ז'). ואר"י יהי חלקי

מתכניסי צצית צצוריא וממונאי סבת צצפורי סצורה הי' ומאחר הלילה
 (שבת קי"ה סע"ג).

הוא ואין שמואל
 הדמות בוא רבי
 הכי הולך למות
 איתו וזהו שמואל
 אריוך רבי
 שמואל אנתחך
 רבי גם בזאת
 שמעון (בבני)
 אביהו הגד לא מורי
 בקטרון?
 רבי בביתי אשר
 אלהיו בכל לבו
 שמואל ככה יהי מורי
 רוח חיים כושב מעל
 רבי

בית רבי

קנאתם גם סגלתם. — הצוקר אור אשוח לפני פתח הבית, והנה חבלי בעל כנפים כתרומי, יעופו עלי סביב, ישורו נעים זמרת אל אשר הטבעו בחכמתו — עלי ראשי דשא יערוף טל השמים, וכמעט רגע אחרי זרוח ההרס נס לחה — אז ריחו כודף אל אפי, מה טוב ומה נעים — אזל הכל כל תענוג, תוהו כל כחה, אם אזכיר כי זמן כביר כסנתים ימים לא ראיתי הדרת פני אבי הנשיא, עיכי כל סזפת יסעת אמי ואחי, רבות צרותי צנעורי, אוי לי! — אשרי יושבי בית אביהם. (השקטה) אלך, ארוץ חמתה, אעוף ביתה, אין מעגל לרוחי עוד — הלילה אל יעצרי מלכת מהר, כאיל אדלג להקדים בואי אל אבי היקר, אבי מנחם לבי! עיכי תסור. (וירן חולה, וכפתחו הפתח ללאת, בא רבי ואנשיו למולו, ויזור אחרו, וישז חיש ללכת נכחם, ויגש אל רבי) אבי הנשיא! אחי ורעי! הנאהבים והנעימים, בואו שלום! (מביא כסאות) סבו אדוכי! (וירן אל רבי ויאמרו תחת כתפיו ויושיבוהו על כסא גדול וינשק ידו, וישזו כלם יחד, וגמליאל דן בחדר אנה ואנה ומרקד מרז שמחה).

רבי (ישית ידו על מלחו ונאכה, וגמליאל עומד מרעיד למולו) כבד ראשי עלי, עתה הודיעני ה' קלי, תכלית מדת ימני.

שמואל (ימשש צידו ראש רבי) אל תפחד מורי! (מנענע בראשו על האנשים לאמור לא עוז מראהו סורו מפני).

רבי מה תפחד? — אם אבטח ללכת מקום חושך וללמות, מומסגר התענוג להחיות נפשי, והבלי עפר ואפר — לזמון אלהים, ספריר נלה, נאות מדי, נאור עדי עד, ועדן עולם. (כלם הולכים באהבה וגמליאל בתמהון).

שמואל עתה מורי! תסב השקט וסאקן, תרגיע להשיב נפש.

רבי (רוחה בכל קלוות הסדר) שמואל בני! איה בני ותלמידי? קרא לי שמעון בכו הקטן. (טו)

שמואל (לעומת הפתח) אדוכי שמעון! כקראת מאביך, בוא שמעון

(טו) אמר רבי לבני קטן אחי צדיק (כתובות ק"ג ס"א).

מראה הששי

עג

שמעון (כח צמורה) הנכי אבי! (טז) מה זאת אבי הנעים!
(ויג)

רבי שמעון בני! מים עמוקים תצוקות לבך, איש חכם
וכבון אתה, נלח תתנהג במנהגי מערכות החכמה, אשר למדתי
אתך, וקננו תוך קירות לבך — שמע בן חכם! ותוסיף לקח,
אחריהך תשגה מאוד. (יז)

שמעון תוסיף עוד ללודני חכמה, הרבני תצובה.

רבי עתה קום קרא לחכמי ישראל. (יח)

שמעון (אל הדלת) אדוני! לכו אל מוריכם.

התלמידים (באים ומשתחרים) הכנו מורינו! (יט)

רבי שמעון בני! את אשר אלוהי אלהים באחרית ימי, אם

אמות אל תצכו עלי, מספד אל תעשו בעריכם (כ), כי לא

לעולם חוסן, אדם ילוד אשה לא אל ויחיה מעולם ועד עולם

זולתי כלנו מתים, ככלות ימינו נשוב לעפר, ורוח אלהים תשוב

שמיימה, תסתפח בנחלת עדן נקרת לור מחלצתה — ומה לכם

ולאבל ומספד לבלות זמן מה ניימי חייכם באפק ואין? תחת זאת

דרשו חכמה, בינו תוסיף, ללודו משפט. (כא) — ואת גמליאל

בני הגדול תסימו לכשיא עליכם אחרי, אף כי שמעון בני החכים

ממנו ביתר שאת. (כב)

לוי מורי! היה נלח, יתחדשו ככשר כעוריד, אבל זאת את

אשר דברתי לתת המשרה על סכס גמליאל ברור אלינו, הלא

הוא בןך בכורך, ושמעון העעיר? (כג)

שמעון

(טז) נכנס אלור ר' שמעון בנו (סס — —).

(יז) מסר לו רבי לר' שמעון בנו סדרי חכמה (כתובות ק"ג רע"ג).

(יח) אמר להן רבי לחכמי ישראל אני לריך (סס — סע"ה).

(יט) נכנסו אלור חכמי ישראל (סס — —).

(כ) אמר רבי להן אל תסמדיני צעירות (סס — —).

(כא) והוסיפו ישיבה אחר שלשים יום, ר' תעסקו צמורה ולא יעסקו צמספד
(סס — —).

(כב) שמעון בני חכם ואעפ"י בן גמליאל בני נשיא (סס — רע"ג).

(כג) אמר לוי לריכא למימר רבי! הלא ר' גמליאל בכור ולמה לא יהי נשיא?
(סס ק"ג').

בית רבי

שמעון החריש זולע ! (כד) מי טאל אה פיד ? מי יעד
אָהן ?

רבי קראו לצני הגדול. (כה) (לוי הולך)
גמליאל (כז) שמוח צצבי ומטפחת צידול לפני עיניו) אבי הנשיא!
הכני צקר. (כו) (ויסול על פניו ארזה עטוף וירימוהו צצדות).

רבי צני ! חזק ואמץ, שמוע דצרי, אהה נשיא יסורון תהיה,
אל תהי עניו מאוד, תחרומס על ראשי עם ושפטס נדק (כו),
ומוראך וחחך על תלמידך יהי. (כח)

גמליאל הלא אס לא אנהל אותם ברחמים, גם שופט
הארץ היושב בשמים עלי כל ירחס, ומדוע תלנה עלי ככה ? (כט)
רבי כל אכזר תהיה, צחקד ואמת תנהל עדת קודש,
ותגזיה שצת על צכאך, המון ישראל יפחד מונך כל ימרה אה
פיד, סוהרי החכמה כבודך כל יצוו.

אחיהו מדוע הנשיא לא יכצד צני אל חי ? (ל)
רבי צכסר יכצדס — ולעיני העס לא ישא פני איש. (לא)
יבתן למען לא ירימו ראס גם המה ממעל לו, כאמר זדו
לעשות לאכיד שמעון הנשיא.

האכיונים

לצוסיס צלבושי משי שס ורקמה וחבורים צתכשיעי זהצ וכסף כגדולי קאיני
עס) שלוס לך מורה הגולה!
רבי אליהי שמים יסיס לכס שלוס.

האכיונים

(בד) א"ר שמעון צצרי ללוי מאן צריכא לך ולמיטלעך, מיטלע לשון זולע
וע"ש רשי' (שס — —).

(כה) א"ר צצני גדול אבי צדיק (שס שס רע"ג).

(כו) נכנס ר' גמליאל צנו אללו (שס — —).

(כז) מסר לו רבי סדרי נשיאות וא"ל צני ! כהוג נשיאתך צרמיס (שס — —).

(כח) וזרוק מרה — צתלמידים כשתהי נשיא (שס — —).

(כט) א"ר גמליאל צר רבי כל הערס על הצריות מרחמין עליו מן השמים
וכו' (שצת קכ"א סע"ג).

(ל) א"ל אינו והכתוב אה ירחי ה' יכצד ואמר מר זה יהושפט מלך יהודה
כשהי' רואה ת"ס עמד מכסאו וא"ל רבי, רבי ! מרי, מרי ! ומחצקו
ותחשקו ? (כתוצות ק"ג צ').

(לא) לא קשיח הא צנינעא והא צפרהסיא (שס — —).

האביונים אדונינו הנשיא! לא תכירו עוד? דבר נא!
 רבי לא, בני! מי אתם? הגידו נא.

האביונים אבחנו אביונים היינו בעיר חמת באנו לך לבקש
 לחם, עמדנו לפני פתחי סעריך, והוריש אותנו בית לחמי
 המזכיר צביתך לאמור: אדוני הנשיא לזה כל הילך בער לא יוע
 חכמה אל יבוא אל ביתו לבקש טרף, פורס לחם למו אין: ועתה
 כועדו יחדיו להודות לך ברב תודה וזרקה, ולהודיעך כי למחיה
 שלחתי, לא כוסף התעלל עוד, נעמול להביא ממרחק לחמנו,
 וכה עשינו, עשרנו, מלאנו הון.

רבי צווקהלות ברכו יושב הכרובים, כי לא נהפכה
 נחשצתי הטובה לרוע — אככי שמרתי את הדבר. — (וינפש
 מעט) שבו ברוכי אל! על הכסאות. (לב)

האביונים מה לך אדוני! כי תחלוט ככה? (יושבים)

רבי כצדה נחלתי עלי מאוד, כקראתי שמימה אל המלך
 (כלם נאנחים, וידצרו בלאט יחד דברים). (קול רעם נשמע ותכם חשכת
 לילה וקדרותה את עין הארץ, ואח"כ נשמעו ונראו רעמים וברקים לרוב
 וקול רעם גדול).

רבי צרוך צואך לילה נעימה! את בת קדר יפסיה!
 סבורכי — מעמקות וממי תתפרקי, לא אוסיף ראות עוד
 דמעות העשוקים, חללי תבל. — עתה הקבצו בני! כלכם,
 ישנעו את אשר אלוה לכם, נא את מושב לנים הרחיקו סבתיכם,
 אף פעם אחת או פעמים לנען סחק אודות דבריהם. (לג) —
 ומתח מכם המלך אל תמלטו, פן ירדפו אחריכם בעליו ותמלאו,
 שבעתים תשלנו, ערומים תעמדו. (לד) —

שמעון

(לב) רבולטעמי' דרבי מכצד עשירים (ערובין פ"ה סע"א).

(לג) ד' דברים לזה רבינו הקדוש את בניו אל תתחזרו עם לנים (פסחים
 קי"ג ר')

(לד) ואל תצריחו מן המכם דלמא משכחו לך ושקלו ממך כל מה דאית לך
 (סס — —). ודע כי לרשי' ורש"ס ד"ה אלתשנו הי' גרסא
 סמרת צלשון מעשה דר' פפא דברכות וכן תמלא מפורש צערו ערו
 ארס והציו.

שמעון לגדול איש אש ועני או עשיר או מלך לא יחטוק האדם
מאוי הכסף וזהו כל יסיתו האנוש, פה תפר האביונה, ושכר
הגבר הרבה מאוד. (לה)

רבי לדקו דבריק בני! — אל תקטו לבצכם ביום מוסה,
מצלי ירוא מפני סוס דוהר ושור נגח (לו), זכרו דברי אבינו שלמה,
מקסה לבו יפול ברעה: — אל תכחו עצות מספד אבל וצבי
עלי בער' יהודה. (לו) — ואם אשתי אשר עבדתני בחיי אלמנה
תהי, כל תתאחדו מושב לה בבית אחר, וביתי למגורים תתפלו
קחת, לא (לח), כל ימי חייה תשב פה כאשר ישבה בעודני
בחיים חיתי, לא תגרעו גם כל תתנו דבר משארה כסותה
ומערבת מגורה, כאשר היה בהיי בן יהי צמותי לא יעדר דבר,
השלחן ערוך ומטתה מולעת בזויות החדר לעונות מטתי כמערכתו
בחיי, והנרות כמכתסת בחיי יאירו במקומם כאז גם עתה, הלא
אתכם היא כבד תכבדוה לזמן יאריכון ימיכם. (למ) (אחיהו הולך
חולה ויקנח במטפת דמעוותו).

שמעון אבי! לא תמות עוד, דבריק אך מפחד ומורד לבב
מרבת מחלתך, (צבי) אבי אהובי! יאמכו דברי? —
רבי, הפחד ומורד לבב מדוע? — אל ישועתי זו אצטת
הלא חתה כבי שמעון! ידעת, כל היום שויתי המות לכגד עיני,
וזכרו טעטעו, אין טוב לאדם אשר יהיה טוב תמים בלתי כל מוס

רע

(לה) ר' שמעון ברבי אומר כתיב רק חזק לבלתי אפול את הדם כי הדם הוא
הכסף. ומה אם הדם שגפשו של אדם קלה זו הפורש ממנו מקבל
שכר, גזל ועריות שגפש האדם מתאווה להן ומחמדתן, הפורש מהן
על אחת כמה וכמו' שיזכה לו ולדורות עולם (מכות כ"ג רע"ג).

(לו) ואל תעמוד לפני שור נגח צעעה שעולה מן האגס (פסחי ק"ג רע"א).
(לז) רבינו הקדוש נשיהיה נפטר מן העולם זהו ג' דברים אלמספדוני צעירות
שארץ ישראל ואל וכו' (צ"מ פ"ה ח').

(לח) ואל תזוזו אלמנתי מתוך ביתי וכו' (שם — —).
(למ) ת"ד צעעת פטירתו של רבי אמר לפני רבי לריך, נכנסו בניו אליו,
אמר להם הזהרו בכבודי אומכם כר יהי' דלוק במקומו, שלחן יהי' ערוך
במקומו, מטה תהי' מולעת במקומה (בתובות ק"ג סע"ח). והבין
צפנים.

מראה השישי

עה

רע — כי אס המותה וקצרת פגרו, ומוכיח אני מר נמות,
הן המה שנות חיי לער האדם בתבל ארלה.

שני רצים

(צאים לצוט שחור מכף רגלם ועד קדקדם, ולין זהב אשר חותם המלך חקוק
עליו, מעולף ספירים ומשי שחור מעשה רוקס לרציד על ידיהם, וידברו
צקול נמוך) אדוכינו הנשיא! סרני רוני שלחו אותנו אליך,
להודיעך כי אהבך אנטוכינוס מלכינו מת ממתרת יום שלשי, קדשו
אבל! קראו נקספד! חגרו שק!

כלם (משתאים) אדוכינו, החכם אנטוכינוס, מלך רוני! —
אהה מת!

שמעון (לרנים) אמרו לאדוכינו אסורום יורש הכתר, כי
גדלה מחלת אבי ולא יכול לעגהו דבר, (הרנים משתחווים והולכים).
רבי אנטוכינוס, אנטוכינוס! אמרת נפטך הדוס רגלי
תהיה צעדן גן אלהים (מ), ועתה הקדמת לכת בארץ החיים
צטרם לכתי — כל אדם כוזב. — עתה נפרדו חבלי אהבתינו
אשר השתרגו צינינו (מא), אבל גם אנכי מהר חיש אצוא אחרך,
שמה נרוה דודים, נתעלסה בזיו שדי, בגילה ונשמה בארץ
טוב. (ויפול צחוק שמואל עטוף).

כלם (ירונו כמשתגעים) הוה! אדוכינו, מה נהיה על לבי
ישראל!

שמעון אבי מחמד נפשי! אתך אמות, גם אנכי.
גמליאל לו תחפון ה' להנתיני, מה לי ולחיים? (שמואל
הקים רצי חו).

רבי (זוקף ראשו וירא בארבע קלוות החדר) אחיהו בני! איש
עמתי! רפאתני — (אחיהו צא) אתה לא היית פה אתני, הלח
הקיימותי בשכבי עטוף, הסירות התרעלה ממני? — (גמליאל
סופק כפיו צוכה והולך).

אחיהו

(מ) עיין רושם מאמר זה למעלה במראה החמישי.
(מא) כד שכיז אנטוכינוס אמר רצי עכשיו נתקררה החצילה (ע"י י' 3).

ציוסר ותמים יעשה לה, (מד) — ואנכי מעשה ידיך, גם כי אלך
בגיא כלמות לא אירא, תרויני מדטן ביתך, תודיעני מותר אדם
מבהמה, תשקיני מנחל עדניך, רנוך ינהגני במסילת דרך
הקודש, לא יערר זה בלי זמור תהליכי בדרך נתיבת אלמות —
אתה אל אלים! מעשה ידיך חכסוף, רחום וחמון סלה, (וישכז
ראשו על ראש הכסא).

כלם (צבני וזעקה) אדונינו! אבינו! מורינו! מה לך כי
תסוב אחור? (שמואל מיטח ידו למשענת תחת ראשו).

רבי (זוקף מעט וישזז להניח ראשו, פותח עיניו מניש השמים)
אלוהות השמים נפתחו — האח! — מה אירא? — מלאכי
אל רנא וסוב, גדודי נעלה, לבא אלהי לבאות — אפס
לילה — גם יוס אין — אור הדש — לא יערכהו כל מאור —
חשך משמור תואר מאורי הלהרים בגדו, — הוה! זמת כחלת
ארץ החיים, זיו אור פני מלך עליון — זוהר אל עולם. —
הזאת טחת תקרא? — הזה פי איש מות יקבנו? — לזאת
אנוש נור יקרא? — האח, האח! ברב גיל שמה אלך, שמה —
אבחר מות נחיים. — עד אן כפשי תסתוקקי? עד נותי בת אל
תתוסקי? — הוה! כבוד אלהים זרח — כחת וע — דן
עו — לם. — (וישמע מנכסאו מות).

שמואל (תופטפו צידו ויבך) אהה! מני יכוד על סברי! מסבר
בת עמי. —

כלם הוה, נור לנו! (ויתפסוהו ויניחוהו על כסאו, אחרי כן
ישאוהו בחדר משכבו, שמעון נופל ארצה עטוף וישאוהו בחדר השני).

אחירו

(מד) צענת פעירתו של רבי זקף עשר אלצעותיו בלפי מעלה, אמר רבנו של
עולם גלוי וידוע לפניך שיגעתי צעשר אלצעותי בתורה ולא בהניתי אחי
כאלצע קטנה (דרך משל לפי שהאלצע קטנה פחות מחלק עשירית מכל
האלצעות הידוע, כמ"ס בחר הט"ז צ"ס' העיון צ"ס' ע"פ פ"ד ע"ה)
יהי רצון מלפניך יהא שלום במוחתי וכו' (כתובות ק"ד א'), ולפי
צאוריגו דברי רבי האלה יש תשובה לשאת התיס' וליכון וחזרת (ע"ז א'
א') ד"ה גנון. ושיס עינך קורא המשכיל! על צאור המקרא: לך
ה' המסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו: אשר בתבנו צפנים צמליה
תפלת רבי, והצין.

מראה הששי

עו

אבישאול אהה! — היט פלי פיד, בלעיוניטניט! אשוד
היות קובר מתים, אללי לי! (צוניה)
דינה (רעה צמדר צתמהו) מה אשמע? — מורינו!

אנחנו אלהים ממך נבראו
יושבי ארץ אלקי יקראו
החיה בתבל עוד אדונינו
תציץ בשפל שמע ועקתינו (מח)

גמליאל (לדינה) החרטי פתיה! מי יפח עתה נשמת חיים
אל קרבנו!
אהרור ואהרוריא
מה מעשי אדונינו הנשיא? נר התבל —
עכבר (מזכיר לא יכול דבר) אהה! — נות.
בנימין ותמר
איה אבינו? — אוי! מה לכם? (צוניה)
דינה (צמרוטה ותמהו) למי אבוי! — מר לנו מר —
אביהו (צא מחדר משכב רבי וסופק כפיו) נפלה עטרת ראשינו!
אבישג וסרה
צמרוטה) מדוע תיללו? (סופקות כפיהן צכוי) אוי לנו! אבינו מללית
נפשותינו מות? — מות, מות! — —
שבנא ונעמי
אהה בוראנו! אדונינו המהיה אותנו, איהו? מה היה לו?
אחיהו טרף התבל, לחם חכמים, צינת כצוניה, אצודה
נמנו, יהודה הנשיא ירד מחת.

שבנא

(מח) סלקיה אונתא דבי רבי ואמרה עליונים מזקשים את רבי ותסתגלו
מזקשים את רבי, יהו רצון שיכופו תחתונים את העליונים (כתובות
ק"ד א').

בית רבי

וּנְעָמִי אֲשֶׁתוֹ, קוֹרְעִים בְּגָדֵיהֶם וְיִרְוּלוּ מִרֹּעֵי רֹאשׁ אֲנָה וְאֲנָה
וְיִזְעָקוּ בְּקוֹל מָר (זְכִינָה בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל! עַל אֲבִיכֶן,
מוֹסִיעֶכֶן.

לכנה קדורנית — בנות יהודה!
(קול תרועה נשמע בחצר והמוץ פעמי מרכבות).

אסורום וגירא, אנטונינוס הקטן ויוסטיני.

(לצושים בגדי מלכות וכל מלצושים סחורים ויפוס)

אסורום חיה הכשיא? — אנה ימלא? — העודנו טוב
בחליו פה?

כלם (קראו חדר) אדוכינו הנלך! אבינו מת, (המלך ואנשיו
פונה מהם בזכים וסופקים במים).

לוי כל מחמדיו ארץ בכל

חיש אברו עשו עול

מדוע נשיא אלהים עפרה נחת

אהה! מבול הפות שוטפיהו שחת (מט)

כלם יתוניס אכחנו ואין אז — נופלים בלתי נוקים.

אסורום תפארת העברים, חכמת התבל, עלת המלכים,
אזדה, ספה תמה מן הארץ.

גירא חבי התבל, טוב לכל היה, כדיבות יען למדות
כפסי ממות, מי ימחה דמעותי מעל כל פכי!

הקטן נשיא העברים, עדי הנלך, כתר מלכות —

יוסטיני חבי האזיוכים, גנבחר האדם, זמרת הארץ —
כלם אהה! חלף הלך בגיא ללמות.

שמעון

כאן נחף (מט) כד הוה ניוחא נפשיה דרבי, אמר לוי (בתשליו): הומוניא (סס נוקוס)
איכא בצלל כולא עמוכאי הוה, מסגריא איכא בצלל סלא מוזירא
הוה צמיקא איכא בצלל וכו', בירתא דסגיא איכא בצלל, היום
סרו מלחרי המקום, דכו היכן סרו? דאקפי מירא בכוורי צצנתא
ואזיל ולדו בכו (קדושין ע"ב סע"א).

שמעון ואביגיל אמו

כבר נאמר
כי זה יצא

(ציללה רצה) מי יורידנו שאולה! שמה נכחם מדאצון נפשינו, השחקר כי כולדמו לעמל וכעס. מי יושיבנו במחשכים כמותי עולם, גואלינו ויאהבינו החוטף ולמות יהי — שאול ואצדון המסדרונה —

יונתן וכל התלמידים

יונתן שמש העברים צאה — סכלת ישראל! סכלת פעמים! (ג)

כלם דרכינו חוטף וחלקלקות — רגלינו יתנגפו, מי יפקח עוד עיני עברים העורים? — יכשל עוזר ויפול עוזר — אוי! אבוי! קינה וכאי. —

צדקיהו (צא מדרך עיף וצידו חרצ מרועה גדולה ונאה וכצואו הולכים כלם מרעידים ומחריטים, ואחריו מול פניהם ולא יראה אותם) כצרת ארץ ומחנות הלום לעיר קטרון, עיף אככי, אצל אין כל לך שוה לי אם אזכיר כי אציט פני אדוני — האח! אשמהו ורפאו לו — פה אציף לאדוני הנשיא שבין נאה משחק לו, פן תרגיע נפשו כי ישוצ לוי בן קוסי לשחק לפניו בתפוח ושכין. (מורה על החרצ) צזאת נאה לשחק — (שוחק, ויפן כה וכה) איה אדוני הנשיא בחדר נשכצו? — (וירץ לחדר נשכצ רבי ויראהו מת, ויזור אחרו כמשתגע, ויפנה סביב החדר פעמים ושלש, ויקרע צגדיו מעליו, ויזעק בקול גדול) אהה! אוי לי! שחתהו המות — הוה! אדוני יהודה מת — ה' אלהים! מיינות מטה אדון ישורון עבד ה', כל הוריתי מפי אדם חבמה ותושיה אשר יהיה כבון וקלין עם, צעל עושר ואושר, עדי שתך לנו המראה הגדול הזה המאיר

(ג) הראשונה שריפת צית אלהינו, ושכולה השנית מות רבינו הקדוש במאמרם גדול' מיתת צדוקים כשריפת צית אלהינו (ומדרש ר"ה י"ח צ' ומדרש איכה פרש' ח'). כי ע' י' חרצן צית המקדש נפלה עטרת עמינו ולוקח כבודינו ממנו, ושצתו כמה מלות והלכות מתורתינו הקדושה הנבוגים רק צומן הצית. וככה צנפול חכם גדול מעמינו אשר עשה משפט ולדק, אז הוסר לצי עמינו, ויאסף עמו תורה ומצות וכמה הלכות ודינים, וסודות החכמה אשר לא נודע צלעדו.

המאיר כל הארץ, ועתה הימיתו (בא), נויום היותי צביתו
 לא פכיתי ומכו כמעט רגע, והיום מת, מת אדוני הנשיא!
 ואככי לא הייתי אללו. (בב) — טובן שמים! היום החצת קדושת
 ישראל (נג), ענוה ויראת אלהים ספו תמו מן הארץ, עוד
 אינם (נד) — איש עניו כמוהו לא נמצא עוד בארץ (בה), גם
 נומני לעיר אכסים, ודל מעבדיו, למד חכמה — אמר למדני
 לדקיהו את אשר שכחתי בחליי, ולא התבוטש. (נו) מי כמוהו? —
 חין כמוהו, כלילת יופי, מוסוס כל הארץ, אביר הרועים,
 חמדת ישראל — אלהים! לך לקחת השמים. — ואככי איש
 כדחם, עני וכואב, הרה עמל וכעס, פה אהיה? אשר בתבל
 ארצה? — למה התכלית? איזה הטוב אשר תקוה? — הלוא את
 אשר? לראות עני עם דל המבקשים טרף ואין — לחזות העון
 מכאובי — סתר התבונה — חבלי סאול — לא, לא! —
 אככי אשחק בחרב זאת, טיטי נפשי וגילי ומוד כי תמלאי קבר —
 (וירן אנה ואנה צמימה רצה) ארד סאולה — אסק שמים — ארוך
 אחרי אדוני יהודה, מורי לבי ישראל! קרבן לה' אהי — אמות —
 אגוע, אריס חרבי, אוריש נפשי מגויתי (נד) — (ויריס המרצ)
 טיטי רוחי! זרכי אלהיך — עופי מעלה ומותי!

ל' י' י'
 ה' י' י'
 ו' י' י'
 ה' י' י'
 ה' י' י'
 ה' י' י'

כלם

- (בא) מימות משה ועד רבי לא מצינו תורה וגדולה צמקו' אחד (גטיון כ"ט א').
- (בב) יהוא כוזם (אשר כניתי לדקיהו) כל יומא הוה אחי קמיה דרבי יהוא יומא דמית לא אתו (כתובות ק"ג רע"ג, וזירושלמי).
- (בג) איתו היום שמת רבי צעלה קדושה (כתובות ק"ג ב').
- (נד) משמת רבי צעלה ענוה ויראת חטא (סוטה מ"ט א').
- (בה) רצינו הקדוש הוה ענותן סגיו ואמר כל מה דאמר לי צר נש אכא עמיד וכי (צ"ר פרש' ל"ג).
- (בו) כד הוה גמיר רבי י"ג אפי (פעניים) הלכת', אגמרי' לרבי חייא ז' מנהון, לסוף חלש רבי, אהדר ר"ח קמיה הכחו ז' וגמור יתהון קמי קגרא (פירשי' כוזם), ואתא יהוא קגרא ואהדרון קמיה רבי, כד הוה חזי רבי ליהוא קגרא, א"ל אתה עשית אותי וכי ע"ט (כדרים מ"א א').
- (בז) כיון דשמע הכי דמית רבי סליק לאיגרא וגפל לארעא ומית, ולאח צת קול חף יהוא כוזם דממית עלמו הוה בן עולם הבא (שם כתובות ק"ג

מראה הששי

עט

כלם (תרוצים חבר החברה ויגשו אליו לשוניה המרד גידו) לדקיהו!
תמעול מעל בחבל שדי! תלא קפטי מנאסר צטרס סלחק
לדוקיד? —

צדקיהו (פני להזים פניו, ויתקף עליהם ויאוצה הכותם צרצו)
לכו סורו (וירחיקו מננו וילכו צצכו ושגעון, וידבר לדקיהו מול
המרד) שנתיני הפעם סרצו! חנת סלור ותפתה — פתן ותמין.
קרוה את חמסיס, קף רעס וזרק ותמון היס כי יתנעס, צד
יהי — דקריני, המיתני — פה, פה אורי — פה
למות — חקבר — (וידקור המרד אל קרצו, ויכול ארלה מת, כלס
ירוצו אליו, זועקים וסופקים כעס).

כָּלוּ דְבָרֵי בֵּית רַבִּי
וְאַנְכִי אֵיחָל לְאֵל מִשְׁבֵּי
מִשְׁבֵּילֵי עַם מַעֲמֹד דְּבִשְׁוֹ
בְּכַלּוֹתָם קְרוֹא מְרֵאָה הַשְּׁשִׁי

ז' וזירושלמי כלאים פ"ט (צקור). וענין צת קול עיון צתום
(סנהדרין י"א א') ד"ה צת, ואנחנו גערוד צלור ענינו צהקדמות
אחת המצורות האחרונות מספר מעשה חכמים, ונכוון כי יסכימו כל
המאמרים מצת קול הכתובים צת"ס להרעיון אשר נגזור, וה' עוה
לנו ותן.

התורה
השמיים
הארץ
הים
האש
המים
האוויר
האדמה
האדם
החיה
הצומח
האבן
האש
המים
האוויר
האדמה
האדם
החיה
הצומח
האבן

אמר המגיה

עוד כה הולך צדק אשר צדקת על הספר קטן
האזהרה השבת על האמרו בתורה לא תאמרו

עלינו אסמכתין הראונו את עווננו (על יום)

הרבים ופאוס אל הוסיף פדעס פדעס

אשר לא אצאם היתה ברמה אין

הוא מאמר קטן וכל ענין ספרו אינו

למה זה הדגש רבועתו תהא אשר התעורר

באשר ונתן האמרו סתרים פדעס

התורה פדעס פדעס פדעס פדעס

אשר למה היתה והתעורר רבי התעורר

התעורר וכל תכונתו לא יבין כל

התעורר (אשר) ואשר למה התעורר

למה התעורר והתעורר ופאוס

אשר למה התעורר ופאוס

התעורר ופאוס ופאוס ופאוס

התעורר ופאוס ופאוס ופאוס

התעורר ופאוס ופאוס ופאוס

התעורר ופאוס ופאוס ופאוס

ואם הפנים יאמר כי זהו אלו 5 ספרים
הנאמרים והנאמרים חסות שיהיה

אלו 5 ספרים הם ספרים אשר
הנאמרים הם ספרים אשר

הנאמרים הם ספרים אשר

הנאמרים הם ספרים אשר

הנאמרים הם ספרים אשר

הנאמרים הם ספרים אשר

הנאמרים הם ספרים אשר

הנאמרים הם ספרים אשר

הנאמרים הם ספרים אשר

הנאמרים הם ספרים אשר

הנאמרים הם ספרים אשר

הנאמרים הם ספרים אשר

הנאמרים הם ספרים אשר

Handwritten text in a cursive script, possibly Malay or Indonesian, covering the upper portion of the page. The text is heavily obscured by large, dark ink scribbles and is difficult to decipher.

Hobusei Teguhobu

Handwritten text in a cursive script, possibly Malay or Indonesian, covering the middle portion of the page. The text is heavily obscured by large, dark ink scribbles and is difficult to decipher.

3

323.

